

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármely teltlen levelek csak ism-ert kezokból fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	5 frt — kr
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttár petítóra 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

A béke biztosítéka.

Amily igaz azon állítás, hogy minden állam talpköve a tiszta erkölcs, az az is, hogy: Minden állam főtámaszának főfeltétele a béke. A béke csendes előben fejlődik az állam minden irányban, s csak a béke előben érheti azt a magaslato el, melyre büszkén hivatkozhatik mindenkor.

Allamunk békeje tizenkét év óta nincs megzavarva s e tizenkét év haladása vetekezik az állam ezelőtti életének félszázadával; és e béke most ismét biztosítva van államunk részére, biztosítva van a hármasdacz- és védszövetség által, mely Németország, illetve a Németbirodalom, Ausztria-Magyarország és Olaszország között, mint azt a németek császára s az olasz kormányelnök kijelentették, ismét meg van szilárdítva.

Ritka eset az, hogy a nagy férfiak korszakot alkotó ténykedésüknek eredményét megérjék, ritka eset, hogy élükben örvendhessenek a nagy diplomaták, diplomatiai működésük által hazájuknak megteremtett jólétének; így van ez nálunk is. Az a nagy diplomata, ki az Osztrák-Magyar birodalom külligát oly szakértelemmel, fáradhatlan szorgalommal s kitartással vezette, az a diplomata, kit a korona ép. úgy megtisztelt bizalmával, mint ahogy ragaszkodott hozzá nemzete: Andrássy Gyula gróf nem érte meg működésének áldásos gyümölcseit, a hármasszövetségnek megszilárdu-

lását; pedig e hazánkra nézve oly áldásos mű az műve volt. Ott tennt örülhet ő csak a nemzet hálájának, mely áldja emléket.

Tizen két évvel ezelőtt kötöttet meg a béke fentartása céljából a hármasszövetség s e tizenkét év alatt, nem volt egyetlen perc sem, amelyben a szövetségben lévő államok a szövetkezettek őszinteségén kételkedtek volna; de volt más két állam: az orosz és francia, melyek nem hittek a szövetség őszinteségében s a szélrózsa minden irányában fel akarták kelteni a bizalmatlanságot e szövetség ellen; de „minden hatás visszahatást szül”, így volt most is, minél jobban-jobban iparkodott Oroszország és Franciaország disqualificálni a hármasszövetség őszinteségét, annál határozottabb hangon nyilatkoztak a német császár és az olasz király, s az ő nyilatkozataik megnyugtatták mindenkit, megnyugtattak, mert mit ők nyilvánítottak, tényleg tapasztaltuk, hogy a békét mi sem zavarja, annak teljes biztosítékot ad a hármasszövetség.

E hármasszövetség van most megújítva. A németek fiatal császára Hamburgban, az olasz kormányelnök pedig az olasz parlamentben nyilatkoztatták ki, hogy a hármasszövetség újabb hat évre biztosított. És az egész Európa bizalommal megnyugvással vette tudomásul a két szövetséges állam nyilatkozatát.

A német birodalom rajongó népe feltétlen bizalommal van fiatal császára iránt,

tudja, hogy szótartó, ki ha a szövetséget megkötötte, azt szentül meg is őrzi; az olasz nép a jelenlegi kormány iránt bizalommal viseltetvén, percre sem kételkedik, hogy a kormányelnök kijelentése nem diplomatiai frázis, hanem őszinte nyilatkozat volt; Ausztria népei, az osztrák parlament üdv kiáltásban törtek ki a nyilatkozat felett és ha van Ausztriában egy kis fractio, mely talán nem egészen szája ize szerintinek tartja ezt a hármasszövetséget, úgy az csak is a fiatal cseh párt, mely hogy mily kevéssé jöhet számba Ausztria parlamentjével szemben, az évtizedeken át tett tapasztalat eléggé bizonyította; Magyarország parlamentjében pedig a pártok minden árnyalata egyenlő megalégedéssel vette a tett nyilatkozatokat, mert azok őszinteségén tizenkét évi tapasztalat után kétkedni nincs jogosulva, mert a mi parlamentünk úgy tekinti a hármasszövetséget, mint Andrássy grófnak hazája és nemzete részére tett hagyományát; Anglia sem semleges, mert ő is Európa békéjét látja e szövetség által biztosítva s így örömmel vette tudomásul a német császár és olasz kormányelnök nyilatkozatát, hasonlót fevén Spanyolország is. Ha már most ezt tekintetbe vesszük, alig lehet hinni azt, hogy Oroszország és Franciaország látva az európai általános megalégedést, konkolyt hinteni elég vakmerő lenne az általános csendbe, s mi erősen hisszük, hogy e két állam tapasztalatain okulva, a lefolyt tizenkét év eredményeiből tanulva, önmaga-

A „ZALA“ tárcája.

Epigrammák

Szeretni tanulni.

Mondják, hogy tanulni nehéz, míg könnyű feledni, En ezen állást, így tagadni merem —
Oh mert, jaj de mi könnyű volt szeretni tanulnom,
A míg a feledés, szörnyű, de szörnyű nehéz!!!

Gizellának.

„Egy szavalelt szokszó mondom én, átmet adnom”
„Ez egy szót ítem, ténkre tessz csakugyan.”

Fridához!

Mellettek tenetbe eulék én drága kedvegy,
Mert féltalmimnak ott tenetbe eulék.

Kánitz Béla.

Jászay Elektra.

Irtá: Szűts Mihlós.
(Vég.)

Az egész darabban nem is emelkedik egyetlen hang sem, amely megütözést mutatna a fölött, hogy Klytaemnestrának meg kell halnia és pedig fia keze által, ezt ott a khorus vagyis mindenki oly természetesen találja mint mi azt, hogy a tolvaj becsukják. És mikor Elektra a hamyveder fölött olyan meghatóan önti ki fájdalmát, akkor ő nemcsak Orestest, hanem az igazságot is siratja, sőt azt leginkább.

De azóta nagyot fordult tengelye körül a világ, minél nagyobb lett az állam ereje, annál őszerebb szorult az önbíráskodás mégis van

egy tér, amelyen az állam a viszonyok különös alakulása miatt, ma sem képes helyesen kiszolgáltatni az igazságot, a becület kérdéseiben, és főn is maradt e téren az önbíráskodás a párba-jok alakjában.

A most fölszentelt pécsi bazilika freskói közt, a proteoanglikus képek sorában van egy: Mózes megöl egy egyptomi durva felügyelőt. Milyen frappáns világot vet ez az őskori világnézetre! Ez akkor érdemes tett volt, melyet a próféta nagyobb dicsőségére megörökítettek; de próbálná csak egy ujkori Mózes a felügyelőt nem megölni, hanem csak arculapni, bizonyára a rendőrprefektus vagy a járásbíró elé idéznék.

Milyen lehetett az az emberiség, az a férfiu és az a nő, akik egy ilyen világnézet sőt mi több, ilyen helyzet nyomása alatt éltek? Egyének és fajok, ha állandóan életveszély közt vannak, teljesen átalakulnak, az életnek becsé alább szál, de emelkedik a helyett a férfierőnek és a fajöntartásnak, a család fönmaradásának értéke, ha az egyén semmi, legyen a faj minden, mint ezt az állatvilágban is látjuk.

A tengerfenék állatvilága a víznyomás roppant súlya alatt egészen átalakul, hát ilyen nyomás alatt nem kellett-e azon kor embereinek kökéményyé lenni, bizony ők sziklából vannak faragva, mi pedig térszából gyurva, ha egymást összehasonlítjuk.

Lehetett-e egy ilyen nép érzelmeinek nyilvánítása más mint erőteljes és heves? Lehetett-e ilyen nép viselkedésében más etikett mint az, melyet az egénssége emberi elme és test

egyensúlya létrehoz? Ez az egyensúly, mely a nagy indulatok hévében felbilien. Azt kívánjuk talán, hogy Elektra sajnálja atyját, de csak egy kicsit, gyűlölje anyját, de csak egy kicsit, libegjen boszut, de csak félig, lájdalmában úgy mint örömben ne féledje, hogy bokai ki ne lássanak, hol marad akkor a darab motíválása, ki fogja elhíhetni, hogy ez a nő nemcsak a papírosról olvassa a szavakat, melyeket szája ad a költő: „készer vagy hozzá, ha tudsz.”

De vannak, akiknek a „klassische Ruhe” hiányzik Elektra játékából.

Tragikai cselekvény és klassische Ruhe! A klasszikai nyugalom és a klasszikus mérték nem ugyanaz. Az előbbi nem mindig való a tragédiába s annak előadásába, de a klasszikus mérték jó ha mindig meg van a darabban és jó, ha meg van a kritikus kezében is.

Valóban érdekes összehasonlítani ezt a noi Hamletet azzal a másikkal, akit a brit költő lángesze alkotott. Szinte kérdezzük, melyik a nő és melyik a férfi a keitő közül. Más idők és más emberek. Orestes és Pyliades nem is úgy járnak el mint valami középkori vagy újabbkori lovagok, nem hívják föl Aegisthost tornára, nem adnak kardot kezébe, hogy védje magát, ők csak az ítéletet hajtják végre, előcs küldik, szép óvatosan utána mennék és annál a tűzhelynél, ahol Agamemnon kiadta lelké, lemészárolják.

Csodálatraméltó remekmű Sophoklesnek ez a tragédiája, caizagatlan, de választékgy egyszerűségében, rövidre szabott és határozott kifejezésével, hű képe a kornak, melyet rajzol, eszünkbe

iránti önzésénél fogva sem meri megzavarni a békét.

És mert ez a mi meggyőződésünk bátran kimondjuk, hogy Európa békéjének biztosítása ismét meg van a hármasszövetség által; meg van azon biztosíték, melynek Palladiuma alatt hazánk fejlődése, nemzetünk megizmosodása, az ország felvirágozása akadályba ütközni nem fog, s így bizton tekintve a jövőbe bátran kiáltunk fel: *»Előre! csak előre!«*

Palotai Csorba Akos.

A szegények ingyenes gyógyítása.

Ezen becses lap előző számaiban egy gyakorló orvos nagyon sok oldalról megvilágította a szegények gyógyítása céljából alkalmazásban lévő ingyenes orvosi rendeletek korlátozására kiadott alispáni utasítást, — de minthogy ez egy megye közegészségi ügyébe nagyon melyen belenyúló intézkedés, — s különösen gyakorlati kivételében szerencsétlen következményű próbálgatás is akkor, — midőn egy rendezetlen, rossz közegészségű megyéről, — milyen Zala megye, — s ebben különösen Nagy-Kanizsa városa, — van szó, — s nagyon szerencsétlen eredménye lehet a bekövetkezett nyári forró, kánikulás időkben, — ha idejében és szükségyszerileg megváltoztatva nem lesz, — ezért néhány srral én is a dolog felvilágosításához hozzájárulni szándékozom.

Mert mit tesz a rendelet? Összeírta a község és város szegényeit, s azt mondja, hogy ezen szegények kapnak ingyen gyógyszer, — de csak akkor, ha a rendeletben megnevezett orvosok egyiké írja ezt?

Hát vagy szegény valaki s benne van a szegények listájában, — vagy nem szegény, s akkor nincs. Ha szegény, akkor kijár neki az ingyenes gyógyszer, — s ekkor miért az intézkedés, hogy ennek a szegénynek még keresni kelljen egy olyan orvost, kinek a szegény számára az ingyenes recept írása meg van engedve? Hisz ezt megírhatja, minden orvos, — s minden akadály nélkül kiszolgáltathatja a gyógyszerét! Minek alakítani „ingyenes receptet író orvosok egyesületét”, — mikor arra sem ok, sem szükség sincsen, s mikor ugy is annyi az egylet, hogy nem gyógyí az ember a tagsági díjat.

Mert hisz ezeknek az egyleti orvosoknak is a közönség fizetné a tagsági díjat, mivel az alispáni rendelet szerint, — ha jól emlékszem — 150 frt évi díjjal részesülnek egyenlőre; de utóbb, midőn majd a szegények lajstroma névsorban tágulni fog, — midőn kénytelenek lesznek azt

a sok kimaradott szegények neveivel kibővíteni, — s így az ingyenes receptet író orvosoknak több szegényre lesz dolguk, mint most kezdetben, — akkor bizonyosan a 150 frt évi díjját is keveselni fogják, s kell nekik többet fizetni, hogy hivatásukat tovább folytassák; — ekkor azután ki fog tűnni, hogy az orvosok díjazása többre megy, mint a szegények által ezeltűt fogyasztott gyógyszer árának összege, — s ki fog tűnni, hogy a leves többre kerül, mint a hus, — s a leves még sem jó.

Az intézkedés alapján hibás már azért, — mivel a szegények összeírására semmi gondot nem fordítottak; — s tudja az Isten mi féle adót nem fizet polgárok jegyzékéből állították össze Nagy-Kanizsa város szegényeinek nagyon is hézagos lajstromát. — Ezen lajstrom szerint ugyanis volna városunkban 403 szegény és 120 íz. házi szegény, — összesen tehát 523.

Már megbocsásson a Tekttes városi tanács, de bátran merem állítani, — s felhívásra zavarnak helyt is állók, — hogy városunkban a csütörtökön koldulók, s a szegény utcákon munka után ásitózkodók, — családjából kiállítottak 408 szegényt, — földhöz ragadt szegényt, — kiknek alig van mindennapi betevő falatjuk. — És csak ezek volnának városunkban szegényeknek elismerve, csak ezek volnának oly silány anyagi helyzetben, hogy a szükséges gyógyszert betegség előfordulása esetében, megvenni pénzért nem tudják? En azt hiszem, hogy nem ép ezek a segítségre szoruló, — s az ingyenes gyógyszert megkövetelhető szegények; — hanem az a szegény 5-6 gyermekkel bíró családapa is, kinek fáradságos napi munkája után csak annyi van, hogy családjaival szegény nyomorultan, bár tisztességesen megélni tud, — de ha egyik családtag betegsége az 5 és többiek szájából kiveszi gyógyszerre a mindennapi kenyérré valót, akkor mindnyájan éhezni kénytelenek, — mondom tán ez is megérdemli, sőt megkövetelheti az ingyenes gyógyszert? De ha ezeket is bevették, volna abba a hiányosan összeállított szegénységi lajstromba, — akkor meg nem 528-nak kellene a feljegyzett szegényeknek lenni, — hanem, — sajnos városunkban a legszigorubb ítélet mellett is — akadna legalább 1200 is.

De vannak olyan községek is, hol a községi jegyző egy-két, — sőt sok van, hol egy szegényt sem talált kinek a gyógyszer ingyen megírható. Hát el lehet ezt binni? Nem! Ez csak a körjegyző tapintatlanságából, s onnét eredhet, mivel azt hiszi, hogy a községeiben lakók jómódja, az ő tapintatos bölcse igazgatásának eredménye. Annit azonban elfeled elgondolni, — vagy tán nem is tud, — hogy az a szegény zsellér, kinek van ugyan egy 25-30 frtot érő viskója, s 2-3 mérőt termő kis földje, — meg tudja ugyan ez után az évi 3-4 forint adót fizetni, mert muszáj, — mivel különben

elviszük ennek fejében az utolsó vánszkót, sőt feje fölött levő kis viskóját is elárverezük; — de az orvost, gyógyszert megfizetni nem tudja, s mivel ezután még kevesebb fogja tudni fizetni, — mert ehhez még az orvos fuvardíja is járulni fog, — inkább sem magát, sem hozzá tartozóit orvosolattani nem fogja, — s minden segítség megkísérlése nélkül fog elveszni, — ha az Istenről adott erő természetete meg nem menti.

Ez az eljárás ismét utját nyitja, a már-már elnyomott kuruzsló aszonyok működésének, — mert erre a nép kényszerítve lesz.

Ne hagyjuk nemzetünket veszni, — mert ennek minden egyes fiára szükségünk van, — ne vezessük vissza őket a kuruzslás és babonához, — midőn oly nehéz volt e kettő leküzdése, s a nép felvilágosítása, — hogy orvosainkban bizzon!

Szerkesztő ur becses engedelmeivel jövőre az ingyenes gyógykezelés megoldásának módjáról leszek bátor egy-két szót írni.

Egy nem orvos.

A király Fiumében.

Az apostoli király I. Ferenc József ő felsége mint jeleztük Pécseről Fiuméba utazott, ottani fogadtatása és tartózkodásáról a Fiume című lap terjedelmes közleményt hoz, ebből közöljük a legjelentékenyebb részleteket.

„Az a fogadtatás” — írja a Fiume, — a melyben a magyar kikötőváros ő felségét részesítette, külső fény és ragyogás tekintetében a legmészebb képzelmet is feltűltatta. Az a lelkesedés, melegség és öröm pedig, a melylyel Fiume hazafias lakossága a királyt üdvözölte, oly elementáris erővel jutott kifejezésre, hogy az idegen szemlélők sokasága is joggal mondhatta el; szerencsés az az uralkodó, akit népe így fogad.

A király kedden június hó 22-én reggel 7 órakor érkezett meg Fiuméba. — A város már jóval a megérkezés előtt talpon volt. A rendkívüli fényvel díszített utcákon föl és alá hullámzó közönség lelkesült hangulatát emelte a tavaszias szép nap. A pazarul díszített pályaudvartól kezdve, egész a kormányzói palotáig, hol a király lakott, példás rendben sorakozott a közönség. — A palotával szemben eső ház sor előtt volt följállítva a Jelacsics ezred százada, melyet Toplach százados vezényelt, míg a honvédek a palota jobb oldala mentén Liszkay százados vezetése alatt képeztek sorfalat.

A király megérkezése előtt robotott be Szt. Péter felől az első udvari vonat, melyen József főherceg, gróf Szapáry miniszterelnök, Szegény Marich és Josipovich miniszterek, foglaltak helyet Forinyák altábornagy, adalutással, gr. Khuen Hédervári horvát bálnal ki Zakányánál csatlakozott a vonathoz, és Ludwíg miniszteri tanácsossal.

jutatja Schopenhauernek mely elméjü tejszeteit, hogy egy nagy költői mű sokszor jobban megismerteti korának szellemével mint a történetiroknak vastag kötetei.

Sophokles Kr. e. a 496-ik évben született, tehát több mint két ézedév választja őt el tőlünk; Troja bevételét Kr. e. az 1184 ik, mások az 1127-ik évre teszik, tehát 3000 esztendő választja el tőlünk Elektrát. És Jászay Mari ezt a nagy távolságot Athidalta. Ide csak egy hid vezet olyan mint a szivárvány, melyet az ég boltján látunk. Nem foghatjuk meg a köveket, melyekből épült, hisz sugarakból van szövés és igen magasas, nagyon mesése van, szilárdságát számokkal bebizonyítanunk nem lehet, csak szépségét csodálhatjuk. Ezért Jászay megérdemli, hogy az ő nevét vezetékneveül adjuk az ő Elektrájának.

Azt nem tudom, hogy így játszották-e Elektrát a görög szinpadon; de azt erősen hiszem, hogy így kellett volna azt játszani.

Valóban eszünkbe jutitja ez a játék azt a jelenetet Göthe Faustjának második részéből, mikor Faust leszáll, akik körül nincs tér, sem idő, az „anyákhoz” és onnan fölhozza és bemutatja a császári udvarnak a spártai Helenát.

Szellemidzés a mi korunkban is lehetséges, de csak a szellemeknek.

Tisztelet a szellemnek, mely ezt ebben az esetben meg tudja tenni és megmutatta, hogy a nagy költők művei számára még ezer esztendő után is van föltámasz.

A Kárpátok tündéré.

— Román —

Hol a Kárpátoknak hó-borított bérce,
Büszkén emelkedik föl a magas égre,
Virágos szép völgyben, kicsiny falucskába,
All az öreg erdész csendes kis tanyája.

Van a vén erdésznek egy gyöngyörű lánya,
Tündérnek híhetné, aki őt meglátja,
Sokat is beszélnek irigy nyelvek róla,
Mert hisz a faluban a legszebb lány — Róza.

Most meg azt beszéli a falunak szőja,
Monyasszony a Rózi, az erdésznek lánya;
Piros Pünkösöd napján lesz a fényes lakzi,
Pünkösöd napján veszi őt el Rigó Bandi.

Híres Rigó Bandi... a falu virága!
Hát faluból minden lány bomlik utónna.
Hej be sok irigye is lett Rózikának,
Lepten-nyomon hej be sokat rá kiáltnak!...

Erdész Rózi ne vard magának a pártát,
Ne himezd már többé monyasszonyi párnát:
Nézd az erre menő lakodalmas népet,
Mást vezet oltárhoz a te vőlegényed!

Kitekint most Rózi, hátavány lesz arca,
Majd meg mintha szólni kiáltni akarna,
Hej de mit is szőjön, — ablak alatt lárama,
Ki figyelne mostan Róminak szavára.

Elhangzott a lírma, tova ment a násznép,

Egyelőül csak Rózi valakire vár még,

Ki-kitekint egyre... s felsőhájt ki látja:

Szegény Erdész Rózi... vőlegényét várja!...

Polczner Árpád.

Enyhülés.

Mint rongcsolt viharvert hajó
Mit a hullámok kénye hanyó:
Baranglám át az életet,
Vágyódva nyugalom után.

Megtörte szívetem a lét,
Sohajtra vártam a halált,
Hogy válthassak az élettől,
Mely kínból és bánatból áll.

Nem tarta vissza semmi már
Itt hagyni kínos életemet.
De ah! reményem jeltörült,
Szívem újból feléledett:

Meylállalak szép angyalom,
Szívem azóta nem enyém:
Továbbint boldogságomat
Tebenned ujrán fellelém.

Zakát-Zsigmond.

Tíz perccel később ugyanabból az irányból egy másik udvari vonat jött a melyen az udvari hivatalnokok érkeztek.

A fiumei állomást ez alkalomra a magyar királyi állami vasutak igazgatósága pazarul díszítette föl; az állomás peronjának vasoszlopai szép ghirandokkal, cimerekkel és nemzeti színű zászlókkal voltak megrakva; ez első osztályú váróterem pedig, melyen a király áthaladt értékes szőnyegekkel és délszaki növényekkel volt feldíszítve.

A király és kísérete által elfoglalt udvari vonat pontban hét órakkor robotgott be az állomásra.

Az állomáson 6 felségét 6 fensége József főherceg, gr. Szapáry miniszterelnök, gróf Khuen Héderváry horvát bán, Josipovich és Szogyény Marich miniszterek, gróf Zichy Ágost kormányzó, bán, Sterneck tengernagy, Bechtolsheim altábornagy, Ciotta polgármester, Dr. Gellich Miklós és Mohorich Emidio a municipium alelnökei a városi képviselőkkel. Cseményi Bernát országos képviselő. Zey J. miniszteri tanácsos, báró Abel miniszteri titkár, Hajnal Antal osztálytanácsos, Szoborics pénzügyi tanácsos, Mittenich tanácsosok, Brelich főjegyző, Meynier kamarai elnök fogadták.

A királyi tábornoki egyenruhába volt öltözve s a vonat megállása után azonnal kiszállt a kocsiból. Barátságos főhajtással intett köszönetet a riadó evviva és éljen kiáltásokért. Ciotta polgármester olasz nyelven következő beszéddel üdvözölte a királyt.

„Apostoli királyi felség! Fiume népeisége örvend szeretett uralkodója viszontlátásán s alázatlejesen adózik felségednek rendíthetetlen hűségével és hódolatával.”

A király olasz nyelven válaszolt s ezeket mondotta:

„A hű ragaszkodás, melynek Fiume városaom nevében kifejezést adtak, valamint a fényes és szívélyes fogadtatás, melyben önök engem részesítettek, szívemen felelte kedves. Örvendek, hogy önöknek tartozkodjam és ekkép azon nagy előmeneteltől, melyet a város ezen utolsó években tett, magamnak meggyőződést szerezhessek.” (Viharos evviva, „éljen” és „zaivó” kiáltások).

Majd kocsiba ült s József főherceggel megindult a város felé. A király kocsiját a fogatok hosszú sora követte.

A Deák-csoron a különböző egyetek és intézetek, foglaltak helyet. — A bevonulás a gazdag zászló-díszben álló Deák-csoron át impozáns látványt nyújtott. — A Zichy téren felállított diadalkapu előtt a király megállott, s itt a fiumei hölgyek nevében. — kik közül számosan a közelben felállított disztribúción foglaltak helyet. Lattis Alma kisasszony 6 felségének gyönyörű virágcsokrot nyújtott át a következő szavak kíséretében: „Méltóasszék felséged kegyesen fogadni szeretetünk és hűségünk e jelvényét!” A király elfogadta a bokrétát s köszönetét fejezte ki érte.

A palotában, melyet a kormányzó nagy fényvel rendeztetett be, gróf Zichy Ágost kormányzó fogadta 6 felségét az itt időző egyházi, polgári és katonai méltóságok jelenlétében.

Rövid pihenés után, mely alatt a király a kormányzóval buzamosabb ideig beszélgetett, a király lakosztályába vonult s délelőtt kilenc órak kezdetét vette a küldöttségek tisztelgése.

Tiszteltek: az angol hajóraj parancsnoksága, a francia és hollandi torpedó átvívó bizottsága, a közös hadserég és honvédség tisztikara és az udvari méltóságok, ezek után a kath. papság, a görög keleti papság, a fiumei kormányzóság és tengerészeti hatóság, Fiume város törvényhatósága s tanácsa Ciotta polgármester vezetése alatt Modrus—Fiume megye' Buccari város küldöttsége, vezetve Stjepeticia főispán által, az izraelita hitközség, a fiumei kereskedelmi és iparkamara.

A tisztelgések után meglátogatta a király a rizhántó és keményítő gyárat, az Oszinak gyárt s 2 órakor volt az udvari ebéd negyvenöt tálakkal. A királylyal szemben ült József főherceg, 6 felsége jobbján: Battenberg Lajos herceg, bulján: Hoskins altengernagy, József főhercegtől jobbra: Szapáry gróf miniszterelnök, balra: Zichy fiumei kormányzó. Jelen voltak még: Szogyény miniszter, Khuen Héderváry horvát bán, Sterneck tengernagy, Josipovita miniszter, Pápay osztályfőnök, Bechtolsheim

altábornagy, Cuscan de Reginald kapitány, Posilovich zenggi püspök, Pitreich altábornagy, Jackson kapitány, báró Spaun ellentengernagy, Catinelli vezérőrnagy, Hébenai kapitány, Beason francia freggattkapitány, Ivanossich, Loveling, és Jekelfalussy ezredek, Maryon János angol parancsnok, Mark, és Kerr hadnagy, Bawson Harr, Jackson Tamás, Brunet kapitányok, Jouselin francia sorhajóhadnagy, Suettlege német-alföldi tengerész hadnagy, Stipeticia főispán, Ciotta polgármester, báró Morpurgo, Urményi Bernát orsz. képviselő, gróf Paar altábornagy és Bolfras vezérőrnagy főhadsegdek, Sachs tregattkapitány és gróf Schaffgotsch őrnagy szárnysegédek, Lönyay őrnagy, Kolozsavary őrnagy, Steingass sorhajó hadnagy, Vivenot százados, s parancsotiszt és gróf Wolkenstein főkonyhamester. Az ebéd után 6 felsége hosszabb ideig cserélet tartott.

Meglátogatta az nap a király, a „Baross gözöst”, a tengerészeti hatóság palotáját, s a köljánomítógyárat. Este a színházban díszelőadás volt s az egész város kivilágítva, fényben állott.

Az alkony beálltával megkezdődött a város és a kikötő kivilágítása. Nem tulzás, ha azt mondjuk, hogy az a kép, melyet az ezer meg ezer lángtól ragyogó Fiume nyújtott, valóban elragadó szép és ellenállhatatlanul megkapó volt. Az egész város mintegy tüztengerben uszott és a kikötő folyékony ezüstként csilámlott. A hullámok ragyogón verték vissza a partok mentén égő lángokat és a legsodálatosabb színekben játszottak. A nagyszámú, aljuktól egész az árbocon csucsáig tündériesen megvilágított hajókról a sugarak bevilágítottak a mézasek sik tengerre. Ezer meg ezer üvegharang a legkülönfélébb elrendezésben, de mindnyi vörös, fehér és aranyszínben, kápráztató látványt nyújtott. Gazdagabb kivilágítást rendezni nem is lett volna lehetséges. A hajókról, melyeknek összes kötélzete egész tőlég meg volt világitva, számos villamos nap ragyogott. Az összes terek, partok és molok beláthatatlan embertömeggel voltak betöltve, úgy, hogy a forgalomnak teljesen szünetelni kellett. 9 órakor nagy fátylámenet indult a király szállása elé minek következtében a kormányzó palotája előtt egy ideig életveszélyes tolongás támadt. 6 felsége, gróf Szapáry miniszterelnök, Szogyény miniszter és gr. Zichy kormányzó kíséretében megjelent az erkélyen és dörgő éljenzéssel fogadtattott.

Másnap meglátogatta a király a „Mária árvaházat”, a hadi tengerészeti akadémiát, a kereskedelmi muzeumot, az angol flottát, s Zichy kormányzónál tett látogatást kihez így szólt: „Nagyon ünnepélyesen fogadtak.”

A király elutazása nagyszerű tengeri ünnepélylé és egész sajtószéri hódolattá alakult az uralkodó iránt. Az egész lakosság odaözönlött, hogy a királyt még egyszer láthassa; a városi tanács testületileg, élén a polgármesterrel, a miniszterek, a bán, a kormányzó, a tábornokok, az egész tisztikar, összegyűlt az Adamics-mólón, hogy 6 felsége hajóra szállásánál jelen legyenek. Kevesell 6 felsége előtt József főherceg is odaérkezett.

A király háromnegyed 8 kor kocsizott a mólóhoz a kormányzó palotájától a lakosság frenetikus üdvözlése közt, hol is, szívélyesen és főhajtással viszonozta a mólón egybegyűlteket.

Az uralkodó kezét szorított a miniszterekkel a bánnal, azután pedig gróf Zichy Ágost és Ciotta polgármesterhez fordult, kik előtt ismételve megelégedettségének adott kifejezést a fiumei tartózkodás és az összes itt látottak felett. Most a bárkára szállt, amely a lakosság hozsantartó lelkesült felkiáltásai közt indult el. Néhány perccel 8 óra előtt a király a gyönyörű Miramar-yachtra szállt a pontban nyolc órakor a yacht a kikötőből a nyílt tengerre siklott. Mikor a Miramar a kikötőt elhagyta, az angol hajók üdvözléseket adtak. A jelenet nagyszerű volt; tizenhat gőzös a legszébben világitva várt a kikötő kijáratánál a Miramar-ra, hogy ezt késő éjjeli kísérik.

6 Felsőge utazásában kíséretét képezték az udvari főméltóságok és szárnysegédei, kik valamennyien a Miramar-yachton foglaltak helyet a királyilag felékített kabinokban.

Fürdőszáison.

— Eredeti levél —

Budapest, jul. 3.

A múlt héten majdnem szünetlenül zubogott az eső. Ma ismét ragog a nap, de akkor azt hittük, az ölmészárnyu felekek soha többé el nem takarodnak és az aranykalászos július helyét hirtelen a zordon november foglalja el. Minden fürdőhelyről siralmas panaszevelek érkeztek tömegesen s az a kevés fürdővendég is, aki részánta magát ebben a pogány időjárásban, hogy útnak induljon valamely belföldi vagy külföldi gyógyhely felé, megbánta merész vállalkozását és a szellős helyekről, messze minden várostól, kívánczozott vissza meleg otthonába.

Valóságos áldás ilyen körülmények között az olyan fürdő, amely világváros közepén lekszik, mint Budapest a Margitsziget. Ha rossz az idő, itt nem sokat törődünk vele: tíz perc alatt beun járunk a sima-aszfalton és kelemesen áltoljuk ott a délutánt, vagy akár az egész napot is.

Sokszor volt szó épen ennek a lapnak a hasábjain is arról az élggé nem kárthatható elítéletéről, amely minden áron kűtöldre viszi azokat a magyarokat, akiknek pénzük jut a fürdőzésre. A kárthatatást évről évre indokoltabbá teszi az a rohamos fejlődés, a melyen hazai fürdőink átmennek. A hatalmas gyógyerejű forrásoknak valóságos hálózata borította mindenha Magyarország áldott földjét, ebben nem szenvedtünk hiányt soha. Csak a fürdők berendezése ellen hangzott mindig a panasz, még pedig igen gyakran jogosan. De ennek a panaszokodásnak a jogosultsága is mind inkább eltűnik: európai kényelmet, mint bármely világfürdőben, találhatunk már akárhány magyar fürdőben. Így a Margitszigeten is. Es a Margitsziget nagy előnnyel dicakodhaték vidéki társai fölött; itt fekszik a főváros szívében és gyönyörűséggel lakhaték künn a szigeten nemcsak a beteg, aki gyógyulást keres és legúhbbszír talál is, hanem a turista szintén, akinek célja, hogy Magyarországnak rohamosan fejlődő fővárosát apróra megnézzék, szépségeinek örűjön, — tanulságos látványlóm okájón.

A margitszigeti hévíforrás Than K. egyetemi tanár elemzésének eredménye szerint állandó kéntartalmánál és magas hőmérésékénél fogva a kenes hévívek közé sorozandó. 35° R. meleg artézi kenes forrás, porcellán-, márvány-, kád- és kölfürdőkkel, zuhany-készűttekkel, villamos fürdőkkel. A margitszigeti hévíz kitűnő eredménynyel használtott mint fürdő, vagy belseleg mint gyógyital és belélegzésre a következő befelegések ellen: csűz, zsábák, idűlt kűtegek, külsértések után fellépett izsaddmányok, görvely és bújakör, máj, gyomor, belbántalmak, idűlt székrekedés, hólyag-urut, női bántalmak, gerat-gege, idűbűrűnt, hűdése és idegbántalmak, Utóbbiak ellen a villamos fürdők alkalmaztattak meglepő sikerrel. A hévífürdőkön kívül vannak még iszap-, malata, fenyőlevél-, fransznabadi lép (Moor) és kreuznachki lűgfürdők is. A sétakert tiszta, pormentes, űde levegűjével, enyhe, egyenetlen temperatűrűjával klimatikus gyógyhelyűl is kitűnű szolgálattot tesz. A fürdőidény tartalma május 1-től szeptember 30-ig. Megrendeleseket lakásokra átvész; a gyógyfürdű felűgyelűsége. Az árak minden tekintetben igen jutányosak.

József főherceg, ez az országiszerte népszerű tagja az uralkodó háznak, a Margitsziget tulajdonosa. Tudjuk mindnyáján, micsoda megbecsűlhetetlen szolgálatokkal, micsoda személyes ragyogó tulajdonságokkal szerzeték meg úgy ó, mint fenkölt szellemű neje, a bájos Klórid főherceggasszony azt a nagy szeretetet, amelylyel a nemzet a főhercegi családot körűlveszi. A magyar fővárost azonban különösen is örök hátlára kötelezte a nagylekű főherceg. Már feledehetetlen emlékeztűl atyja: József nádor élénk érdeklűdésűl viseltett Budapest, akkor még Buda s Pest fejlődése iránt, s részben azokert a kiváló érdemekert, amelyeket ezen a téren szerzett, áll a nádor főherceg érc-szobra a József-téren. Fia örökölte tőle nemcsak a nemzet, hanem a főváros iránti szeretetet is; 6 még életben emelt magának pompás emléket a Duna hullámai között a mai Margitsziget megeremtésűl. Olyan szegény ez a mi Budapestűnk a kiránduló helyekben, ahol az e csajázott nagyvárosi ember ozonos, egészséges levegűt szívhatna romlott tűdejébe, hogy valóságos áldás a főváros lakosságára a margitszigeti 136 holdas park.

Ez a dunai park egyik ékeasége Budapestnek. Hús, lombos sétáló útai, remek virágos ágyak, messze földön híres rózsatelepe, régi templomok és zárdák regényes romjai az erdő sűrűjében, az ezernyi dalos madár víg csattogtása egy-egy verőfényes napon: elragadó halászt gyakorol még olyanokra is; akik látnak már minden látivalót a világon. És a főherceg, aki milliókat adozott erre a tündérkerre s földjére, egész önzetlenül, mert a Duna közepén olyan aránytalanul nagy költséget nyelt el a berendezés, hogy ki sem fizetheti magát, még mindig szívén viseli a Margitsziget világfürdői színvonalának emelését, amiben buzgógon segítségére van összes uradalmának széles látkörű, nagy műveltségű igazgatója *Libits Adolf*: arról, hogy a természet szépségeinek kedvelői minden évben kellemes meglepetésekben részesüljenek, Magyar főkéntes gondoskodik. Vízisik a margitszigeti gyönyörű virágokat, József főherceg kedvenceit, ország-szerte mindenfelé. Ennek a hasonlíthatatlan szépségű parknak a közepén emelkedik Ybl Miklósnak monumentális alkotása a fürdőépület, amely maga egy millió forintba került. Körülötte, valamint a sziget alsó végén kecses villákban, nagy hotelekben 40 komforttal berendezett szoba várja a vendégeket és telik meg zűföltől és énektől. Cigányzene, katonazene, olvasó-terem, egymást sürű követő mulatságok gondoskodnak a vendégsereg szórakoztatásáról: táviró, posta, telefon, lovasút és gyors gőzhajó közlekedés pedig a kényelméről. A botegeket Bauer Antal dr. a főherceg udvart orvososa veszi tudományának védő szárnyai alá.

Szórakozás vagy gyógyulás végett jön valaki erre a bájos, poetikuss szigetre, emléket mindig meg fogja őrizni: a beteg bizonyosan még szívesebben, mint az egészséges, mert a margitszigeti fürdő kúra a legakácásabb hajón is diadalmaskodni szokott. Aki azonban nem megy semmiféle minőségben lakni a Margitszigetre, az legalább a meglátogatását el ne mulassza ha Budapestre jön, mert a Margitsziget nélkül lehetetlen Magyarország gyönyörű fővárosának felelhetetlen része.

(ul)

Művész estély.

A budapesti művész társaság június hó 30-án az Arany Szarvas vendéglőben előadást tartott. — a mely előadásra hosszú időt múltával is kedvesen fognak vissza emlékezni azon kevesek, kiknek kijutott a szerencse ezen előadásban megjelenni. Kellemes élvezetű föszottak meg magukat azok, kik tavol maradtunkkal, tündököltek: Igaz sok minden közre jött az anyagi siker elrontására, — így a rettenetű melegség, mely csaknem elviselhetetlené vált, — a azon nem észlelhető gondolat, hogy az előadást törebben tartották, — hol még füllelzetűnknek ígérkezett a levegő, — a társaságot megelőzőt *Blaháné s Jaszay Mari*, — kiknek idejövetele a város közönségének áldozatkészéget nagyban kimerítette, — ezek után a magasán felvett helysereg is — nagyban közfelműködte a közönség távol maradásához. Ezek nélkül nem hiszünk, hogy városunk műveltségi bíró, s minden szempárt lelkesítő közönsége, le ne róta volna tömeges megjelenésével, azon valóban pártolást érdemlő társasággal szemben, köteless adóját.

Mert valóban műveltséget nyújtott ez est, A társaságnak minden egyes tagja a maga nemében nemzetünknek — egy-egy kiváló művésze — tagja vagy a magyar királyi operának, — vagy a népszínháznak.

Az előadás *Kuhn László* „Magyar népdalok” cimbalom előadása kezdte meg. Sok cimbalom játékok volt alkalmunk már hallani, — de még ilyet nem. Az 600k villámgyors, s mégis baltisz kezelése, — hirtökből kivált tisztá hangok, — s természetesen, — minden cifrazás nélküli előadás. *Kuhn László* játéka minden tekintetben a legmagasabb művészi műve az egyik Magyar népdalainkat a legbánsatos hangokat, szívhez szólóbban mint ez alkalommal cimbalmon játszani még nem hallottuk.

Szirmay Iurc „Vig monolog” előadása kitűnően sikerült, — s nem egy helyen kacagtatott meg a közönséget. *Szirmay* találon fogja fel az egyes szavakban rejlt szamáros humort, s arcminikája, — kémozfúlat, s hangja oly természetesen domborítja ki előadását — hogy humoros szavallata felolga s előadás tekintetében semmi kívánni valót hátra nem hagy.

V. Molnár Kézsi gyönyörű hangja, — s hangjának minden tekintetben biztos, tisztá kezelése a gyakorlati, — művészi énkészségre vall. Könyved, orfítetés nélküli szöke, kedves fülbehozó hangja, lelkesítő a hallgatót.

Verosz Sándor éneke nem a mi Szarvas vendéglőnk „nagy” termébe való, — mert s nagy terem Verosz hangjának csak skatulya. Terjedelme, erős hangja sügva-bügva járta be a termet, — s mint sebesen folyó csermely, — csödrögve jutott a hallgatók fülébe. Közönségünk nem igen volt még ama szerencsés helyzetben, hogy ilyen hangoktól hallhatott volna. Magyar népdalaik számátalanszor megtapoltta a kövés de nagyon lelkesítő közönség, — s azt többször ismételti is kellett.

*Sőlymosy Elek*et, a művész salon komikust már ismert közönségünk nagyobb része. Tudta tehát, mit várhat tőle, s így keveseket lepelt meg kifűző, humoros előadás, mely a közönséget tréncikus kacajra ragadta a közönséget. — Ezáltal nem akaró taps, állásnév jutalmak, s csak nagy nehezen engedték a kedves komikust a dosakkáról távozni. — mindenki reggelig szeretta volna őt hallgatni.

Az olvasó közönséghez.

Az új évnegyed beállott; a kiadósnag tisztelettel kéri fel a tisztelt olvasó közönséget, hogy a »ZALA« előfizetését mielőbb megújítani sziveskedjék. nehogy a lap szétküldése körül akadály legyen; mit annál is inkább kerülni óhajtanánk, mert a »ZALA« képes mellékletének szétküldése, a kiadósnagnak most már kétszeres munkát ad.

Felkérjük azon tisztelt olvasóinkat is, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, hogy a hátralékok díjakat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A »ZALA« előfizetési ára, dacára, az ingyenessé íródirolami melléklet kiadásának, mit sem változik, s marad, mint volt eddig, és pedig:

Egész évre	5 frt.
Fél évre	2 „ 50 kr.
Negyed évre	1 „ 25 „

A jegyző és tanító urak a lapot 3 forintért kapják, ha egész évre előre fizetnek.

A „ZALA” kiadósága.

Olvasóinkhoz.

Lapunk szépirodalmi melléklete nyomdai akadályoknál fogva nem készülhetvén el, nem mint óhajtottuk e, — hanem csak a jövő számmal fogjuk azt szétküldeni.

A »ZALA« szerkesztősége és kiadósága.

Helyi ujdonságok.

— **Személyi hír.** *Bibra Frigyes* báró honvéd ezredes, ki pár hetet családja körében Zomborban töltött, visszaérkezett Nagy-Kanizsára, pár napot ill. időzött, s ma Budapestre utazott, hol a báróné fürdőzik.

— **A király pécsi látogatása** alkalmából lapunk megjelenéséhez mértén, csak az első napról adhattunk mult számunkban tudósítást és csak is első napon tartott udvari ebédről emlékeztünk meg; pedig az apostoli király Pécsen letének másod napján is adott udvari ebédet, amelylyen a méltóságok és kitűnőségek között hivatalos volt ker letünk közkedveltségű országos képviselője: *Hertelendy Béla* is, mit anyaiul inkább szükségesegek tartunk jelezni, mert ez azt jelenti, hogy *Hertelendy* képviselő úgy a kormányelnökséget, mint ö Felségénél a kegyel-tebb képviselők közé van számítva. Örűnk, hogy képviselőnk e legnagyobb kitüntetés érte!

— **Jótekonyság.** Vettük a következő nyilatkozatot: Alulírott ezennel halás közönséget mondok ez úton is *Ebenspanger Lipótné* úrnő ö nagyságának, kinek nemesseklűsége s jótekonysága lehetővé tette számomra a gyermekkertész-női vizsgálat letételét. Kötelességemnek tartom nyilvánosan elismerni, hogy a nemesszívű úrhölgy ajándékát 20, azaz husz o. é. frtot a nagy-kanizsai lakarekpenztárból, hova ö nagysága az összeget a vizsgálat idejéig számomra letéteményezte, hiány nélkül felvettem. *Ertlich* Szidónia. Városunk e nagy tekintélynek örvendő nemeslelkű hölgye ez újabb tettével is csak ismert emberbaráti szeretetét dicséri.

— **Nyári mulatság.** A Nagy-Kanizsai társaskör, e hó 11-én a Moric hely mellett »Szaplányos« erdőben nyári mulatságot rendez. Italokat s hideg ételeket a tagok adnak össze s ezeknek előjegyzése végett aláírási-ív fog közöletni. Tagok által meghívott vendégek szívesen láttatnak. Kezdeté d. u. 4 órakor.

— **Köszörű adományok.** Ez év június hó 30-án elhunyt *Rosenfeld Sándor* ur-iránti kegyeletből köszörű adományok pótlásau jótekonny célokra adakoztak: *Fischer Miksa* (Győr-ből) 5 frt, *Gelsei Gutmann Ödön* és neje 15 frt, *Gelsei Guttmann Vilmos* és neje 15 frt, *Grünhul Henrik* és neje 15 frt, *Heimler József* 5 frt, *Königsberg Leo* (Zágrábból) 10 frt, *Kömpert Fanni* úrnő 10 frt, *Königstein Samu* (Bécsből) 15 frt, *Pollak Lajos* (Bécsből) 15 frt, *Rosenberg Izraelné* úrnő 5 frt, *Rosenfeld Adolf* 25 frt, *Ro-*

senfeld Károly, *József* és *Emil* 30 frt, *Sommer Ignác* és neje 25 frt, *Sommer Sándor* és neje 25 frt, *Weiser József* 5 frt, összesen 220 frt. — Ezen kívül *Rosenfeld Adolf* azonnali kiadósára 100 frtot adakozott. A n-kanizsai »Chewra Kadisa«.

— **Tűzeset.** *Mikeán*, június hó 29-én hajnali 2 órakor *Hirsch Miklós* pákai lakos tulajdonát képező istállót eddig ismeretlen tettes meggyújtotta. Legett 3 lakóház meliépületekkel együtt. Benne égett 9 drb szarvasmarha, 4 ló és 7 drb sertés. Továbbá *Hirsch* gulása is igen nagy égési sebeket szenvedett olyannyira, hogy áletéhez kevés a remény.

— **Iskolai értesítők.** Az 1890/91. iskolai évről következő értesítőkelt vettünk: »A nagy-kanizsai községi nép és felső-népiskolák» értesítőjélt közli: *Németh Ignacz* igazgató. Az iskolaszék áll: elnök, alelnök, jegyző, kondnok és 29 tagból, kikhez öt különböző vallásfelekezeti képviselő járul. A tanesület áll: 1 igazgatóból s 29 rendes, úgy 9 szaktanító s tanítónőből. Az intézetek összes növendékének száma volt 1967, ebből 979 leány, 948 fiu. nemzetiségre neveze 1930 magyar és 8 német növendék volt az intézetekben. A jövő tanév aug. 30-án veszi kezdetét, a beiratások legkésőbb szeptember 15-ig eszközöndők. — »A polgári fiúiskola értesítője.« Szerkeszté: *Dr. Bartha Gyula*. Az értesítőben legelő *Hoffmann Mór* tanar emlékezik meg meleg szavakban az intézet elhunyt igazgatójáról *Morgenbesser János*ról, ki 1846-ban született s meghalt 1890-ben: majd egy »vissza-pillantást talalunk az 1890—91. tanévre«. Az intézet iskolaszéke áll: 1 alelnök, jegyző, gondnok 29 rendes tagból s 5 felekezeti képviselőből. Az intézetnél működött: 8 tanár s 6 hitoktató. Volt az év elején 179 rendes s 7 magántanuló, az év végével az összes létszám 166 növendékét töltet fel. A jövő évre a beiratások augusztus 20-án kezdődnek s tartanak szeptember 2-ig. Pót- és pótvizsgák szept. 2-án lesznek. — »A kegyes tanító-rendek helyi fogyanasiumának értesítője.« Közveteszi: *Farkas László* igazgató. Az értesítőben talaljuk: »A görög nyelvet pótló tanfolyam a gymnásiumban« című cikket, s az erre vonatkozó tantervet. A tanári karban működött 14 tanár, 6 felekezeti hitoktató s 5 rendkívüli tanfolyam tanára. A növendékek összes száma volt 330, vizsgálatot tett 315. A jövő évre a beiratások a főgymnasiumnál szept. hó első három napjára van kitűve, ezeket megelőzik augusztus utolsó napján a felvételi, javító és pótvizsgálatok.

— **Gyilkos katoná.** A legszebb asszonyok egyike volt *Kollátszegen Fehér Mária*, ki dacára, hogy még csak 20 éves, már is külön elterjelt, s hogy kedvtelésének nagyobb tere legyen, korcs-mat nyitott a fauban. De ha szép volt a kikapó menyecske; nem kevésbé volt szép szeretője *Laczkó István*, ki rezervista, — s a méntelephéz van beosztva. A hadiúnak e hóban be kellett vonulnia, előbb azonban jól kiakarja magát mulatni a szeretője korcsmájába. *Mária* szívesen látta, de a hadi egy kissé féltékeny s midőn az erdőcsöz is a korcsmába jött s tegeverét az ajtó mellé állítva leült s bort kért, felébredt a feltékenység kigyója *Pista*ban s a menyecskét kinoszni kezdte; ebből szóráltság lett, s *Pista* felugrott dühösen, s mielőtt utját állhatták volna, felkapta a csösz tegeverét, s rálőtt kedvesére, ki vérebé tetengve dőlt el. A táviratilag értesített nagy-kanizsai szolgabirostól *Merkl* szolgabíró, *Mayer* és *Augenfeld* orvosok a helyszínére siettek. A nő még élt, de az orvosi vélemény kimondá, hogy a sérés halálos, a golyó az aggyelőt sértette. A gyilkos katonát letartóztatták, ki első kihallgatásnál azt állította, hogy a doog csupa véletlenségből történt; a törvényszék lesz hivatva kideríteni a valót.

— **Egy kis helyreigazítás.** A következő levelét vettük: *Kereskedő-íjak önképző egylete* Nagy-Kanizsán. 498./1891. sz. A »ZALA« tek. Szerkesztőségének helyben. Becses lapjának f. é. 23. számában »Baross diszkolevele« félíratu egyletünket érintő közlemény jelent meg, mely a valóságunk meg nem felelő tartalmánál fogva nagyon kellemetlenül érintett bennünket. Egyletünk választmányának megbízásából van szerencsénk a tekintetes Szerkesztőséget a nevezett állír beküldőjének megnevezésére, s egyuttal arra kérni, hogy beces lapjának következő számában — tekintettel arra, hogy választmányunk a kérdéses oklevél átgyújtása iránt még semminemű határozatot nem hozott s így a küldöttégt kinevezése és vezlése még egyáltalában szóba sem jöhetett — azt megcáfolni méltóztatassék. Nagy-Kanizsán, 1891. június

29-én. Kiváló tisztelettel: Kereskedő-Ifjak Ön képző egylete Nagy-Kanizsán. Unger Ullmann Elek elnök Hochwald József titkár.

A fentebbi levélre válaszuk: hogy a kérdésben forogó hírt az egyület egyik tisztviselőjé től kaptuk, sajnáljuk, ha információnk akár tudatosan, akár a nélkül hibás volt; a hír közöjét megnevezni nyilvánosan a bír-lapiról tilalom gátol, hajlandók vagyunk azonban a nevet a tisztelt egyület által szer-keztőségünkbe küldendő egy esetleg két tag- nak megmondani, azon kikötéssel, hogy nyilvánosságra nem fogják hozni nevét, mielőtt azt, hogy öntudatosan félrevezetni, vagy hibás értesülés alapján saját hibáján kívül által meg nekünk a téves információt meg nem állapít-juk. A szerkesztő.

Vakmerő tolonc. Mintegy tíz nappal ezelőtt Práger Frigyes fiatal embert toloncoltat- tott el a helyi hatóság. A tolonc kíséretében egy csendőr volt, ki nyugodtan ült a coupéban, míg védence az ablakon nézett ki. Egyszerre a tolonc egy vakmerő ugrással kint volt a coupé ab- lakján, s a csendőr a vonatot meg nem állítha- ván, csakhamar elűnt. Nyolc napig keresték a csendőrök eredménytelenül. Végre Csáktornyan bizonyos Hirschl Samu rőfös kereskedő jelen- tette fel az ottani csendőrmesternek Polláknak, hogy Práger Csáktornyan van. Mire elfogták, s bekísérték Kanizsára. A vakmerő toloncnál egy Kállai Nándor nevére szóló utlevél volt s egy segédjegyzői bizonyítvány a murakeresztúri jegy- zőségétől kiadva, melyen a jegyző pecsét is rajta van, természetesen, hogy mindkét okmány ha- mis, s a községjegyzői pecsétét, a jegyző iro- dájában ütölte a hamis okmányra a vakmerő akker, midőn a jegyzőnél időzve, a jegyző egy szegény vándorlónak ebédet adandó egyedül hagyta szobájában az előtte persze egészen gya- nultan egyént.

Hirtelen halál. Kolongyai Kocsis Fe- renc nagy-kanizsai, sopron-utcai földműves, július hó 1-én lát hozott az erdőről Fleischacker Al- bert magyar-utcai kereskedőnek. A fát a kocsi- ról lerakta, bement felvette a neki járó pénzt, s kijövéen az udvaron lévő kútból nagyot ivott, — ott rögtön összeesett, s meghalt. Szegény polgár hat jobbra apró gyermekeket hagyott hátra, kik értesülve az öket ért szerencsétlen csapás- ról sirra, jajgatva futottak édes atyjuk holtes- téhez; — a halottat saját kocsjára tették, s szállították lakására. — Megjegyezzük, hogy mindez este 8 órakor történt; — de orvost a városban találni nem lehetett. Furcsa!

Tűzek. Példán mult hó 29-én virradóra éjjel 12 órakor tűz ütött ki. Leégett egy lakóház mellékeépületeivel együtt, és a plébánia kárára egy kazal szalma. Bengett 5 drb sértes. Fél órával később Mikefa községében is tűz volt ott leégett három lakóház az ezek mellékepüle- tei. Egyik háznál bennégett négy darab ló és 7 darab szarvasmarha. Mindkét tűz keletkezésének oka ismeretlen ugyan, de valószínű, hogy szán- dékos gyújtogatásból eredt.

Tolvajlás. Szilvágyról mult hó 26-ikán 6 darab szarvasmarhát loptak el a legelőről az uradalmi csielődés kárára. A tolvajokat üldözik, de még nem kerültek kézre.

Egy kis felvilágosítás. Levelet vet- tünk Lazsnaokról az ottani építkezések főmunka- vezetőjéről, melyben a levél írója Nagy Péter helyre igazítani akarja, lapunk mult számában hozott azon hírt, hogy a pálinka, illetve laz- snaki építkezéshez a tulajdonos nem helybeli építész hívott meg hanem idegent, helyre igazi- tásának alapján az van, hogy 6 és a körülötte levő munkások mind magyarok. Nos hát Nagy ur, mi soha sem mondtuk azt, hogy a munká- sok nem magyarok, hanem szóról szóra ezt ír- tuk lapunkban »Sajnálatlalt értesültünk, hogy a szép nyaraló építéshez nem a helybeli jónévi épí- téseinket, hanem idegeneket hívtak meg a tulaj- donos, pedig Nagy-Kanizsánál is vannak szak- értő műépítései.« Ha e sorokat olvassa, látni fogja, hogy nem munkavezetőről s munkásokról hanem építész, műépítészről (architektorról) be- széltünk s ez ön nem lévén nem is szólalhat- tott fel. Leyerét még a nyíltságban sem közől- hetjük, mint ön kívánta, annak szerkezeténél fogva.

A Keresztény Magyarorszag. című antisemita lap 24-ik számában egy levél jelent meg Pityebázáról, mely súlyos vádakat emel a zsidó orvosok ellen általában és nevezetesen szerény személy ellen. Elmondja a többi közt, hogy én egy talált hulla rendőri vizsgálatra fejé-

ben, melyet helytelenül végeztem, 8 frt díjat vettem fel. Elmondja azt is, hogy a hulla arca száraz vérről be volt szennyezve, hogy arca dagadt és feje be volt törve, jelöl, hogy az illetőt agyon ütötték, és én mégis azt mondtam volna: »képtelen vagyok itt véleményt adni, lemessék el és punkumt.« Ezekre a közönség megnyugtatólására kötelességemnek tartom felelni, következőleg hogy nem én rendelkeztem, hanem a tek. szolgabíró úr véleményem meghallgatása után, mely így hangzott: A hulla fejek óta vízben azott, kül erőszak nyoma rajt nem található. Száraz vérről beszennyezve a hulla arca — miot a levél állítja — nem lehetett, mert a vért a víz 4 hét alatt lemosta volna; az arc igaz hogy dagadt volt, mert a víz felfujta a szabadon álló oldalon, míg a másik oldalon a föld össze- nyomta. Minthogy a jegyzői jelentés főserülesek- ről szólt, első dolgom volt a hullát megtorgát- tatni és a jelzett helyet megvizsgálni. Azt talál- tam, hogy ott egyes helyeken a hajzat hosszan vízben volt uszása közben kihullott, ami a laikusokra úgy hatott, mintha ütésekből szá- mazna; minek bővebb magyarázata végett egy kis hirtal az egész hajzatot a fejét takaró bőr- rel együtt leforúrtam. Ezeket ugyan a gyöngébb eszű levelező és látító fel fogni képtelen. Elme- állapotának megfigyelése végett bátor voltam már a megyei tanfelügyelőhöz folyamodni. Augenfeld Fulop körorvos és vizsgázott pszichiater.

Meghaltak Nagy-Kanizsán. Sottonyi György meg- halt június 26-án 32 éves korában. Beck József meghalt június 30-án 7 hónapos korában, Kolongya Ferenc meghalt július 1-én 43 éves korában. Niklász Emma meghalt július 1-én 1 hónapos korában. Muszti Ferenc meghalt július 2-án 4 hónapos korában.

Ujnepi mulatság.

Jókedv és kedélyesség tekintetében párját ritkító mulatság volt Péter-Pál nappal Ebe- ns-panger Lipót köztiszteletben álló nagybirtokos ujnepi birtokán, melyre városunk értelmiségének nagy része s a szomszéd birtokosok megjelent. A vendégszeretetről ismert szives bázinó, valamint a bázizsgda nagy előzetekységgel és páratlan szí- vességgel fogadtak s sürben érkező vendégeket a megújított ujnepi kastély verandája előtt, mely tér most már parkirozva van s rövid idő után is kellemes benyomást tesz, néhány év múlva pedig szép és kellemes helylyé fog válni. Az érkező vendégek ebéd ideje előtt a verandán gyülekeztek össze. Röviddel két óra után kezdő- dött az igazán tényes s a legkényesebb igények- ket kielégítő lakoma, kint a kastély Arnyas oldala előtt, hol szőnyeget állított két asztal mellett fog- laltak helyet a vendégek. Ebe ns-panger Leo és Ernő urak mint szintén figyelmes házi gazdák folyton a vendégek körül voltak és kifogyhatla- nok voltak a szives biztatásban. Megjelentek: Tóth László kir. törvszéki elnök, Babochay György polgármester, Ambrus Ferenc szent-balázsi plébá- nos, Boggyay Ödön, Erdődy Lajos, Fischl Pál, Dr. Fried Ödön, Györffy János, Gózon Lajos, Götze Róbert, Heurich Miksa, Hoffmann Mór, Juhász György, Knausz Boldizsár, Dr. Kiss István, Lovák Ede, Löwenstein N., Löwinger Izidor, Mikos N., Merklly Antal, Musset, Nábrácsky Lajos, Pálffy erdősz, Plosser Ignác, Polgár Pál, Pihál Ferenc, Dr. Rothschild Samu, Dr. Schreyer L., Scherz Rikárd, Somogyi Gyula, Dr Szabó Elek, Saringer Károly, Siera Sándor, Stolcer Gusztáv, Sümeghy Kálmán, Svastits Károly, Tripammer Gyula, Tuboly Viktor, Unger Ullmann Elek, Varga Lajos, Veber Károly, Weisz Tivadár, Dr. Viola. A család tagjai közül Ebe ns-panger Leo és Ernő. A menu a következő volt: *Orge a la crème, Fogas sauce au beurre, filet de boeuf à la jardi- nière. Epigrammes de veau-Risi-bisi. Oie et canard. Salade-Compote. Patisserie, Tourte. Glace en forme. Dessert. Café.*

A lakoma a legvigabb hangulathban folyt le. Crigányzene is fűszerelte azt, miközben élénk beszélgetés fejlődött az egyes csoportok közt, a mire különben nem igen volt idő.

A harmadik fogás után a bázizsgda emel- kedett fel és meleg szavakkal kifejezést adott a főbirtó örömeinek, hogy oly díszes társaságot lát- hat asztalánál, üdvözli vendégeit s kívánja, hogy jól érezzék magukat. A meleg hangon mondott felköszöntő lelkesedést keltett, mely azután az egész hosszú ebédet át egészen a rózsás kedélybe csapott át és megeredt a tósztok árja is. A ház- igazda után elnöknek szóllalt föl Tóth László törv- széki elnök, ki szellemesen a házi gazdára s az urdnőre emelte poharát, mely zajos lelkesedést kelte — a további szót Mikos bírora és Pihál

Ferenczre bjeván, kik folytatólag a családra emel- tek poharat, Varga Lajos Ebe ns-panger Leót éléti, Ebe ns-panger Leo s vendégeit, Mikos bíró s háziaszonyja távollevő szüleiert, Tuboly Viktor a következő sikerült ritmes felköszöntőben az Ebe ns-panger családra:

A ki igaz magyar ember Gyönyörködik a képen, Mely előttünk oly vidáman Terül el ma Ujnepen.

Ujnepnek új birtokosa Ujja tette e helyet, Uj itt minden — s itt honol a Magyar vendégszeretet.

S mi legfőbb a házi gazda Hón szereti a hazát! Mennyi nemes cselekedet Jólterője o család

Kívánom még igen sokszor Együtt lássuk e képet, Népesítse be az Istent Minden jókkal Ujnepet.

Virágzózzék s hasznát hajtsa Vidékre s hazára — Eljen Ebe ns-panger Lipót! És vele szép családja!

azután újra Tóth Lászlóert emelt poharát; Dr. Fried Ödön Polgár s Mikos bírora, Mikos az ügyvédekre; Tuboly Viktor a házi nökert, Varga Lajos a polgármestert éléti; Mikos Pihálra, Pihál az egyetértésre s barátságára, Györffy János a jó szomszédokra, Pihál Ferenc Svastits Károlyra, Mikos bíró Veberre s Vargára, Ebe ns-panger Ernő a következő verses toasztban Tuboly Vik- tort éléti:

Kis erdőnkben sok a fuzfa, De azért nem vagyok poeta, Van itt más, kinek erdeje Nincs; de sok jó költőmánya. Fiskálisság mestersége Jókét legfőbb akassza, Verset is mond olykor, olykor Eljen hát a Tuboly Viktor!

Pihál Ferenc a baráti szeretetre, — Dr. Viola Ebe ns-panger Lipótra, Svastits Károly a házi asszonyra, Hoffmann Mór Polgár Pál bírora mint beg-dűsüszre, Pihál Ferenc Saringer Károlyra, Tuboly Viktor Hertelendy Bélára, Mikos bíró Wlassits Gyulára, Pihál Wlassitsra, Tuboly Viktor a főispánra, Dr. Viola Dr. Schreyer Lajosra, Dr. Schreyer Ebe ns-panger Leóra emeltek poharat.

A fényes ebéd, melynek utolsó részében nagy szerepet játszott a pezsgő, s mely mintha látha- lan jótékony kéz öntötte volna, ki sem fogyott, a társaság egy része az est egy részét szórakoztató kártyajátékkal töltötte, a másik pedig a kuglizó tért vette birtokába, egyes csoportok pedig érde- kes beszélgetésbe merültek. Közöttük tartak-keltek a páratlan kedvességű házi nő, a kifogyhatat- lan kedélyű házias s a család többi itthon levő tagjai figyelők sok jelével halmozva el a rózsás kedély- ben mulatozó vendégeket, kiket valósággal elra- gadtott az a minden-tesben magyaros vendégsze- retet, melyet itt tapasztaltak. A vendégek egy része 9 óra felé távozott, a másik még ott maradt egy kis vacsorára s egy 11 óra tájban bucsuzott el a vendégszerető családtól egy kedélyes szép nap emlékét vite magával. Mi pedig azt kívánjuk Ujnep új birtokosának, hogy a birtokkal együtt: *Vivant, crescant, floreat!*

Irodalom és művészet.

Magyar nyelvtan. A miniszteri tanterv szerint a népiskolai tanítás céljaihöz alkalmazva írta Deme Károly, felső leányiskolai igazgató. I. Rész. Az elemi iskolák második és harmadik osztálya számára, ára fűzve 16 kr. köve 20 kr. II. Rész. Az elemi iskolák negyedik osztálya számára, ára fűzve 16 kr. köve 20 kr. III. Rész. Az elemi iskolák ötödik és hatodik osztálya számára, ára fűzve 20 kr. köve 26 kr. jarcár. E munkát több lap bírálta meg, ezek közül felem- litjük a »Nemzet« bírálatait, mely így szól: Nem- zet 1890. május 7. — Magyar nyelvtan. A mi- niszteri tanterv szerint, a népiskolai tanítás cél- jáihöz alkalmazva írta Deme Károly felső leauy- iskolai igazgató. Három részből áll, három kü- lön füzetben. Kiadta Stampel Károly es. és kir. udvari és kir. akad. könyvkereskedő Pozsony- ban. Ára egy-egy füzetnek 16 kr. köve 20 kr. Ritkan láthatunk magyar iskolai könyvet, mely- nek anyagában és formájában oly szerencsésen el volna kerülve az agyztibbasztó elméletet és az érthetetlen nagy szavak hajhászása, mint Deme Károlynak a szó szoros értelmében rövid, de

velős nyelvtanában. Semmi nagyképek, semmi dicshír az egész munkában. A legnagyobb pedástré méltó jónak észszel s egyszerű tárgyalással a gyermek jónak észszel apellálva, ugyasólván játsza érte a munka a gyermekkel nyelvtan leg egyszerűbb és legcomplicáltabb szabályait is. Sokkal több súlyt helyez a practicus példákra, gyakorlatokra, mint a nehezes definiókra. Különös figyelmet érdemelnek a műben a feladatok, melyeknek világossága a a gyermekek észszéhez mért volta mellett is, az eléréndő cél mindig szembezőkő és megérthető. Valóban, azt hisszük, hogy ez a módja az alsóbb iskolák észszére a tankönyvek írásának a melyet Deme Károly gondolatossan és szerenóssén eltalált!

A „Képes Családi Lapok” 27. száma a következő tartalommal jelenti meg: „Váratlan vendég.” Prém Jószéltől. „Ismertem egykor” Sziklay P. Gyulától. „Irodalmi dolgok” Rudnyánszky Gyulától. „La Rocheloucauld gondolataiból” Béni Gyulától. „Egy asszony miatt” Vértési Gyulától. „A haldokló költő” (Reviczky Gyula emlékezete.) Feleki Sándortól. „A pécsi székesegyház” E—sból. „Gyors segély baleseteknél” Dr. Földi Gyulától. „Francine” Irta: André Theuriet. Fordította: Mo'nár Gyula. — Humor. — Mindentéle: A hét tükre. Mefisztótól. — Képei következők: Lehoczky Kálmán. — Vízvilálopéd. — La Fornaira. — Boldog pár. — Ragény melléklet: „Démón.” Irta: Váradi Antal. Szépirodalmi lapjaink a legjobbkat melegen ajánljuk olvasóinknak.

CSARNOK

Nina emlékkönyvébe.

*Remek két tulajdon: barátság, szeretet,
Órömben, bánatban egyaránt élezed —
Szerencséd kereké bármerre hajójjon,
Soha elne hagyjjon ez a két tulajdon!
Hej, mert arany, ezüst, gyémánt nem boldogít;
Barátság, szerelem övezze utaid...*

*Láttam már sok leányt, hódítóan szépet,
Festve sem óhajtok náluknál sebb képet,
Arany volt a karján, gyémánt a fülében
Csillag is lehetne, tündérek kertjében!
Hej, de arany, ezüst, gyémánt nem boldogít,
Barátság, szerelem övezze utaid...*

*Láttam másformát is, ritát akárhányat,
Szeme szintelen volt, arca, ajka sipadt
De szép volt a lelke, kristály a kedélye,
Sziarany a szíve, gyémánt ajka méze,
S látod szívem hőlyge, ez az mi boldogít;
Barátság, szerelem övezze utaid...*

*S ha egykoron, szíved virága kinyílik,
És jegyesed képe oda belopódzik
S teljesüljön bár mind, mit kíván a lelked
Emlékd én tölem fogadd csak ezeket:
Arany, ezüst, gyémánt mind ez nem boldogít;
Barátság, szerelem övezze utaid...*

Jenő.

A közös sirhalom.

— Rajz. —

Irta: Karay Anna.
(Folytatás.)

Endrey másnap elutazott, hogy azt a szál virágot a drága sirhalomról letéphesse örök emléké gyanánt.

Midőn megérkezett a bérkocsija az ismert utcákon belordult, először is Szerdahelyné magas, melósságteljes alakjával találkozott, ki kisebbik lánykáját, Evelint, Lenke hugocskáját vezette kézon.

Mindkettő a legmélyebb gyászban. A szél feléje lebbenté Szerdahelyné hosszú, fekete gyászlatyolát, szédülve takará el arcát előle, — mintha egy viharos, nehéz felhő repült volna felé.

Megreadt a kertésznél egy gyöngyvirág és téher rózsából font koszorút és felkereste azt a szomorú kertet, a melynek neve — temető. Egy perczre megállt a kapuban. Hol merre keresse őt ennyi sok, sok sirhalom között?

Kibolyongott közöttük, de nem találta. A fölönn lehajtott lövel egy fiatal ember közelébe, eléje ment és megszólta:

— Ugyan kérem merre van a Szerdahely Lenke sírja?

Az meglepetve nézett rá.

— Mert kérdési létem?

— Tegnap érkeztem ide uram — és azt a sírt fel kell keresnem.

— Ha úgy telszik, élveztem.

Szólatlanul mentek kis ideig, végre Endrey törte meg a csendet.

— Ismerre őt? — kérde fürkésző tekintettel vetve az ifju halvány, szomorú arcára.

— Oh igen! — Szegény szép leány, ki hitte volna, hogy az alatt a viruló külső alatt oly retentő betegség ragódik élelén. — Tüdővész! Iszonyu szó.

— Tüdővész! — kiálta Endrey összecsapva kezét, — hiszen két éve, midőn utolszor láttam őt, a viruló rózsához volt hasonló.

— Két éve? — olyan volt akkor is, midőn én megismertem őt pedig annak egy éve sincs.

— Tán terhére is vagyok, — szólt Endrey egy elágazó utnál megállva. — legyen szives az irányt megmutatni, hol a kéreztett sirhalom van, ön pedig menjen arra, ahol a sírhoz, melyhez indult.

— Ahoz a sírhoz indultam én is a melyet ön keres.

Endrey bírte en megállt és rábámolt az ifjura.

— És nérti megj ön ahoz a sírhoz? mit keres ott? — kérdezte cökénytelőül kis se keményen.

— Azért megyek ahoz a sírhoz, mert abba életem összes boldogsága van eltemetve.

— Az enyéim is! — gondola Károly halk sobajjal.

Megfogta a fiatal ember, merőn ránézett és szorongva kérde:

— Szerette őt? ...

— Nagyon szerettem! — volt a bus felelet.

— És ő... ő is viszont szerette őt?

— Eh, minő kérdések ezek uram? — mit érdeklő őt a mi sorsunk? — ugy hiszem ezek után én jogosabban kérdezhetném őntől ugyanezt.

— Nos én felelek is. Igen, szerettem őt szívem melyéből és ő is szeretett, nem hinném, hogy megsált volna, tavolétemben hűleül másnak adva szívét.

— Tehát midőn én megismertem őt, már szeretett... És én balga, Lozyan reméltem!... Azért mosolygott hát rám olyan szomoruan, midőn megváltottam neki szerelmemet, azért pergett végig arcán a köny, midőn azt susogta feleletül: — feledjen el, én nem vagyok boldogságra teremtve, az én életem nem az enyém... Szegény leányka, midőn később nagyon beteg lett s megtudtam, hogy már régen el van jégyezve a halálnak, azt hittem az-ekka a szavakkal erre célzott pedig nem a halálra, önre gondolt... Uram ne vonja egy össze homlokát, ő hű volt önhöz végperceig, szerette őnt és szenvedett önért pánasztalan, — én szerettem őt reménytelenül.

Olyan mély bánat sugárzott a fiatal ember arcáról, míg kimondá e szavakat, hogy Károly megállt és mélyen megszorítá minkét kezét.

— Most már mindegy. Sem nekem, sem önnek nem marad egyebünk egy sirhalomna, — legyen e drága sírba om — közös.

Hallgatva lettek néhány lépést, a fiatal ember megállt egy karszu fehé — márvány obeliszk előtt, levette fejéről a kalapot és csendesén szólt:

— Ime itt van a közös sirhalom...

Károly mélyen megittólvá kulcsolta össze két kezét előtte, azemet az arany belűre szegző melyek csillogva hirdették a kedves nevet:

„Szerdahely Lenke, élt 19 évet.”

Alatta egy levéssel, felőrt arany rózsá és e rövidke sírvers:

„Virág kellett a meny kertjébe
És téged vitt el a halál,
Virulj fenn szebbben, boldogabban
Korán letört szép rózsaszál.”

Nézte merőn, hosszassan az aranyos befűket, míg nem elhomályosultak szeme előtt, szivére valami mondhatlan fájdalommal érzés nehezült, — lehajolt, letépett egy ószirászt a sirhalomról, aztán megszoritva némán, fájdalommal az ifju kezét, szó nélkül, gyors léptekkel távozott.

Oh a szívekné fájdalommal terhére a tanu!

Nem is ment, szinte futott ki a kapun. Utközben ismét összejött Szerdahelyné magas, gyászos alakjával, nagyon halvány, dult lehetett az arca, mert a gögös asszony, ki máskor egy pillantásra sem méltatta őt, meglepetve bámult reá és csaknem megállt előtte. Az a gyászlatyol ismét feléje lebbent, megrázkódott és tutott tovább a szállódába, hol lakása volt, — mivel azelőt rég elköltözvén a városból, idegenek laktak a régi házna, — ott leborult a pamlagra és két karján hajva fejét sírt, mint a gyermek.

(Folytatjuk.)

Közgazdaság.

— **A novai országos vásár** június 30 án tartott meg élénk részvétel mellett. Marha és ló igen sok hajlatott, de kevés eladás történt; a vevők lanyha vételkedve miatt.

— **A gabonafüzletről.** Az amerikai bő termésről érkező hírek a hét végén az orosz gabonavetések roppant kedvezőtlen állása felől kiszivárgó tudósítások által ellensúlyozva lettek a az uralkodó lanyha hangulatot szilárd irányzat váltotta fel, mely folytonos áremelkedésben nyert kifejezést. Naunk az aratás javában folyik. Repce már be van hordva, rozst most aratnak. Névleges áraink: buza 9.25, rozs 7.50, zab 5 frt 70 kr, tengeti 7 frt.

Szerkesztői üzenetek.

- 118. **Sz. K. A.** „Nemzet”-nél. Örömmel vettük, tárcába nem jöhett, mert az már szedve volt: de mint látod adtuk helyet. — Jászra is szivesen látunk, minél többet támoztok a fővárosból körünk annál jobban megedzitek a mi terekvésüket. A napokban magánlétel megy.
- 119. **Z. Zs.** joghallgató. Ha sora kerül, jönni fog.
- 120. **G. A.** Budapest. Hol kék az éjji homályban?
- 121. **New-York** Adtuk, várjuk, adjuk!
- 122. **Nem orvosnak** jól van, javóra is!

Nyilttér.*)

Selyem Grenadir szövet fekete és színes minőségben **95 krtól** 9 frt 25 krig méterként (körülbelül 18 mütában) szállit részenként és végenkint vám- és posta dímentesen **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) gyári raktára. **Zürichben.** Mintákat kívánatra azonnal küld. *Levelekre Szajcsba 10 kros bélyeg ragasztandó.*

Felelős szerkesztő: **Cs. Palotai Ákos.**

* Az e rovatban közölttekért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

Leszállított ár 25⁰-al
Zöldtakarmány-Felmen-sajtó
Blunt-féle szabadalommal, mindentéle takarmány el-tartó-ára, tudástilik:
a fű, lóhere, kukorica, répa stb. takarmánynak zöden és edesén való el-tartó-ára
1000 árbon
felül lett tőünk elküldve az Osztrák-Magyar birodalomba és Németországba.
Valamennyi vasszerkezetű **I emelőpár 2000 emtrnyi zöld takarmány** ára most csak **75 frt.**
A hémérő-reszedeat együtt 10
Használati utasítás, mely könnyű kezelést tanít valamint tervezetek, vélemények és bizonyítványok ingyen a bérmentés küldetnek.
Legújabb találmány!
Mű-eke
különözeti kerék-összeállítással. — **Egyedüli két barádájú eke**, melyet mint egy barádás művelési eke, s mint művelési eke, és hantoló eke is lehet használni! Egyeti len kerék sem meg, a már felszállott földön. A legújorsóbb szerkezet. Kitűnő eredmény. Tessék kéri körülményes leírást s tessék kísérletet tenni ez új találmánnyal. **Szabadalomozott** minden iparusó államban. **Jótállás és próbaidő.** 86. 5-10
Ph. Mayfert & Co. Wien,
Táborstrasse, 76
Rajna melletti Frankfurt és Berlin.
Gazdasági, gépészeti gyár, vasöntőde és gőz-kalápcos gyár.
Részletes gyártása a földművelési gépeknek s borkészítési gépeknek, gumóelentartóknak, szántógépeknek dr. Ryderl szabadalma szerint stb.
Nem bízható szűköské kereseteknek.

Luser' L. Tourista tapasza

biztosan és gyorsan ható szer a tyúkszemű, lábtalp és sarkon lévő daganat s egyéb bőrkeményedés ellen, a hatásért jóállás vállalatik. A gyógytárcsákban kapható.

885 2-6

SCHWENKS L.
gyógytárban
Maidling-Bécs.

Valódi e tapasz csak akkor, ha használati utasítással és minden darab a fentebbi védjeggyel s aláírással el van látva, miért is óvakodni kell az utánzásoktól. Kapható N.-Kanizsán Marton és Hubert keresk., és Belus L. gyógyszerert.

Csak akkor valódi, ha Kneipp-Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva.

Első orsz. mech. **Tricot- és fehérenemű gyára**
Kapferer L. és társa cégnek
Bécs, Hernals.

Kneipp Sebestyén lelkész Egészségi fehéreneműi.

868 6-12

Főraktár:

Nagy-Kanizsán: **Irmter Józsefnél.**

London, 1878. **Dizsoklevél.**

N.-Pálánkán, 1887. **Arany-érem.**

Bécs, 1873. **Érdem-érem.**

Bécs, 1889. **Dizsoklevél.**

Bécs, 1885. **Nagy dizsokl.**

OSIK JÓZSEF

első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár **BEOCSINBAN.**

és kir. kizárólag szabadalm.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpari s.

ajánlja a t. építész és építőmester urnak, építkezési vállalatok, földművelőknek, közösgéi és egyházi előjárások, valamint nagyérdemű építkezéseknél becses ügyelműbe saját gyártmányu

PORTLANDCEMENT és VÍZHATLAN MÉSZÉT

melyek mindenkör egyenlő jó minőségben szállíthatóak. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

Triest, 1883. **Arany érem.**

Szeged, 1878. **Érdem-érem.**

Ujvidék, 1875. **Arany érem.**

Kecskemét, 1872. **Érdem-érem.**

Páris, 1867. **Bronz érem.**

Junker és Gaertner

Budapest, IV. váczi-utca 21.

Az 1890. évi bécsi gazdasági és erdészeti kiállításon a

nagy ezüst éremmel kitüntetve. Szállít: 808 19-20

szállítható és állandó mezeli és erdészeti vasutakat.

Erdészeti kocsik hosszúra és tűzifa szállításra.

Billentő kocsik föld, homok és kavics szállítására legújabb szerkezettel.

Pályaberendezések kívánatra általunk esztrózzottak és üzemre készen átadatnak.

KOTZÓ PÁL

BUDAPEST, VIII. álló út 18. szám.

Ajánl **Brantfordi önműködő kéveköti aratógépeket,** legújabb és leggyorsabb szerkezet, acélványával, előnyel a legnagyobb szilárdság és egyszerűség, a legnagyobb arató és a legalacsonyabb vágó képesség a legkönnyebb járás és a leggyorsabb eszmőkötés.

Compound gőzmozgonyokat, 4 tüzelő anyag megtakarítással.

Gőzmozgonyokat, fa-, szén- és szalma-fűtésre 2' - 30 ló erejű.

Sínes gőzeséplőket, legújabb szerkezet, 4-ager fordítható sínekkel, rendkívül hosszú, tehát töltést nem igénylő szalma-rázókkal.

Szükség gőzeséplő gépeket, 3-4 lóerejű kettős tisztító szerkezettel, árpahéjazóval és választó-hengerrel. Továbbá mindenféle járgányeséplőket vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket. **Olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek.** 882 3-8

Jövődalmi mellékkereset.

Szakavatott ügyes **ügynökök,** egy teljesen solid bankhához felvételnek törvényszerűleg engedélyezett sorjegyeknek elárúsítása szempontjából

Fellette előnyös feltételek mellett.

A megfelelő képzettségű ügynököknek fizetés is adatik. Ajánlatokat kérjük „100 G.” cím alatt **Danneberg J. hirdetési irodájához** Wien, Kumpfgasse No 7. Telefon 4032. Intézni, 895 1-6

Sarg Glicerín-Fog-Crém.

A fogak szépsége. Nélkülözhetetlen rövid ideig tartó használattal a fogak tisztításá

KALODONT

Egészségügyi hatóság által megbírdva.

Igen alkalmas utazásoknál. Illetosan üdítő. **Ártalmatlan még a leggyöngébb fogománónál is.**

Jegyzék: Németország és Franciaországban a legnagyobb eredményrel van használható s úgy az udvarnál, mint a legmagasabb körökben és az egyszerű polgár házában is használják. 096 24-26

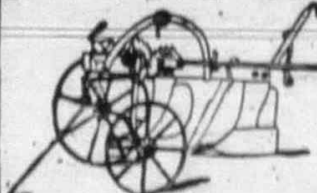
Kapható a gyógyszerészek és illatszerekészeknél. Ára egy darabnak 25 kr. Nagy-Kanizsán Schwars és Tauber, Rosenfeld Adolf, Strom és Klein, Marton és Huber és Prager Béla gyógyszerészek urnak.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvénytársaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső váczi-ut 1896 99. sz. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánja kitünő és szilárd szerkezetű, 811 16-24

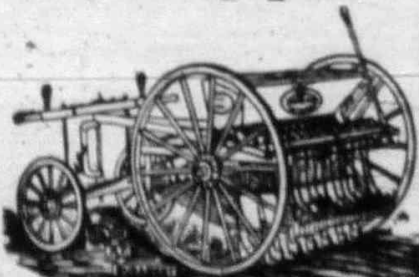
gőz- és járgányeséplő-készíleteit és számos első díjakkal kitüntetett szab **SCHLICK-féle 2 és 3. vasu ekéit, és szab. mélyítő-ekéit, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasu ekéit** talajmivelő eszközeit, boronált és rögtörő hengereit valamint SCHLICK-féle szab. **„Haladás” sorbavetőgépeit.**

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri motorok, és darálók, szabad Jókay-féle „Hungaria” daráló gépek erőhajtásra, örlőmalmok és olajmalom-berendezések. Eredeti amerikai kéveköti és marok-rakó arató-gépek és fűkaszáló-gépek, szállítható mezeli vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjuttányosabb árak.

Arjegyzzék kívánatra ingyen és bérmentve.

velős nyelvtanában. Semmi nagyképszerűség, semmi pedantéria az egész munkában. A legnagyobb dicsőre méltó józan észszel a egyszerű tárgyalással a gyermek józan eszébe spellálva, ugyancsón átadja értelemmel a munka a gyermekkel nyelvünk legegyszerűbb és legcomplicáltabb szabályait is. Sokkal több súlyt helyez a practicus példákra, gyakorlatokra, mint a nehezkes definiókra. Különös figyelmet érdemelnek a műhen a feladatok, melyeknek világossága a a gyermekek eszéhez mért volta mellett is, az elérhető-cél mindig szembeeszkö és megérthető. Valóban, azt hisszük, hogy ez a módja az alsóbb iskolák részére a tankönyvek írásának, a melyet Deme Károly gondolatosan és szerenősen eltalált.

A „Képes Csafádi Lapok” 27. száma a következő tartalommal jelent meg: „Váratlan vendég.” Prém Józseftől. „Ismerem egykor.” Sziklay P. Gyulától. „Irodalmi dolgok.” Rudnyánszky Gyulától. „La Rochefoucauld gondolataiból.” Béri Gyulától. „Egy asszony miatt.” Vértési Gyulától. „A haldokló költő” (Reviczky Gyula emlékeztetése). Feleki Sándortól. „A pécsi székesegyház.” E-sből. „Gyere segély baleseteknél.” Dr. Földi Gyulától. „Francine” Irta: André Theuriet. Fordította: Mo'nár Gyula. — Humor. — Mindenféle: A hét tükre. Meliszától. — Képei következők: Lehoczky Kálmán. — Viziveloceped. — La Fornaira. — Boldog pár. — Regénymelléklet: „Demon.” Irta: Váradi Antal. Szépirodalmi lapjaink e legjobbját melegen ajánljuk olvasóinknak.

CSARNOK

Nina emlékkönyvébe.

Remek két tulajdon: barátság, szeretet,
Örömben, bánatban egyaránt övezed —
Szerenősd keréke bármerre hajoljon,
Soha elne hagyjon ez a két tulajdon!
Hej, mert arany, ezüst, gyémánt nem boldogít;
Barátság, szerelem öveze utaid . . .

Láttam már sok leányt, hódítóan szépet,
Festve sem dnyajtok náluknál szebb képet,
Arany volt a karján, gyémánt a fülében
Csillag is lehetne, tündérek kertjében!
Hej, de arany, ezüst, gyémánt nem boldogít,
Barátság, szerelem öveze utaid . . .

Láttam másformát is, rútat akárhányat,
Szeme szintelen volt, arca, ajka sápadt
De szép volt a lelke, kristály a kedélye,
Szinarany a szive, gyémánt ajka méze,
S látod szívem hölgye, ez az mi boldogít:
Barátság szerelem öveze utaid . . .

S ha egykoron, szived virága kinyílik,
És jegyeseid képe oda belopódzik
S teljesítenél bár mind, mit kívánok a tálkad —
Emléklül én tölem fogadd csak ezeket:
Arany, ezüst, gyémánt mind ez nem boldogít;
Barátság, szerelem öveze utaid . . .

Jenő.

A közös sirhalom.

— Rajz. —
Irta: Karay Anna.
(Folytatás.)

Eadrey mágnap elutazott, hogy azt a szál virágot a drága sirhalomról letéphesse örök emlékgyanánt.
Midőn megérkezett s bérkocsija az ismert utcákon befordult, először is Szerdahelyné magas, mellősgatlejes alakjával találkozott, ki kisebbik lánykáját, Evelint, Lenke hugocskáját vezette kézen.

Midőnkéto a legmélyebb gyászban.
A szél feléje lebbent Szerdahelyné hosszú, fekete gyászatyolát, szedülve takará el arcát előle, — mintha egy viharos, nehéz felhő repült volna felé.

Megreadt a kertésznel egy gyöngyvirág és tehér rózsából font koszorút és felkereste azt a szomorú kertet, a melynek neve — temető. Egy percre megállt a kapuban. Hol merre keresse őt ennyi sok, sok sirhalom között?

Kibolyogott közöttük, de nem találta.
A főtuton lehajtott lövel egy fiatal ember közleledett, eléje ment és megszólította:
— Ugyan kérem merre van a Szerdahely Lenke sírja?
— Az meglepetve nézett rá.
— Miért kérdsz tőlem?

— Tegnap érkeztem ide uram — és azt a sírt fel kell keresnem.

— Ha úgy találják, elvezetem.
Szótalanul mentek ki ideig, végre Eadrey törte meg a csendet.

— Ismerte őt? — kérde fűrkésző tekintettel vetve az ifjú halvány, szomoré arcára.

— Oh igen! — Szegény szép leány, ki bilte volt, hogy az alatt a viruló külső alatt oly retentő betegség ragódik életén. — Tüdővész! szonyu szó.

— Tüdővész! — kiálta Eadrey összecsapva kezét, — hiszen két éve, midőn utolszor láttam őt, a viruló rózsához volt hasonló.

— Két éve? — olyan volt akkor is, midőn én megismertem őt pedig annak egy éve sincs.

— Talán terhére is vagyok, — szölt Eadrey egy elázgó utnál megállva. — legyen szives az irányt megmutatni, hol a kértezett sirhalom van, ön pedig menjen arra, ahöz a sírhoz, melyhez indult.

— Ahoz a sírhoz indultam én is a melyet ön keres . . .

Eadrey hirtelen megállt és rábámolt az ifjura.
— És miért megy ön ahoz a sírhoz? mit keres ott? — kérdezte önkénytelenül ki-se keményen.

— Azért megyek ahoz a sírhoz, mert abba életem összes boldogsága van eltemetve . . .

— Az anyén is! — gondola Károly halk sohajjal.

Meglotta a fiatal ember, merően ránézett és szorongva kérde:

— Szerette őt? . . .

— Nagyon szerettem! — volt a bús felelet.

— És ő . . . ő is viszont szerette őnt?

— Éh, minő kérdések ezek uram? — mit érdekl-őnt a mi sorsunk? — úgy hiszem ezek után én jogosabban kérdezhethem öntől ugyanezt.

— Nos én felelek is. Igen, szerettem őt szívem mélyéből és ő is szeretett, nem hinném, hogy megcsalt volna, tavoléletben hűlenül másnak adva szívet.

— Tehát midőn én megismertem őt, már szeretett . . . És én balga, lozán reméltem! . . . Azért mosolygott hát rám olyan szomoruan, midőn megvallottam neki szerelmemet, azért pergett végig arcán a könny, midőn azt susogta feleletül: —

teledjen el, én nem vagyok boldogságra teremtve, az én életim nem az anyém . . . Szegény leánya, midőn később nagyon beteg lett s megújtam, hogy már régen el van jegyezve a halának, azt hittem azokkal a szavakkal erre ezéltzett pedig nem a halálra, öntre gondol . . . Uram ne vonja

gy össze homlokát, ő hű volt önhöz végperceig, szerette őnt és szerveidit önért panasztalan, — én szerettem őt reménytelenül.

Olyan mely bánat sugárzott a fiatal ember arcáról, míg kimondá e szavakat, hogy Károly megállt és mélyegen megszoritá minket kezét.

— Most már mindegy. Sem nekem, sem önnék nem marad egyedünk egy sirhalomnál, — legyen e drága sírba on — közös . . .

Hallgatva lettek néhány lépést, a fiatal ember megállt egy karsu fehér — márvány obeliszk előtt, levette fejéről a kalapot és csendesen szólt:

— Íme itt van a közös sirhalom . . .

Károly mélyen megittáldve kifésolta öszse két kezét előtte, szeméit az arany befüre szegzé melyek csillógya hirdették a kedves nevet:

„Szerdahely Lenke, élt 19 évet.”

Alatta egy bevesselt, letört arány rózsás és e rövidke sírvera:

„Virág kellett a meny kertjébe
És téged vitt el a halál,
Virágj fenn szebben, boldogabban
Korán letört szép rózsaszál.”

Nézte merően, hosszasan az Aranyos befüket, míg nem elhomályosultak szeme előtt, szívére valami mondhatlan tájfalmas érzés nehezült, — lehajolt, letépett egy ószi rózsát a sirhalomról, aztán megszoritva némán, tájfalmasan az ifju kezét, szó nélkül, gyors léptekkel távozott.

Oh a szívnek fájdalomában terhére a tanu!

Nem is ment, szinte futott ki a kapun. Utközben ismét öszsejött Szerdahelyné magas, gyászos alakjával; nagyon halvány, dult letett az arca, mert a gögös asszony, ki máskor egy pillantásra sem mótálta őt, meglepetve bámúlt rá és csaknem megállt előtte. A a gyászától ismét feléje lebbent, megrázódott és lutott tovább a szállodába, hol lakása volt, — mivel szülői rég elköltözvén a városból, idegenek lakták a régi házat, — ott leborult a pamlagra és két karján hajtva fejét sírt, mint a gyermek.

(Folytatjuk.)

Közgazdaság.

— A noval országos vásár június 30 án tartatott meg élénk részvétel mellett. Marha és ló igen sok hajtatott, de kevés eladás történt; a vevők lanyha vételekedve miatt.

— A gabonázletről. Az amerikai bő terméstről érkező hírek a hét végén az orosz gabonavetések roppant kedvezőtlen állása felől kiszivárgó tudósítások által ellensúlyozva lettek a az urakodó lanyha hangulatot szilárd irányzat váltotta fel, mely folytonos áremelkedésben nyert kifejezést. Nálunk az aratás javában folyik. Repce már be van hordva, rozsoj most aratnak. Névleges áraink: buza 9.25, rozsoj 7.50, zab 5 frt 70 kr, tengeri 7 frt.

Szerkesztői üzenetek.

- 118. **Sz. K. A.** „Nemzet”-nél. Örömmel vettük, tárcába nem jöhett, mert az már szédre volt; de mint látod adtunk helyet. — Jövöre is szivesen látunk; minél többen tömörültek a fővárosból körülünk annál jobban megelégedtek a mi törekvésüket. A napokban magánlevél meggy.
- 119. **Z. Zs.** joghallgató. Ha sora kerül, jónai fig.
- 120. **G. A.** Budapest. Hol késik az éjti homályban?
- 121. **New-York.** Adtuk, várjuk, adjuk!
- 122. **Nem orvosnak.** Jól van, jövöre is!

Nyilttér.*)

Selyem Grenadísz szövet fekete és színes minőségben **95 krtól 9 frt 25 krtig** méterként (körülbelül 18 mintában) szállít részenként és végenként vám-és posta-díjmentesen **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) gyári taktára, **Zürichen.** Mintákat kívánatra azonnal küld. *Levelekre Szajzba 10 kros helyeg ragasztandó.* 774

Felelős szerkesztő: **Cs. Palotai Ákos.**

*) Az e rovátbáz közlöttékért nem vállal magára felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

Leszállított ár
25⁰-al
Zöldtakarmány-Felmen-sajtó

Blaut-féle szabadalommal, mindentéle takarmány el-tartására, tudnivalók:

a fű, lóhere, kukorica, répa stb. takarmányának zöden és édesen való el-tartására

1000 árbon

felül lett tőünk elküldve az Osztrák Magyar birodalomba és Németországba.

Valamennyi vasszerkesztű 1 emelőpár 2000 centnyi zöld takarmány ára most csak 75 frt.
A léhnéző réscerével együtt . . . 10

Használati utasítás, mely könnyű kezelést fanit valamint tereczetek, rédemények és bizonyítványok ingyen a bérmentve küldetnek.

Legújabb találmány!

Mű-eke

különbözetű kerék-összeállításal. — **Egyedül két barázdaju eke,** melyet mint egy barázdas művelést ekét s mint művelést ekét és hantoló ekét is lehet használni! **Egyedül len kerék sem megy a már felszántott földön. A legegyszerűbb szerkeszt. Kiható eredmény.** Tessenék kérii körülményes leírast s tessek kiegészítet tenni ez új találmányval. **Szabadalmazott minden iparügyi államban.** **Jótállás és próbaidő.** 867 5-10

Ph. Mayfert & Co. Wien,
Taborstrasse, 76.

Rajna mellett Frankfurt és Berlin.

Gazdasági, gépészeti gyár, vasöntöde és gőzkalapács gyár.

Részletes gyártása a földművelési gépeknek s borkészítési gépeknek, gyümölcseltartóknak, szántógépeknek dr. Ryderl szabadalma szerint stb.

Legbiztosító ügyünkök kerestetnek.

Árlejtési hirdetemény.

Keszthely város által építendő 56500 forintban előirányzott

894 1-1

FÖGIMNASIUM

munkálatainak felvállalására írásbeli zárt ajánlati tárgyalás a következő feltételek t hirdettetik:

1. Az építési munkák a következő csoportokra oszlanak, u. m.

1. Föld- és kőműves munka,	4. Cserépfedő munka,	7. Lakatos munka,
2. Kőfaragó	5. Bádogos	8. Mázoló
3. Ács	6. Asztalos	9. Üveges

2. Ajánlatot csakis minden munkanemre külön-külön lehet benyújtani, nem lévén kizárva, hogy egy vállalkozó munkanemre is ne versenyezhesék, de ez esetben minden egyes munkanemre külön ajánlatot tartozik benyújtani.

3. Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

4. Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbbben f. é. július hó 14-én délelőtti 11 óráig nyujtók be a városi jegyzői hivatalnál. Később érkező ajánlatok nem fogadtatnak el.

5. Az ajánlatok borítékán megnevezendő a munkanem, a melyre az ajánlat tétetik.

6. A beadott ajánlatok július hó 14-én 11 órakor fognak a városház nagytermében felbontatni, mely alkalommal ajánlattevők is jelen lehetnek.

7. Kötelesek az ajánlattevők az előirányzati összeg 5% át mint bánatpénzt mellékelni.

8. Keszthely város minden jogot fentart magának arra nézve, hogy az ajánlattevők között szabadon választhasson.

9. Az építési tervek, vállalati általános és részletes feltételek, valamint az előmérés illetve költségvetés Schadt János építész-tanár és építészvezető irodájában (takarékpénztári épület) naponta 9-12-ig és 3-6-ig betekintheők.

KESZTHELY, 1891. évi július hó 1-én.

REISCHL VENCZEL v. bíró.

Konkolyozó (Trieur).	Csöves tengeri daráló.	Kétvasú eke.	Körfűrész.	Szecskavágó.
Szecskavágó.	Cséplőgép.	GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROS MARSHALL SONS & CO^{LD} LTD VEZÉRÜGYNÖKE		Gőzmozgony.
Tisztító rosta.	V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. (EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).			Gépolaj.
Lóheré toklászó.	Ajánl legkitűnőbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rostákat, ugyszintén legujabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű faju kétvasú ekék, csöves tengeri darálók, kukoricza morzsolók, szecskavágók, repavágókat, továbbá lóheré-toklászó készüléket, bármily gyártmányu cséplőgéphez, valamint őrlőmalomok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztítók (Eureka), tarárok, malom trieurók, hengerszékek, lisztosztályozó hengerek, felhordók, dara tisztító gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemezek és általában mindennemű gazdasági gépek és eszközöket legolcsóbb áron és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. —) Árjegyzékek bérmentve küldetnek. (—)			Repavágó.
Malomkő.				Lisztosztályozó henger.
Fecskendező.	Lisztosztályozó henger.	Lyukasztott rostalemez.		SZERSZÁMGÉPEK, szerszámok és eszközök gépezek, kovácsok és lakatosok számára.
Fűkaszalógép.	Aratógép.	Szénagyűjtő.	Sorvetőgép.	

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Ide intérendő a lap szellemi részére
vonatkozó minden közlemény.Bérmestelen levelek csak ismét kezek
ból fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai és Délzalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereske-
delmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyv-
kereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	5 ft — kr
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvántartási díj 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre
vonatkozóak Fischel Fülöp könyv-
kereskedésbe intézendők.

A harmadik birtum.

A vatikáni bibornoki collegium gyászban van, a magyar nemzet fájdalommal osztózik e gyászban, mely a magyar nemzetet közelebből érinti mint a vatikáni collegiumot; a magyar kath. egyház nagy-nemű s mély tudományú egyik egyházfejedelmét gyászoljuk mi, a vatikáni collegium a bibornok társ halála felett kesereg.

Mint villám futott keresztül a szélrózsa minden irányában a megrendítő hír, hogy Hajnald Lajos Kalocsa bíboros érseke meghalt. Mindenki el volt készülve e hírre, hisz évek óta szenvedett a tudós egyházfejedelem s az utolsó napokban óráról-órára lehetett várni, hogy lelkét Urának kiül az nyerte, vissza fogja adni és még is mit mindenki várt, minden bekövetkezett megrendített mindenki; miért? Mert mindenki tudja, mit vesztett nemzete a megboldogult egyházfejedelemben.

Rövid fél év előtt még a magyar főrendi házból három bíborosztalka mellett állt Magyarország három bíboros egyházfejedelme, ma a három asztal el van távolítva, egyik bibornoki birtum a másik után lett a sötét koporsó díszé s ma már a harmadik birtum. Hajnald Lajos bíboroskalapja sem az ő tiszteletben megőrzött fejt, hanem holtestét záró koporsóját díszíti, lehült az egyházfejedelmi fejtől a birtum s a magyar nemzetnek ez idő szerint egyetlen bibornoka sincs s a vatikáni bibornoki collegiumban egyetlen ma-

gyar bibornok sem ill. *Sinor. Mihajlovics, Hajnald*, mintha csak az ég egyszerre akarta volna megfosztani a magyar kath. egyházat legtöbb dignitáriusaitól, rövid fél év alatt egymás után tértek vissza nagy-nemű elődeikhez; ma már az utolsó magyar bibornok is ravatalán nyugszik.

És e ravatal nem csupán egy tudományos főpap holtestét mutatja, hanem az arra helyezett koporsó zárja hazánk legjelesebbjének holtestét, zárja azt a szívet, melynek minden debbanása a hazáé volt, azon szívet, mely soha sem ismert különbséget ember és ember között, aki soha sem tűzött felekezeti politikát; zárja azt a szívet, mely a meddig meg szünt dobogni mindig a magyar nemzet felvirágozásáért dobogott. Az a koporsó a tudományok mélyéig hatoló gondolkozó főt zárja, melynek csillgó ténye nem csak hazáját, hanem az egész nűvelt nyugatot bévílágította.

Hajnald Lajos maga az egyszertiség volt, önmagának s tudományának köszönheti, hogy oly magasra küzdte fel magát, mely állásában úgy a magyar király, mint a római vatikán udvarában egyenlő szívéllyességgel lón fogadva mindenkor. Főpapi méltóságai Erdélyben volt püspökségével kezdődött. Akkor lett ő püspök, mikor Magyarország magyarnak lenni veszélyes volt, s Hajnald magával vitte hazaszeretét a kis bérces Erdélybe, s magyar maradt akkor is, mikor az uralkodó kegye elvesztése állott előtte. A Smerling kor-

mánynál volt hatalmas miniszter *Nádasdy* megkísérelte illusoriussá tenni az 1848 iki Erdély unióját az anyaországgal, s Erdélyt külön hitva meg a reichsraiba. Hajnald is megkapta a királyi meghívót, de ő szigorú n ragaszkodva a szentesített unió törvényéhez, visszaküldte a királyi meghívót s nem ment Bécsbe. Rövid időre rá megfosztották püspöki székétől. Midőn zárandok utjára *Széchenyi* ment, találkozott a száműzött egyházfejedelemmel. Postalovakra várt Erdélyből jövet az első magyarországi posta-állomáson. Gyönyörű hegyvidék volt. A főpap kivette a kocsi-ból növénygyűjtő dobozát s nagy késéssel, a hegyoldalba ment, s míg a posta elkészült, botanizált. Ez az egyedüli mit nem vehet el tőlem senki: a tudomány szólt hozzám, mikor a növényeket betette dobozába. S igaza volt, tudománya megmaradt örök tulajdona s növénygyűjteménye ritkítja párját.

Hajnald maga a jótékony volt. Alig van jótékony intézmény, alig van humanitikus egyesület, melynek Hajnald tejedelmileg áldozatkész tagja nem lett volna. Száz ezreket adott jótékony célokra s száz-ezrek áldják a jótékony jobbot, melyről a bal soha sem tudta, hogy mit tesz.

Főpapi méltóságában előre haladva, mint Kalocsa érseke, jóvedelmét csak nem egészen egyházmegyéjében osztá szét, s mikor a bibornoki kalapot megkapta, megmaradt akkor is az, aki az előtt volt: a szegények jótevője.

A „ZALA“ tárcája.

A vándor tudós.

(Kőrösi Cs. Sándor emlékezete.)

Messze téved Ázsiába

Székely ifju szive cágya;

Zord Tibetben ősi hazát

Vél találni hon szerelmé.

Ifju el ne hagyj hazád!

Hisz Tibetben ősi néped,

Szittyá néped fel nem led!

Céldod vándor messze téved,

Lánghevedben el ne tévedj,

S földhatárin túl ne szállj!

Mert ha tünde fény a céldod:

Szived majd epedve fáj;

És ha küzdre célt nem érsz:

Eszmed éj setébe vész.

Vadregényes ősi Tibetben,

Hol rohan patak susogva

És csevegve szél madár

Vig szerelmű dalba róva:

Vándor új hazát talál;

Vándor alszik, örök álmat

Ajkán: „Isten áld hazámat!”

Szigligeti Zoltán.

Az alvajáró.

Éj van. — A hold és a csillagok sápadt ténye kísértetiesen ragyogja be az egész környeket; méla csend honol a faluban, csak a békák egyhangu kurutytyolása és az ebek gyászos vonítási zavarják meg e néma csendet.

Tizenkettőt kiált a falu óra, s hangja oly kísértetiesen hangzik; a szellemek és kísértetek órája ez!

Egy bago'ly rémületes üvöltése hallatszik a léghen, mire az éjjeli ór összerenzen és kissé izgatva folytatja ujját a falu egyik végétől a másikig.

Most a jegyzők háza előtt van.

Megáll és figyel

Az ablak megnyílik és egy kísérteties alak lép ki rajta, szétzilált hajzattal.

„Jézus segíts”, kiált halkan az ór és keresztet vetve magára megrémülve szalad el Rohanva ér a falu harangjához, melyet összes erejével meglöböl. A hirtelen megkondukt és félrevert harangzúgás fellármázta az eddig csendben levő egész falut; ablakok nyílnak ki s álmos, megrémült arcok néznek ki az éj setéjébe. Nemsokára az egész falu siet a haranghoz megtudni a baj okát.

Az odaéert népségnek megrémülve beszéli az ór, hogy a jegyzők házából kísértetet látott ki-

jönni; a nép megorzad és mintegy lecövekelten hallgatja az ór izgatott elbeszélését.

Senki sem mozdul végre néhányan kik első ijedségükből magukhoz tértek, elsietnek a jegyző házához.

Ezalatt a kísértet lassu de biztos léptekkel halad a fal rovatkáiba fogódva, mindinkább fel-felé . . . már a ház tetején járkal, midőn a népség odajön és ki írja le bámulatukat, midőn a kísértetben a jegyző szép leányára likára ismeretek.

A néptömeg mindig sűrűbb lesz . . . de szólni senki sem mer, a jegyző és jegyzőné kezeit tördelve és hajukat tépve járkalnak a ház előtt, de szólni ők sem mernek.

A harangzúgás még egyre tart.

A zajra az urasági lakból is lesietnek.

Az uraság fia érdekelve kérdi a vele találkozóktól, hogy merre és mi a baj? Amagok felelik, hogy a jegyzőknél kísértet van; a jegyző szóra az ifju összerenzen és siet a ház elé; a néptömegben keresztüli utat tör magának és mintegy ösztönötől vezetve a házra tekint és . . . aráját látja a tetőkön setálni; eláspad arra a gondolatra, hogy az imádott letalál a házról zuhanni és önkénytelenül tör ki kebléből a sikoly.

„Ikkám, kedvesem.”

Hajnald maga a szeretetreméltóság volt. Nagyúri modorát oly jól tudta összeegyeztetni magas méltóságával s emberbaráti érzelmeivel, hogy udvariasabban, méltóság teljesebben senki sem állott fölötte a magas körökben, míg leereszkedő modorát senki sem tudta túlléptetni, ha alacsony rangúakkal érintkezett s tette ezt a nélkül, hogy e leereszkedés valakit sértethetett volna.

Hajnald mint politikus az egyházfejedelmek közt vezérszerepet vitt. A esztergomi heregprimás szívesen engedte át a politikai téren a vezérszerepet tudós kollégájának, s *Hajnald* e szerepében mindig a hazai jólétét tartotta szem előtt!

Hajnald mint az egyház gyermeke, minden engedelmességet tanúsított a római szentszék iránt és ha a csalhatatlansági hitelv kimondása alkalmával ellentétes nézetben volt is a nagy egyházgyűléssel, s habár a hitelv feletti vitát ott hagyva: visszatért Rómából, tiltakozva a hitelv ellen; még is, amint az az egyházgyűlés által ki mondottat s a kath dogmák közé felvétezt, *Hajnald* meghajlott az egyház többsége által hozott határozat s a pápai tekintély előtt mely e dogma által oly jelentékenyen növekedett erkölcsi tekintetben!

De lapunk tere sokkal csekélyebb, hogy sem *Hajnald* minden érdemét felsorolhatnók; csakis dióhéjban akartuk bemutatni az elhunyt nagy egyházfejedelmnek jellemét s ha az teljesen nem sikerült, csak is emberi gyöngeségünk az oka!

É... mind ennek vége... a harmadik birtum is lehullott a dignitárius fejéről... *Hajnald* örök álmát alusza!

A magyar kultusz miniszternek nem csekély feladata van most, midőn három érseki szék áll betöltetlenül. *Csáky* gróf most fogja megmutatni, mennyi tapintat van benne, hogy ezt a három üres érseki széket oly egyénnel töltsse be kik a nemzet aspirációjának ép úgy megfognak felelni, mint az egyház követelményeinek. Mi bizunk *Csáky* miniszterben s midőn a kegyelet koszorúját letezik *Hajnald* koporsójára, reményteljesen nézünk a jövőbe, mely visszaadja Magyarországnak ismét három elvesztett bíboros érseket!

Palotai Csorba Ákos.

Az alvajáró eszmél, kinyitja szemét... réveteg tekintettel körültekint s egyensúlyt veszve szivprezesztó kiáltással a földre zuhan...

Az ifju kedvese hideg homlokára lehelli forró csókját, hasztalan... a holtak még a szerelem csókjára sem ébrednek fel többé.

Schlesinger Lipót.

A hontalan.*)

— Bevezély. —

Irta: Csorba Ákos.

(Folytatás.)

Áldár barátja soha sem késett a vett levelekre válaszolni, s minden levelének egyik fő részét a politikai helyzet képezte, mely festve volt úgy, mint az Romániában épen alakult.

„Utolsó leveledre” — írja a jó barát egyik válaszában — „szert is sietek válaszolni, mert oly dologról akarok értesíteni, amely téged mint magyart, de úgy is mint mélyen érző emberi közeiről érdekel.”

„Most az egyszer, kivételesen nem politizálok, most a szív embere akarok lenni.”

„Emlékezem, itt léted alkalmával sokszor beszélgettünk arról a lényről, ki hazám minden egyes tagjának eszményképe, s ki előtt te is az elismerés adójával hajlottál meg mindenkor. Emlékezem, ha láttad őt, a nép örömrivalgása között fejedelmi fogatán keresztül kocsihoz fűzve utcsin; emlékezem, mily lelkesedéssel szököttél e nőről, kinek költői emelkedett szel-

*) Lásd lapunk 26-ik számát.

Vasárnapi munkaszünet.

Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló törvény, melynek meghozatalára törvénykozásnak is megkezdte a munkaviszonyoknak állami rendszert rendezését és szervezését, e hó 15-én életbe lép.

A heti munkaszünet intézménye csak mostani, tudniillik törvény által kötelezővé tett alakjában tekinthető újnak. Nagy befolyását a társadalom erkölcsi és anyagi életére már az első vállalásalapítók fölismerték. A társadalmi szervezet fejlettebb alakulásában, midőn minden közkötelevő szabály vallási mezbe öltözve biztosítható csak is hatályos voltát, a heti szünetnapok vallási parancsokkal lettek megálapítva. A mint a társadalom elvesztette szigoruan vallási jellegű szervezetét, a közhatalom kezelése és a törvények hozatala is új alapra tért. A vallás kezdett mindinkább kinek kinek benső dolgává válni s annak parancsai, a büntetőtörvénykönyvekbe ámentelve kivételével, elvesztették kényszerjogi jellegüket, a közhatalom csak az új alapokon hozott törvények hatályát ellenőrizte.

A modern gazdasági élet lázas versenyében mind keresettebbé vált az emberi munka s először az ember élet. A nyugati művelt államok egymásután látták be a heti munkaszünet vallási eredetű intézményének az új társadalmi szervezetbe való beillesztése szükségét. Anglia, Svájc, Norvégia, Németország, Franciaország, Belgium, Ausztria törvényhozása a legutóbbi évtizedben kezdett foglalkozni a kérdésrel s a munkaszünetet, tekintettel a keresztény társadalom hagyományaira vasárnapra állapította meg.

A vasárnapi munkaszünetet úgy valláserkölcsi, mint iparrendészeti és közgazdasági szempontból nagy jelentőséggel bír. Az első szempontból való jelentőségét illetőleg csak arra utalunk, hogy az állam, a társadalom egyik fő fentartó elemének a vallásnak kívánalmát törvényileg szankcionálja, és pedig nem felekezeti alapon, mert hiszen látjuk, hogy a vasárnap a városokban, a gazdasági, különösen pedig az ipari élet emporiumaiban a nem keresztény hitűekre nézve is, a külső megjelenés, sőt munkamegosztásban nyilvánuló ünnepi jeleget nyert.

Az iparrendészet egyik fő céljának elérését könnyíti meg a törvényvel megálapított vasárnapi munkaszünet; azon célet t. i., hogy a munkások érdekeit a munkaadókéval a munkaidő tekintetében kirívó ellentétbe ne jöhesse. A törvényjavaslat indokolása helyesen mutat rá a kérdés e részére, midőn megjegyzi, hogy hazánkban, ipari viszonyainknak kevésbé fejlődött volta d-ára, már is érezhető a törvényes rendezés hiánya, mert a vállalkozási szellem néhol minden tekintet nélkül használja ki az emberi munkaerőt. De eltekintve ettől, az a körülmény, hogy némely egész nagy társa-

dalmi rétegeket érintő kérdés nálunk még magasabb hullámokat nem vetett, hogy kiegyenlíthetlennék látszó ellentétek a munkások és munkas, a tőke és az emberi munka, az iparos vagy vállalkozó és szegény munkások között nálunk még nem merültek föl, vagy legalább is nem oly mérvben, mely a bajoknak válságos jellegét tüntetné föl, még nem elég ok arra, hogy azoknak rendezése és helyes vezérmék alapján való szabályozása elodázandó lenne. Sőt inkább az idejekorán e helyes alapokon való rendezés által elejét lehet venni annak, hogy nem egy szociális kérdés, mely némely államban immár állandó bajok és veszélyek kuforrását képezi, nálunk melyebb gyökeret verjen s bizonyos kérdéseknek rendezése és megoldása sokkal könnyebb akkor, a mikor azok még nagyobb érdeket nem érintenek és mikor a rendezés végrehajtása még válságokat nem okoz, hanem csak a természetszerű fejlődés útjait jeleli meg.

A kérdés közgazdasági jelentősége azon elvárnyesítésében kulminál, hogy az államnak törvényhozási intézkedésekkel is kötelessége előmozdítani azt, hogy iparral foglalkozó lakosság és annak munkaképessége esorbát ne szenvedjen. Mert nem szenved kétséget, hogy egy bizonyos rendszeres szünetelés a munkában úgy a test, mint a szellem épésének fentartása érdekében okvetlenül szükséges épen azon osztályoknál, melyek a legnehezebb munkával foglalkoznak. E szünetelés a munkában föltöltés a további munkaképességnek, követelménye a társadalmi együttműködés és az erkölcsi és szellemi fejlődésnek. Ehhez járul az is, hogy az állam feladata hirtart e korlátot szabni az egészségtelen versenynek, hol az polgárainak számát, testi és szellemi épességét, munkaképességük fentartását veszélyezteti.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény életbeléptésétől csak néhány nap választ el. A végrehajtás tárgyában kiadott pénzügyminiszteri és kereskedelmi miniszteri rendeletek arról is tanuskodnak, hogy a kormány az életbeléptés módzatainak megálapításánál lehetőleg tekintetbe vette az egyes iparágak érdekeit, anélkül, hogy törvény által elérti kívánt célt legkevésbé is veszélyeztetné. M. K.

A fentebbi szép cikket, melyet hazánk egyik kitünő publicistája irrt megismertetni kívántunk olvasóinkkal, abból felismerhető azon alapelv, mely a munkaszünet törvényének szerkesztetere alapul szolgált és habár a derék cikkíró örigen helyesen jegyzi meg, hogy nálunk e kérdés még nem vert nagy hullámokat, még is foglalkoztat az mindenki e hazában s így szükséges, hogy minden irányban megvilágítva legyen: ez volt indoka, hogy e cikket felvettük lapunk keretébe, melynek minden sorát a magunk részéről is, helyeseljük. A szerkesztő.

temé műveiből ismerted, műveiben tisztelted. Most e nő óhaját lejezte ki előtem, hogy magyar műveid ismervén szeretné, ha az ő műveit te ültetnéd át hazád zengetes nyelvére. Mit szólsz ehhez, hű barát? Megbizottja lenni egy fejedelmi költőnek?! Remélem, a megtiszteltetés elfogadod. Remélem, magad fogsz sietni a mi fővárosunkba, hogy karjaidban élvezhessem a viszontlátás örömét, bevezethesselek azon lényhez kinek költői lelkével annyira rokonszenvez a te költői lelked.....

Lelette a levelet elmerült gondolataiban. Axentiének igaza volt. Százszor és százszor állott ő a román főváros főutcáján lelkesülve tekintve az előtte elrokozó fejedelmi fogatra... nem, nem a fogatot nézte ő, hanem azt a fenkölt szellemű nőt, kinek egy szabad nemzet koronája díszíté homlokát, míg kezében a költő tolla volt. Hány-szor olvasta keresztül a királyné-költő leg-szebb műveit, s hány-szor ébredt benne a gondolat, vajha e művek az ő hazájában is, nemzete zengetes nyelvére fordítva ismertekké lennének; s miről egykor ábrándozott, most a megválaszolás előtt állott. É s megválaszolás felül múlt minden képzeletét. Őt magát szemelte ki a fejedelmi költőnek fordítójaul... 11ju korában sokszor forgatta az írői tollat, sokszor lehelté papírra hazája iránti szeretetének melegítő napsugarait, de már régen volt, most komolyabb foglalkozás között képes lenne-e azt a mély érzedű költőnőt magas költői rőpében követni s műveit úgy adni vissza, miként azt a királyi költőnő megírta? S miért nem? Ité tovább gondolatait, miért nem? hisz lett öröm mit sem lankadt, nyelve-

zetem most is oly tiszta, mint volt fiatal koromban, s ha még azt a mély benyomást tekintem melyet a művek reám tettek, készséget sem szenved, hogy fordításom sikerül... Magkiseriem, elfogadom a legmagasabb meghívást, s méltóvá leszek a királyi bizalomra.

Másnap reggel megírta levelét barátjához tudatta vele azt az örömet mit vett levele neki okozott, aztán lelkesedetten emlékezett meg a költő-királynéről e szavakkal végezve sorait: „Jövök, hogy karjaid között élvezzem a viszontlátás örömét, s hogy átvegyem azon művek fordítását, melyeknek költői gondolatait hazám nyelvén híven visszaadni legnagyobb törekvésem lesz.”

A román fővárostól alig három óra távolra, kies vidéken, a hegy oldalban emelkededik egy nyaraló, melynek tornyán a román tricolor leng, a kor-építészetének egyik remeke a nyaraló karcarkodva a lábaiál elterülő mezei virágok szinpompájával, míg a völgyben kanyargó kristálytiszta patak visszatükrözi a nyaraló aranyozott kuppláját.

A nyaraló legbensőbb fejedelmi lényével díszlő termében, keleti szőnyeggel bevont mennyezet alatt bíbor bársony trónon ül egy fiatal nő, kinek homlokáról visszazugarik az éj sötét haját leszorító korona fénye, meg ajakan mosoly ül, jobbájában nyitott könyvet tartva.

A trón előtt két szélen két férfi látnak. Tekintik meg. Ösméreseink: Axentie és barátja. (Folytatjuk.)

A szegények ingyenes gyógyítása.

II.

Bármiként gondolkodom is azon, hogy a megnevezett orvosok és gyógyszerészek részére mi mi elől adatott ki a szegények lajstroma, — azt felfogni nem tudom. Kitárnak ezen lajstromokkal ellenőrizni, az orvos urakat, a gyógyszerészek urakat, vagy a szegény nem urakat? E három közül valamelyiket okvetlenül, mert különben nem készült volna az a házagos „bizalmatlansági lajstrom”; de bármelyiket célozza is vele ellenőrizni, az egyiknél sem sikerült. Mert ha egy szegény beteg elmegy az orvoshoz, ki az „ingyen-receptet” író egyesület tagja, — hisz ezt a szegényt az orvos nem ismeri, — s nem köteles őt személyesen ismerni; — miért is, ha a szegény „telletlenül” kimaradt volna a házagosan készült listából, bémondhat olyan nevet, ki a listában bennfoglaltatik, — s akkor a gyógyszer-neki ingyen kiszolgáltatva lesz. — Ezt a módot felhasználhatja egyik másik „telletlenül” a listából kimaradt szegény nyel szemben, — bármelyik humánus orvos is, s a vényre, csak azért, hogy a betegnek gyógyszer adassék, hogy a szegénynek életét megmenthesse, — vagy legalább megmentéséhez az emberileg megtehető kísérletet megtegye, — egy másik a listában bennfoglalt szegény nevével írja. — Mondhatom nyugodt lelkiismerettel teheti meg ezt bármelyik orvos is, — mert ha ellenkezőt cselekszik összehittetésbe jó letett esztüvel, de összehittetésbe jó hazai törvényekkel is. — Neki a betegnek bármily uton módon, — ha még lehetséges — segíteni kötelessége, — s ha meg van arról győződve, hogy betegje szegény, az orvosokat pénzért beszerezni képtelen, — de pénz nélkül ezt még a gyógyszerész ki nem szolgáltatja, — kötelessége az ember élet megmentése körüli magasztos és fenséges munkájában, — akként segíteni magán, — s így a betegnek, a miként lehetséges, — bármily eszközökkel, tekintet nélkül kiadott rendeletekre, tilalmakra.

Arra is kíváncsi vagyok, hogy a Ttktes városi tanács, miért nem acceptálja Dr Mayer és Augenföld járási orvosoknak azon vényeit, melyeket a nagy-kanizsai szegények részére, — oly szegények részére, kik a listában bennfoglaltatnak, — rendelnek? Vagy tán ez a két orvos ur, már külön „együtt” tartozik, s nem lehetnek tagjai a „nagy kanizsai ingyenes receptet író orvos egyesület”-nek? Pedig ezt az alispáni rendelet nem mondja sehoh, sőt ezen orvos uraknak neveit is ép úgy foglalja — minden megjegyzés nélkül — magába, mint a többi orvosokét. Hát miért vonja meg tőlük a tanács azt, mihez joguk van? a miért akarja a tanács erőszakkal keresztül vinni azt, mihez neki nincs joga? Talán, mivel ez a két orvos foglalkozott legtöbbit a szegényekkel, s mivel Dr. Mayer orvoson főm modoráért, emberszerető, jó bánásmódjáért, Augenföldden meg szorgalmáért, — szeretettel csüngenek, s bizalommal vannak a szegények, — megakarja vonni az alkalmat, hogy a szegények ezen önkényválasztott orvosaihoz mehessenek?

Az alispáni rendelet szülte állapot, — s a Ttktes városi tanács téves magyarázata, — világos, hogy tarthatatlan. Ha már oly sok bajt a kiadást okoznak az állampénztárnak szegényeink, — miről bizony ok zsigyes lemondásának, csak tehetnek, — úgy igyekeznünk kellene helyzetükön lehetőleg segíteni akként, hogy a kincstár kiadásai is kevesebb legyen.

Az igaz, hogy sok olyan vette igénybe eddig az ingyenes gyógykezelést, ki arra tán nem is szorult, s ép ezeknek kiküszöbölésével lehetne a helyzetet akként segíteni, hogy a többi szegények is a lajstromba bejuthatnának. A gyógyszerárban ugyanis a gyógyszereknek kétféle kiszolgáltatása létezik: egyik a „fényes”, — másik a „közönséges”. Egyik Urak számára, kik azonnal fizetnek; — másik szegény emberek számára, kik adóssá maradnak, — vagy az ezeknek egy rangban levő állampénztár részére — használtatik. Az elsőnél szép, kristály fehér üveg, aranyos papír, tarka zsinor, s egyéb minden cifraaság alkalmazatik, — míg a másodiknál csak zöld üveg, vagy aranyos skatulya helyett, — egyszerű papír boríték.

Igy, ha egy liter chlor call vizet, vagy egy deci destillált vizben pár csepp rózsavizet, vagy egy gazdag, — annak ezen-külömben alig

egy pár krajcár értékű orvosság 45 — 50 krjába kerül a fényes kiállítás miatt, melybe még a a kiszolgálás munka díját is beleszámítja — joggal — a gyógyszerész, — míg ugyanazon gyógyszer ingyenes receptén, az állam részére, leszámítva a fényes kiszolgáltatást és munka-díjat, nem kerül többé, mint 15 — 18 krba, — sőt némely gyógyszerek 7 — 10 krba.

Ezt kellene felhasználni a dolog megoldáshoz kules gyanánt, nem pedig a szegények nagyobb részének kizárását! — A listában felsorolt, s még beveendő teljes szegényekért fizetne továbbra is az állam, — a kevésbé szegények pedig, kiknek némi tehetségük van, akként kapnának gyógyszert, — hogy azért nekik csak annyit kellene fizetni a gyógytárban, mint a mennyit az állam fizetne. Hisz nem a fényes kiszolgáltatás, hanem a gyógyszer segít a betegnek! Így azután a szegényeknek is segítve lenne, — a gyógyszerész sem veszítene, mert a szegénytől annyit kapna a gyógyszerért, mennyit különben a szegény helyett az államtól, — az állampénztár pedig nyerne, mivel a kevésbé szegények helyett neki nem kellene fizetni, — a mi fő, nem ejtetnék csorba közegészségi ügyükön, s nem lenne szükséges az orvos urakat, egyetbe osztani, — s egyik-másiktól a vényírást megtagadni, — s a közönség sem kényserítettnek oly orvoshoz fordulni kihez bizalma egyáltalában nincsen.

Ezt akartam még Ttktes szerkesztés engedelmével elmondani, — ténrtarva magamnak a jogot, hogy a tárgyhoz mások után én is hozzászóljak.

Egy nem orvos.

A házassági jog.

Szilágyi igazságügyi miniszter az elkereszte lési kérdés vitája alkalmával ígéretet tett a képviselőházban, hogy a házassági jog rendezése szempontjából törvényjavaslatot fog előterjeszteni. Az igazságügyi minisztert ez ígéret megtételénél átig vezethette más indok, mint azon rendezetlenség, melyben a házassági jog hazánkban jelenleg is leledzik. A különféle illetékes bíróságok oly különböző módon fogják fel a házassági jogot, hogy épen nem csoda, ha a kath., protestans, görög keleti s egyéb egyházi bíróságok meghozott ítéletei után az illetők képtelenek magukat kiismerni.

E helyzetet festi dr. Bartha Béla jogtanár közlébb megjelent „A házassági jog reformja” című riportjában, melyből a következő részletekkel ismertetjük olvasóinkat.

Szerző röviden értekezve a jogrend és jogeszméről, festi a jelenleg nálunk levő helyzetet, aztán áttér a házasságok megkötésére s így szól:

„A nyugoti és keleti birodalomban a kereszténység felvétele után hosszú ideig a régi római jog volt a házassági viszonyokra uralkodó, az elválás, az elválást új házasságra lépése lehetséges vala s nem egy katolikus író tagadta a házasság szentségi jellegét, vagy legalább vitatta, hogy a kettő egymással nem függ szigoruan össze, mint Antonius de Dominis, Launay, Nuyt, turini tanár stb. A házassági elválást Krisztus sem tiltá feltétlenül a keresztények s nem keresztények házasságát, melyet a katolikus egyház má sem egyenes törvények, hanem inkább szokás alapján ellenez, maga Pál apostol érvényesnek tartotta.

Elismerjük, hogy a vallásnak közvetlen érdekei vannak a házasságban, hogy annak erkölcsi eleméhez az egyháznak is van köze, hitbéli része pedig egyenesen oda tartozik, amde az egyház maga is az állam körén belül és ennek törvényei szerint kell, hogy létezzen s működjen, a házasság dletre vonatkozó intézményei is csak másodsorban s csak az állam törvényeivel nem ellenkezőbe jöhetnek tekintetbe.

Míg azonban a házasság államhatalmi, tehát jogi jellegű szabályozása, épen mert jogi, tehát kényszerrel is érvényesíthető, addig az egyházi szabályok meg, vagy meg nem tartása, modern államban tisztán csak az illetők lelkiismeretének dolga lehet s kényszerrel nem erőszakolható, különösen nem a felekezetenek felül álló állam által.

A házassági jogi elme tisztán az államra tartozik, erkölcsi része az állam és egyház közt

oszlík meg, hitéleti része tisztán a felekezeteké. Így lehet e téren az állam és egyház kompetenciáját pontosan meghatározni. De akkor az állami rendezés nem állhat felekezeti alapokra s mellőznie kell a tridentini zsinat határozatait épúgy, mint más felekezetek külön jogát, s mennyiben a modern állameszme s társadalmi élet következményeivel ellentétben állanak s hanem állanak is, nem egyházi mivoltuknál, hanem benső jogosultságuknál és célszerűségükkel fogva tartandók meg.

Határozottan kijmondhatjuk a hazánkra vonatkozólag is alkalmazhatjuk, hogy a házasságkötés valóságos szerződés, melynek azonban tartamát és tartalmát a házasság célja s természeté adja, melyen a felek nem változtathatnak, de a melynek létesítése vagy nem létesítése szabad akaratuktól függ, hogy e polgári s jogi természetű viszonyt, mely erkölcsi és hitbéli oldalakkal is bír, mennyiben akarják az egyház szentesítése alá vetni, ezt épen a keresztény hit, a tiszta vallásosság érdekében, a felek lelkiismeretére kell bízni. Hasonlóképp első sorban — amennyiben épen szabályozható — polgári s jogi, vagyis állami szabályozás alá veendő a házasság fenállása s felbomlása is, az összes belőle eredő viszonyoknál egyetemben.

Az a forma, melyben a házasság az állam minden polgára által kötéendő s mely állami szempontból egyedül lehet érvényes, minden kaszt- és felekezeti különbségen, minden jog-egyenlőtlenségen túlemelkedő, nem lehet más, mint a kötelező polgári házasság, melyet azok, kiket belső vallásos meggyőződés tiszta indokai sarkalnak erre, az egyház malasztjával is megszentelhetetnek — hisz eme malasztnak úgy sincs másoka, mint a benne igazán hívőkro valódi erkölcsi jelentősége.

Bizony nem lesz hazánk rossz társaságban a kötelező polgári házasság behozatala esetén: Francia, Német Olaszország, Belgium, Német-Állod és Svájc példáját követjük; a polgári házasság tökéletlenebb alakját, a szükségbéli és fakultatív polgári házasságot Ausztria, Svéd- és Norvégország, Dánia, több Svájci kanton, Anglia és Irland már szintén létesítették. Mai állapotainkkal a hátramaradt országok szegénypadján ülnek, Spanyol, Orosz, Görögország, Portugália és Lengyelország osztokodnak ebbeli sorsunkban.

De nemcsak általános kulturális és államjogi, hanem speciális politikai viszonyaink is sürgetőleg követelik házassági jogunkban a felekezeti különbségek megszüntetését, az egységes állami rendezést, ami természetesen csak a kötelező polgári házasság útján képzelhető.

Az állam és egyház jól felfogott érdeke egyaránt követeli a kötelező polgári házasság behozatalát.

De különösen az állam békéje, a felekezeti igazságok- legtermékenyebb forrásának visszafordítása, a jogegyenlőség és kulturahaladás eszméinek megvalósítása végett a magyar nemzet minden felvilágosult tagjának, a magyar irodalom minden ellenőrzésre hivatott nyilvános organumának s így a jogrend e most megindult órének is sürgetve kell sürgetnie, hogy végre igazsággá váljék Szilágyi igazságügyminiszternek a polgári házasság behozatalára 1890. nov. 26-án tett ígérete, melyet célszerűnek látunk egy részében itt szóról-szóra produkálni: „A házassági jog reformja már egy év óta készülében van és jelenleg már első kidolgozásában kész, mert a családi jognak alkatrésze is ezzel együtt fog benyújtatni. Az alapelv az, hogy a házasság jogviszonyának kizárólag kötelező rendjét az állam állapítja meg egy törvényben, minden állampolgár számára, minden külömbégg nélkül. Ebből következik, hogy minden felekezeti törvényhozás, minden felekezeti jurisdikció érvénye eltörltetik és megszüntetetik, hogy ebben a javaslatban felekezeti természetű házassági akadályok nem lesznek... a jurisdikció kizárólag az állam bíróságait illeti. Az állam tehát a házassági jogviszonyok terén úgy a törvényhozást, mint a bíraskodást, mint kizárólagost és minden polgárra együttesen megoldandó átvési s ezzel kapcsolatban, mint kiegészítő része: a házasság megkötésének polgári formája is a háznak javaslatba fog hozatni.

Külföld.

Pétervár. A szerb király, Sándor, meglátogatja az orosz cárt; a diplomatiái megállapodások szerint a szerb király megérkezése Odesszába július 29-ére van kitűzve. Hír szerint a felség ott találkozni fog anyjával. Másnap a király Moszkvát át tovább utazik Puszterubba, hová augusztus 2-án érkezik meg. A királyt a pályaudvaron a cár fogja fogadni egész udvari kíséretével. A következő napokon megtekinti a felséges vendég Pétervárt és környékét és számos ünnepség lesz tiszteletére. Hazamenet a király néhány napot Moszkvában fog tölteni a megtekinti a város nevezetességeit, valamint a francia kiállítását.

Róma. A vatikánhoz közel álló egyentől jó a hír, hogy *Receitera* gróf, az osztrák-magyar monarchia vatikáni nagykövete furdőre utazott, a nélkül azonban, mint ez rendszeren szokás, hogy a pápánál bucsutisztelgéses lett volna. Azt beszélik, hogy azért akarta elkerülni a pápával való beszélgetést, mert ez bizonyára sajnálatát fejezte volna ki a hármasszövetség megújítása fölött.

Belgrád. A kultuszminiszter és Mihály metropolita között az egyházi törvények magyarizata és a zaisári püspöki szék betöltése kérdésében konfliktus támadt. A radikális lapok a metropolita elmozdításának eshetőségével foglalkoznak, a szabadelvűek körében ellenben remélik, hogy a konfliktus miniszterválságra vagy kulturhara fog vezetni. — Az itteni lapok a Videlo kivételével valamennyien kedvezőlenül nyilatkoznak a hármasszövetség megújításáról, a mennyiben attól tartanak, hogy a béke ezennél is veszélyeztetve lesz, s hogy Ausztria Magyarország befolyása a Balkán-félszigeten gyarapodni fog és folytatni fogja előnyomulását Szaloniki felé. Az Odjek szintén kedvezőtlenül, de tartzkodóbb módon nyilatkozik a hármasszövetségről.

Olvasóinkhoz.

Lapunk mai számával veszik olvasóink a lap szépirodalmi mellékletét mely ezen túl hetenkint rendszeren meg fog jelenni és pedig ez alkalommal két számot, minthogy az első szám mint irtuk volt, nyomdai akadályoknál fogva elkészt. A kiállítás olyan tetemes összegébe kerül kiadónknak, hogy méltán várhatja, miszerint ez áldzatával szemben olvasóink, barátaiak is ismerőseik körében terjesztetni fogják lapunkat, mely most már mellékleténél fogva, nemcsak a férfiaknak, hanem a család nőtagjainak is kellemes olvasmány s szórakozásul fog szolgálni.

A szerkesztő

Az olvasó közönséghez.

Az új évfolyam beállott; a kiadóság tisztelettel kéri fel a tisztelt olvasó közönséget, hogy a »ZALA« előfizetését mielőbb megújítani sziveskedjék, nehogy a lap szétküldése körül akadály legyen; mit annál is inkább kerülni óhajtunk, mert a »ZALA« képes mellékletének szétküldése, a kiadóságnak most már kétszeres munkát ad.

Felkérjük azon tisztelt olvasóinkat is, kik előfizetésükkel hátralékban vannak, hogy a hátralékos díjakat mielőbb beiktatni sziveskedjenek.

A »ZALA« előfizetési ára, dacára, az ingyenes szépirodalmi melléklet kiadásának, mit sem változik, s marad, mint volt eddig, és pedig:

Egész évre	5 ft.
Fél évre	2 „ 50 kr.
Negyed évre	1 „ 25 „

A jegyző és tanító urak a lapot 3 forintért kapják, ha egész évre előre fizetnek.

A „ZALA“ kiadósága.

Helyi ujdonságok.

— **A pallai építkezések** ugy Somogyi, mint Bacs birtokosok birtokán sebesen haladnak előre. Somogyi birtokán a már októberben oda érkezendő mentelep-berendezése folyik nagyban. A napokban volt leni *Kozma* földm. miniszteri tanácsos, ki is a kormány nevében megkérte a birtokossal a szerződést. A mentelepen 162 lo és 135 katoná fog elhelyeztetni, a mentelep élén egy parancnok lesz, ki mellett segédtszi, állatorvos s gyógykovácsok fognak működni. A birtokos a régi majorokat alakítja át teleppé, s a kormány az építkezési költségekhez némi összeggel járul; a lovak részére szénát, szalmát s zabot a birtokos szállít, amiért is a Somogyi-tele birtokról a mondott takarmányokból semmi sem lesz áruba bocsátva. A mentelep lakóinak kényelmére, a birtokos rendszeres s mind-n igénynek megfelelő vendéglőt, kereskedőt s mézszárszéket nyit. Nagy-Kanizsával pedig a Palinban felállított posta- és táviróhivatallal lesz egyes összeköttetésben, míg a déli váspálya Palinban feltétlen megálló helyet rendez be, hogy a mentelep fel- és lerakodása helyben történhessen. — **A Bacs-é birtokon** *Laznakon* az építkezések különböző irányban folytak. Elöl az országútra tekintve, már áll a kastély, mely egy emeletes s kupolával bír. A földszinten két, úgy az emeleten is két úr-lakás van, minden mellékkeliséggel, egyik a birtokos, — másik a birtokos vejének családja számára. Az utcai homlokzatot terrassz díszíti, míg az udvari homlokzatnál, a nagy étterem előtt egy széles, s az épület csaknem egész hosszában kiterjedő második terrassz áll, honnét az egész nagy birtok áttekinthető. A terrassz alatt van a koskisk szá-mára a bejárat a kastélyhoz. Az építkezést egy fővárosi építész és egy mérnök vezetik, a lakatos, üveges, asztalos és egyéb munkákat pedig nagykanizsai iparosok szállítják. A terjedelmes kert-nivelőzése is most folyik s részben befejezve van; széles utak kizigázzák körül az egész területet, melyekbe fasorok fognak jönni. A volt léglánc elő s egyéb avult épületek le vannak rombolva s a kert hátsó végében, az ott létező természetes források vizének felhasználásával egy nagyterjedelmű tó készül, mely a kertnek nagy részét fogja be s úgy csónakázás, mint télen korszolyázásra igen alkalmas lesz, míg másrésztől a hallenyésés által a birtokosnak meg-használni is bír. A tó közepén mesterségesen készített sziget áll, honnét kilátás van az egész tóra. A tó vizének levezetésére egy csatorna van nyitva, mely a keriből ki, a mezőkön át egész a vasútig vezet, ez által a lóban mindig tisztá lesz a víz. A tó közvetlen közelében egy régi varrom utánzata áll, melyről kiállítás nyílik az egész nagy birtokra, alatta pedig egy terem, hol télen fűtve lesz, hogy a korszolyázók oda vonulhassanak, esetleg etkezzenek, sőt tancolhassanak is. Az összes építkezéseknél már hetek, sőt hónapok óta napenkint 300 munkás dolgozik s a birtokos az évi szeptemberben teljesen el akar készülni építkezéseivel, melyek ha be lesznek fejezve, Lázának valóságos nagyúri birtok képét fogja előtűntetni.

— **Kettős tévedés.** A múlt héten Bard J helybeli mézáros beállt a rendőrséghez, s elpanaszolja, hogy Teréz névű leánya pár nap óta elűnt s hogy alapsz gyanúja van, miszerint leányát S..... A..... nagykanizsai fodrász elszöktette. Rendőrkapitányunk megindította a nyomozást, behívta a nőrábó fodrászt, faggatta, lenyegette, de az váltig tagadott, s hujogatta tiszta ártatlanságát. Személyzete is kihallgatva lett az sem tudott semmit. Időközben azután, reagáltak, hogy a fiatal leány egy barna ural Bpestre utazott s ezen barna urat pedig egy helybeli ügyvéddel látják a pályaudvaron fel-alá sétálgatni. A helybeli ügyvédtől megjuttak a barna urnak a nevét, s kitűnt, hogy az dr. V. F. perlaki orvos. — Most már a szegény Lor-béy helyzetébe a szerencsétlen orvos jutott. A dolog pedig így történt: A helybeli ügyvéd be-mutatta dr. V. F. perlaki orvost — ki Bpestre utazott — a pályaudvaron Bard Teréz kisasszony-nak, ki azt mondotta, hogy ő is Bpestre utazik, Mikor a jegyváltás ideje elérkezett, megkérte B. T. kisasszony dr. V. F. orvost, hogy legyen szives neki is váltósn jegyet. Az orvos kijelentette, hogy ő másodosztályon utazik, a leány erre azt felelte, hogy ő is. Dr. V. F. jegyet váltott, beültetk s elutaztak. Az orvos az utolsó észre-vétel, hogy a leány minden indok nélkül az ablakon kikacag, — s a bozsa intézett kérdésekre adott

válaszból meggyőződött arról, hogy a leány elme-beteg. Ő tehát a leányt egy vele azonos jó la-rájával a bpeai pályaudvaron a mo-pa-rendőr-tiszthez vezette, hol a tapasztalatról jegyző-könyvet vettek fel, s a leányt a megfigyelő or-zátyba kísérték. Erről dr. V. F. levelelapon azon-nal, utóbb sürgönyileg értesítette azon nagy-kanizsai ügyvéd urat, ki neki a leányt a pály-audvaron bemutatta, hogy a szerencsétlen esetről a leány apját tudósítsa. — Ezen valódi tény-állást dr. V. F. perlaki orvos ur érdekében eszközöseknek tartottuk közölni.

— **Egy ifjú végrendelete** *Varga Miklós* 16 éves leányei jelle ősegy ifjút a természet nem igen áldotta meg valami erős testalkattal, mert dacára hogy már 16 éves, oly gyöngy s ősz-e-tőpörödött, hogy alig néz ki 12 évesnek. Ez ifju árva s jelemtékeny vagyónak az árvaszék kezeli, gondnoka testvérhátija, ki azonban nem sokat gondol vele s midőn beteg lett, a közkórházba tette; a gyermek-ifju kis-é javulván, bizonyos *Gadlné* nevű sormá-i asszony rábeszélte, hogy ne gyámjához térjen vissza, hanem lakjék az asszonynál Sormáson; a fiu hajlott; az asszony dédelgette mindaddig, míg rábeszélés folytán *Miklós* végrendeletet alkotott s vagyonát *Gadlné*nek hagyta. Ez idő-óta *Gadlné* csak nem éhen hagyta halni a fiút. Ezt látva a szomszéd asszony *Pöczné*, megszálta a fiut s felkarolta K. L. ügyvédet és dr. D. orvost Nagykanizsán, kik kimenvén a helyszínére, az ügyvéd jött tanácsos, az orvos orvosi segélyvel látta el a teljesen lesoványodott beteg fiút. Minthogy azonban a költségek igen felszaporodtak; s ez iránt a főszolgabíró-sághoz jelentés lételett, a főszolga-bíró érleltette az árvaszéket a történetéről s intézkedett, hogy a család módon kioroszakolt végrendelet megsemmisítessék, a beteg gyermek pedig a község előjáróságának közvetlen s szig-orú felügyelése alatt a legjutányosabb orvosi gyógykezelésben és apo-ásban részesüljön; s így az ifju végrendeletének története egész fog er-ni. Nos *Gadlné*val mi fog történni? kérdi az olvasó. Várjuk be, ez már a bíróság dolga, várjuk be ennek intézkedését, majd annak idejében e ké-r-désre is meg fogunk felelni.

— **Nyári mulatságot** tartott a helybeli kereskedelmi ifjak egyjele e hó 4-én a polgari egyeslet keret helyiségében. A mulatság megkezdé-se előtt egy kis eső volt, az ég beborult s a kö-rülmény, sok látogatót visszatartott a mulat-ás-tól, mindazon által szép közönség gyűlt egybe a vígan folyó tánc, melyet 25-30 pár lepett a kertnek díszesen felkültet tánchelyen. A kert maga valóságos fenyárban uszott, a bejáratnál felállított diadalkaputól kezdve, melyen több magyar tricolor lengett, — be egész a kert mé-lyéig. A polgari egyeslet vendég-öse konyháján elkü-vellett, hogy a vendégek előtt jó minőségű s pincéjének eddig megalapított jó hírneve ez al-kalommal is igazolva legyen. Az asztalok mel-lett tarka társulatok foglaltak helyet élénk be-szélgetés s itt ott élceles, talán a toilletek te-lelti kritikátsal is foglalkozva. A törvényszék több tagja, az ügyvédi kar fiatalabb tagjai, a kereskedelmi világ jelentékenyebb egyenei ke-resték fel az ifjak egyjelenek mulatságát. A nők között ott láttuk: *Unger Ullmann* Elekét, az egylet tevékeny elnökeinek kedves nejeit, *Rosenfeld* Lajosné, *Rosenthalné*, *Sebestyéné*, *Palotai Csorba* Ákosné, *Fleischacker* Albertné, *Kasztel-né*, *Kunfiné*, *Harkyné*, *Fleschné*, *Polákné*, a leányok között ott voltak: *Kunfi* Olga, *Polákné* nővérek, *Löbl*, *Schlesinger*, *Gross*, *Müller*, *Flesch* kisasszonyok, *Wurtmann* nővérek, *Palotai Krengel* Irma, *Herky*, *Schlesinger* Emma, *Kelenai*, *Weisz* Teréz és *Etel*, *Leitner* és *Keszler* kisasszonyok, *Krausz* Mili s többen. Az egyeslet ifju tagjai sokat táncoltak s csak is a korai hajnal vetett vé-gelt az erkölcsies igen jó sikerült nyári mulat-ságnak. — Felülizettek: Ifj. *Fesselhoffer* József 4 40 kr, *Grünhut* Henrik 2 fr, *N. N.*, *Nador* S., *Rosend* Lajos 1—1 frtot, *Széky* Tivadar 2 frtot, *Tivolt* Janos 2 40 krt, *Unger Ullmann* 3 80 krt, *Weisz* L. és F. 2 50 krt, *Katter* Miksa *Schlesin-ger* Lipót 80—80 krt, *Gross* Albert *Schweizer* József 50—50 krt, *N. N.* 10 krt, *N. N.* 20 krt, *Perkó* Peter 60 krt, *Berger* Zsigmond 30 krt, *Dobrin* Rezső, *Fischer* Alfréd, *Grünbaum* Yilm., *Hochwald* József, *Kondor* Ódon, *Klein* József, *N. N.*, *N. N.*, *N. N.*, *N. N.*, *Reich* Samu, *Reichenfeld* Sándor, *Thurn* Lipót és *Walder* Béla 40—40 krt, összesen 29 frt 50 krt, mely összeg az egyeslet segély alapja javára fordítottik. A nemesszivű adakozóknak ez uton mond hálás köszönetet — a rendezőség.

Különlélek

— **Községi választások.** Nordban e hó 7-én délelőtti volt a körjegyző, a körháza és a környám választás. Körjegyzővé egyhangúlag *Bezerédy István*, volt novai helyettes jegyző, — körháza *Tornyos Katalin* s környámá ugyan- csak egyhangúlag *Csizmazia György* volt környám — választottak meg. — A választás után *Bezerédy* jegyző vendégszerető asztalához voltak hivatalosak az összes választók, hol derült hangulatban töltötték cigányzene mellett a délutánt, s a szokások felköszintők egész özőnével árasztották el a szíves-hazi gazdát.

— **A kis kanizsai bűncselekmények** csak minden évben megköveteli áldozatait. Ez évben is volt áldozat. E hó 5-én volt a bűncselekmények, hol este felé *Szmodics Martin* Ferenc odavallagos hazafelé ment, utjában minden előzmény nélkül *Kiss Fáj György* kis-kanizsai lakos és *Krahovec Kuka József* 48. gy. ezredbeli hadfi megüldözték, előbbi öklével melbe ütné, mire *Szmodics* elesett, a másik hadfi pedig kiránta oldalgyevertét s *Szmodics* fejére két szurást és 4 vágást mert. Az orvosi látélet szerint 3 seb súlyos, egy pedig életveszélyes. A sérülteit saját lakosai gyógykezelik. *Kiss Györgyöt* a rendőrség átadta a törvényszéknek, a katonát pedig saját katonai bírósága vette gondviselés alá.

— **Értesítés.** Az I. és II. nagykanizsai magyar asztaltársaság rendező bizottsága értesíti a város tisztelt közönségét, miszerint a folyó évi július 5-én a Polgári Egylet kerében megtartani szándékolta zártkörű táncvizit a közbejött legkedvezőbb időjárás miatt *folyó évi július hó 12-én* vagyis *vasárnap — kedveshíten idő esetén a diszteremben — fog visszavonhatlanul megtartani.*

— **Iskolai értesítést** vettünk a Nagykanizsai izraeli elemi polgári és kereskedelmi iskolától 1890-91. tanévről. Szerkeszté: *Bán Samu* igazgató. Az iskolások állott: egy elők és egy jejjőből és 19 tagból. Az értesítés körül-ményesen leírja az iskolai tantervet, óra beosztást és legyelmi szabályokat; lajstromozza az intézet jövedelmét, lelemlíti a tanzszerket s könyvtárt. Az intézet tantervét az igazgatótól kivül: 14 rendszeres tanár s 3 hittelvezetők oktatóból állott. A folyó évben volt az elemi osztályokban és pedig a lényos osztályokban összesen 222 növendék; a fiúiskolában: 207; a polgári iskolában 171, s végül a kereskedelmi iskolában 26; így fő-összesen 626 növendék. A jövő tanévre a beiratások augusztus 30-31. és szeptember 1-én lesznek, s e napokon tartatnak a pótvizsgálatok is. A rendszer előadás szeptember 2-án veszi kezdetét. A jövő tanévben megnyitandó és a nagy mellősságu valós- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium által engedélyezett nyilvános nagykanizsai középkereskedelmi iskola a gimnasiun n. realis vagy polgáriskola 4 alsó osztályra (hámaszoros önálló, a főgimnasiunmal és főrealiskolával egyenrangú kereskedelmi szakiskola, melynek célja alapos általános műveltség mellett a kereskedelmi szaktudományok oly fokú közvetítése, melyet a mai kor a mivel kereskedőtől méltán megkövetelhet. A tanulók oktatása nagy gondalal kiválasztott képesített középiskolái tanárok által és a minisztéri tanterv alapján történik. Feladatát azonban a tanulók értelmi oktatásával befejezetnek nem tekintheti, hanem azok erkölcsi nevelésére, a jellem képzésére is nagy gondot fordít. Az intézet a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi, valamint a kereskedelemügyi minisztériumok főfelügyelője által és egy tanterv-re nézve, mint minden más tekintetben a kereskedelmi akadémiával azonos. Az első osztályba felvételtnek azon tanulók, kik a gimnasiun, real- vagy polgáriskola 4 alsó osztályát legalább elégséges sikerrel végezték, vagy a kik legalább 14 évesek és az említett iskolák ezen osztályaihan tanítottani szokott tantárgyakból felvételi vizsgálatot állanak ki. — A *háposztári államilag segélyezett közlegeti polgári leányiskola értesítőt* közli *Nagyvá Csorba Maria* igazgató, szintén megkapjuk; ebből látjuk, hogy az iskolai felügyelőseget a tanfelügyelő s segédtanári ügyeiben kívül egy lakóasszék gyakorolja, melynek egy elnöke, egy alelnöke, egy gondnok s két jegyzője s ezeken kívül 30 tagja van. A tantervet áll 9 tanár illetve tanárnő és 4 híftoktatóból. A növendékek száma az év végével volt az I. osztályban 35, a II. osztályban 27, III. ik osztályban 13, a IV. ik osztályban 11, magántanuló összesen 7; egészben veve be volt írva 105 tanuló, az év végével vizsgát tett 66 növendék. A terjedelmes igazgatói jelentés felőleli az intézetnek minden legkisebb mozzanatát s a leg-

szében tünteti ki a lefolyt év minden eseményét, végül számot ad a múlt évi bevételéről s kiadásokról, bevétel volt 5672 lrt 50 kr, kiadás 948 lrt 54 kr. A jövő iskolai évre a beiratások augusztus 27. től 30-ig tartanak mindenkör délelőtti, délutánonként pedig a pótl., javító- és felvételi vizsgák lesznek.

— **Nyári mulatság.** A „Társaskör“ e hó 11-ére hirdetve volt nyári mulatsága az eszécs mialt, bizonytalan időre elhalasztatott.

— **Érdekes pör** folyik jelenleg a szomszédagunkban, a kaposvári törvényszéknel, melyről levelezőnk azt írja, hogy e pör: „Jópör“ néven szerepel és melyben a Dunántul összes gyámú- lőkupecsei vádlottakként szerepelnek. A bűnszálak felderítési érdeme Baksy csendőr főhadnagyé, ki Lec-que ügyességére valló leleményességgel, 7-8 vármegye lőkupecének zavartalan idylljébe nyúl. Munkás-árok, lankadallan kutatásainak eredménye máris királyi kitüntetésben részesült, mert ezen ügyben tanúsított lelkiismeretes, ügyes eljárása a Ferenc József rend lovagkeresztjé felillesztette mellé.

— **Vakmerő tolonc** címmel írtuk meg a múlt számunkban, hogy *Práger Frigyes* toloncot, ki megszökött Csáktornyan elől, a E hírlöknel léves információ utján azt mondott, hogy *Hirschl Samu* ottani kereskedő jelené fel a szőkevenyt, most *Hirschl ur* hozánk intézett sorai-ból látjuk, hogy nem ő, hanem *Pollák Gyula* ruhakereskedő tette meg a feljelentést mit is *Hirschl ur* kivánságához képest ennell helyre- igazítunk.

— **Meghaltak Nagy-Kanizsán.** *Pencz József* meghalt július 5-én 31 éves korában. *Györi Margit* meghalt július 7-én 4 hónapos korában. *Simon Anna* meghalt július 9-én 4 hónapos korában.

Érdekes kiállítás.

— Az 1848-49. szabadságharcunk képeiben. —

A *Hentaller Lajos* orsz. képviselő és *Fárnek Béla* által sok évek óta gyűjtött és kiválóan érdekes 48-49-es gyűjtemény kiállítás néhány nap mulva nyílik meg a fővárosi vigadó főbb termében.

E nagyon érdekes kiállítás tartalmazza — és úgy szólván majdnem egész teljességgel — mind azokat a képes ábrázolatokat, melyek az 1848-49. szabadságharcunkról s annak szereplőiről hazánkban, Európában és Amerikában leltathatók és megszereshelők voltak. E gyűjteményben egyez- ha-száz kép van mindenféle tárgyú és nagyságu olajfestményekről kezdve a fényképekig, meg a meiszett vagy litografált képekig. Érdekes és fölöttébb jellemző, hogy e gyűjteményben 205 kép *Kossuth Lajos* ábrázolja és hogy mind a 205 *Kossuth* kép más-más nyomtatásban megie- tent kép s legnagyobb része külföldi származású. Az egész a legváltozatosabb s legérdeke- sebb quodlibet, igazán szemlelhető kommentárja annak a hapsans hatásnak, a melyet szabadság- harcunk egy egész névvel világban tett. E jeies kiállításnak érdekesebbé tételére *Pázmány Dénes* és gr. *Károlyi Gábor* orsz. képviselők is közre- működnek és a birtokukban levő 48-49-es vo- natkozó tárgyakat szintén kiállítják. Gr. *Károlyi Gábor* ezen felül a kiállításnak engedti át *Kossuth* ama legújabb életnagyságu képet is, a melyet az ő megrendelésére *Karlócsky Bertalan* Párisban élő híres magyar művész festett most. E kiállítás rendezői kéri egyuttal az egész hazai közönsé- get, hogy a birtokukban levő szabadságharci- en- léteket a kiállítás tartamára vizsontszógalatért vagy meghatarozott díjert átengedni sziveskedje- nek. Minden ilyen küldemény *Hentaller Lajos* orsz. képviselő és *Fárnek Béla* uraknak Buda- Pest, V. a fővárosi vigadóba címzendő. A leg- csekélyebb kiállítható tárgyat beküldő is egy *delegáltmaga fénykép imitációt* kap *Kossuth* vagy valamely jeiesebbünk arcképeiből. A kiállítás befejeztével pedig a gyűjtemény tulajdonosai több száz darab érdekes tárgyat, egymint nyom- tatott és festett képeket, plakátokat, tegyvereket stb. ajándékoznak a budapesti, kolozsvári, aradi, kassai stb. olyan muzeumoknak, a hol 48-49-es ereklyék is vannak.

A kiállítás sikerére fölöttébb kíváncsatos volna, ha abban festő és szobrász művészeink is részt veszének, annál inkább, mert most nyílik elő- szőr alkalom annak bemutatására, hogy törté- nelmünk egyik legjelentősebb epizódja a hazai képzőművészetet hogyan inspirálta. Különben igen kiváló művészek mint *Zala, Roskovits, Stetka, Margittay, Spányik*, stb. megüérték, hogy képeket fogtak kiállítani.

— **Biztosított főherceg.** A köztudós meg lehetős általános szokás, hogy fejedelmi családok nagy összegekre biztosítják az életük- ket. Na-ünk eddigelé csak *Orth Janos*, a régebbi *Janos főherceg* biztosította az életét. Most, — mint értesültünk, — *József főherceg* is nagy összegekre kötött életbiztosítást, még pedig a „Gresham“ társulatnál.

— **A képviselő választások.** Megyénk központi választmánya a képviselő választásokra vonatkozólag következő rendetel hozott ki: Az országgyűlési képviselő választásáról szóló 1874. évi 33-ik törvény cikk néhely intézkedéseinek módosításáról alkotott 1876. évi XVIII-ik t. c. 2. § a értelmében közhírré tételük: miszerint a megyehelyi választókerületek összes választóinak 1892-ik évre összeállított ideiglenes névjegyzékét Zala-Egerszegben a központi választmány székhelyén a megyei irodában, ezen kívül az egyes város, nagyközségek és körjegyzőségek saját választóinak ideiglenes névjegyzékét *Nagy-Kanizsa és Zala-Egerszeg városokban*, valamint az illető nagy-községekben a község-házán, kis-községekben pedig a körjegyzőség székhelyén folyó évi július 5-től 25-ig lesznek közzéemléré hitéve, hol is a névjegyzék ezen idő alatt naponként reggel 8 óráról déli 12 óráig a községi eljárá- ság egy tagjának jelenlétében mindenki által megtekinthető s délutáni 2 óráról 6 óráig lemasol- ható; — ezen ideiglenes névjegyzék ellen saját személyét illetőleg bárki felszólalhat, ezenkívül mindenkinek jogában áll azon választókerületben melyhez tartozó valamely község névjegyzékébe felvételeit — bármely joggal ut felvételei vagy kihagyás miatt a névjegyzék ellen felszólalni; a névjegyzék kiigazítása iránti kérvények (felszólalások) írásban és pedig a névjegyzék nyilvános kiütélet követő 10 nap alatt, vagyis folyó évi július 5-től 15-ig adhatók be és egy beadványba több egyénre vonatkozó felszólalás is foglal- ható; a felszólalásokat mindenki megtekintheti s azokra folyó évi július 16-tól 25-ig bezárólag mindenki — ki a fennebiek szerinti felszólalni jogosítva van — minden beadványhoz külön írásban észrevételeket nyújthat be; valamint a felszólalások, ugy az azokra tett észrevételek, a megyei központi választmányhoz intézendők és a szükséges okiratokkal felszerelve azon város vagy község elöljáró-ágánál, melynek névjegyzéke ellen a felszólalás történt, kis-községekben pedig az illető körjegyzőnél nyújtandók be. Ezen hirdetmény minden egyes községben a községi elöljáróság — *Nagy-Kanizsa és Zala-Egerszeg városokban* pedig a városi tanács által szokásos módon azonnal közzéteendő. Kelt *Zala-Egerszeg* központi választmányának Zala-Egerszegben 1891. évi június 25-én tartott üléséből. *Cserlő Károly* s. k., alispán, mint a megyei központi választmány elnöke. *Fitos Márton* s. k., a megyei központi választmány jegyzője.

— **Balaton gőzhajózáva** nagy ünnepe- gekkel nyílt meg, és pedig a pannonhalmi fő- apátság és Sonogy-, Veszprém- és Zala megyék törvényhatóság kiküldöttéi részvételével, a balaton-tavi gőzhajózási társaság meghívására. Bu- dapestről nagyobb társaság rándult le a déli vas- ut külön vonaton Siólokra. *Baross Gábor* keres- kedelmi minisztert küldönségüleg hívták meg az ünnepélyre s az egész Balaton vidékén nagy elő- kés-ületeket tettek a miniszter fogadására; az összes balatoni kikötőkben — *Ejzen Baross Gábor* felírta transzportant állottak; de a miniszter akadályozva volt a megjelenésben s így az egész ünnepélyesség sokat vesített díszéből. A társa- ság tagjai közt voltak: *Bezerédy Viktor* minisz- teri tanácsos, *Gerlőczy* polgármester, a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a déli vasutársaság, a fővárosi sajtó, *Somogy-, Veszprém- és Zala-Egerszeg megyék* a balaton-fürdői „*Stefania yachtklub*“ és a balaton-tavi gőzhajózási részvény-társaság küldöttéi. Siófokon a társaság a dusan fellobo- góztat állomáson fogadtatván, a „*Baross*“ gőz- hajóra szállott, ahol rögtönzött vilasreggeli várt a társaságot. Reggeli közben *Eszterházy Mihály* gról szívélyes szavakban üdvözölte a társaságot s első sorban a fővárosi hatóságot, másod- sorban a sajtó képviselőit és az összes vendé- get elvette. *Gerlőczy* alpolgármester a tar- sáság nevében megköszönte a szívélyes fogadta- tást. A reggeli után a „*Baross*“ gőzhajó fel- szedte horgonyát és Balatonfürednek vette útját, ahol a társaság nagy része tiszteletgö- Vaszary Kolos főispántól Dáben lakoma volt, amelyet főispán a vendégek tiszteletére adott. A negye-

dik fogásnál Vasary Kólos főpát köszöntőt mondott a királynak. Ezután Eszterházy Mihály gróf mondott lelkes felköszöntőt Baross Gáborra, Szostics Benő zalai főispán Vasary Kólosz főapátra, Véghegy Dezső veszprémi alispán, a vendégekre s Szabó Imre orsz. képviselő a saját jelenlévő képviselőire mondak köszöntőt; ez utóbbiak nevében Borostyáni Nándor mondott köszöntőt: Tallián Gyula somogy megyei alispán Eszterházy Mihály grófot, dr. Sziklay János a balaton-parti vármegyék képviselőit s Széchenyi Imre gr. Szarvassy Sándort éltették. Ebéd után 3 órakor a társaság ismét gőzhajóra szállt s a Balaton vidékének egy részét körülhajózta. Közben kikötött Révhalom, melynek állomása szintén gazdagon fel volt díszítve, a hol Czuppony Sándor kövágó-őrsi ev. lelkész fogadta a társaságot. A fogadtatásért Kompolthy lejezte ki köszöntét.

— **Földrengés a magyar tengerparton.** Fiumében, — mint onnét értesülünk, — e hó 4-én reggel 5 óra 75 perccor földrengés volt, melyet hallható földalatti moraj előzött meg. A földrengés habár gyöngébb volt is, többeket riasztott föl reggeli álmából.

Irodalom és művészet.

Lapunk é rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischel Fülöp könyvtárus fizetésében megrendelhetők.

— **A házassági jog reformja** Irta dr. Bartha Béla, jogtanár. Kassa, 1891. Kiadja Ries Lajos. Ára 20 kr. E kis röpiratról egy ismertetője így nyilatkozik: A szerző, ki „Toldozás, vagy reform” e legközelebb megjelent röpiratában a jogi szakoktatás kérdésénél úgy találta a szög fejt, most is fontos és nemes eszmék harcosa. Házassági jogunk rendezését sürgeti, a mit Szilágyi miniszter még az ekeresztelési vita al kalmával megígért. S a felekezetek közti békés, a teljes jogegyenlőség, az igazi emancipáció, szóval a modern állam egész eszméjéből kifolyólag nagy tárgyismerettel s szépen megírva, követele a kötelező polgári házasság behozatalát.

— **Szüneti Lapok** címmel egy kis új-ság első számját vettük Sopronból. Az elég ügyesen szerkesztett lap, melynek élén-mint szerkesztő Bethlen Öskár, — lapunknak is munkatársa — áll, csupán szépirodalmi dolgokat hoz, s ezek között a szerkesztőnek „Gyöngyvirág” című beszélykéjét, mely először a mi lapunkban jelent meg. A lap mely csak a szüneti alatt jelenik meg, megrendelhető az egész időnyre 1 lrtért Sopronban Széchenyi-ter 16. sz. a.

— **Két új csardás** jelent meg Mérei Ignác zene műkereskedő kiadásában Keszthelyen. — Hévízi emléksárdás. Hanny Bélától (ára 60 kr.) és Balatonmelléki csardás. Huber Gyulától (ára 1 lrt). Minket szerző neve előnyösen ismeri a zenekedvelő közönség előtt s új szerzeményeikkel — melyeknek hamisítatlan magyaros zamatja már az első accordoknál kitűnik — csak újabb bizonyítékot adtak annak, hogy hivatott zeneőrök! A kiadó, költségét nem kiméleve, összhangzatba igyekezett hozni a belső tartalmat a külső alakkal, oly díszesen állítván ki mindkét darabot, a milyent mostanság csak ritkán láthatunk. Különösen figyelemre méltó a Balaton melléki csardás, melynek czimlapját a következő jól sikerült látványképek díszítik: Balaton Füred, Keszthely, Csopak, Badaacsony, Révhalom, Gr. Festetics palotája, Tihany és Szigliget.

— **Az ipari munka vasárnapi szünetelésének törvénye** (1891. XIII. t.-cz) és az arra vonatkozó végrehajtási rendelet. Összeállította hártói Szokolay István ügyvéd. Budapest, 1891. Rózsa Kálmán és neje kiadásában. 44 lap. Ára 20 kr. (Kapható minden hazai könyvkereskedésben és Budapesten a kiadónál, VIII., Szentkirályi-utcaiban 30. szám.) A vasárnapi szünetre vonatkozólag, a mindennapi életben legnagyobb jelentőséggel bír annak ismerete, hogy a kötelező vasárnapi szünetelésről mily kivételek állapítottak meg; tehát, hogy mely ipar- és kereskedelmi üzletekben lesz szabad vasárnaponként is és hány óráig dolgozni s árulni? — Ezen követeléseket határozza meg és szabályozza a kereskedelem-ügyis pénzügyi miniszternek július 1-én kelt rendelete. Ezen két fődelet közöltetik a szüneti törvény mellett — a lent ezimzett munkában — a tárgynak megfelelő magyarországi és törvényhozásunknak a vasárnapi munkára és a munkas-kérdésre vonatkozó előbbi rendeleteivel.

— **Horatius.** A görög és latin írók ama kitűnő szöveg kiadásából, melyet Thewrewk Emil egyet. tanár szerkeszt és Lampel Róbert könyvkereskedés ad ki, s mely már örvendetes módon kezd kihozni a iskoláinkból a német erzek hasonlító kiadványait, most Horatius versek jelennek meg. A gyűjtemény e hetedik füzetét Pozder Károly látta el a horatiusi metrumokról szóló bevezetéssel és rövid tárgymagyarázatokkal. Maga a szöveg a lehető leg gondosabban van közébo-csátva, mellőzésekével mindama helyeknek, melyek nem az ifjúság kezébe valók. Kiállítás is sokkal csinosabb, mint a Teuber-féle szöveg kiadásoké; ára 80 kr.

CSARNOK

Ha tudnád...

(Hamerling.)

I.

Ha tudnád, hogy milyen szép vagy,
Nem lennél oly könyörtelen;
Ha sejtened — a gyötrelmem
S vágyam utánad milyen nagy.

Ugy adtál vón csókot elébb,
Ha másbul nem — szánalombul —
Ugy sejtened a kint, mi dil,
S milyen szép vagy — megértened...

II.

Szegény erdő — ki gondolt
Hogy össze így jövünk...
Az ősz cala, mely legutóbb
Megrablá örömünk.

De bánatos azért ne légy,
Hisz újra jő tavasz —
Am ahol az énnyem virul:
Az Isten kertje az!

Fordította:

Rózsa Miklós.

A közös sirhalom.

— Rajz. —

Írta: Karay Anna.

(Vége.)

Oh a szívnek ha fájdalma van, terhére a tanu!
Károly összeomlotta csekély magával hozott holmiját és másnap a délelőtti vonattal vissza akart utazni állomás helyére, de mielőtt elutazott, korán reggel megegyeszer kísértál a közös sirhalomhoz.

Most igazán egyedül volt a temetőben nem zavarta emberi arc, emberi hang, csak a szelelő susogott halkán, csendesen a sapadt lombu akácok és cyprusok között.

A fehér márvány sírkövön ott illatozott a fehér rózsza koszoru s a reggeli naptényben ragyogva tündököltek az arany betűk. Károly szomoruan, lehajtott fővel állt meg előtte.

Tehát itt van, itt kell keresni a kit oly forrón szeretett, gyomokkal benőtt hantok, félredől kis lakeresztiek között a csendes temetőn... Oh mily más, mily más találkozásról ábrándozott!... És a valóság mily keserű édes almok után... Mily keserű meleg szív helyett sirdombjára hajtani a fejét, mily keserű forró csókjaival az ő édes ajkai helyett a hideg márványlapot érinteni. Oh mily szomorú találkozás ez, midőn helyette a temetői fái sashajják búsan fngadozva: — Isten hozott!... Isten hozott!...

Leborult a sirhalomra és átengedte egész szívét, egész lelkét mely bánatának. Most nem volt annak tanuja, legföllebb az a szép őszirózsa bokor, mely a síron virult és részvevően bólingatta hajlékony, virágos ágait fölötte — és egy kis veréb, mely szomoruan félrehajtott fejécskével nézett le rá az ágról.

Talán az a rózsabokor is, midőn ide ültetett, legkedvesebbe mellől szakítottat el azért hajolt oly részvétellel föl, — talán az a kis madár is, vesztett párjára gondolt, midőn oly szomorún nézett le rá az ágról.

Soká tombolt a gyilkos fájdalom, végre Károly felemelte lankadt fejét és menni készült, menni innét örökre, mert úgy érzé ha még tovább marad az a társaság, forrón lüktető agy meg tagadja szolgálatait s ő elveszté eszméletét. Átölelte a márvány sírkövet, hogy annak hideg lapjára nyomja a viszkonlatás és örök bucsu csókját.

De az a márvány lap az a márvány csók oly hideg volt, olyan nagyon hideg hogy félig eszméletlenül rogyott a sírkő talapatára tőle.

Nem hallotta, hogy fölötte az ágon megomodult a szomorú kis madár és felborzolta tollacskáit vigan csevegve rebent tovább, — nem hallotta, hogy a sír fölött hajlongó virágos indák halkán susogva boldogabb tavaszról, feltámadásról álmodoznak, leborulva, félig eszméletlenül leküdt a sírkő talapatán.

Egyszerre felriadt és úgy érzé, hogy két puha kar forrón átkarolja és egy édes érzelemtől áthatott hang remegve sugja:

— Édes, édes Károlyom!

És a mint feltékkintelt révedező szemei Lenke föde, rózsá-arcára estek, Lenke könyvtől csilámló szeméibe merültek, — felkiáltott, fel akart ugrani de az egymást oly rohamosan követő ellentétes érzelmek súlya alatt, élettelenül esett a földre.

Szerdahelyné rögtön iniett a kapu előtt álló kocisnak — s midőn Károly ájultából felésmélt, ott találta magát a Szerdahelyék lakásában, az ebédő ruganyos szőnyeg divánján. Előtte Lenke térdelt, hideg vízzel locsolva homlokát, míg föl-leje aggdó arccal a gyászos, a gögös Szerdahelyné hajolt. Azt hitte almodik.

De midőn Lenke örömsikolytva a keblére borult, midőn selymes haja, barnony arca az arcához ért, akkor érezte hogy nem almodik, mert az ember olyan boldog álmában nem lehet.

Felállt s az első percben kereste Lenke vállain az angyalszárnyakat s kabultán imitta meg homlokát, mint a ki nem tudja, hol ebredt — és hán, — soká tartották egymást átkarolva, mert annak a boldogságnak, annak a szerelemnek a kitörését nem tudta gátolni sem a szőlők régi gyűlölete, sem Szerdahelyné jelenléte, ki félre huzódva, láthatólag megindultan szemlélte őket.

Hanem e boldog pillanában egyszerre ismét felvillantak Károly szeme előtt a sírkő aranyos betűi, újra érzé a temetői virágillatot, látta a birtlap gyászos betűit és lelke egy pillanatra ismét elvándorolt a szomorú arcu ifjával a közös sirhalomhoz...

Szorongva kérdé:

— Hát az a sirhalom, mely nekem annyit kint okozott, ott a temetőben kit takar? —

— Oh Istenem, hát te azt hiszed — engemet!?

Hogyne! hisz a név, a kor, minden megegyez. — Szerdahely Lenke nyugszik abban a sírban, igen, de mégsem én. — Úlj le, oly sápadt még mindig az arcod, — majd én elmesélem, hogy ki ő? — Messze, a felvidéken él atyámnak egyetlen testvérhátja, Szerdahely László. — A két fiúr nagyon szerette egymást s midőn csaknem egyidőben mind a kettőjüknek kis leánykát küldött az ég, csupa rokonszenvből elhatározták, hogy egymást hívják keresztnevelőlük s a két gyermeket egy névre keresztelik. — Igy lett mindkettőnknek Szerdahely Lenke a neve. — Azonban az én szegény unokaövérem amugy is gyenge tüdejét egy felhevűlten, tánc közben ivott pohár víz tönkre tetie; mellbeleg lett. Mi ide hívtuk őt levegőt változtatni üdülni, hozzánk s egy évi együttlélet után itt érte a halál köztünk szegényt. — Szerdahely Lenke, nyugszik abban a sírban, de nem én, ő van oda temetve, hanem az a sirhalom most kétszeresen drága nekem, mert meggyőződött arról, hogy hű maradtál, hogy igazán, forrón, úgy mint én szeretsz.

— És a kik forrón, úgy szeretik egymást mint te és ő, — szólt Szerdahelyné kezeit egymásba téve, — azok megérdemlik a boldogságot — és a ki azok boldogságának útjában áll, az — vétkezik... Legyetek egymás szerelme által mindvégig boldogok s legyetek oly hűvek, mint eddig voltatok egész a sírig.

— Hűvek leszünk egész a sírig egész a közös sirhalomig, — szólt megindultan Eudrey Károly, forrón keblére szorítva boldog menyasszonyát.

Közigazgatás.

— **A termésre vonatkozólag** Siófokról következő értesítést vettük: A magasabb fekvésű földeknek látható hogy a természeti eredmény keresztszámra nézve kicsi leend, de minőségileg ki fogás alá nem fog esni. A vetések gyorsan érnek a még e hét folyamán az általános aratás is megindul. A tavaszi vetések, főleg az árpaik igen szépek; évek óta nem volt szebb tavaszi vetésünk mint az idei s ha hirtelen hőség be nem következik, árpaiból igen jó aratásunk lesz. Zabvetéseink is gyönyörűek. A tengeri és más kapásnövények szintén jól alának. A szena betakarítását most fejezték be: a termés jó közepes volt. Tegnap este jó esőnk volt, a mi különösen a tengerre gyakorol nagyon jó hatást.

A sáskák. Angolországban keresztül érkezett hírek szerint *Teheránban* az aratásra semmi kihatás sincsen, a sáskák elpusztították az egész termést.

A gabnaforgalomról. Kedvezőtlen hírek az orosz gabnavetések állása felől szilárd irányzatot szültek a noha nálunk a búzatermésre nézve kedvező kilátások vannak, az árak eddig felé emelkedő irányt követnek. Hozatalok nincsenek, névleges áraink következők: búza 9.23, rozs 7.23, lengeri 6.50, zab 5.75.

Gyomorgöres és gyomorbaajok különféle nemei többnyire hibás diéta mértékeltenséggel meghűlése által keletkezhetnek. Ilyen esetekben a sok tapasztalaton alapuló háziszert, dr. Riza életbalza Fragner B. gyógyszer-tárából, Prágában hat különösen. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Felelős szerkesztő: Cs. Pálófal Ákos.

Nyilttér.

Eladásból felmaradt selyem szöveteket 250-300 és 500 százdalk elengedéssel az erdejti áron szállít méterenkint vagy végenkint, vám- és posta díjmentesen **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) gyári raktára. **Zürchen.** Mintákat kívánatra azonnal küld. *Leipzigre Szajcska 10 kros. lótyeg. vasgáztaudó*

HIRDETÉSEK:

OSHK TÖNSSEFE
első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár
BEOOSINTEBANT.

Központi Iroda és Raktár: BUDAPESTEN, V., Rudólt-rakpart S.

ajánlja a t. építész- és építésmesterek, vállalkozók, földművelőknek, kőművesek és egyéb építési eljárásszerűk, valamint nagyérdemű építők számára becses figyelmükbe ajánlást egyaránt.

PORTLANDCEMENT és VIZHATLAN MÉSZEK

mindenekelőtt egyenlő jó minőségben szállítanak. — A gyárvezetők a megrendeléseket kivétel nélkül megküldik.

Bécs, 1878. Erdem-érem.	Budapest, 1888. Nagy díszokl.	Eszék, 1889. N.-Pálankán, 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.
Páris, 1867. Bronz-érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst-érem.	Vijvidék, 1878. Arany-érem.	Tyranst, 1888. Arany-érem.

KOTZÓ PÁL BUDAPEST, VIII. úllóllóút 18. szám.

Ajánl

Brantfordi önműködő kéveköti aratógépeket, legújabb és leggyorsabb szerkezet, acélványával: előnye a legnagyobb szilárdság és egyszerűség, a legnagyobb arató és a legolcsóbb vágó képesség a legkönnyebb járás és a leggyorsabb csomókötés.

Compound gőzmozgonyokat, 40° tüzelő anyag megtakarítással.

Gőzmozgonyokat, fűtő- és szalma-fűtésre 2°—30 ló erejű.

Sines gőzcséplőket, legújabb szerkezet, 4-szer fordítható sinekkel, rendkívül hosszú, tehát töltést nem igénylő szalmarázókkal.

Szöges gőzcséplő gépeket, 3—4 lóerejű kettős tisztító szerkezettel. Árpahéjazóval és választó hengerrel. Továbbá mindenféle járgánycséplőket, vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket.

Olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek.

832 4—8

2245. tk. 1891. Érk. April 17-én.

Árverési hirdetmény.

A nagy kanizsai kir. törvényszék tkkvi osztálya részéről közhírré tételik, hogy zalamegye összesített árvtára végrehajtónak Benke István végrehajtást szenvedő eszteregnyei lakos elleni 12 frt 50 kr. tőke, 1890. évi július 1 től járó 5 százalékos kamatai, és ennek 5 százalékos késedelmi kamatai 4 frt 95 kr. végrehajtás kérelmi 10 frt 80 kr. jelenlegi s még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó az eszteregnyei 550 sz. tkkban A I. 1—20, és 21—23 sorszám alatt végrehajtást szenvedett tulajdonánál felvett s 1411 ltrra becsült ingatlanok s az ugyanazon tkkbeu + 1238/a. hrszám alatt ugyanannak tulajdonánál felvett s 178 ltrra becsült váltáság köteles ingatlan.

1891. évi auguszt. hó 24-ik napján d. e. 10 órakor

Eszteregnye község házában Dr. Tuboly Gyula felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megartandó nyilvános árverésen eladni fog. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kikiáltott kezéhez letenni.

Kelt N. Kanizsán, a kir. tszék mint tkkvi hatóság 1891. évi ápril hó 22-ik napján.

GR. HUGONAY
kirend. kir. tszéki bíró.

898 1—1

Sarg Glycerin különlegességek. E különleges-
ségek azóta,
hogy F. A.
Sarg és Sarg
Károly azokat feltalálták, O. Felsége, a királyné s a legfelsőbb uralkodó család más tagjainál, valamint a hercegi házaknál is alkalmazásban van. Ajánlják a különlegességeket: Leibig háró tavár, Hebra, Zissel s Scherzer udvari tanácsos tanárok, továbbá az udvari fogorvos Thomas Bécsben és Meister Gothában stb.

Glycerin szappan valódi hamisítatlan papírban és burkokban 15 kr., dósakadobozokban 6) kr., 3 db. 90 kr., egyenkint árul a 3 db. 60 kr.

Méz-Clyeerin szappan dobozokban 3 db. 60 kr.

Folyékony-Clyeerin szappan üvegekben 27. 50 (a 10000 szor a kezek és arc szappinosítására.)

Clyeerin ajók krém üvegekben 50 kr.

Clyeerin blastol (hajnövesztésre, s a hajkorpaeltávolítására s b) üvegekben 1 frt.

Pipere-carból-clyeerin szappan dobozban 3 darab 1 frt 20 kr.

Kalodont Clyeerin-fog-krém, darabja 25 kr. (Rövid használat után, mint fogtisztító nélkülözhetlenül váltik.)

F. A. Sarg fia és társa es éskir. udv. szállítók Bécsben.

Raktár: Nagy Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf Strem és Klein, Marton és Huber és Prager Béla gyógyszerész urakl.

Junker és Gaertner
Budapest, IV. váczi-utca 21.

Az 1890. évi bécsi gazdasági és erdészeti kiállításon a

nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Szállít: 808 20—20

szállítható és állandó mezél és erdészeti vasutakat.

Erdészeti kocsik hosszufa és tűzifa szállítására.

Billentő kocsik föld- homok és kavics szállítására legújabb szerkezettel.

Pályaberendezések kivételre általunk eszközöltetnek és üzemre készen átadatnak.

„THE GRESHAM“
Életbiztosító társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Bpest, Ferenc-József-ér 5.-6. a társaság házában.

Ausztria fiók: Bécs, Gizellastrasse 1. sz. a. a társaság házában.

A társaság vagyona 1890. jun. 30-án frk	111.610.613.
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1890. évi június 30-án	20.084.349.—
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződéses s visszavásárlások után a társaság fevállása óta (848)	234.804.082.—
A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt a társaságnál értékek ajánlatok be ajánlatok, miáltal a társaság fevállása óta benyújtott ajánlatok, összegértéke	1.666.812.556.—

Értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblákkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgálunk az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügyünk irak lona magyar és osztrák fiókok.

899 1—1

Pályázati hirdetmény.

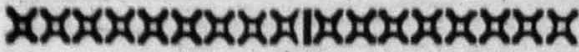
A nagy kanizsai takarékpénztár részvény-társaság megüresedett pénztárnoki állásra, mely 1200 forint évi fizetéssel jár, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázati kérvények legkésőbb folyó év augusztus hó 15-éig adandók be.

Az alkalmazandó belépésekor 3000 frt óvadékot tartozik letenni.

A nagy-kanizsai takarékpénztár igazgatósága

900 1—1

2670. Erk. 1891. május 8.

Arverési hirdetmény

A nagy-kanizsai kir. törvényszék telekvi osztálya részéről közhírré tételik, hogy Hertelendy Béla végrehajthatónak, Dani László végrehajtást szendvő nagy-kanizsai lakos elleni 61 frt 72 kr. 16ka, ennek 1890. évi október hó 29-161 járó 6 százalék kamatai, — 14 frt 10 kr. per, 6 frt 95 kr. végrehajtás kérelmi, 7 frt 5 kr. jelenlegi s még felmerendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a nagykanizsai 1547 tkvben + 4619 hrsz. ingatlanok Dani László-t illető 28 frtra becsült fele része, az u. a. tkvben — 7888 hrsz. ingatlanok u. azt illető 214 frtra becsült fele része, — a nagy-kanizsai 4410 tkvben + 6715 hrsz. ingatlanok u. azt illető 48 frtra becsült fele része, — az u. a. tkvben + 5490 hrsz. ingatlanok u. azt illető 20 forintra becs. lt fele része, s végül a nagy-kanizsai 2389 tkvben + 6764 hrsz. ingatlanok u. azt illető 21 forintra becsült fele része

1891. év augusztus hó 29-ik napján d. e. 10 órakor

ezen kir. törvényszék telekvi helyiségben Hertelendy Béla felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megartandó nyilvános arverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kiált becsár.

Arverezni kívánók tartoznak a bec-ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kikiáltáshoz letenni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tszék mint telekkönyvi hatóságnál 1891. évi május hó 12. napján.

GR. HUGONAY

897-I-I kirendelt kir. tszékbi bíró.

Jövődalmi mellékereset.

Szakkavattott ügyes ügynőkök, egy teljesen solid bankházhoz felvetettek törvényszékileg engedélyezett sorsjegyeknek elárulása szempontjából

Fellette előnyös feltételek mellett.

A megfelelő képzettségű ügynőköknek fizetés is adatik. Ajánlatokat kérjük „100 G.” cím alatt Danneberg J. hirdetési irodájához Wien, Kumpfgasse No 7. Telefon 4022. Intéznél.

895 2-6

Large advertisement for 'Les dernieres Cartouches' featuring a central image of a rifle and decorative borders. Text includes 'GZIGARETTAZOKI' and 'HALLASI BALZAM'.

Advertisement for Kneipp Sebestyén lelkész. Includes a circular logo with 'Kneipp Sebestyén' and a portrait of a man. Text: 'Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva. Először mecht. Tricot- és fehérnemű gyára Kapferer L. és társa cégnek Nécs. Hernák. Kneipp Sebestyén lelkész Egészségt fehéreneműi. Főraktár: Nagy-Kanizsán: Irmler Józsefnél.

Advertisement for Dr. ROSA-tól. Includes a circular logo with a bird and 'Zivótni-balsam Lebensbalsam'. Text: 'Gyógy és biztos kezeletet nyomonjók s azok következményei ellen. életbalsam Dr. ROSA-tól. Dr. ROSA életbalsama a „fekete sas oz” ezimzett gyógyszer-csárból. FRAGNER B. Prága 205-III. Dr. ROSA életbalsama valódi en kapható csak a készítő FRAGNER B. főraktárán, győgyeztető a „fekete sasoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ut. győgyeztetőnél, Király-utera 12. sz. Budai Emil ut városi győgyeztetőnél s Városl. az téren. Az osztrák-magyar monarchia minden nappal h győgyeztetőrában van raktár ezen életbalsamból. Ugyanott kapható: 75) 15 -23 „prágai általános házi-kenőcs” több ezer háziyafalkozattal ellismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladáv, sebek és gyógyások ellen. Ezen kendes biztos eredménynyi használható a női emlő gyuladókul, a tej tepedőknél s az emlő megkemény. dősnél szűlőkor, kelenyuel, vérdaganatoknál, nyenka fakadékoknál, pokolvarál, körömgöknél, az ugynevezett körömfőregnél, keményedéseknél, felpuhúsoknál, nyírdaganatoknál, szirdaganatoknál, érzékeny fogoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, ekeméy. dőst, tel. ufladást a legrovidebb idő alatt eltávolít: s ahol már gyógyás mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fejlesz m. nélkül felsz. ja, kicertli és kigyógyítja. Kapható 25 és 35 krajozáros szelencékben. Óvás! Minán a prágai általános házi-kenőcs órá-kezes utánocsa, utóocsa kít figyelmeztet. ek, hogy ez eredeti órá-kezes szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga orozszelence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba melyek 9 nyelven nyomták) és kék kart. nba, melyen az ide nyomott jelleg látható — burkolva van. HALLASI BALZAM a legbizonyultabb, szám. alan próbatét al. al legbiztosabbnak ellismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási teltség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

Advertisement for SCHLICK-féle. Includes a large image of a steam engine. Text: 'SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest. Gvár és irodák: VI. külső váozt-ut 1696 99. sz. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utoza 14. szám. 811 17-24 Ajánja kitünő és szilárd szerkezetű, gőz- és járgányeséplő-készületeit és számos első díjak kal kitüntetett szab. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit, és szab. mélyltő-ekéit, eredeti Schlick és Vidats-féle egy vasu ekéit talajmívelő eszközeit, horonált és rögtörő hengerelt valamint SCHLICK-féle szab. „Haladás” sorbayetőgépeit. Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), lakarmánykészítő gépek, tengeri morzsológék és darálóék, szabad Jókny féle „Hungária” daráló gépek erőhajtásra, órlómalmok és olajmalom-berendezések. Eredeti amerikai kévekötő és marok-rakó arató-gépek és fűkaszálló-gépek, szállítható mezöl vasutak stb. Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjogyzék kednatra ingyen és bérmentve.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Prielle nagymama.

Szatmár városát érte a nem közönséges dicsőség, hogy Prielle Kornélia, a nemzeti színház kedves nagymamája, ez előtt 50 esztendővel itt lépett a világot jelentő deszkákra s ötven év múltán ismét megjelent a város falai között a hálás szívű művésznő, hogy itt űlje meg dicsőségeiben gazdag művészi pályájának félészázados jubileumát.

Ötven év és az örökifjú művésznőből nagymama lett az életben és a színpadon egyaránt, de ez alatt az ötven év alatt mit se veszített művészetéből, sőt ez a fény az évekkel egyre erősebbé, ragyogóbbá vált. Prielle Kornélia azok közé a ritka, Istentől különösen megáldott tehetségek közé tartozik, a kik az öregséggel öregbednek a művészetben, tehetségük folyton folyvást nő s a kritikusknak le kell rakni a fegyvert előtte. Prielle Kornélia számára csak magasztaló szavaink lehetnek. Minden alakítása egy-egy esemény. Ilyen esemény, még pedig nagy esemény volt legutolsó alakítása is, Csiky Gergely Nagymamájában Csiky Gergely általában sokat köszönhet Prielle Kornéliának. Mindjárt föllépése kezdetén nagy halálra kötelezte a jeles drámaíró, midőn geniális alakításával elfogadhatóvá tette a „Proletárok“ elleneszenves Kamilláját.

1891 június 10-én lépett először színpadra Prielle Kornélia. Csupa báj és kellem volt, mint fiatal leány (nem csoda, ha Petőfi belebolondult) s csupa báj és kellem ma is mint nagymama. Még ma is valami csodálatos ifúság, üdőség ömlik el egész lényegén. Az ősz hajfűrtök alól eleven, tüzes szemek ragyognak ki, hangja cseng, mint akár-melyik fiatal színésznőé.

Ötven év leforgásán sokan kijátek Prielle nagymama oldala mellől. Ki meghalt, ki nyugalomba vonult. Meghalt Jókainé, nyugalomba vonult Szathmáryné s már évek óta csak rendes látogatója volt a színháznak egyik híres kortársa: Lendvayné, ki szegény öregségére igazi élőhalottá lett. Valóban csodálatos tünemény Prielle Kornélia,

ki mai napig meg tudta őrizni szellemének elevenességét s ma sincs a nemzeti színház tagjai közt — még a legfiatalabbak közt sincs, a ki lelkiismeretesebben tanulná meg a szerepét, mint ő. Neki még mindig csak szokásból sug a sugó, ő ugyan rá sem figyel. Természetes is a játéka, mint maga az

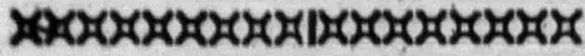
eleven élet. Bármely szerepében is lássuk, egy kedves ismerős matronát látunk benne, a kit ismerünk valahonnan. Ebben van hatásának a titka.

Ki ne kívánná, hogy Prielle nagymama érje meg — még pedig a színpadon — a „gyémánt“ jubileumát is.

£.

PRIELLE nagymama.

2679. Évk. 1891. május 8.

Arverési hirdetmény

A nagy-kanizsai kir. törvényszék telekvi osztálya részéről közzhírre jötték, hogy Hertelendy Béla végrehajtónak, Dani László végrehajtást szenvedő nagy-kanizsai lakos elleni 61 frt 72 kr. tóka, ennek 1890. évi október hó 29-től járó 6 százalék kamatai, — 14 frt 10 kr. per, 6 frt 95 kr. végrehajtás kérelmi, 7 frt 3 kr. jelenlegi a még felmerülő költések iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a nagykanizsai 1547 tkvben + 4619 hrsz. ingatlanok Dani Lászlóé 28 trtra becsült fele része, az u. a. tkvben + 7888 hrsz. ingatlanok u. azt illető 214 trtra becsült fele része, — a nagykanizsai 4410 tkvben + 675 hrsz. ingatlanok u. azt illető 48 trtra becsült fele része, — az u. a. tkvben + 5490 hrsz. ingatlanok u. azt illető 20 forintra becsült fele része, a végül a nagykanizsai 2389 tkvben + 6764 hrsz. ingatlanok u. azt illető 21 forintra becsült fele része.

1891. évi augusztus hó 29-ik napján d. e. 10 órakor

ezzen kir. törvényszék telekvi helyiségében Hertelendy Béla telpereit ügyvelel vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog. Kiszámlát az a tettebb kített hrszár. Árverést kívánók tartoznak a bec-ár 10% -át kizárólagosan vagy övédekkelépes papírban a kiküldetéshez kénni. Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tszék mint telekvi hivatalánál 1891. évi május hó 12. napján. KR. HUGONAY közl. kir. tszék bíró.

Jövődalmi mellékkereset.

Várlavatótt ügyes ügyökök, egy teljesen solid bankhoz felvettnek törvényesszerűleg engedélyezett vezényelések árszámlása szempontjából

Felétte előnyös feltételek mellett.

A legelőbbi képzettség ügyököknek fizetés is a bankban tartást kerjük 100 G. elni alatt Hunzeberg J. hirdetési irodájához Wien, Kumpfgasse No 7. Telefon 4922. Intezül. 805 2-4

Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva.

Először
Tricot- és
fehérnemű gyára
Kapferer L. és társa cégnek
Hécs, Hernate.

Kneipp Sebestyén lelkész Egészségi fehérneműi.

Főraktár: Nagy-Kanizsán: Irmder Józsefnél.

Gyors és biztos segítség nyomorúaknak s azok következményei ellen.

Az egészség tartására, az életnek s ennek folyásának védelmére és tiszta állapotban való fenntartására és a jó en céltól elterelésre a legelőbb és legelőbb szer a már is mindenütt ismert.

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s legelőbbi gyógyulástól a legelőbbben van készítés s előkészítés minden emésztési bajok, gyomorfájdalmok, étvágytalanság, nyugalmatlanság, vértelenség, aranyors-bajok stb. stb. ellen teljesen határozottan bizonyul. Ezen életbalsam egy üvegtartályban, illendően zárva van. Egy üveg ára 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezen bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Öväs! Hamisítanak elkerülés végett, mindenkit figyelmeztetnek, hogy az egyetlen Általán az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegecskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalán Dr. ROSA életbalsama a „fekete sas oz” címzett gyógyszerárból FRAGNER B. Prága 205-III. német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles feletje pedig az ide nyitott védjeggyel látható.

Dr. ROSA életbalsama valódién kapható csak a készítő FRAGNER B.

údjeggy. főraktárban, gyógyszerházban a „fekete sasoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Tórek József ut. 32. gyógyszerháznál, Kuty-úton 12. sz. Budai Emil ut városi gyógyszerháznál a Városliget téren.

Az osztrák-magyar monarchiában minden nagyvárosi gyógyszerháznál van raktár ezen életbalsamból.

„prágai általános házi-kenőcs”

1000 ezer házialkozással ellentelt biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, fekély és genyédek ellen. Ezen kenőcs biztos eredményre használható a női emlő gyuladásaival, a tej tepedéseivel s az emlő megrekedésével szüléskor, kelenyvel, vérdaganatoknál, genyes fahadatoknál, pekoivarról, körömgyök-nél, az ugynevezett körömféregnél, ék-ményedéseknél, felgyuladásoknál, végtagdaganatoknál, érzékeny fogknál stb. Minden gyuladást, daganatot, ék-ményedést, felgyuladást a legelőbbel ismét alatt eltávolít, s ahol már genyédek mutatkoznak, ott a daganatot legelőbbel ismét alatt eltávolítja, kizéríti és kilyógyítja.

Öväs! Mivel a prágai általános házi-kenőcs a készítés után azonnal, mindenkit figyelmeztetnek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítés, s csak akkor valódi, ha a sárga keresztelencze, melybe töltetik, vörösa használati utasításokba (melyek 9 nyoiven nyomják) és kék kartónba, melyen az ide nyomott védjeggyel látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyítottabb, számlalan probátat által legbizonyítottabb elismert szer a nehézhallás kiegyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszatérésére Egy üveg ára 1 frt.

Zigaretta

„Les dernieres Cartouches”

„Les dernieres Cartouches”

„Les dernieres Cartouches”

„Les dernieres Cartouches”

„Les dernieres Cartouches”

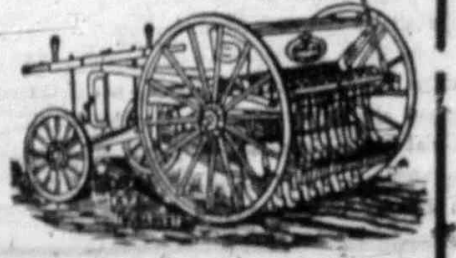
SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapesten.

Gyár és irodák: VI. külső váozl-ut 1898 99. sz. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-útoza 14. szám. 811 17-24

Ajánja kitünő és szilárd szerkezetű, gőz- és járgányeséplő-készülleteit és számos első díjak kal kitüntetett szab **SCHLICK-féle 2 és 3 vasú ekéit, és szab mélylő-ekéit, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasú ekéit talajmivelő eszközeit, horonált és rögtörő hengerelt valamint SCHLICK-féle szab „Haladás” sorbavetőgépeit.**

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és darálók, szabad Jókay-féle „Magyar” daráló gépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmalom-berendezések. Eredeti amerikai kévekkütő és marok-rakó aratógépek és fűkaszáló-gépek, szállítható mezöl-vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjegyzék kizántra ingyen és bérmentve.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Prielle nagymama.

Szatmár városát érte a nem közönséges dicsőség, hogy Prielle Kornélia, a nemzeti színház kedves nagymamája, ezelőtt 50 esztendővel itt lépett a világot jelentő deszkákra s ötven év múltán ismét megjelent a város falai között a hálás szívű művésznő, hogy itt ülje meg dicsőségeiben gazdag művészi pályájának félszázéves jubileumát.

Ötven év és az örökifjú művésznőből nagymama lett az életben és a színpadon egyaránt, de ezalatt az ötven év alatt mit se veszített művészetének fényéből, sőt ez a fény az évekkel egyre erősebbé, ragyogóbbá vált. Prielle Kornélia azok közé a ritka, Istentől különösen megáldott tehetségek közé tartozik, a kik az öregséggel öregbednek a művészetben, tehetségük folyton folyrást nő s a kritikusnak le kell rakni a fegyvert előtte. Prielle Kornélia számára csak magasztaló szavaink lehetnek. Minden alakítása egy-egy esemény. Ilyen esemény, még pedig nagy esemény volt legutolsó alakítása is, Csiky Gergely Nagymamájában. Csiky Gergely általában sokat köszönhet Prielle Kornéliának. Mindjárt föllépése kezdetén nagy hála kötelezte a jeles drámaíró, midőn genialis alakításával elfogadhatóvá tette a „Proletárok“ ellen-szenves Kamilláját.

1891. június 10-én lépett először színpadra Prielle Kornélia. Csupa báj és kellem volt, mint fiatal leány (nem csoda, ha Petőfi-belébolondult) s csupa báj és kellem ma is mint nagymama. Még ma is valami csodálatos ifjúság, üdőség ömlik el egész lényegén. Az ősz hajfűrtök alól eleven, tűzes szemek ragyognak ki, hangja cseng, mint akár-melyik fiatal színésznőé.

Ötven év leforgásán sokan kidültek Prielle nagymama oldala mellől. Ki meghalt, ki nyugalomba vonult. Meghalt Jókainé, nyugalomba vonult Szathmáryné s már évek óta csak rendes látogatója volt a színháznak egyik híres kortársa: Lendvayné, ki szegény öregségére igazi élőhalottá lett. Valóban csodálatos tünemény Prielle Kornélia,

ki mai napig meg tudta őrizni szellemének elevenességét s ma sincs a nemzeti színház tagjai közt — még a legfiatalabbak közt sincs, a ki lelkiismeretesebben tanulná meg a szerepét, mint ő. Neki még mindig csak szokásból sug a sugó, ő-ugyan rá sem figyel. Természetes is a Játéka, mint maga az

eleven élet. Bármely szerepében is lássuk, egy kedves ismerős matronát látunk benne, a kit ismerünk valahonnan. Ebben van hatásának a titka.

— Ki ne kívánná, hogy Prielle nagymama érje meg — még pedig a színpadon — a „gyémánt“ jubileumát is.

F.

PRIELLE nagymama.

A nagymama.

— Életrkép —

Írta: Asar.

Történeti idő: régen, nagyon régen, egy téli estén. Történeti színhely: a nagymama szobája. Tágas nagy szoba, magas falakkal; azokon öreg régi képek, a képeken ódon alakok lepingálva paszományos, kardosan, rostélyos sisakokkal és néznek le a kerek asztalon égő lámpára, a nagymamára, aki már közéjük való s mi reánk, akik — a hajj, mikor kerülünk mi oda!! Hát az egyik, Elemér, már ott van, hanem mi még itt vagyunk — nagymama meg én. Az egyik fehér tél, a másik fiatal tavasz, amelybe a dér is beleszólt egy kicsit. — Pedig nagymama már közelebb van a kilenczvenhez, mint a nyolczvanhoz, de azért még nem vágyakozik sehova csak a régmúlt időkbe — visszasa. Mikor még ő fiatal volt!!

Nagymama ill a kerekasztalnál, előtte francia könyv s olvassa pápaszem nélkül (!) Ő a régi-módi ndvari nevelést kapta, tud francziánul, németül, hanem a magyart, azt nem jól beszéli. Olyan idők voltak akkor, mikor őt nevelték. Ergő beszélt németül, meg francziánul, magyarul nem egészen jól meg hát a felsőmagyarországi francia tájkielést is érti, mivelhogy — sáros-megyei.

Szembe vele Elemér bátyó, az ő szépséges szép szemeivel, néz nagymamára s azt mondja neki, hogy beszéljen valamit, meséljen, hogyan volt régen. . . . En oldalt ülök s gondolok a konyhára, ahol az egyik tában mézes-mák leledződik, azután meg nézem profibban a nagymama arczát, az orrát, melybe „tubák”-ot töm, s amely olyan nagy.

Igazán az, arisztokratikus nagy, a mely már az oligarkhia felé is hajlik egy kicsit, s a mely a családnak, melyből való, tulajdonsága. — Mert régi nagy családból eredt a nagymama, olyan nagyból, hogy széppapái Bocskai-val verekedtek, Bethlennel, koronázott jeruzsálemi királyokkal, a saját szakálukra. Azután persze egynehánynak nyakát is szegték, például Eperjesen Karaífa alatt — hanem az mind nem tesz semmit. Nagymama büszke reájok, de nagyon! Ő elszegényedett nagyon egy kicsit (bizony nagyon!), hanem a család azért, az ő családja, most is fényes, büszke, nagy! . . . Még hónapja is van belőle, valahonnan a krajnai Makovitzáról küldve. Egy dúsgazdag, nábob gentri, aki nagyon büszke ám, gőgös — akár csak a nagymama.

S nagymama nagyot sóhajt, megigazítja füle mellett ósdi divatu hajfonatát és azt mondja:

— Ugy bizony fiacskám!

— Hogyan nagymama?

— Ugy, hogy ezt a mozólygó,

széles-nevetős ábrázatu, befászlított nyakú embert itten, aki pektek ik-apátok volt az én részemről, ezt úgy lótték agyon a labanczok. . . . Ezt a másikat meg, a kinek mellén az a bárói csillag van, ezt meg zsákba varrták, s bejentyomták a Herudába Bodókövárnál. Ez már az apátok után ösötök, ez nagy róka volt. Igazi nevét sem tudták, eltagadta magát akkor. . . . Hanem a hogy Bodókövárnál megtörtént az a vízbemártogatás (sokat öltek akkor oda), hát a ti ösötök is eltűnt, hírét sem hallották többé. Hát az ő volt. A bárói csillag is eltűnt, azóta elő sem jött.

— Nem ő volt az nagymama. Nem jól emlékszik nagymama — szoltam én, mert zokon esett, hogy legközelebb való ösom „rókának” deklaráltatott. — Te hallgass, te nem emlékszel arra!

— Nagymama sem élt még akkor!! . . . S nagymama rám kiabált, haraggal: — Akkor nem beszélék, ha nem hiszitek!

— Oh, dehogyan nem hiszük nagymama, csak beszéljen. — szolt Elemér bátyó s még meg is esókolta a tubákos orraalját.

— Mert Elemér nagyon jó fia volt. En voltam az imposztor, daczára minden kicsinyiségemnek. En reám mondta a nagymama mindig:

— Der „Patolyat” ist ein Gröh, ein inkarnäter Kurutz. Der wird kein guter Mensch!!

S a hogy Elemér megcsókolta a nagymama ajkát, a mely fölött olyan bajuszféle szörhistóriák is voltak, de a mit ő mindig gondosan levágott, hát nagymama tökéletesen kibékült, vissza is csókolta Elemért s ugy folytatta:

— Haj, bizony nem ugy volt régen. Egészen más világ volt az!!

— Miért nagymama — kérdem én. — Miért? hát azért, hogy akkor az ur volt az ur, a paraszt nem hordta ugy föl az orrát, az élet is olesőbb volt. Akkor egy huszasért uri ébredre valót lehetett venni a piacon. Most? Meg se kottyán?

— Hiszen most is sok fűgét adnak egy hatosért, — pedig egy huszas két hatos — rephkázok én.

— Már megint beszélaz?

Ethallgattam s olyanfélét gondoltam, hogy hát nagymama nem igen ösmerős az irkák hátuljával, ahol is áll ékes megdönt-hettséggel: $1 \times 1 = 2; 2 \times 2 = 4$.

— Hát az hogy volt nagymama, mikor maga a nagyapa felesége lett, akit ugy találtak halva, keresztül löve, mikor a mi mamánk még csak három éves volt?

— Jaj szegény nagyapátok! De szép ember volt. de gyönyörd szemei voltak! Istenem, hogy ugy kellett elvesznie, orozva megölni! . . .

— Ki ölte meg?

— Kitudná azt megmondani? Ha én azt tudnám!

— Hát nem lehet azt tudni? — Nem bizony! Tudjátok, ugy volt az. . . . En fiatal koromban szép voltam, fekete szemeim voltak, hosszú hollófeke hajam, és gyönyörűen énekeltem, gitári is pengtettem hozzá . . .

— Nagymama, de akkor nem festette még a szemöldökét égetett mandolával? — Notabene, annak a mandolának az ép részét én mindig leharaptam, ha csak hozzáférhettem s nagymama már csak azért is nagy ellenségeim volt.

Ezt a mostani kérdésemet egyszerűen ignorálta. Pedig hát az ugy volt meg most is ugy van. Nagymama meg most is él és megiszik minden ebédnél egy fél liter jóféle hegyalfait s alszik utána délutáni álmot. Ha podagra nem volna a bal csipőjében, még táncolna is.

Tehát nagymama ignorálta kérdésemet s eképen folytatta: — Bizony, énekeltem is! Ah, de szépen tudtam énekelni a „Der postilion horn”-t.

A „postilion horn”-ban pedig szerepeltek hegyek, völgyek, egy országot, egy postakocsi lóval, egy postakocsi kürttel, mit fujt s egy nagy gödör, amelybe mindez beleesett. A kocsi öszszetört, a postás meghalt, a trombita öszszelapult s örökre csütörtököt mondott, a ló kilehelte páráját — csak a hegyek, völgyek maradtak meg változatlanul, meg az országot, — az én képzeletem szerint valahol Abos, Lemes vagy Lapi-patak mellett.

— Ah fiacskám, de szép volt az! Azután meg tudjátok, a házunkhoz nagy urak jártak, hercegek, bárók, és mulattak. Nálunk dinom-dánom volt folyton, a pelléri-ház mindig fényes volt, a Kerep-család mindig nagy volt. Persze elvették a vagyon nagy részét hitlenség jussán. A bukóczi várat is a Kerepen, Perényi, Ráskay, Usz, Kapy, Drageth meg még sokféle beházasodás utján.

Nekem meg az jutott eszembe, éppen aznap tanultam, hogy hát Perényi hogyan szaladt a koronával Mohács alól Füzérbe és büszke voltam reá, hogy az én igaz vérszerint való ösünnnek valódi korona is volt a kezében. Hogy nálor is volt amellé, az föl sem tánt.

S nagymama folytatta:

— Azután, hogy én olyan szép voltam, nagy hírem is volt. Patakról W. herceg minden két hétben eljött a házunkhoz, ötven huszárral járt, trombitaszóval favatta a jelt, amikor érkezett, vágta a fejét mindig, s ha én kinéztem az ablakon, ő frontot csináltatott tiszteletemre és „Salve”-t vezényelt. Ah, de szép volt az! . . .

— Voltak ilyen szépek azok a huszárok nagymama, mint ez itten? — s kihuztam egy bádog közkatonát a zsebemből, amely az én apró Gyusu unokaöcsém karácsonyra kapott piéh-árma-

dajából való volt s amit én — szeliden szólva — elkezeltem tőle,

— Már hogy ne lettek volna, voltak bizony, — azoknak bajussuk is volt! — Eljárt még hozzánk aztán R. horvát barát is, aki obdaxter volt Kassán. Az is szerelmes volt belém. Meg Kolovrat herceg, akinek egy egész huszárezrede volt a saját költségén, lovas bandája és „nachtsmük“-okat adott nekem. Egy sem kellett azok közül.

— Hát ki kellett nagymamának?
— A ti nagyapátok.
— Hát az hol volt?

— Hol? Ugyanott, Pelléren, a hol mi lakunk. Csak hogy ő a várban lakott, mi meg a faluban — a leányágról maradt kastélyban. Ő udvarolt titokban, az én apám meg gyűlölte halálisan. Miért? Mert ő volt a plenipotenciárius a várban, amit a császár-király elvett tőlünk, — azért. Pedig de jó ember volt, de szerettem! Ugy szerettem, hogy megszöktem vele, az akkor divat volt, a frajlamat is magunkkal vittük és megesküdtünk fönt a várban. Ott is maradtam aztán lakni. Az első éven született a ti anyátok. Olyan kis veres gyerek volt, istenem, de furcsa is volt az nekem akkor! Mikor feküdtem az apámhoz, (a ti szézapátokhoz) fölpanthikázva, bepölykázva, az öreg följött, a karján hozta csokolgatva a kis veres babát és aztán megbocsátott nekem. Pedig eleinte majd megörlött dühében, agyon akart löni! A harmadik éven aztán egy izben elment a nagyapátok az ungvári hegyekre vadászni (mert az is a kincstáré volt, talán most is az), egy uri társaságot vitt magával, csupa nagyarakat. S egy napon, a vadászat negyedik napján nem jött elő a vadász-kastélyba ott maradt a rengetegben. Nem is került elő többé élve soha, úgy találták meg éjjel egy völgyben, kinn az erdőn, ahogy fákkal keresztek. A hátába egy golyó volt belőve, a szívet furta éppen keresztül, orozva lőtte meg valaki. Azt beszéltek, hogy R. báró is későn jött elő akkor, hogy ő is eltevédték és hogy ő volt a gyilkos. De hát bizonyítani nem lehetett. — Azóta ő is meghalt már. Bocsássá meg neki az Isten, ha ő volt a gyilkos, ott a másvilágon. Én nem bocsátok meg neki itten!! Nem bocsáthatok! Azért élek olyan soká, hogy ő annál tovább kinéljődjék azon a más világon — egésék lelkét az ördögök, verje meg az isten!

És itt a nagymama arca szederjessé vált, szemei kifejezték azt a rettenetes haragot, gyűlöletet, amelyet csak a nők tudnak érezni, a mely csak az asszonyi szívhöz tud befészkelődni. A sírjg való halálos gyűlöletet, — még azon is túl latán! Talán a halálos ágyán sem fog megbocsátani férje gyilkosának. Mert az asszony olyan.

Mi két apróság, akik hallgattuk azt a kifakadást, láttuk azt a haragvó,

rettenetessé vált arcot — megszepepenve húzódtunk egymásmellé.

Nagysókára kezdett el aztán újra beszélni. Elmondta, hogy mennyi földje volt neki, mennyi háza Kassán, Eperjesen, mennyi kincse ezüstben, aranyban, — hogy ládikában állott az ezüst asztalra való „eszecáj“. S Elemér bátyó az ő szelid arczával bámulva bámult nagymamára:

— Hát hova lett, hol van az a sok kincs nagymamá?
— Jaj flascám, az nincs, — mind elment. Ah, bizony elment!

S én, hogy impozitor voltomat ujalog is beldzonnytam neki, odaszóltam, impertinens módon:

— Nagymama! Hát annak a kincsek lába is volt?!

— Ach, du verfluchter Kerl! — és olyan vágott mankójával a hátamra, hogy csak úgy nyögtem bele.

Nagymama ül az ablak mellett, a nagy karosszékben, feje hátrátámasztva, arca felettüti azokat a karakterisztikus vonásokat, amelyek jellemzik a magyar nemzet ama osztályát, amelyből ezelőtt századokkal kitétek azok a királyokkal újat húzó kiakirályok, mindent merészoló nemes gögü oligarkhák, hadakat verő daliák, s amely osztály most már végkép elsatnyult. — Ől a karszékben, a félkezeben könyvet tart, a másikban „tubák-pikszist“, szemét le vannak hunyva, aluszsza delutáni álmát és álmodh. — Almodja, hogy engem lát, hogy nekem mesél, a „patyolat“-nak, akit annyiszor elmondott „grób“-nak, s akit mégis úgy szeret, olyan nagyon. . . .

Előszóában.

Nagy urhoz mentem, ismerek sokat,
Ki névjegyed s ruhád szerint fogad.
Nyalkán kikent, frakkos legény előtt
Meghajlám mélyen magamat.
Ő rám néz, fagyos, vizga képet őt,
Es szóll: „Bemenni nem szabad!“

Elmondom minden apró rimemet,
Ő végig hallgat, s egy kér — névjegyed.
Zsebembe nyulok, „Im-egy árva van!“
De hát a másik oldalán,
Nézem sötétén, mélan, komoran . . .
No lám — a mosó-czédulám.

Édes barátom lássa. . . Ő hideg.
Ma asztos hangja még fülembé csng:
„Sajnálom, ő nagysága nem fogad!“
Tetől-talpig mér megint,
Vizsgálja régi jó kabátomat. . .
S komolyan távozásra int.

En elhagynom a szép előszóát,
Nagysága nem tart audienciát.
Nagy jamboran soká okoskodom . . .
Belátom éd-s istenem:
Szalomba nem való az „ancug“-om,
Sét keztyű sem volt kezemen!

Tisztellek titokot, nagyságosak,
Rögtön megyek, s keztűt vásárolok,
Csaláltatok 100 cifra névjegyed,
S ha kell, azt is ráíratom:
„Nagyságos ur belőlem is lehet.
Adjódjék rá csak alkalom.“

Előszóbatok frakkos tisztjei
Kopott kabátom egy tán tisztelik,
Mert jó urak, nagy drágaság van ám,
Es átkoztattak a szabók . . . !
Az ökölt az haj, felvártandám,
De hát — kortóra nem kapok.

Soul Mános.

A pécsi székesegyház.

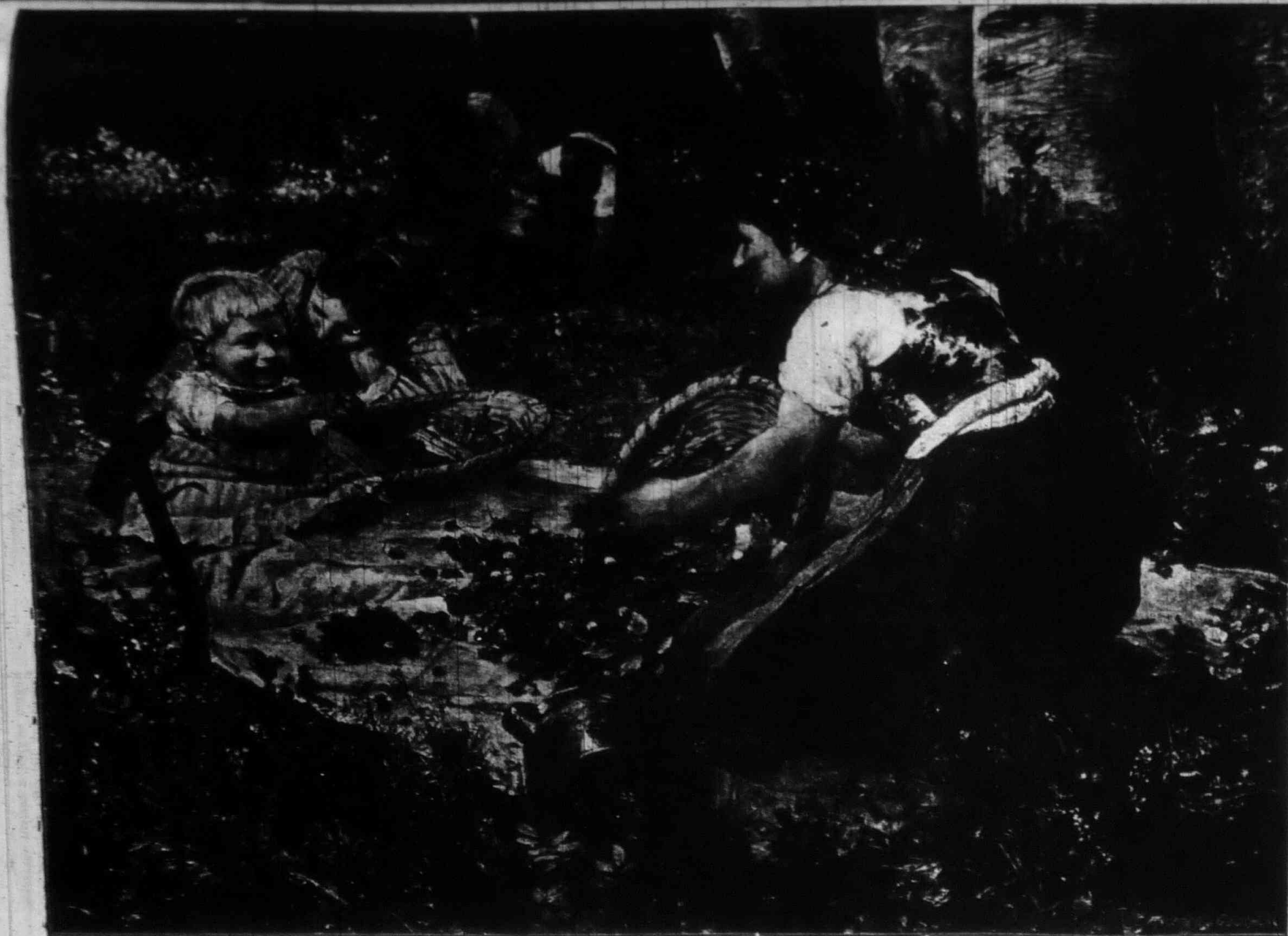
(Képekkel.)

Fényes ünnepségek közt avatták föl, június 22-én a király jelenlétében a restaurált pécsi székesegyházat. A román stílus székesegyház az ország egyik legszebb műemléke, melyre méltán lehet büszke Dulfánszky Nándor püspök, a ki a nagyszerű munkát végrehajtotta.

Az 1883. év április 23-án tették le a felső templom északi pilléreihez az első követ, melylyel a restauráció kezdetét vette, s azóta szakadatlanul folyt a munka a fölszentelésig. Eredetileg 4—5 év alatt kellett volna a nagy műnek elkészülnie, de a bontás e-edményei a restauráció tervét és méreteit átalakították, úgy hogy a hajdani domból csak a 4 torony, a keleti fülkék, egy része s az oldalhajók falfái maradtak meg.

A dóm restaurációjának fontos része a figurális festés és díszítés, s így a régi templom falfestményei- és szobordíszeteinek szellemében alkotott új művek készítésére művészeket találni nem volt könnyű feladat. Schmith báró bécsi építő tanácsos, ki a restaurálás munkájával meg volt bízva, első sorban Székely Bertalanra és Lotz Károlyra gondolt, kiknek jó neve kezeséget nyújtott az iránt, hogy az egyházművészet és stílusértiség tekintetében is európai színvonalon álló műveket tudnak teremteni, de iskolai elfoglaltságuk miatt évek hossza során át tartó munkára nem vállalkoztak. Andrá Károly jeles egyházi és történelmi festő lett tehát meghíva a Rajna vidékéről, ki a tervekét 1884. szeptemberben mutatta be, s kötelezte magát 72,000 ft-ért a fő- és mellékhajók összes képeit 1884. július végéig elkészíteni. Andrá társul fogadta Bekerath Móriscz színben rajnavideki történelmi festőt s a szép hajóbeli ó-szobrásági képek (a villágtörésmint három jelenetét) s az északi falon Dávid és Salamon királyok jeleneteit kivéve) mind, továbbá a két mellékhajóbeli Pál-ekklés egészen az ő esete alól került ki. A többi mind Andrá festette.

A kápolnákat és altemplomokat egészen magyar festők! Székely Bertalan és Lotz Károly festették az is-

EPERSZEDÉS. Szirmai Antal festménye után.

kolai szünnapok alatt. Minden egyes kápolna figurális kifestéséért 10–10 ezer frt tiszteletdíjat nyertek.

A szoborművek szintén magyar művészek kezeiből kerültek ki és pedig a dóm külsején látható tizenkét apostol szobrát, a déli bejárat fölötti domborművet s a nyugati homlokzat összes

másolatait kiegészítve, a hiányzókat pedig egészen újra mintázta és faragta Zala György. A dóm nagy orgonája Angster József pécsi orgona-építőnek remeke, míg rajta a faragványok Jirasko pécsi szobrász műhelyéből kerültek ki.

A pécsi székesegyház hosszukás négy-

tott vakívek fölött háromszor ennyi vagyis harminczhárom kisebb, márványoszlopok által tartott ivsorozat, ugynevezett árkád fut végig, mely a templom egész hosszában nyílt folyócskát alkot. Ezek fölött széles párkány nyugszik s minden nagyobb oszlop irányában egy-egy kis kőállványon tizenkét

Részlet a pécsi dómi belsejéből.

szoborműveit Kiss György tervezte, mintázta és részben faragta. (Egy-egy apostolért 800 frtot és a követ kapta, segédeit azonban ő fizette.) A dóm belsejében látható kőszobor-műveket, jelesen az attemplom lejáratainak domborképeit, az eredeti töredékek gipsz-

szög, melyet a tető felől három félkörű fulke, ugynevezett apsis zár el, négy sarkán pedig négy tömör torony emelkedik. A két déli torony között hosszában tizenegy nagy felív által díszített s a nagy kapu által áttört fal kapcsolja össze. E szép oszlopok által tar-

apostol szobra áll. A déli kapu fölött félkörívalakú domborművet látunk: Szűz Mária, Magyarország pátronája előtt hódolnak a magyar szentek.

A fennmaradt csekély számú régi falfestmény megújításáról szó sem lehetett; sőt ezekhez egészen hű falfestményeket

ma senki sem fog festeni. A mi festőink tehát azt a feladatot tűzték maguk elé, hogy a régi XII. századbéli román izlés szellemében, azok felfogása szerint fognak képeket festeni, de a mai festő ügyességével, vagyis a helyes arányok és a helyes rajzolás elvei szerint. Tehát úgy, mintha a régi román izlésű festés régi gyarlóságait levette, egész a mai napig fejlődött volna.

Fény, művészet és pompa nagy gazdagságban vetélkednek egymással, s a kinek alkalma lesz e fényes műemléket megtekinteni, látni fogja, hogy nem fogja párját e hazában találni.

Nyári Sándor dr.

Frusztra.

A ki már a föld alatt van,
Mit se lát és mit se hall,
Fel nem költötte az ajkát
Hangos zokogással.

Hasztalan teszel fölőbe,
Koszorút vagy lámpafényt,
Jobb ha egy csendes imát mondsz
Nyugalmaért s üdvéért.

Hervadástól a virágot,
Nincs erő megvédeni,
Még apoltan is túlélik,
A múltnak emléket.

Fényt hinthet a mécs világa,
A sírok közt szerte szét,
De ott a hol ők nyugosznak,
Minden örökké sötét.

Lauka Gusztáv.

A sirató.

(A Székely népeletből.)

Nincs szava az igazi fájdalomnak, — mondjuk mi civilizálttá uri nép, — nem igazi fájdalom, melynek nincs szava, — így okoskodik az egyszerű falusi nép. Jaj annak az „asszonyember“-nek, akinek halottja van, s nem tudja elsiratni szép szavakban, szívreható keserűséggel. A könny, a csöndes zokogás semmi, vagy legalább nem elég az igazi bánat kifejezésére.

Falun egy sirató valóságos élet- és jellemrajza. A megboldogultnak. A szülő gyermekének, a gyermek szülőjének, vagy testvér testvérének „elénekli“ apójára minden jó tulajdonságát, cselekedeteit, hadd hallja meg egész falu népe, kit és mit veszített a megsomorodott család a néhaiban. Ha nincs a néhai családjában erre alkalmas egyén, ott vannak kéznél minden faluban a „sirató“ nénemasszonyok, kik becsülettel megfelelnek a feladatnak s úgy elsorolják minden tétjét, tettét a néhai-
nak, mint ha csak egy sön s egy kenyeren nőtték volna fel.

Mi természetesebb, mint hogy ilyen el-
siratásoknál rendszeren komikusnál-komikusabb, legalább nekünk azoknak tetsző dolgokat lehet hallani. A naiv észjárás

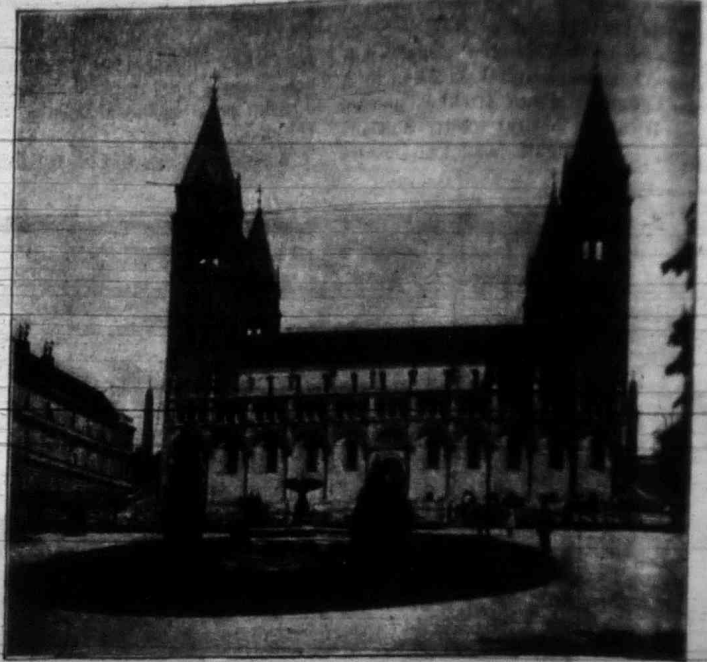
sok olyat mond, a mi könnyen provokálja a nem szomorkodóktól a gúnyt, csúfondorosságot. Egy szóval: „kikapnak“ a megsomorodottakon. A mérték telen magasztalás, mivel a halottakat rendszeren elhalmozzák gúnyolódás alakjában esik vissza a siratókra, míg viszont az elismerés sem marad el azok részére, kik igazi fájdalommal éneklik el, amit a szívük diktál.

Nem tenne fölösleges szolgálatot, aki összegyűjténé a siratókat. A fájdalomnak mások a szavai, mint a közönséges, mindennapi beszélők, s a siratókból nem is hiányzik sem a dallamosság, sem a poézis.

Mikor legutóbb haza jártam a Székelyföldre, többek közt efféle siratókat is mondtam el. Persze amit nem közvetlen egy halottas háznál hallanak, az mind olyan, amelyet, a falusi nép felfogása szerint csak a neveléséges voltáért korportálnak. Így például az a sirató, melyet első helyen bemutatok, a maga nemében szép; de ha tudjuk, hogy ezzel egy öreg asszony siratta el öreg férjét, csak kómikus számba vehetjük. Ime:

„Jaj sárga hajam, szép ajakam, gyönyörű alakom! Jaj kend! kend! kend! Ugy örvendtettem mikor ketten beültünk a pest (kemence) alá s azzal a szép szájjával ugy csokola az én szájjamat. Csak a tegnapi este ülénk be ketten a pest alá. Megsüttem három darab húst, kettőt kendnek adtam, egyet én ettem meg. Jaj, pusztá élet,* pusztá ház! Szilaj, Rendes, hol gazdád!? Jaj, de sokat járánk ketten Szilpatakba fel

* belső telek.

A pécsi dóm déli oldala

veszőért! Jaj szürke Szilaj, szöke Rendes! Nem hajt fel többet gazdátok Jaj, sárga hajam, szép ajakam, gyönyörű alakom! Jaj kend! kend! kend!

Természetesen nem feledjük, hogy mindez vontatott, keserű énekhangon van elmondva.

Azon a leányon is kikaptak, a ki ilyenformán siratta el az apját:

Jaj édes szorgalmas szántó-vető apám! Nem erdőlész te soha többet a Bojtyva s a Lombival. Csak azt kiáltád: esá töve-hegye! s vitték a fát tövestől, hegyestől! Jaj, jaj, jaj! s most visznek téged a temetőbe!

Ez a sirató még a régi világból maradt fenn:

Boriczám, Boriczám! Menj el a Józséfát völgyébe s mond meg a te nagyanykádnak (nagyanyádnak), hogy mi is élünk s egészségét izentünk!

Az sem volt rossz, mikor az ökörsorda pásztorát siratván a felesége, többek közt így fakadt ki: Jaj lelken uram, jámbor uram, ki kiáltja ez tán Csikorra tetejiből: U-u Duláj nye! Mit meghalván az udvaron szomorkodó kutya, befutott a halottas házba.

Benedek Elek.

Templomban.

Az oltárról titokba, lopva
Szemem letéved a padokra
— S há megbocsát az ég, ha nem
A lelken is ott feledem.
Csak mikor végső zug ének,
Nyugodva, tisztán akkor tér meg...
S ha valaki figyelne rám,
Látná: forróban telj imám.

J. J.

LENA.

VITTORIO BAREZZO REGENYI,
Olaszból fordította. V. SZÖCS GÉZA.

III.

A nagyúri társaságban.

Santafore-marquisé nagyon szellemes és határtalanul finom nő volt. Tudatával bírta annak, hogy milyen kötelességei vannak magas rangja és társadalmi előkelő állása iránt, de ezzel nem volt összekötöttségben semmiféle fog és félrevalókodottság; úgy hogy Lena sohasem érezhette Elvirával való társalgása közben, hogy nem egy rendből, sőt éppen — családából, származnak; a marquisné igen jó, gyöngéd volt Lenával szemben — a kinek pedig nőtől-nővének szépsége, lassanként igen sok irigye is akadt, főleg a mamák — no meg a leányok körében.

Lena elérte tizenhatodik évét. Minden tizenhat éves leány szép, mint szokták mondani; ez az év az, amely a szépség és báj himporával vonja be az ifjú leányok arczatát.

Lenánál ez fokozott mértékben történt.

Ha az ember ránézett, Rafael híres Madonnát jutottak az eszébe; szelid, szűzi, de azért elragadó, mely tekintet, amely azonnal gyorsabb dobogásba hozza a szívet; homloka fehér mint a hó, arca rózsás, ajkainak pirosságán valami nemes finomságra mutató mosolygás állt, a mely bübbajos kedvességet kölcsönözött arcának; a haja pedig dús, lágy mint a selyem, és aranyszínűben játszó szőke, akárcsak egy angol szépségé.

Hangja kellemesen csengő, mozdulatai mesterkéletlenek és elragadó-bájosságúak; hajlékony, formás ternet, lekötelőző módor s mindehhez nagyvilági műveltség — mindezen tulajdonok külön-külön, és összevéve — hogyne indítanak irigységre a társaság többi asszonyait és leányait!

Dadálának közepette sokszor találkozott Lena ellene intézett — majd szelid, lágyan kérő, majd vágó, majd merész férfipillantásokkal, melyek mind az ő szívet ostromolták.

Santafore márkinének, a ki megtehetősen büszke nagyúri nő volt, nem nagyon tetezett, hogy kis lánykája folyton a kereskedő lányával van együtt; attól félt, hogy elparasztosodik.

Tudtára aita ezt valami módon Guglietti-érnek, a kik nagyon elkeseredtek erre.

Ha szegény emberek is vagyunk, de becsületesek, tisztességtudók mondják, s nem szoktunk tolokodni. A kis márkiné akar mindig Lenánkkal együtt lenni.

Lena is nagyon búsuít. Gugliettiék ki akartak költözni a Santafore-házból. De ekkor közbelépett Elvira; kije-

lentette, hogy ő nem tudja nélkülözni kis barátóját, s végtére is meg kellett engednie a márkinének, hogy menjen Lenához, megkérje őt, hogy ne haragudjék s hívja őt ismét magához.

Elvira föl is kereste rögtön kis játszótársóját, vizasztalta s kérte, hogy ne haragudjék rá.

A kis márkiné szeretetteljesen fonta karját a boltosleány nyaka köré; átölelte és megcsókolta őt, mint testvér szokta a testvérét; elmondta neki, hogy bizonyosan rosszul értette anyja szavait, s e rosszul értett szavakért ne haragudjék rá, a ki — annyira szeret; így aztán lassanként kibékült a nagyúri nővel is Lena az ő kis Elvirájára kedveért; aztán is eljárógatott hozzá, s a kis márkiné végtelenül boldog volt, hogy Lenájával lehet folytonosan; tapsolt, ugrált örömben.

— Győztem, győztem. Lena az anyém, szerethetjük egymást ezután is!

Ha látta volna a jövőt, bizonyára nem örül ennyire.

IV.

Gerolamo papa szegyeini közli bolton voltat.

A szegény Guglietti ilyen fouri legkorban veszíteni kezdte öökös, természetes jó kedélyhangulatát, s igen gyakran törte a fejét olyan dolgokon, a mik épen nem illettek az ő anyagi körülményeizhez.

Sokszor ábrándozott — leányának jövődöbelijéről; ennek nagyon gazdag, szép, és nemes származásu embernek kell lennie; megérdemli az ő gyönyörűséges leánya.

Az öreg ur égett már a vágytól, hogy leányát mint grófnét lássa, egy fényes hintóban kocskázva, hogy a többi főrendű hölgyek egészen elsápadnak az irigységtől, a „grófné“ szépségének, drága öltözékének és elegáns fogatának láttára.

Leányának nem szólt ezekről az ábrándokról semmit, de feleségének, a jó asszonynak, — a ki talán még inkább imádtá leányát, mint ő sokszor adta elé a terveket, melyeket magában szövegetett, s a szerető anya bizonybizon nagy szívesen hallgatta a merészebbnél merészebb ábrándképeket.

Természetes dolog, hogy Lenának mindig szebbnél szebb, izléses és fényes öltözékekben kellett bárhol is, megjelenie; így aztán nem esoda, hogy minden szívósága, lelki nemessége mellett is, napról napra rangvágóbb és finnyásabb lett ő maga is.

Egy nap egy fölöttébb választékos, előkelő származásu és gazdag fiatal ember kísérté őt, hevesen udvarolva neki; édes apja boldogan ment a hátuk mögött, büszkén tekintgetve szét.

S ime, egy ismerős előkelő hölgygyel

találkoznak, a ki a fiatal embert is igen jól ismeri. Megállnak.

— Milyen izlésesen van kegyed öltözködve, Guglietti kisasszony; — mondja látszólag a hízélgés édeskés, de valóságban a finom gúny hangján az urhölgy — különösen a szalagjai gyönyörűek. Biznyára a papája boltjából való; ha bizonyosan tudnám, hogy még van ebből a minőségéből, holnap én is vásárolnék belőle.

Lena elpirult, s nem talált hamarjában feleletet; az öreg Guglietti észrevenvén az illető hölgy gúnyját, elpirult a haragtól és szégyentől.

Ugy van, ő nem egyéb, mint egy nyomorult kereskedő! Hogy kívánhatja tehát, hogy leányát rangjeit gavallér vegye: nőül, hogy tarthatja tiszteltben a társaság — mikor ő csak egy hitvány rőfös!

A mosoly eltűnt ajkairól, s ezzel együtt az önbizalom is; lesütötte szemét, kerülte a járókelők tekintetét, s szeretett volna a föld alá süllyedni.

Aztán három napig elmélkedett, töprengett magában e fölött a dolog fölött; s a negyedikén már kész volt az elhatározással.

A derék kereskedő azok közé a kicsiny lelkű emberek közé tartozott, a kiknek nincsenek önálló gondolataik, elveik, a melyekhez ragaszkodnak, hanem mindig csak a pillanat behatása alatt cselekszenek, s a mások akaratához, tetszéséhez alkalmazkák a maguk eljárását.

Ebéd után, egy este, — mert a Guglietti-család divatosan, francia módon esti hat órákor ebédelte egy idő óta — tulajomásra hozta jelenék és leányának legujabb elhatározását Gerolamo úr.

Kedveseim, — mondá — én felhagyok az üzlettel. Eladok mindent, tőkénkből fogunk élni, — nem tartom meg sem a kelmeizletet, sem a tözsdét.

Jézus Mária! Mit mondott volna erre Magdaléna asszony, ha füle hallatára újságol ílyet az öreg! De Magdaléna asszony szerencsére távol volt, — azt sem tudták, a föld melyik zugában.

Karolina mama is nagy zavarba jött azonban, e kijelentés hallatára össze-csapta a kezét s mintha a tatár kergette volna, úgy ugrott fel lítettől;

— Jóságos szűz anyám! kiáltott fel.

Az első érzés, a melyet Lena érzett apjának e szándékára, az elégtétel volt; de aztán mindjárt eszébe jutott, hogy ez nem lesz valami áldáshozó dolog kis családjukra nézve. Azonban nem szólt bele a dologba, s anyjára hagyta az ellenzékenkedést, a ki azonnal hatalmas szavakban adott kifejezést a férjével homlokegyenest ellenkezi nézetének.

Azonban Gerolamo papa nem akart tűrni semmiféle ellenkezést.

Elhatározta magát s a koczka el volt vetve; az asszonyok nem bírnak elég

észszel ahhoz, — mondá — hogy ter-
venek észszerű és helyes voltát fel-
tudják fogni és méltányolni képesek
legyenek.

S a mit egyszer föltett magában,
ahhoz egész a makacsságig ragaszkod-
tott is a jó öreg.

Azonban mi türes-tagadás, egy idő
óta meglehetősen rossz lábon állottak a
kis család anyagi viszonyai. A múlt
évek hosszú során megtakarítottak,
az a nagyúri, költséges élet következté-
ben lassanként mind elment, s az
adóságaik pedig folyton-folyvást növekvő-
ben voltak.

Az öreg azonban úgy számított, hogy
eladja boltját és dohánytözsdejét, s a
pénzének egy részét — a mi adósságai
törlesztése után megmarad — takarékpénztárba teszi, más részével pedig a
börzén fog játszani, s ott helyes számi-
tással bizonyára nyerni fog.

Az ördög, vagy balsors úgy intézte,
hogy eleinte nyert; most már nem volt
kivel beszélni többé: elhitte magáról,
hogy ő a világ legnagyobb pénzügyi és
tőzsdei tekintélye, a kinek számításai
csafhatatlanok.

Az első nyereségek következtében
kiköltözött a család a kis lakásból,
melyet a Santafiora marquis palotájában
birt, hogy egy nagyobb és drágábbal
cserélje fel. Ennek következtében né-
míleg lazult a bizalmas viszony, a mely
Lena és Elvira közt fennállott. De
azért azután is sokszor találkoztak,
barátnők maradtak, s együtt jártak
színházba, bálókba, hangversenyekbe,
sőt még sétákra is.

(Folyt. köv.)

Orvosi tanácsadó.

(Az égési sebek).

A mindennapi élet sokféleségében a megégés
nem éppen ritka eset. A gyermek, ha gyújtó-
val játszik, vagy puskaport durrant el, a
háziasszony, mikor kezére forró zsircsepp esik, a
kőművesek, kiknél a mész az égető elem, pél-
dákat szolgáltatnak az égési sebek különféle
módjaira.

Ezek azonban apróságok azokhoz a pusztí-
tásokhoz képest, miket akár a tűz, akár a
roncsoló vegyületek létesíthetnek. — Ha a
kapszli szembe hatol, nemcsak tönkre teszi
ezt a szemet, hanem lobbai fenyegeti a másí-
kát is; úgy, hogy a rossz szemet előbb-utóbb
okvetlen ki kell venni. Hasonlóképp vaksággal
fenyeget, ha mész esik a szembe, a mi külö-
nösen meszélésnél történik. Hisz az illető
munkásnak tudnia kell, miként meszeli a fal-
nak magasabb részét, a tetőt, ekkor fel kell
emelnie tekintetét. Kovácsoknál, lakatosoknál,
vasöntőknél tüzes vasdarab a szembe esve,
nagyobb pusztítást okozhat.

Mikor a korból általános használható véte-
tet, mint felette kitűnő fertőtlenítő szer,
vele nem ritkán égések történtenek. Emlékszem
egy családanyra, ki fájós ujját tömény kar-
bolba mártotta, perze lett belőle erős gyl-
ladás, az egész bőre lehámolt s hosszú ideig
tartott, míg az ujját használhatta.

Az égési sebek életveszélyesekké
válhatnak, ha a bőr nagyobb területére ter-
jednek ki. A bőr igen fontos feladatokat végez.
Eltekintve a tüdőhöz hasonló légzéstől, a mi
csékély, a bőr veritékmirigyei vezetnek ki az
izzadságot, melyben még sok kártékony
anyag van felhalmozva. Ha békát terpentinnel
kenünk be, az rövid idő alatt elvész. — Na-
gyobbfokú égéseknél, a midőn a bőr jókora
része működni nem képes, a kártékony anya-
gok felhalmozódnak s a központi szervekre
gyakorolják káros hatásukat. Az égéssel járó
fájdalom irtózatos s nem egy ember kimerül
miattuk.

Ujságokban gyakran olvashatunk égő embe-
rekről, kiknek ruhája vigyázatlanságból meg-
gyulladt. A nők sokkal nagyobb égési sebeket
szentvednek ilyenkor, mivel a ruha nem test-
hez áll, a tűz folyton kapja a levegőt, a
mint menekülésnél libeg a sok ruha, a mi a
tűzre oly élenkitőleg hat, mint akár a fújtató.
Legjobb ilyenkor a ruhát hamar, leoldani még
jobb ha van takaró vagy föld, ha kéznél
vannak, azokkal betakarni. — Kézrel csak
akkor jó hozzányulni, ha még kis terjedelmű:
a ruhának ép részeit jobbról-balra kell össze-
szorítani, ekként a meggyült részeket elfedni.

Az orvosok hiába ajánlják a munkásoknak,
kiknek szemét a munka anyaga veszélyeztet-
heti, a védő szemüvegnek hordását,
mely csillamból. (Máriaüveg) készülve tel-
jesen átlátszó. Védi a szemét és a látást sem
akadályozza.

Apróbb égési sebeket egyszerűen tiszta
olajjal kenünk be, nehogy a küllevegő nö-
veszse a fájdalmat; ha hólyag van, azt meg-
szarjuk s a savót kieresztjük. — Ha pedig
nagyobb mennyiségű maró vegyi anyag: kén-
sav, méz, lug ömlött a testre, a sok vízzel
való lemosás a legfontosabb. Ha valahol, úgy
itt van fontossága a gyors segélynek, melyet
aztán tapasztalt orvos-tanácsa váltsion fel.

Juba Gy. dr.

Rege a napsugárról.*

Egy napsugár, csinos vékony legény,
Nálunk rekedt a télnek jövetén,
Hogy így esék — májt mit is tehetett —
Téli szállás után nézegetett.

Keresett és sokáig nem talált —
Pircsra csökölt — lomb között ha hált,
S hogy az is elhullt eltűnt, elveszett,
Szegény kis sugár kétségbeesett.

... Te arra mentél, hol zokogva sirt,
Edes szemedben ott-hozád az irt:
A napsugár honjára lett legott,
Szemeibe szökött, onnan villogott.

S hogy im tavasszal azt mondád neki:
— Eljött a Nap, anyád és ékei
Ragogyva kelnek föl kelet feléti:
Haza mehetsz, kis sugár, ég veled...

Hát erre így felelt a napsugár:
— Jó nap, anyám, engem hiába vár.
Két szép szemed ragyogóbb nap nekem,
Hagyd itt maradvá éltém töltenem.

Mit sem tudék e szép regétől én,
S hogy elmondád, — mosolyogva mint a
fény —
Szemedbe néztem: barna tüzben ég —
S az új sugárra nem ismerhetek.

Ifj. Szász Gyula.

* A nem rég elhunyt fiatal költő kézirati
hagyatékából.

FEJTÖRŐ

Képtalány.

Szótalány.

Hét betűm első kettőjét vegyed:
Egyaránt jelent igét és nevet.
Ige: törekvést czéljához segít,
Személynek, tárgynak adja a becseit.
Ha nőv, szótágot tested szerszében,
Táplálva erdőn, mezőkön megyen.
Négy végső betűm oly fogalmat ad,
Melynek köze rég s most nem ugyanaz;
S a mire hajdan egy kéz sok vala:
Ujjon számítani tisz is kevés ma.
A tudós bont föl tárgyakat erre,
A költő bús hőst csatáztat vele.
E két szót egybe egy betű köztén,
Lesz nevem Lakom szived közepén.
Holdfényes estén csöndes tó vize,
De majd örvények zajgó tengere.
Hajód a vészben bizton úgy halad,
Ha kormányon a józan ész marad.

Szótagrejtvény.

A következő szótagokból: *jár, ma, ó, u, az,
dó, a, ter, nic, va, szet, csa, dcs, ut, di, hor, ma,
mend, don, ter, de, go, vil, ran, mé, kel, tal* —
12 oly szó alakítandó, melynek kezdőbetűi
felülről lefelé, és végbetűi alulról felfelé a
vasva, egy szindarab címzet s szerzőjének
névét adják.

Az alakítandó szók értelme:

1. Nélkülözhetlen butordarab. — 2. Pia-
czékben eleget láthataz. — 3. Ez mindenütt
van a világon. — 4. Egy fém. — 5. Vármegye
Magyarországban. — 6. Nemsokára új életre
ábrad. — 7. Nem „új”. — 8. Egy híres vár
Erdélyben. — 9. Egy állat. — 10. Város Vas-
megyében. — 11. Csinos női név. 12. Iparos.

A mult számban közölt talányok megfejtése:

A képtalányoké: I. Népképviselet. II. Király-
induló. — A számrejtvényé:

Kondorosi csárda mellett,
Gulya-ménés ott delelget,
Korcsamárónál szép asszonyánál,
Bort iszik az öreg bojtár.

A szótalányé: Pénztár.

MULATTATÓ.

Részvét-látogatásos.

— Mik voltak boldogult férjednek utolsó
szavai, kedvesem?

— Utolsó szavai? Hiszen tudod, hogy az
utolsó szó mindig az enyém volt.

Nagy méhész.

— Nos, barátom, hallottam, hogy had ki-
tűnő sikerrel végerte a gazdasági iskolát;
ugyan melyik ágát művelni legnagyobb kedved
a gazdaságnak?

— Ugy vettem észre, hogy a méhészetet,
mert rendkívül szeret a méhésben aludni.

Katonás jelentés.

Kapitány: Örmester, hol van káplár Borbély?
Örmester: Kapitány ur, jelentem alásza,
káplár Borbély ma éjjel gutaütésben meghalt
— orvosi segédlet mellett.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Péchy Tamás.

Ez esztendőben mult tizenegy esztendeje, hogy PÉCHY TAMÁS a képviselőház elnöki székét elfoglalta.

A képviselőház elnökének lenni nem közönséges feladat, s a férfi, kit a Ház e rendkívül nagy fontosságú állással megtisztel, méltán lehet büszke e kitüntetésre. Éber szellemet, nagy biggadságot, nem közönséges tárgyilagosságot s mindezekhez erős testi szervezetet kíván a parlamentben való elnökösködés. Az elnökön kívül még két alelnöke is van a Háznak, de tizenegy év leforgása alatt ritkán esett meg, hogy Péchy Tamás átadta volna helyét valamelyik alelnöknek.

A Ház minden pártja részéről osztatlan tiszteletben részesül Péchy Tamás, mert ha néha a felizgatott kedélyek tán részrehajlással válolták is, az izgalom lecsillapodta után mindenkinek el kellett ismernie, hogy Péchy mindentől messzebb áll, mint a rész ehajlástól.

S tényleg a képviselőház elnökének az összes pártok fölött kell állania s tartozék gondolatban bármelyik párt-hoz, azt nem szabad elárulnia, mert ez aztán lehetetlenné tenné, hogy a tanácskozásokat a rendez mederben vezethesse.

Hogy mily óriási türelemmel, kitartással kell megáldva lennie az elnöknek, elég utalnunk a most folyó képviselőházi tárgyalásokra. Mert könnyű a képviselőnek, azok akkor ülnek bent a Házban, a mikor egy kedvük szerint való vagy pártjukhoz tartozó szónok beszél, de az elnöknek ott kell ülnie délelőtt 10 órától délután 2-3 óráig, végig kell élveznie a jó és végigszenvednie a rossz beszédeket.

Minőssze az öt vagy legjobb esetben tíz perc szünete van, a mikor egy kissé kipihenheti magát. Aztán ismét kezdődik a terhes munka: figyelni a beszédekre, a közbeszólásokra, eltalálni, hogy hol, miért lehet rendreutasítani valakit és miért nem, hol kezdődik a tárgyhöz való nem szólás... bizony dicsőséges állás az elnökség, de nem irigyléreméltó.

PÉCHY TAMÁS

A szomszédomról.

Irta: Abonyi Árpád.

Egy csomó haszontalan him-lom van az íróasztalomon: régi kősek, könyvek, egy kopott római téglá, egy pisztoly, egy öblös oldalú, közönséges serpenyő, a melynek az aljában még most is van némi szennyes, fehéres hamu. Hozzá vagyok szokva a látásukhoz. Egyszer már elhatároztam, hogy rendet teszek ebben az ócska vásárban, azonban minden a régiiben maradt; nem dobtam ki semmit.

Van egy pókháló is a baloldali falszegletben. Nem bántam azt sem. Régi ismerősöm a benne tanyázó bogár, had maradjon meg a hálója is. A mikor legelőször került elébem, akkorka volt még csak, hogy alig látszott és igen gyenge. Lassacskán, fáradtan bujt elé valahonnan a Vörösmarty munkái mögül, lekerült az „Elveszett paradicsom”-ra, onnan át mászott az „Ótődik Sixtus”-vaskos kötetére, onnan a tintatartóm porzós üvegére. Ott szét nézett a világban s valószínűleg kontemplálni kezdett. Mire pedig még egyszer odanééztem, már nem volt ott.

Másnap, harmad nap nem láttam. Valami négy nap múlva azonban ismét előkerült, még pedig szorgalmas igyekezettel abban, hogy mentől okosabban rendezze be hálóját, a melyből ekkor már jókora darab állt készen a baloldali falszegletben, a melyet erre a célra, négy napi körültekintő szemle után, a legalkalmasabbnak ítélt. Sokáig néztem a munkáját, a fáradságát és a makacságát, a mely hasonlatos kitarás dolgában a hangyához. A háló innenső szélét tartó szálát erőnek-erejével az asztalom heverő hamus serpenyő fogantyújához akarta oda erősíteni. Kétszer elszakadt a szál, a mint visszamászott rajta, kétszer igazította helyre, s nem is nyugodott, a míg csak meg nem bírta. Kíváncsivá tetétem, hogy mit fog csinálni vajjon ez a makacs bogár, ha ismét leválik a poros serpenyőről a szál, — odanyultam vigyázva ezzel a tollal, a mely most ezt a történetet papírosra veti és elszakítottam. Fenn megpetyhüdt a háló, az eltépett szál alája lendült, — baj volt, a pók kétségbe volt esve. Igen lassú tempóban huzakodott a háló belső házából, a hol bizonyosan a lakás pontos berendezése foglalta el, — de a köyetkező pillanatban már munkához fogott és gyorsan, ügyesen, ismét csak oda erősítette a szálát.

Belönd bogár vagy, — gondoltam magamban, s több nem bántottam.

Furcsa, hogy éppen ezt a serpenyőt választotta ki a sok ócskaság közül. Választhatta volna berozsdásodott pisztolyomat, a melynek szintén igen bús szerepe volt akkoriban a multban, a midőn hozzám került. Arverésen vettem. Valami Sulcz nevű fiatal ember tulajdona volt, aki egyik golyójával egy pinczér-

leányt lőtt agyon, a másikkal meg a tulajdon öröngő agyvelejét locsantotta széjjel. Szép multja van ennek a kapszlis hiltvánságnak, — használhatta volna. Vagy a csontfogantony késemet például, a mely szintén hatósági árverésen került hozzám, s a bünyekek respublikájában igen tekintélyes helyet foglalt el. Popa Vazulé, az ispánmezői gyilkosság hirhelt hőseé volt.

Pókom azonban nem ezeket választotta, hanem a serpenyőt.

Azt hitte bizonyosan, hogy ez a közönséges vas serpenyő, — a lehető legprimitívebb tákolmány, a mi valaha cigány kovács műhelyéből kikerült, — semmi néven nevezendő szerepet nem játszott a multban, pedig nagyon tévedt. Nem ok nélkül tűröm én ezt az ócska jószágot az asztalomon, s nem véletlenség szintazonképpen az sem, hogy éppen az „Ember tragédiája” mellett van a helye. Azt a réges-régen összezakadt moh-rózsát, a melyet a szívárványos álmokkal tele való első ifjuság idején legelső ideálmotól kaptam, Tompa virágregéi közelében tartottam addig, a míg egy teletalpa, prózai eselédleány ki nem dobta. Kovács István városi írnok serpenyőjének, ki ide át lakott a szomszédomban és páratlanul becsületes ember volt, mint a biblia jó emberei, — az „Ember tragédiája” mellett jelöltem helyet.

Kovács István már régen nem köszöni át a kerítésen a jó reggelt és nem érkezik haza szomorú arcczal estefelé, hogy erre a kérdésemre: hogy van Kovács ur? — azt felelje szelid, mosolygó tekintettel: köszönöm kegyes kérdését, jól. Immár nagyon csendes ember.

Cselédek beszéltek akkoriban, hogy a törpe ragyás (kicsit himblőhelyes és alacsony, gyenge növéssé emberke volt) napról-napra rosszabb lábón él a feleségével, a kit mindössze hét, vagy nyolcz hónapja hozott haza. Mi ismerjük Kovács Istvánt, tudtuk, hogy jóra való, derék ember, — egyszerű faszeg ugyan a társadalom palotás házában, nem kerül sokba a pótlása s az elpusztulása sem okoz senkiének gondot, — de becsülettel végezte a munkáját, s megérdemelte az emberek jóindulatát, a melyet nem is vont meg tőle senki; tudjuk, hogy többre is vihette volna, ha módjában áll. Tudjuk azt is, hogy szerencsétlensége vetette vissza a falujába, a honnan szerelmes szívrrel érkezett a városba, hogy megszerezze valami-képpen azt a darab kenyeret, mely ne csak egy embernek legyen elég, hanem kettőnek is. Akármilyen szűkösön, de elég legyen. Ha bajjal is, ha nyomorusággal is, — de addig bár, a míg jobban megbecsüli vasszorgalmú igyekeztét a tanács és rendes, hatszáz frtos fizetésbe helyezi át.

Kerülgettem egy párszor ezt a dolgot én is, mint más. Többen példálództak

az étellel is, a szegénységgel is, az asszonyi rosszassággal is, — a mely olyan kegyetlen keresztvönást tábl magj huzni a kalkulusaira, hogy belé kösfundálódik stb. stb. Azonban, ki elég durva arra, hogy meg ne hassa egy szegény ember becsületes vonalmai az iránt a léány iránt, a kinek a kezdése le akarja tenni jövődjével együtt az életét is. Keveset érő élet, — de egyetlen. Ha elpusztul, nincsen másik. Legbecsebb tulajdona a világnak, — az kínálja, azt adja oda. Kinevelhetők-e? Nem, nem! megláttam pár hónap múlva a feleségét (a falujabeli nőtriusnak volt a léánya) s ettől kezdve aztán egyszerűen kitöröltem szegény kis embert az élők közül. A fiatal asszony szépen formált, csinos te éntés, bolond-ságra hajló, dévaj szemekkel, merész, kihívó mozdulatokkal; — Kovács István szelid bárány, csunya kis ember, alázatos és hálás és bizó, mint egy gyermek.

Régi dal

Nem is érdemes igazán, hogy ezt a dolgot ilyen aprójjára emlegessük. Ha ezt az ő utánna maradt vas serpenyőt kidobtam volna az ablakon, hogy ne emlékeztessen reá, úgy lehet, hogy a szomszédtság példájára én is már régen elfelejtettem volna azt a kora tavasi délutánt, a midőn utoljára találkoztam vele az utcán.

Azelőtt se lépett valami márgén, — most azonban úgy, mintha fűzsás vasak alatt görnyedezett volna sovány váll.

— Jó estét Kovács úr!

— Jó estét kívánok, felelte összezerzenve, s a nélkül, hogy a szemem közé nézett volna, — adt, szomorú mosollyal mondta: Instalom, megfőtént. . . Ne tesszen megállani vélem. . . Gazember vagyok.

— Ne tréfáljon!

— Igazság, dunyogta vállát vonva a szerencsétlen, s az csupa perzselő sző volt, a mi kilobogott a szeméből és megdöbentett; elloptam a ránkiből pénzt, ne tesszen szóba állani vélem. . . mormogta még egyszer és bement lesüthött fejével a lakásába, a hol nem fogadta senki.

A kávéházban aztán megtudtam, hogy nem hazudott. Éppen az nap délután vették el tőle a hivatalát és helyezett valami négyszáz forint elsikkasztás miatti fegyelmi kereset alá. El kellett hiálni; maga a referáló tanácsos beszélt a dolgot. Sajnálta ő is, — de nem segíthettek rajta. Lágy ember volt; a felesége vitte belé, annak a ruháira és cifrázkodására ment el az elsikkasztott pénz, s ha legalább megérdemelte volna ez az asszony, de nem érdemelte.

Ezt könnyen hittem.

Az azonban új adat volt, hogy Kovács István már két hete nem látta a feleségét. Egy este eltűnt hazulról az asszony és nem jött vissza. A férj meg nem tett semmit, hogy feltalálja. Beszéltek, hogy levelet irt neki az asszony, a melyben tudára adta volna, hogy ne

L E N A.

(VITTORIO BERZESIO REGÉNYE)

Olvasmány fordította: V. SZÜCS GÉZA.

ELSŐ RÉSZ.

I.

is próbáljon utána jönni. Jól érzi magát ott, a hol van. Megunta a nyomorúságot, — annyi Szeresse és egye a krumplát, ha tetszik ezután is, — ő már betölt az örkös krajczáros komédiával, nem szenved többet.

Akkoriban nem tudtam, hogy igaz-e ez, vagy nem. De beszélték, s a szerencsétlen kis ember tragédiája a mellett bizonyított, hogy ezt a levelet csakugyan megírta az a haszontalan semmi asszony.

Te boldog pók, itt a halál közepén! Tudod-e, hogy miféle serpenyő az, a mely a házad legvastagabbik szalát tartja?

Ebből szállott ki nehéz, gyilkos szárnyon a halálnak göze. Ebben gyűjtotta meg ez a becstelenségbe hűköt ember azt a szemet, a melynek párája megfajlított. Betette az ablakokat, bezárta az ajtót, oda tette ezt a serpenyőt az asztalra, lefeküdt a kopottacska díványra és nem kelt fel többet.

Igy történt, bogár. Kovács István kűm fekszik a szegények temetőjében, a serpenyője hozzám került.

Még van benne egy kevés hamu. Jó volna, ha beszólnád a teteted, hogy ne lassam többé ezt a fertelmes hamut.

Tedd meg, pók, és én neked adom a serpenyőmet.

FORGÁCSOK.

Boldog poeta.

Boldog poeta, verseit
Mindenféle jól ismerik;
Kivált a kik szavalni szoktak,
Minden során elandolgnak.

Se nagy hatásnak mi a titka?
Im itt előttem könyve nyitva ...
Biz azt ismerni nem nehéz:
Mindössze pár vers az egész!

A gavallér.

Varróleány s jó gavallér
Szeretik egymást s boldogok ...
De nem sokáig tart az álom:
Az úri megy ... a lány zokog.

A hú leány bizik kedvesében,
S ez őt lerázza mint sarat ...
Szegény bukott nő megvetett lesz,
S az úri — gavallér marad.

Rudnyánszky Gyula.

Gondolatok.

Mindenki középpontja saját világának,
de míg egyik ember csak önmaga körül forog,
a másik azalatt tova is halad.

Az asszony fordított betű: tőkör előtt
legkönnyebb kijelvasni.

A férfi csinálja az életet, a nő pedig
játssza azt.

M. J.

Született jó viszonyok közt élő polgári családból.

Guglietti Jeromos ur, és Ricciardi Karolina asszony a legboldogabb házaságban éltek együtt, s csak egy hiányzott teljes megelégedésükhöz.

Kelme és selyemáru kereskedésük volt; egyszerűen éltek, s hozzá voltak szokva, hogy minden esztendőben jókora összegcséket tegyenek a takarékpénztárba; s az egész város úgy ismerte őket, mint a világ legbecsületesebb embereit. Ha nem is tartották őket valami híres egyéneknek, annyit tudtak róluk, hogy a férj igen jó kereskedői orral, sok üzleti ügyességgel bíró férfi, a nő pedig mindennemű házi erényekben bővelkedő feleség.

Talán akadt olyan is, a ki irigyelte őket az arany középszerért, a melyet követtek, s a csendért és békéért, a melyben éltek; de vajmi kevesen lehettek ilyenek is, — mert ők — a jó emberek — még a légynek sem kívántak ártani.

De nem voltak azért „barátaik“ sem. Nagyon kevés családot látogattak, nem adtak sem ebédeket, sem estélyeket, sem bulókat — így hát nem voltak parazitáik sem, a kik a nyakukon élősködtek volna.

A legjobban a férj nővéreinek, Magdalénának a családjá körében érezték magukat, a ki egy katonatiszthez ment férjhez, a kit szerencséje most Turinba juttatott állomáshelyre.

Magdalénának három fiacskája volt, a kik közül az idősebbik már tizennégy éves volt, s a főiskola nem épen tehetetlen növendékei közé tartozott; előre készült reá, hogy miniszteri hivatalnok lesz.

Valahányszor nővérét meglátogatta, mindannyiszor némi irigység nyilallt át a Karolina asszony különben ártatlan jó szívére.

Tehát az egyetlen dolog, a mi keserűséget szerzett házasparunknak, az volt, — hogy nem volt gyermekük.

Hogy e vágyukat elérhessék — a férj megkérdezte minden híres orvosnak a tanácsát; az asszony pedig rendre járt minden valamirevaló templomot, és a lehetőleg legmélyebb áhitattal imádkozott egy kis porontyért a Madonnához.

Az orvosi tanácsok, vagy pedig a hő imádságok okozták-e: elég az hozzá, hogy egy napon olyan boldogoknak éreztették magukat a jó emberek, a kiknek van egy szép fiú — piczi anyalkájunk, a kit akkor és annyiszor csokolhatnak és becsózhathatnak, a mikor és a hányszor csak akarják.

Ez az izi-piczi gyerek egy leányka volt.

Olyan gyönyörű és kedves kis teremtest nem látott még senki se: olyan elragadó volt fehér-piros arczocskája, ha egyet mosolygott, hogy gyermekes öröme, nevetésre bírta volna a legmakacsabb hypokondriktust, s pazarlóvá tette volna a zsugorít is.

Még csak járni se tudott-magától, s már is körülötte forgolódt az egész ház; mindenki őt gügyögette, vele akart évdni, játszani; az idegenek mindjárt az ölkébe kívánták, csokolgatták — képzeljék hát el, hogy mit el nem követtek vele a szülei!

Ném volt ez már apai és anyai érzés, — hanem valóságos gyönyörösöt fau-tizmus.

Annyira, hogy kis Lenának számára semmi sem volt elég szép; elég jó; azt akarták, hogy mindenből a legfinomabb, a legeslegszebb jusson az aranyos kis leánynak, mert ez csak az ő szépségéhez és kedvességéhez méltó.

Ugyanazon ház első emeletén lakott egy főri család, Santafori marquis-ék; ezeknek is volt egy kicsi leányuk; Elvira; el lehet képzelni, hogy ez a nagy úri kisasszonyka ruhát, játékok, meg minden egyebet ugyan csak álmot kapott: nos hát a milyent ez a kicsi főri lány kapott, olyannak kellett lennie a Lenának is.

Első eset volt ez, hogy a derek házaspár megfedkezett a józan okosság törvényéről; s rangjuknak és vagyoni állásuknak követelményei ellenére, nagyobb költsézesekbe elegyedtek.

II.

Léna neveltetése.

Igy nőtt mind nagyobbra és nagyobbra, s lett mind szebbé és szebbé a kis leány.

Természetesen nem végzett semmiféle házi munkát. Az ő habfehér kezecskéi nem voltak ere méltók, zenélt, idegen nyelveket tanult, s néha egy kis kezimunkával is foglalkozott, míg anyja a háztartást vitte.

Léna valóban bájos leánygya fejlődött. A ki csak látta, élénk rokonszenvet érzett i ánta, a mely — főleg férfiaknál — nagyon könnyen csapott át hevesebb érzelembe.

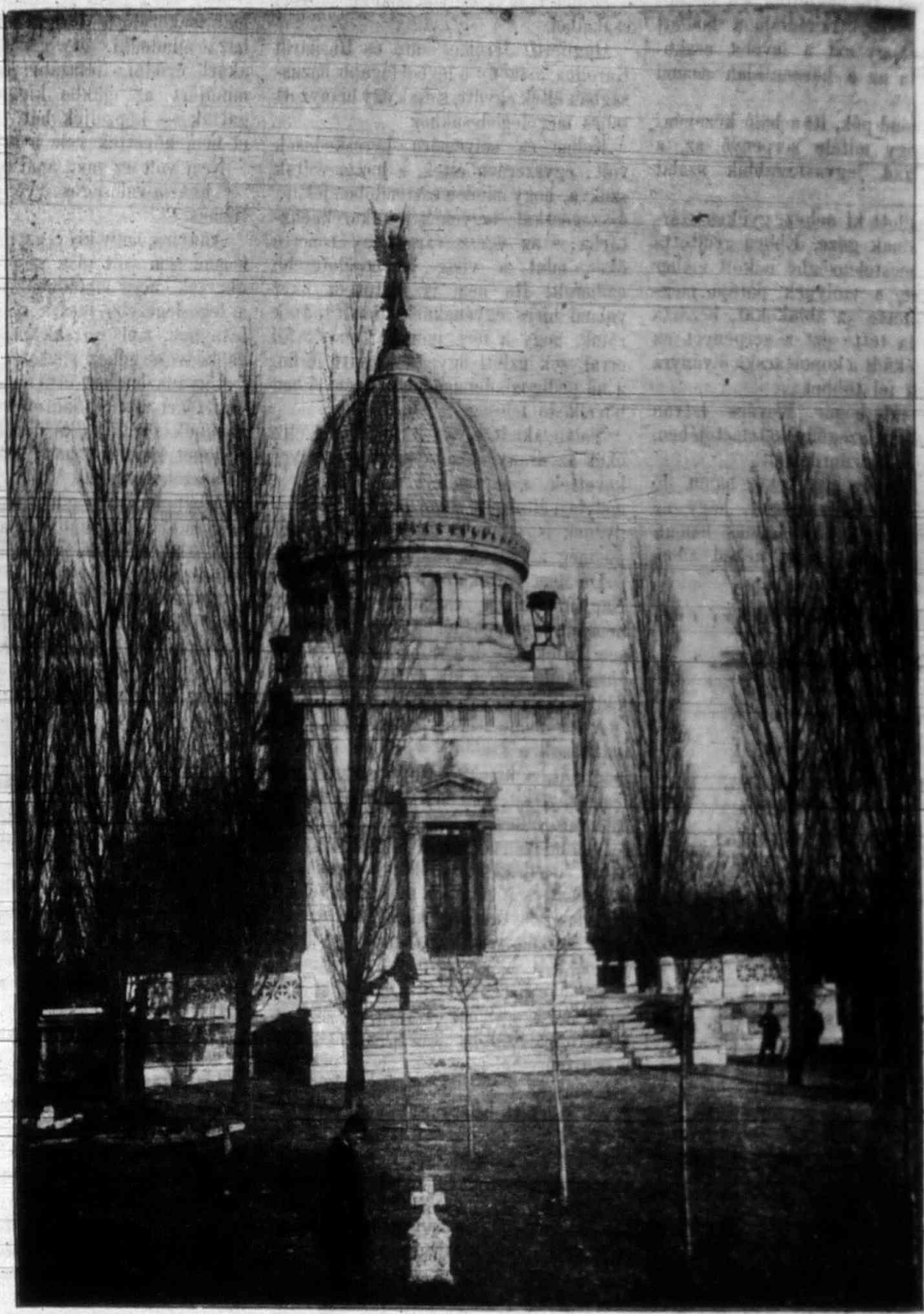
Természete igen jó; talán egy kissé játszi és csapongó, de azért édes, szelid, behizelgő.

A folytonos hízélgés, mellyel szülői és mások folyton körülvettek, tagadhatlanul egy kissé rontó befolyással volt reá; ha vérénél fogva nem is volt hajlandósága a büszkeséghez, kedvet kellett hozzá kapnia a sok bók folytán, s így nem esoda, hogy lassanként egy kis önhittség, s egy kis kacérság is fejlődött ki benne, a mely neki igen jól állott — s a mely végül megkövetelte másoktól a hízélgést; örült ha valakih szépségének hatalmát látta, s ez örömet nem is volt képes teljesen elpalástolni.

Mégis az általános kényeztetés és
 ánnépetetés között is jó leány maradt
 ő, a kinek finoman érzett a lelke,
 nemesen hevült a szíve.
 Mint mindenki más, úgy Santaflora
 marquis-ék is csodálói voltak a kis

házas párnak, hogy ezzel a főúri barát-
 sággal rendkívül sok fölösleges kiadásba
 verik magukat. Az emberek most
 már a nyelvük hegyére vették őket;
 sok mindenfélét pletykáznak róluk össze-
 vissza. Az első, a ki a mágnásbarát-

tanácsokat osztogasson a lányának,
 Jeromosnak, a ki rendszeren szívesen
 vette az ügyeit tőle. Most is meghal-
 gatta, a miket mondott — nem is
 igen tett semmiféle ellenvetést, de már
 korántsem határozta el magát arra,

A DEAK-MAUZOLEUM A KEREPESI-UTI TEMETŐBEN

Lena kedvességének s barátságba hozták
 az ő Elvirájukkal.
 A két leánykának ugyanazok voltak
 a mesterei, ugyanazok a ruhái s a
 marquisnő szívéből örvendett annak, ha
 a két leánykát együtt vihette kocsi-
 kázní. Az nem jutott eszébe a Guglietti

kozás fölött való rosszaságát kifejezte,
 Magdaléna asszony volt, a ki őszinte
 szeretettel viselkedett ugyan irántuk,
 — de ritka szókimondó egy asszony
 lévén, a legelső alkalommal előhozta
 nekik, a mi a szíven feküdt.
 Hozzá volt ahhoz szokva, hogy jó

hogy hoga utasításai szerint csak
 kedjek.
 Hovatovább valóságos méregbe jut
 az öreg, ha Magdaléna mérsékletre is
 tette; de hát a szó az ő Lenája körül
 forgott, s ebben a tekintetben nem
 ismert senki részéről tréfát.

A néni kifogásolta a nevelést, melyet leányuknak adnak; nem tetszetek neki a czifra ruhák, nem a külföldi nyelvek — még kevésbé pedig a folytonos zongorázás, séta és kocsikázás.

— Nem úgy nevelik azokat a leányokat, a kikből jó házi asszonyok, gondos anyák és szerető feleségek lesznek! — mondta. Hiszen ti úgy nevelitek Lenát, mint ha valami milliomos- vagy éppen hercegkisasszony volna. Mi közöttök van nektek holmi marquis-családdhoz, nektek, a kik egyszerű kereskedő népség vagytok? Azt hiszitek, hogy jó volt valaha szegény embereknek nagy urakkal egy tából cseresznyézni? Aztán milyen fogalmakat alkot magának ez a jó kis leány, ha csupa fényt és hódolatot lát maga körül?

Jeromos úr dühösen pattant fel — mindenesetre okos és talpraesett beszéd hallatára, s életében először kezdett gorombáskodni nőtestvérével; ez aztán a férjéhez Borbotti főhad nagyhoz fordult védelmért, a ki katonás finomsággal és udvariassággal utasította vissza a bátya patvarkodását. A dolognak általános összeveszés lett a két család közt a vége; aztán hónapokig nem mentek egy más felé sem; majd pedig Borbotti urat más helyőrségbe tették s ők elmentek, a nélkül, hogy istenhozzádót mondtak volna rokaiknak.

(Folytatása következik.)

A drága jó egészség.

(Magyarország vesztesége a betegségek miatt).

A kedvezőtlen halálozási statisztikából jogosan azt lehet következtetni, hogy

A GYIK. Vágó Pál festménye után.

alkalója egy oly statisztika hiánya, mely az orvosi magánygyakorlatból vétetett volna. Ekkép kénytelenek vagyunk összehasonlításokat tenni a kórházakkal, hol minden halálesetre körülbelül 34 megbetegedés esik, melyek mindegyike 25 gyógykezelési napot igényel. E számokat vehetjük-e igénybe vagy nem? Kórházba menni, plane közkórházba, sehol a világon nem kellemes dolog.

De meg az orvosok sem vesznek fel mindenféle apró-cseprő-bajban szenvedőt, inkább mint járó beteget kezelik. Hasonlókép a kórházakban sokkal kevésbé lehetnek arra tekintettel, vajjon a beteg teljesen felépült, felüdült-e.

A világ valamennyi hadseregei között a porosz a legegészségesebb s ebben 18 évi időközön minden egyes megbetegedésre 27 napi tartam esett.

Tekintetbe véve, hogy mentől műveltebb az egyén, annál inkább viseli gondját testi egészségének, annál tovább üdül s övakodik a mindennapi munkájának utána-járni, fenti adatokat mint teljes hiteleseket vonhatjuk számításaink körébe.

Ha még feltesszük, hogy Magyarországon a halálozási arány 38-ról 28-ra csökkenne minden ezernél négy évenként, 15 millió lakosságot véve fel, 150,000 emberrel kevesebb halna el s 510,000-rel kevesebb megbetegedés léteznék, 127 millió 500 ezer kevesebb ápolási nappal.

VONÓNÉGYES. Vágó Pál festménye után.

A gyik és Vonónégyes.

Két kiválóan sikerült képet mutatunk be a helyen Vágó Páltól, ki igazi előszeretettel fordul a magyar népelethez. A szaladó gyikot néző fiatal leányka egy kedves idilli kép, a „vonónégyes” hajtó kisbéres, ki nagyokat rittygetet ostorával, míg az öreg béres pipára gyújt, törülgetett magyar kép, melynek eredetijét ő felsége, a magyar király vásárolta meg.

sehöl a világon sem lehet annyi betegsége-nél fogva keresetképtelen, más szerzesényét fogyasztó, mint éppen miálunk. Sőt azt kell feltennünk, hogy a mi embe-reink betegségekre még hajlandóbbak, mint a többi nemzeteké.

Abbeli kísérletünknek, hogy az ismert halálozásokkal szemben, a megbetegedések gyakoriságát számokban fejezzük ki,

A beteg ápolást igényel, csak könnyű eledelt szabad magához venni, ez rendszerint drágább, hozzájárul a sok orvos és patika. Mindezt a rendes életzükségleten kívül csak 25 krt számítunk naponta, ami édes kevés, de ha fentebb jelzett betegápolási napokra számítunk, mégis kitesz 31,875,000 frtot.

Ez a direkt kár. Ehhez hozzá kell szá-

mitanunk az *elmaradt keresetet*. Itt persze csak a munkaképes egyének jönek tekintetbe. Nálunk a halál kaszájaleginkább a gyermekek között pusztít (1000 élve született gyermek közül 5 éves koráig meghal 420 gyermek). Csak a 15—60 éves egyének keresetképesek, ezek körülbelül a fentebbi betegségek napok egy harmadát veszik igénybe, azaz 42.333,333 munkanap veszik kárba. Egy napra eső munkabér 50 krajczárban állapítva meg, az elmaradt keresetből keletkező kárnak fel kell vennük 21.166,666 forintot.

Több mint 50 millió forint volna meg takarítható évenként, ha egészségügyi viszonyaink javulnának; oly szegény nemzetre nézve mint a miénk, ez nem csekély összeg.

Látjuk, hogy a jó egészségügy nemzetünkre nézve egyrészt *létezőek*; másrészt *feleltet hasznos ülsőt*, ha már e szót kell használnunk. Az egészség oly töke, melyért egyes és állam bármennyit áldozhat ama biztos reményben, hogy busás, tén mesés kamatokat hoz.

Juba Gyula dr.

Leány!

(Egy cacc-émó gyógygöncse).

Danyuk születtem. Szinte félve jöttem a világra. Hiába tagadod, édes apám, de csak azért oly nagy örömed világra jöttömön, mert már két fiu előzött meg. Elhiszem neked, hogy ha sorbap második vagyok, akkor is nagy lett volna a te örömed; de tessz szívedre a kezdet s mond meg nekem, nem vártál volna-e elfanyalódott, csalódott képet, ha elsőnek születek? Hiába rázod bátyáim által felborzott fejedet. Négy hete csak, hogy a világon vagyok, de már fejedet tudok. Talán többet is, mint a mennyi az én koromban illenek. Az édes anyám! Oh annak mindogy: ha vagy lánynak adott volna először életet. Az anyák nem válogatósak. De fi apák kiesínyíték a lányt, mintha bizony nem az lett volna az édesanyám is, kinek oly sakszor esküdtél sirig tartó szerebnet, változhatatlan hűséget.

Ha valamelyik apát leányúval áldja meg az ég, szegyenkezze tudatja ismerősével. Csakhogy így nem mondja; fájdalom, lány! Nem mondjátok ki, de le lehet olvasni arezotokról.

Csak az első gyermek ne legyen lány! Félték, remégték hogy nevetek sirba száll veletek, mert a lány neve elvész a mint férjhez megy. De legnagyobb bajotok a hiúság. Azt állítják, hogy csupán az asszonyok hiúk. Magbocsátasz édes apám, de tik is hiúk vagytok, szörnyes hiúk. Valamelyik bolond elhítette a férfakkal, hogy a férfi erejének az is egyik legfőbb bizonyítéka, ha az első gyermek — fiu! Négy hetes lány vagyok s máris úgy nevezhetném e ba-

darságon, hogy ha a dada le nem fogva, kigurulnék a bősöböl.

De hát én édes istenkém, mivel különök a fiuk a lányoknál? Felelj erre édes apám! Mert ők szilajok, betyarkodnak; felmászhatnak minden fára, beleszorongnak minden pocsolóába s három ruhát szagatnak, a míg mink lányok egyet? Vagy jobban szeretik a fiúk szüleit, mint a lányok? Már az ellen tiltakozom! Én már most jobban szeretlek titeket mint bátyáim. Okozok én nektek álmatlan éjeket? Ha megszóptat a dada, s fölébredtek, csak addig pityergek, míg újra be nem tömik a szájamat. Bezzeg a Marcsi bátyám „megszekirozott”, hogy még most is emlegetitek! Pedig ő még az édes mama emlőjén: nőtt fel, engem pedig — azoknak a csúnya doktor bácsiknak rendeltére — elszakítottak az édes mamám emlőjéről, mielőtt bár egyszer elsenderülhettem volna azon. Pedig azt mondják, hogy sehol a világon nem esik olyan édes alvás, mint az édes anyá emlőjén!

Látod, látod, édes apám, én azért mégis szeretem a mamám, s téged is a hogy csak egy négy hetes szív szerethet. S szeretetem nő minden nappal, gyöngédségemnek, figyelmességemnek nem lesz határa. E lesem minden kívánságokat, s ha felserdültem, mama helyett én foltozom a papa meg a bátyáim ruháit. Ó, papa, azt nem is képeled, mennyi pénz marad így a háznál. Mert különösen azok a fiúk iszony sok ruhát szagatnak s te nem vehetsz mindjárt újat helyettük, mert a mint látom — szegény ember vagy.

Ha csak fejetek fáj, bánat nehezedik szívemre s az lesz legfőbb gondom, hogy enyhísem fájdalmatokat. A fiuk, talán az alatt kün az utcán szaladgálnak, gond nélkül. Mert a fiuknak éles szemük van, ha kint felejtet dohányodat, szivarjaidat, de azt már nehezen látják meg, ha fejetek fáj. Mi lányok azonnal észre vesszük azt.

Aztán ha felnőttek, kilépnék az életbe, megházasodnak, s ugyszólván idegenekké válnak rátok nézve. Saját dolgaik úgy lekötik, hogy csak nagy ritkán jut eszükbe meglátogatni azokat, kik életet adtak nekik. Óh, nem így a lányok! Ha férjhez megyünk is s ha még úgy szeretjük is férjünket, visszastr a szívünk a szülő házhöz. Ha egy helységben lakunk, minden nap haza szaladunk, ha messze visz a férjünk, még több szeretettel, gyöngédséggel vesszük körül a férjünket, csak azért, hogy minél többször — haza vigyén.

Hallom édes apa, hogy nagyon készültek a keresztelőre. Az egyik szobát teljesen kiürítettétek, csak hogy elférjen benne a sok vendég. Köszönöm, de én nem kívántam, hogy így nagyon megtiszteljete. Minek az a nagy költség? Éppen három esztendeig kaphattam volna szép ruhát (még a babáimnak is) a

nem tudsz sporolom. lak én, a mama segítségével! Mert a spórolós lések ám. Éppen mint a mama. Most már jó éjt. Küldd be a dadát, szeretnék megvacsorálni s elaludni. Valam már 9 óra. A viszontlátásig — jó felkor!

Székely András

Egy óhajom

Egy óhajom teljesítsetek
Könyörögtem, esdekeltem;
És te mégse teljesítéd,
Megalázd, szegényitéd,
Úgy is megaláztok lelkeim.

Volt szívem azt megtagadni
Günyos ajkkal s vállat vonva,
Mire évek óta vágyom,
Mi egyetlen boldogságom
S töled áldozat se volna.

Günyos szódra nem felelve,
Támolyogtam ki az éjbe,
Lehorgaszott fölvel járva
Csillagatlan éjszakába,
Ködtakarta erdő-mélybe.

Mért nem sirtam? szemcimbél
Könyvpatkok mért nem törték?
A torkomban mi akadott meg?
Az agyamban mi rekedt meg?
A szívemben oh mi tört meg?

Polligyi Lajos

A kitagadottak.

Irta Vitési Gyula.

A Pompes des Funèbres emberei szögek a czimereket a gyászposztóba bevont falakra. A három sávolyos mekkön délcegen állnak a török fejletű hősök, a büszke daliás alakok — a ravatalon pedig ott fekszik halványan, becsétt arccal, díszes fekete szalokabátjában a daliás ösök utolsó ivadéka.

És eljönnek a ravatalhoz a sárga selyembe öltözött elegáns hölgyek s rendezes gavallérok, komoly méltóságos arccal terdelnek le, s megszemlélnek el egy imát a megboldogult, ha ugyan akkor is nem arról gondolkoznak, hogy fekete selyemruhájok kifogástalanul áll-e, vagy hogy mikor lehet kitásuk megint egy új rendjére.

A gyászolókat ellepi a részvétel kifizető egész raja, s azok látszólag megindulva végig is hallgatják őket, s a sablonszerű meleg kézszorítások sem maradnak el.

Mikor azután magukra maradnak, bizalmas meghittséggel kezdenek el beszélgetni az elhunyt végrendeletéről. Vajjon hogy osztotta meg az örök vagyont. A Nusi grófnak átkozottul jó fog esni az a kis örökség, mert Riesenbaum nem igen hajlandó már a világot prolongálni. Akos pedig már régóta ígérgeti a kis Paulinának, hogy mielőtt meghal az örök nagybácsi, megveszi neki az új négyes fogatot, s a kedves fiatal úr amint elgondolja azokat a röhögő tüzes és forró csókokat, amelyek

kel minden valószínűség szerint viszonozni fogja a kis énekesnő áldozatkész-ségét — nagyokat, nagyokat csettetget a nyelvével.

— Ma foi — nagyszerrü lesz . . .
Melanie komtesz pedig arra gondol, hogy a kedves oncle pénzéből a jövő farsangra mennyi szép új ruhára fog telni — s ha elgondolja a hódításokat, melyeket az új ruhákban fog tehetni — kezd részvétet érezni az öreg úr iránt, s megbocsátja még azt a vele szemben elkövetett nagy bünt is, hogy hamarabb nem halt meg.

Egyszerre csak valamelyikük egy nagyon kellemetlen témát hoz fel.

Hát ha az öreg úr leánya részt követel magának. Elkergette ugyan a házától, mikor azzal a rongyos hivatalnokkal viszonyt kezdett, s ki is tagadta, de hát elvégre mégis csak leánya, s talán volna valami joga . . .

Akos gróf büszkén húz elő a zsebéből egy irást, s elkezd olvasni. A leány lemondási oklevele — minden jogáról lemond — nem követel magának egy fityingt sem.

— Atyám akarta, hogy így legyen, legyen megtartva az ő akarata — szól az utolsó rész.

— És mibe került ez az irás? — kérdi Nusi gróf.

— Semmibe.

— Ah brávo, hát büszke a kicsike — persze az olyan filiszterek nem is tudnák, hová tenni a pénzüket. De mégis derék — egy pár száz forintot mégis jó lenne neki oda csúsztatni valahogy. Tudjátok úgy, hogy meg ne sértsük vele. Hallom, hogy nem a legfényesebben élnek . . .

— És míg az oldalszobában folyt a családi tanács, a ravatal előtt ott térdelt egy magas, sápadt arcú asszony, s csókolta a halott hideg arcát, s könyveivel borította el a barázdás, ráncos arcot.

Hát megett egy magas fiu állott, félig gyermek, félig ifju. Daczos, büszke tekintettel nézett a sápadtfényű gyertyalángokba — a komor gyászdzsítésekre — s mikor pillantása a halott arczára tévedt, idegesen, izgatottan harapta össze az ajkait.

— Hát te meg se könnyezed a nagyapádat? — kérdi az anya szomorúan.

— Aki téged anyám megbántott, azt én nem szerethetem.

A nő lerogy újra a ravataira, s fuldokolva zokogja:

— Bocsáss meg neki.

S mintha a halott ajka megmozdulna s halk hangon suttogná:

— Nem ismerlek, sem téged, sem őt.

A hideg, fagyos büszke arc valóban azt fejezi ki:

— Nem ismerlek, nem ismerlek . . .

A szomszéd szoba ajtaja halkán megnyílik s kilép Akos gróf.

Lassan, csendesen a fiu háta meglöpődzik.

— Te Jenő, fogd csak, neked egy kis zsebpénz — mondja neki, s a markába nyom egy csomó bankjegyet.

A fiu elvörösödik, majd elsápad, ajka remeg az izgatottságtól, s szeme vadul villog, mikor oda dobja a százas bankjegyeket az Akos arczába. Azután lehajlik az anyjához, szeliden felemei, s büszke, daczos hangon mondja:

— Menjünk anyám, mert még azt hiszik, hogy koldulni jöttünk.

Akos gróf bámulva néz utánok, s lassan mormogja magában:

— Ma foi — egész gávaller — kár, hogy csak egyszerűen Helmer — egy gróf Hárshalmi se csinálhatta volna gentlemanikebben: De máskülönbön számár.

kupoláján egy bronzból öntött géniusz alakja lebeg, kezében az örök élet jelvényével s a polgári erény koszorójával. E szobrot Kiss Györgymintázta és Schlick öntötte. Ez volt az első érczöntés hazánkban. A renaissance stílusban épült mauzoleum magassága 27 méter, szélessége 5¹/₂ méter. Belül, a főajtónak háttal fekszik a diszkopora, mely Ströbl Alajos műve s melyet más alkalommal szintén bemutatunk.

Orvosi tanácsadó.

(A mitesszerek ellen.)

Szép olvasónőink (mert természetes, hogy szépek) bizonyára boszankodnak, ha a tükörbe nézve (mert megteszik ezt is) arcukon vagy legalább is orrcsokájukon apró fekete foltokat vesznek észre, melyeknek gyűlölt neve: „mitesszer“. Mennyi könnyet hullattak már e gono-

A LIBUSKÁK TÖLTGYE S Arthur festménye után.

A Deák-mauzoleum.

Tizenegy esztendőig pihent a haza hőse a Batthány-mauzoleumban, míg nem 1887-ben elhelyezték a drága tetemeteket a nagyszerű mauzoleumban, mely G. Ester Kálmán pályanyertes tervezete szerint készült s mely a budapesti kerepesi-úti temetőnek legfőbb ékessége. A mauzoleum két méter magas, huszonegy méter széles és ugyanoly hosszú tervszalaku építményen nyugszik, melyre mind a négy oldalról 12 lépcsőfokon lehet feljutni. A mauzoleum

szok miatt, mennyi szert próbáltak ellenük s mind hiába! Mert bizony a lapokban nagy hűhóval s reklammal hirdették szerek mint „N. N. doctor leánya által készített eszhatatlan szer a mitesszerek ellen“ vagy: „500 drb aranyat adok annak, ki a kenőcs használatá után még egy mitesszert bír felmutatni“, nem érnek semmit; meglegszünk, ha nem ártnak. Busultak ezen már az őseink is (már mint a nőseink) s a kérdések által sarokba szorított régi doktor bácsik ellenük egy noha nem biztos, de mindenesetre kellemes és édes kurát

ajánlottak. Ők ugyanis a mítoszereket apró fergeknek tekintették, melyek a test pórusaiba befurakodtak, így tehát ha az ember mézzel keni be az arcát, a nyálank kukacok ki dugják fejüket, hogy megkóstolják az édeséget s ekkor könnyű dolgot azokat borotvával szépen lekarni! Mai nap azonban tudjuk, hogy az apró fekete pontok nem fergek fejcsékét, hanem bedugult faggyú- s verejték-mirigyek, melyek kiszabadítására némelyek igen jól használhatják a hideg vízzel s durva fonott keztyűvel való erős dörzsölést, másoknak meg éppen ez ártalmas. Ezért a legjobb egy biztos szer feltalálásig, a felgyülemlett port és fagygyut kinyomni, még pedig vagy órakulcs segítségével vagy tisztára mosott dezinficiált kezünkkel. Tény, hogy az eltűntek helyibe sok más lép, de akkor legföllebb újra hozzá fogunk a szizifusi munkához.

Agai Béla.

A boldog ifjuság . . .

A boldog ifjuság hevében,
Mikor még pezsgve forrt a vérem,
Sohasem keresve semmi bért
Hajongtam a dalért.

Ha szárnya kel majd énekennek
S-mihez az ifju féltve kezdett,
Ha majd elérve lesz a cél,
Ez lesz a pályabér!

A boldog ifjuság korában
Terhet nem érte még a vállam,
Lelkem dalolva fent lakott
Keresve fényt, napot.

S most meghusodik lent a porban,
Hol szívemen ezernyi gond van;
Czelom még messze, messze vár
S közelg már a halál!

Lévay Mihály.

Mezőn

Járok-kelek illatos zöld mezőben
Tarka lepkék kergetőznek előttem
Rá borúlnak utamra a virágok,
Virágok,
Rózsás színben látom most a világot!

Örömben megifjodik a lelkem,
Búbánatom egy cseppig elfelejtem!
Madár dalol, madár csapong fölöttem,
Fölöttem,
Szívem fűrdik, kéjeleg az örömben.

Panaszlásra nem nyílik most az ajkam,
Pedig a bűt utitársul fogadtam,
Magam jártam, ő jött csupán énvelem,
Énvelem,
Asért hangzott fájón az én énelem.

Hej de mostan kedv terem a szívemben,
Jól esik a bűtől, bajtól pihennem!
Hisz a sorsom úgy is nehéz küzdelem,
Küzdelem,
A nap terhet viselhetem, tűrhetem.

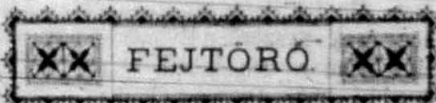
Járok-kelek illatos zöld mezőben,
Tarka lepkék kergetőznek előttem
Tarka lepke az én kelő reményem,
Reményem,
Boldogságom virulását hátha én is megérem?

Lévay Mihály.

A libuskák

Tölgyessy Arthur, a jeles tájkép festő egy bájos idillikus festményének hű másolatát mutatjuk be az előző oldalon. Aranyos, kedves kis kép ez, a mint a kis lány libuskái után maga is bemegy a tóba s meg fröszi lábcsákáit. Szinte meglátszik rajta, hogy eleinte felvé lépett a tóba, mignem aztán fölbátorította a libuskák példája. Majd ő sem hal a tóba, ha a libuskák nem. Hisz ő már nem is olyan kis lány vagy mi. Persze hogy nem az!

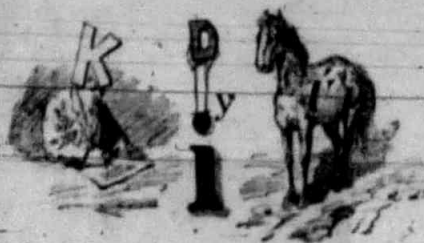

Képtalányok

I.

II.

Hét betűből áll a nevem,
Lakásom ritka helyt leltem.
Ha említik a nevemet,
Minden ember engem szeret.
Az a baj, hogy csak ott vagyok,
A hol a csomók mind nagyok.
Nevem első négy betűje
Forgalomnak az eszköze;
Vágya ez minden embernek,
Mind gazdagnak, mind szegénynek.
Ha más három betűm veszed,
Ezt minden házban megleded.
Nevem végző két betűje
Egy városnak végveszélye,
Csépez-mester használ engem,
Meglelez nála, hidd el nekem.

Az e számban közölt talányok megoldása a jövő heti számban közöljük.

MULATTATÓ

A magas házak.

Eljön az alföldi paraszt fiával Szent-lélek napkor Budapestre. Amint kiszállanak a joból, a fiu ki még nem volt Budapestre, tágra mereztett szemekkel bámul, miközben azt mondja:

— Anya, apám, de magas házak!
Mire olvág az öreg:
— Hisz ez semmi, majd mutatok én is olyan magaszt, hogy ha a kéménye fölül, a angyaloknak könnyezik a szája.

Orvosi szigorlatos.

Tanár: mikor nyom az ember legelőbb?
Szigorló: Ha valakinek a tyúkszeméje lágy.

Naivitás.

Tanítómé: Mariska, mondj meg csak te vesem, hogy hívják azokat a fogakat, a melyek az embernél legutóljára jelentkeznek?

Mariska: hamis fogaknak.

Következtetés.

— Ilyen okos kutyáról el lehet mondani, hogy fél ember.

— Akkor hát te fölérsz két kutyának.

A: Hogyan, barátom, ma kutya a mely vadászatra?

B: Igen; mert valahányszor kutyát látok magammal, mindig agyonlövöm.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Készíratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai és Délzalai takarékpénztárak, a Bankgyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-Kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischei Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyitlitter petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetések vonatkozású Fischei Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

A helyzet.

Hetek, mondhatnók hónapok óta izgatottságban tartotta az országot az államosítási törvényjavaslat általános tárgyalása, melynek nem egy-két oly mozzanata volt, amely nem egészen illett belé a parlamentarizmus keretébe s ha az angol parlamentben történt események tülszárnyalták is a magyar képviselőházban történt dolgokat, még sem lehet ezeket, azok rovására szépíteni, mint azt sokan, különösen az ellenzék azon férfiai kik azt előidéztek, akarják szégyenfelt marad mindig a képviselőház naplólapjain; de voltak oly jelek is, melyek vérrrel fecskendezték be a magyar történet azon lapját, melyen Clio az 1891. évi tárgyalásokat fogja megörökíteni az utónemzedék számára. Szomorú, de mert való, be kell ismernünk, s ha már beismerjük, el is kell itélnünk.

Évtizedek óta hangoztatja a nemzet az államosítás eszméjét a közigazgatás terén s az évtizedek óta érlelt eszme, ma már, minden elfogulatlanok törekvévé vált, a kormány nem térhetett ki a nemzet ez általános óhaja elől, s hogy a kormányelnök oly szívósan ragaszkodott a javaslat keresztviteléhez, ez elévülhetetlen érdeme lesz Szapáry grófnak örökre Nagy volt a küzdelem, de a cél, legalább felében el van érve.

A törvényjavaslat általánosságban, a ház nagy többsége által el van fogadva. Az ellenzék elküvetett minden lehetőt, hogy

megakadályozza, de a többség erélye, kitartó buzgalma, hazafiassága győzedelmessékedett.

S midőn már az általánosságban el lett fogadva a javaslat, az ellenzék új támadást intézett, megakartá akadályozni a részletes tárgyalás megkezdését, hogy a törvényjavaslat, legalább ez évben még szentesített törvénynyé ne vállalhassék.

Szapáry gróf miniszterelnök hajthatatlan erejének köszönheti a nemzet, hogy az ellenzék e törekvése is hajótörést szenvedett. A miniszterelnök oly biztosítékokat kért az ellenzék től a tárgyalások elhalasztásába való beleegyezéséért, amelyet az ellenzék meg nem adhatott, ha csak álláspontját fel nem adja; és azt nem tette.

De meg tette a képviselőház többsége azt, mit a nemzet és haza iránti kötelesség eléje írt, feláldozta az időt, melyet saját érdekeinek előmozdítására tudott volna felhasználni, feláldozta nyugalma, s a forró nyári napokban meghozta az áldozatot, hogy a megejtett szavazásnál nagy szótöbbséggel kimondá, miszerint a törvényjavaslatnak részletes tárgyalását, nem halasztja el, hanem azonnal megkezdí a folytatja, míg teljesen befejeve nem lesz.

A ház nagy többsége e hozott határozatával nem csupán annak adott kifejezést, hogy a tárgyalás alatt álló törvényjavaslatot szükségesnek tartja s annak mielőbbi törvénynyé vállalását a haza érdekében

őhajtja, hanem eklatáns bizalmi szavazatot adott a magyar felelős kormányynak, oly bizalmi szavazatot, aminőt még Tisza korában sem kapott a kormány!

Megindultak tehát a részletes tárgyalások, mind két táborban erősen késztűnek. A szabadelvű párt nem a sok, hanem a meggyőző beszédek által fog oda hatni, hogy a részletes tárgyalás rendez mederben maradv, lehetőleg mielőbb befejezésre juthasson, — míg ellenben az ellenzék, tartalom nélküli ugyan, — de sok és hosszas beszéddel fogja a vitát, lehető hosszúra nyújtani, mert az ellentáborban a cél szentesíti az eszközt, náluk pedig a cél az, hogy minél tovább húzassák vonhassák a tárgyalásokat, s ennek elérésére szentesítve látják azt az eszközt, hogy sokat beszéljenek, habár minden tartalom nélkül is, hogy sok szó legyen elvesztegetve, elleledvén a közmondást, hogy: sok szónak, sok az alja.

A két tábor küzdelme: ez a mai helyes. E helyzet azonban nem aggasztja a kormányelnököt, nem aggasztja az országgyűlési többséget, nem aggaszt minket sem, mert azon meggyőződésben élünk, hogy az ellenzék részéről kifejtendő ellenszegülés meg fog törni a többség hazafias érzelme és az államosítási törvényjavaslat, úgy mint azt minden hazafi őhajtja, minél előbb törvénynyé fog válni, hogy végre megérje a nemzet, hogy közigazgatása is államosított.

Palotai Csorba Ákos.

A „ZALA“ tárcája.

Vigasztalás.

Midőn mondám beteg vagyok,
Azt feleltem, meggyógyítottasz;
Fájdalmim most két oly nagyok,
A mióta jött e vigasz! —

Hazug ez a vigasztalás,
Fájdalmimban gyönyört találsz.
Tudom, tudom, hogy nem szeretsz,
Másra kacintasz, másra nevezsz.

Más nevez majd „magának“
Mának mondod, hogy „enyém vagy“!
Vigasztalás! Lesz majd nekem!!!
Pihenni a temetőben.

Epigrammák.

Vámanak.

Hogy te a „szép-nem“ díszre vagy elhívd lányka szavarrára;
Mert, hogy „szép-nem“ vagy, nem tagadom sohasem.

Dánat az emberek állít mint a méreg emésztő,
De megtisztítja büntetői lelkeket is.

Minden héten a szorgalmasnak két „na“ van adva,
Am két „holnap“ jut, sajnos a résznek is így.

Kánitz Béla.

A hontalan.

Bevezető.

Irta: Csorba Ákos.

(Folytatás.)

A trónon ülő nő a kezében tartott könyvet átnyujtva magyar vendégének s szólt: — Nagyon fogok örülni, ha munkám az ön nemzete nyelvén is napvilágot fog látni, azon nyelven, melyet bár nem beszéllek, zengettségét jól ismerem s megvagyok győződve, hogy fordítás jobb lesz, mint maga az eredeti munka.

Magyarunk földig hajolt meg e nem várt s meg sem érdemelt bökért s sietett mentegőtödni: — az eredeti mű oly fenkölt szellemű s oly művészi kézzel van megírva, hogy szinte vakmerőségnek tartom annak fordítására vállalkozni, s ha ezt mégis megteszem, mentse ki vakmerőségemet azon rajongó szeretet, melylyel házámon csüggöm s melylyel nemzetemet ölelem, s melynek oly művet akarok nyújtani, minőt eddig nem élveztil, habár győngye fordításom meassze, távol fog maradni az eredeti költő magaslataitól.

— Jól esik hallanom, — hogy annyira szereti hazáját, annyira csügg nemzetén, mert ez mutatja, hogy jó hazafi, ilyennek kell lenni minden szabad nemzet fiának, — szólt a király-költő, — s a mely nemzetnek ilyen fia lesznek élni fog örökre; — de a művemre mondott lelkes kijelentését nem vehetem egybnek, mint a férfi udvariasságának, a nő irányában; én egészen másként vagyok meggyőződve s ez az, hogy a

fordítás még jobb lesz mint az eredeti.

De ne tárgyaljuk tovább e kérdést, az eredmény igazolni fogja azt a mit én állítok, most azelőtt oly ügyről, mely az ön hazáját s nemzetét egy-úgy érdekli, mint a mi hazánkat s nemzetünket. A szenátor ur. — s ezzel Axentliere mutatott, — több ízben említé előttem, hogy Ön itt létezi alatt folyton egy dunai államok egyesüléséről szóltott, igaz ugyan, hogy ily egyesület az adott viszonyok között alig volna lehetséges, de igen is lehetséges oly barátság, mely a két szomszéd közt mindennütt kell, hogy fennálljon. Én előre is biztosítom önt és a derek magyar nemzetet, hazám és nemzetem rokonszenvért, barátságáról, hasson Ön is oda hogy e rokonszenv s barátság viszonyára találjon az ön nemzetével.

— Nem magam, hanem nemzetem nevében mély hódolattal fogadom e legmagasabb közzet, — felelt Aladár, ismételtén melyen meghajlva magát, — mi csekélységemet illeti bár nem hazilegem magamnak a legkisebb befolyással sem, de mindent elfogok követni, hogy a két szomszéd nemzet között az eddig fennálló barátságos érület, minél jobban megszilárduljon, s erre nézve erősen foggyver lesz kezembem e könyv, melynek magas röpü irónójét büszkén nevezheti nemzetem barátjának.

— Igen, válaszolt a fejedelmi költő, — nem csak mint költő, nem csak mint nő, hanem mint koronás királyné is mellette leszek az országnek, hogy ha nem sikerülne is a Duna fejedelmek koalícióját megteremtünk, a szomszédok egyetértés állandó s megszilárdult legyen s két nemzet között . . .

ajánlottak. Ők ugyanis a mítoszereket apró fergeknek tekintették, melyek a test pórusaiba befurakodtak, így tehát ha az ember mézzel keni be az arcát, a nyálkák kukacok ki dugják fejüket, hogy megkóstolják az édes-séget s ekkor könnyű dolgot azokat borotvával szépen lekaparni! Mai nap azonban tudjuk, hogy az apró fekete pontok nem férgek fejecskéi, hanem bedugult faggyu- s verejték-mirigyek, melyek kiszabadítására némelyek igen jól használhatják a hideg vízzel s durva fonott keztyűvel való erős dörzsölést, másoknak meg éppen ez ártalmas. Ezért a legjobb egy biztos szer feltalálásig, a felgyülemlett port és fagygyut kinyomni, még pedig vagy óra-kulcs-segítségével vagy tisztára mosott dezinficiált kezünkkel. Tény, hogy az eltűntek helyébe sok más lép, de akkor legelőbb újra hozzá fogunk a szizifusi munkához.

Agai Béla.

A boldog ifjuság...

A boldog ifjuság hevében,
Mikor még pezsgve forrt a vérem,
Sohaem keresve semmi bért
Rajongtam a dalért.

Ha szárnya kel majd énekennek
S mihez az ifju fétve kezdett,
Ha majd elérve lesz a cél,
Ez lesz a pályabér!

A boldog ifjuság korában
Terhet nem érte még a vállam,
Lelkem dalolva fent lakott
Keresve fényt, napot.

S most meghuzódik lent a porban,
Hol szívemen ezernyi gond van;
Czelom még messze, messze vár
S közelg már a halál!

Lévay Mihály.

Mezón

Járok-kelek illatos zöld mezőben
Tarka lepkék kergetőznek előttem
Rá borúlnak utamra a virágok,
Virágok,
Rózsás színben látom most a világot!

Örömben megifjodik a lelkem,
Bábánatom egy cseppig elfelejtem!
Madár dalol, madár csapong fölöttem,
Fölöttem,
Szívem fürdik, kéjeleg az örömben.

Panasztlásra nem nyílik most az ajkam,
Pedig a bűt utifársul fogadtam,
Magam jártam, ő jött csapán énevelem,
Énevelem,
Azért hangzott fájón az én éneke.

Hej de mostan kedv terem a szívemben,
Jól esik a bűtől, bajtól pihennem!
Híaz a soraom, úgy is nehéz küzdelem,
Küzdelem,
A nap terhét viselhetem, tárhetem.

Járok-kelek illatos zöld mezőben,
Tarka lepkék kergetőznek előttem
Tarka lepke az én kelő reményem,
Reményem,
Boldogságom virulását hátha én is megérem?

Lévay Mihály.

A libuskák.

Tölgyessy Arthur, a jeles tájkép festő egy bájos idillikus festményének hü másolatát mutatjuk be az előző oldalon. Aranyos, kedves kis kép ez, a mint a kis lány libuskái után maga is bemegy a tóba s meg-öröszti lábaes-káit. Sainte meglátszik rajta, hogy előinte felve lépett a tóba, mignem aztán felbátortotta a libuskák példája. Majd ő sem hal a tóba, ha a libuskák nem. Hísz ő már nem is olyan kis lány vagy mi. Persze hogy nem az!

Képtalányok.

I.

II.

Számrejtvény.

85, 24, 18, 9, 21, 8, 10, 15, 51, 73, 49, 6. Híres római császár.
30, 27, 41, 26, 11, 12, 63, 48, 62, 13. Ez még Macedónia királya volt.
28, 56, 32, 74, 46, 70, 7, 45, 19, 66, 55, 87, 47. Szabadságharcunk egyik kimagasló alakja.
24, 82, 80, 5, 1, 24, 21. Az 1889-iki párisi világkiállítás emlékeztető műve.
59, 61, 17, 88, 20, 38, 37, 18. Az ifjkor legbájosabb érzelmé.
19, 39, 82, 29, 8, 26. Mikor még nincs felesége.
50, 72, 78, 58, 67, 2, 16, 6, 69, 76, 77. A baráti érzények legszébbje.
68, 84, 47, 55. Ez meg a komája.
4, 27, 76, 54, 78, 40, 75. Evvel pedig mindkettőt vadászszük.
22, 77, 34, 66, 70. Ez pusztította hazánkat.
61, 60, 15, 65, 14, 46, 80. No de ez is ám!
23, 79, 13, 41, 29, 3, 64. Emlékeztető medve-vadászó hely.
83, 79, 85, 43. A farsangot követi.
36, 81, 86, 71, 33. Ugyanaz.
44, 32, 33, 25, 65, 49, 1. A testedző sport egy testülete.
31, 23, 64, 52, 42, 35. Betű az ABC-é végéről.
1-88. Egy magyar népdal első négy versora.

Szótalány.

Hét betűből áll a nevem,
Lakásom ritka helyt lelem.
Ha említik a nevemet,
Minden ember engem szoret.
Az a baj, hogy csak ott vagyok,
A hol a csomók mind nagyok.
Nevem első négy betűje
Forgalomnak az eszköze;
Vágya ez minden embernek,
Mind gazdagnak, mind szegénynek.
Ha más három betűm veszed,
Ezt minden házban megleled.
Nevem végső két betűje
Egy városnak végveszélye,
Czipész-mester használ engem,
Meglepsz nála, hidd el nekem.

Az e számban közölt talányok megfejtését a jövő heti számban közöljük.

A magas házak.

Feljön az alföldi paraszt fiával Szent-István napkor Budapestre. Amint kiszállanak a hajóból, a fiú ki még nem volt Budapesten, tágra meresztett szemekkel bámul, miközben azt mondja:

— Anya, apám, de magas házak!
Mire odavág az öreg:
— Hísz ez semmi, majd mutatok én neked olyan magasat, hogy ha a kéménye füstöl, az angyaloknak könnyezik a szöme.

Orvosi szigorlaton.

Tanfő: mikor nyom az ember legtöbbit?
Szigorló: Ha valakinek a tyukaszemére hág.

Nalvítás.

Tanítóné: Mariska, mondj meg csak kedvesem, hogy hívják azokat a fogakat, a melyek az embernél legutóbbára jelentkeznek?
Mariska: hamis fogaknak.

Következtetés.

— Ilyen okos kutyáról el lehet mondani, hogy fél ember.
— Akkor hát te félersz két — kutyával.

A. Hogyan, barátom, ma kutya a kedv mély vadászatra?
B. Igen; mert valahányszor kutyát viszek magammal, mindig agyonlövöm.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. hárszám.

Ide intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmegtelen levelek csak ismert kérek-ből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre 5 frt — kr
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlitter petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intéendő.

A helyzet.

Hetek, mondhatnók hónapok óta izgatottságban tartotta az országot az államosítási törvényjavaslat általános tárgyalása, melynek nem egy-két oly mozzanata volt, amely nem egészen illett belé a parlamentarizmus keretébe s ha az angol parlamentben történt események tülszárnyalták is a magyar képviselőházban történt dolgokat, még sem lehet ezeket, azok rovására szépiteni, mint azt sokan, különösen az ellenzék azon térfiai, kik azt előidézték, akarják szegyenfolt marad mindig a képviselőház naplólapjain; de voltak oly jelek is, melyek vérelel feckendezték be a magyar történet azon lapját, melyen Clio az 1891. évi tárgyalásokat fogja megörökíteni az utónemzedék számára. Szomorú, de mert való, be kell ismerünk, s ha már beismerjük, el is kell itélnünk.

Értizedek óta hangoztatja a nemzet az államosítás eszméjét a közigazgatás terén s az évtizedek óta érelt eszme, ma már, minden elfogulatlanok törekvésévé vált; a kormány nem térhetett ki a nemzet ez általános óhaja elől, s hogy a kormányelnök oly szívósan ragaszkodott a javaslat keresztülviteléhez, ez elévülhetetlen érdeme lesz Szapáry grófnak örökre Nagy volt a küzdelem, de a cél legalább felében el van érve.

A törvényjavaslat általánosságban, a ház nagy többsége által el van fogadva, az ellenzék elkövetett minden lehetót, hogy

megakadályozza, de a többség erélye, kitartó buzgalma, hazafiassága győzedelmessékedett.

S midőn már az általánosságban el lett fogadva a javaslat, az ellenzék új támadást intézett, megakart akadályozni a részletes tárgyalás megkezdését, hogy a törvényjavaslat, legalább ez évben még szentesített törvénynyé ne vállalhassék.

Szapáry gróf miniszterelnök hajthatatlan erejének köszönheti a nemzet, hogy az ellenzék e törekvése is hajótörést szenvedett. A miniszterelnök oly biztosítékokat kért az ellenzéköt a tárgyalások elhalasztásába való beleegyezéséért, amelyet az ellenzék meg nem adhatott, ha csak álláspontját fel nem adja; és azt nem tette:

De meg tette a képviselőház többsége azt, mit a nemzet és haza iránti kötelesség eléje irt, feláldozta az időt, melyet saját érdekeinek előmozdítására tudott volna felhasználni, feláldozta nyugalma, s a forró nyári napokban meghozta az áldozatot, hogy a megejtett szavazásnál nagy szótöbbséggel kimondá, miszerint a törvényjavaslatnak részletes tárgyalását, nem halasztja el, hanem azonnal megkezd s folytatja, míg teljesen befezvé nem lesz.

A ház nagy többsége e hozott határozatával nem csupán annak adott kifejezést, hogy a tárgyalás alatt álló törvényjavaslatot szükségesnek tartja s annak mielőbbi törvénynyé vállalását haza érdekében

óhajtja, hanem eklatáns bizalmi szavazatot adott a magyar felelős-kormányának, oly bizalmi szavazatot, aminöt még Tisza korában nem kapott a kormány!

Megindultak tehát a részletes tárgyalások, mind két táborban erősen készülnek. A szabadelvű párt nem a sok, hanem a meggyőző beszédek által fog oda hatni, hogy a részletes tárgyalás rendes mederben maradvá, lehetőleg mielőbb befejezéshez juthasson, — míg ellenben az ellenzék, tartalom nélküli ugyan, — de sok és hosszas beszéddel fogja a vitát, lehető hosszúra nyújtani, mert az ellentáborban a cél szentesíti az eszközöket, náluk pedig a cél az, hogy minél tovább húzassák vonhassák a tárgyalásokat, s ennek elérésére szentesítve látják azt az eszközt, hogy sokat beszéljenek, habát minden tartalom nélkül is, hogy sok szó legyen elveasztegetve, elleledvén a közmondást, hogy: sok szónak, sok az alja.

A két tábor küzdelme: ez a mai helyzet.

E helyzet azonban nem aggasztja a kormányelnököt, nem aggasztja az országgyűlési többséget, nem aggaszt minket sem, mert azon meggyőződésben élünk, hogy az ellenzék részéről kifejtendő ellenszegülés meg fog törni a többség hazafias érzelmén és az államosítási törvényjavaslat, úgy mint azt minden hazafi óhajtja, minél előbb törvénynyé fog válni, hogy végre megérje a nemzet, hogy közigazgatása is államosított.

Palotai Csorba Ákos.

A „ZALA“ tárcája.

Vigasztalás.

Midőn mondám beteg vagyok,
Azt feléled, meggyógyítasz; —
Fájdalmim most két oly nagyok,
A mióta jött e vigasz! —

Hazug ez a vigasztalás,
Fájdalmimban gyönyört találsz.
Tudom, tudom, hogy nem szeretsz,
Másra kacsintsz, másra, nevetesz.

Más nevez majd „magdiának“
Másnak mondod, hogy „enyém vagy“!
Vigasztalás! Lesz majd nekem!!!
Phenni a temetőben.

Eptigrammák

Vilámrak.

Hogy te a „szépem“ hísz vagy áhidd lányka szavasmra;
Mert, hogy szépem“ vagy, nem fogodem szohasen.

Bámul az emberek Átú mint a udvogy emélti,
De huzgittitja bñnteli lelket is.

Minden hitea a szorgalmassnak hñ „ma“ van udca,
Am hñ „hidnap“ jut, majna a restnek is gy.

Kánitz Béla.

A hontalan.

— Beszély. —

Irtá: Csorba Ákos.

(Folytatás.)

A trónon ülő nő a kezében tartott könyvet átnyujta magyar vendégének s szólt: — Nagyon fogok örülni, ha munkám az ön nemzete nyelvén is napvilágot fog látni, azon nyelven, melyet bár nem beszéllek, zengzetességét jól ismerem s megvagyok győződve, hogy fordítás jobb lesz, mint maga az eredeti munka.

Magyarunk földig hajolt meg e nem várt s meg sem érdemelt bökért s sietelt mentegőtödni: — az eredeti mű oly tenkölt szellemű s oly művészi kézzel van megírva, hogy szinte vakmerőségnek tartom annak fordítására vállalkozni, s ha ezt mégis megteszem, mentse ki vakmerőségemet azon rajongó szeretet, melylyel házamon csügghöm s melylyel nemzetemet ölelem, s melynek oly művet akarok nyújtani, minöt eddig nem élvezelt, habár gyöngye fordításom messze, távol fog maradni az eredeti költő magasztalától.

— Jól esik hallanom, hogy annyira szereti hazáját, annyira csüggh nemzetén, mert ez mutatja, hogy jó hazafi, ilyennek kell lenni minden szabad nemzet fiának, — szólt a király-költő, — s a mely nemzetnek ilyen fia lesznek élni fog örökre; — de a művemre „mondott lelkies kijelentését nem vehetem egybét, mint a tőrü udvariaságának, a nő irányában; én egészen masként vagyok meggyőződve s es az, hogy a

fordítás még jobb lesz mint az eredeti De ne tárgyaljuk tovább e kérdést, az eredmény igazolni fogja azt a mit én állítok, most szójunk oly ügyről, mely az ön hazáját s nemzetét ép ugy érdekli, mint a mi hazánkat s nemzetünket. A senator ur, — s ezzel Axentiére mutatott, — több ízben említé előttem, hogy Ön itt léte alatt folyton egy dunai államok egyesüléséről szólott, igaz ugyan, hogy ily egyesület az adott viszonyok között alig volna lehetséges, de igen is lehetséges oly barátság, mely a jó szomszédok között mindennütt kell, hogy fennálljon. Én előre is biztosítom-önt és a derék magyar nemzetet, hazám és nemzetem rokonszenvéről, barátságáról, hásson Ön is oda hogy e rokon szenv s barátság viszonzásra találjon az ön nemzeténél.

— Nem magam, hanem nemzetem nevében mély hódolattal fogadom e legmagasabb kegyet, — felelt Aladár, ismételten mélyen meghajta magát, — mi csekélységemet illeti bár nem hiszelgem magamnak a legkisebb befolyással sem, de mindent elfogok követni, hogy a két szomszéd nemzet között az eddig fennálló barátságos érület, minél jobban megszilárduljon, s erre nézve erős fegyver lesz kezemben e könyv, melynek magas rópiú ironójét büszkén nevezheti nemzetem barátnőjének.

— Igen, válaszolt a fejedelmi költő, — nem csak mint költő, nem csak mint nő, hanem mint koronás királyné is mellette leszek az eszmének, hogy ha nem sikerülne is a Duna fejedelemségek coalitóját megteremtünk, a szomszédos jó egyetértés állandó s megszilárdult legyen s két nemzet között.

Községi közigazgatás.

A községi és körjegyzői irodák mult évi vizsgálatairól vajmi keveset tudhatni. Pedig ama kétszáz és néhány kérdésre adott felelet, illetve vizsgálat eredménye, melyeket a vizsgálati jegyzőkönyvek tartalmaznak, megérdemlik, hogy figyelembe részesíttessenek.

Mint tudjuk, a szolgabírák által felvett jegyzőkönyvek az alispánokhoz, onnan a belügy-miniszteriumba jutottak.

Előttünk kétségtelen ténynek látszik, hogy e vizsgálatok a községi közigazgatás javításán nagyot lendítettek s elismerjük azt is, hogy a miniszteri levéltárba jutott jegyzőkönyvek, ha áttanulmányoztatnak, sok hasznos tapasztalatot nyújtanak. De még inkább nyujtanának akkor, ha az abban rejtett becses anyagot az országos statisztikai hivatal feldolgozná s a községi törzsvagyón állagát, a pótdadók százalékbani nagyságát, a kivett pótdadók hátralékát, nagyságát és mennyiségét hiven illusztrálná, mert ekkor előttünk állana a községek anyagi helyzetének tükré, mely valóban feltüntetné a községi közületek mint erkölcsi testületeknek vagyonosodását vagy vagyontalanságát.

De fel lehetne tüntetni a mult évi vizsgálati jegyzőkönyvekből sok más egyebet is, u. m. a községi hivatalok rendszeres kezelése a háztartás körüli lelkiismeretes vagy lelkiismeretlen eljárás stb.

Az általunk jelzett vizsgálat óta egy év telelt s a legtöbb megyében a községi előjáróság működésének évenkénti mikénti megvizsgálása szabályrendeletileg elrendelve, illetve megállapítva lett, sőt többet mondunk: oly megyékben, hol nagyobb szabálytalanságok, vagy a háztartás körül csempészkedések tapasztaltattak, oly rendszabályok alkalmaztattak, hogy: a minden alapok állagára vonatkozó havi vizsgálat alkalmából felvett jegyzőkönyvek mindig két példányban veendőek fel s az egyik példány a községi képviselőtestülethez tárgyalás és határozat-hozatal végett, a másik példány pedig a vármegye alispánjához 48 órai határidő slatt bemutatandó a végből, hogy adatai a központi számvevőség által nyilvántartásba vezetettvén, a számadatok felülvizsgálatánál ellenőrködés szempontjából használható legyen.

Hát az ily atyáskodás és ellenőrzés mindig szép a papíron, de azt gyakorlatilag be-

is kellene tartatni, illetőleg a községek előjáróival szigorúan megtartatni. De a tapasztalat rövid idő alatt mást bizonyít, nevezetesen azt, hogy: míg egyik vagy másik község a fentebb említett rendszabálynál fogva a vizsgálati jegyzőkönyvet illetékes helyre bemutatja és a törvényhatóság első tisztviselőjéhez felterjeszti, addig a legtöbb vizsgálatot sem tart, vagy ha ritkán s elvétele igen, a vizsgálat eredménye sem képviselőtestülettel, még kevésbé az alispánnal közöltetik.

Sőt mint bennünket értésienek, megtörtént egy oly megyében, melynek ily szabályrendelete van, azon eset, hogy egyik község előjárósága hűségesen felküldi illetékes járás főszolgabírája útján a megye alispánjához a vizsgálat eredményéről felvett egyik jegyzőkönyvi példányt, mi kiadatik a számvevőségnek nyilvántartás végett, de ott a sok alkalmatlanokodást megunták s végülleg értesítették a községet, miszerint jövőben az előjáróság a pénztárvizsgálatokról felvett jegyzőkönyvvel ne az alispánnál, de saját képviselőtestületénél alkalmatlanokodjék.

No már kérjük, micsoda chaosz lehet oly vármegyében, hol a saját tisztviselője nem ismeri megyéjének szabályrendeletét? Ha pedig ismeri, akkor tartsa be annak minden rendelkezését, legyen az kényelmes, vagy kényelmetlen, de semmi körülmények között nem szabad tudatlanságot elárulni, még kevésbé valamely község előjáróságát a már egyszer szabályrendeletileg kimondott kötelezettség alól felmenteni.

Micsak dic-érni tudjuk azon vármegye közönségét, mely szigorú intézkedéseivel a községek vagyónának ellenőrzését hatékonyná s eredményűssá tenni kívánja, de a kivétel már nem feladata, hanem tisztviselője; de viszont kérlelhetlen szigorral tudnánk oly tisztviselő ellenében fellépni és eljárni, ki nem a kötelességteljesítésre buzdít, de a negligenciára példát ad.

Megjegyzésünk azt hisszük, jogosult s az idei vizsgálat alkalmából, mely országsszerte ismét megindult s habár most már csak egy évi működésre terjed ki, sokkal könnyebben lehet teljesíteni, de azt hisszük, hogy ezt meg minél alaposabban kell megemlíteni már azért is, mert alkalmat lehet nyujtani a községi és kör-

jegyzőknek arra, miszerint elég tevékenységet, szorgalmat és becsületességet tudnak kifejtetni, hogy az államosítás behozatalakor is érdemesek az államszolgálatba lépés, illetve alkalmazásra.

Dobosi István.

Az állami ipariskola.

A magyar ipar minél nagyobb mérvben leendő fejlesztése, egyik fő gondját képezi a magyar kormányknak. E cél elérésére hathatos rugókat használnak, ha az iparosaink szakszerűen elméleti úton is kiképeztetnek. Hogy ez megtörténhessenek, nagy áldozatokkal állították fel a magyar fővárosban, az állami ipariskolát, melynek szabályozatát következőkben ismertetjük meg:

A budapesti állami ipariskolának célja és feladata, hogy tanterve alapján az építészeti számára kőműves, kőfaragó és acsmestereket, pallérokat, a közlekedő, vasuti és hajózó vállalatok, a mezőgazdaság, a gépészet és vegyeszet s a gépekkel és a munka megosztásával dolgozó gyáriparágak számára gépészeket, művezetőket, előmunkásokat és olyan szakembereket képezzen, kik idővel kisebb ipartelepeknek, gyáraknak vezetőivé, a fém- és vasipar s a faipar azon ágaihan pedig — melyek a tanítás körébe felvételtek — önálló mesterekké is lehetnek.

Az építészeti szakosztály végzett tanulói három évi gyakorlat után az illetékes bizottság előtt építő mesteri vizsgálatra is jelentkezhetnek.

Az intézet alkalmas időszakokban rövidebb tartamu rendkívüli tanfolyamokat is rendez egyes iparágak gyakorlatiban foglalkozó munkásainak szakképzése céljából.

A budapesti állami ipariskola működésével az építő ipar és az országban létező ipartelepek gyorsabb fejlődését és a hazai fontosabb iparágak fokozatos kifejlesztését törekszik elősegíteni.

Az intézetnek öt szakosztálya van u. m. az építészeti, a gépészeti, a vegyeszeti, a fém- és vasipari s a faipari szakosztály.

A tanítás főbb szaktárgyai.

a) az építészeti szakosztályban: Az építő anyagok ismerete. Az építő ipar körében előforduló alapzások, kőműves-, kőfaragó-, acs- és különféle épületfelszerelő munkák, egyszerűbb vaszerkezetek. A közutak építése s a közuti és kisebb vasutak szerkezete. A különféle gazdasági épületek és egyszerűbb lakóházak tervezése.

b) a gépészeti szakosztályban: Gépalkotó részek szerkezete, emelő gépek, szivattyúk, a különböző gőzmozgatók és gőzgépek, a gőzgépek és hőléggépek, továbbá a vízikerekek és turbánok szerkezete és kezelése. A vasuti és mezőgazdasági gépészet. A nyers vas, a kovácsvas, az aczél és a fontosabb ötvények gyártása, a fa és a fémek feldolgozása, a papírgyártás a lisztgyártás és az

Egy negyed órával e beszélgetés után Aladár és Axentie együtt ültek ez utóbbinak teljes kényelemmel berendezett szobájában: illatos szivarokat szívta, s szórósólva a párologó feketét.

Egy ideig szólanul ül a két jó barát. Mindkettő maga elé bámult, s fújta a bodor tüstöt, mintha azzal együtt szabad röpiet akarna engedni gondolatának; azon gondolatnak, melynek tárgya és iránya talán egy és ugyanaz volt, de a mely a két különböző egyben, különbözőleg alakult.

Axentie szakasztá meg a csendet. — Nos barátom, — kérde, — mit szólsz a logadtáshoz?

— El vagyok bűvölve, magamon kívül vagyok, s költőnő, nem nő, ez tündér, ki azért szállt el berkeiből közéttek, hogy a jólét bőség szaruját teljesen kiárasssa nemzetedre.

— Ejb, ejb, de költői hangulataba jutottál, — jegyzé meg mosolyogva Axentie, — különben nem csodálom, költő voltál fiatalabb korodban, s most midőn a költőnővel beszélgettel ismét lelebbredt költői vénád.

— Oh, nem barátom, e nő nem költőnő, e nő maga a költészet istennője, — veté ellen Aladár.

— Lehet, előtte Istennő, de előtte, ki rég elledtem a mythosz regéit, mely a herkeket, ligeteket megtöltötte Istennőkkel, előtte Ő nem Istennő, hanem csak oly földi lény, mint nemebeli többi társai, azon különbséggel, hogy emelkedettebb szellemű, fogékonyabb a szép, jó és igaz iránt, mint a többi nő, és hogy a költészet Muzsája homlokán csókolta őt; de azért nő, ki még a

lökélyi, épen azért mert ember s nem Isten el nem érte s nem fogja elérni soha.

— Ne gunyolódjál az Istenséggel barátom, — tedde Axentier Aladár — a költészet maga egy Istenség, és annak oly felavatott költője mint Ő nem lehet más mint Istennő. Igen barátom Vele szemben feledjék, hogy nő van előttünk, Vele szemben nem a nőt, nem a költőt, nem a koronást, hanem magát a költészet Istenségét látjuk.

— Elég Aladár, ne folytasd, — szakította félbe barátját Axentie, — ne folytasd, Ő sokkal magasabban áll, hogy sem mi róla, s felőle oly lelkesezéssel szólhatnánk, minővel csak a velünk egyranguról lehet és szabad szóllani.

— Igazad van, elragadtott képzeletem, szarnyat öltöttem gondolataim, de ha azokat ki is fejeztem azt csak előtéd, a legiobb barát előtt tettem, s hidd meg van bennem annyi férfias akarat erő, hogy tudok parancsolni a képzeletnek, hogy ne csapongjék oly fény körül mely könnyen elhomályosíthatná, elvakíthatná. Azt azonban te sem fogod tagadni, hogy oly költőnő, minőt századunk nem szült.

— Lehet, sőt ha úgy akarod, igazat adok nekéd.

S tovább fújtak szivarjaik bodor tüstjét.

Aladár még három ízben tisztelgett a nyaralóban a költőnőnél a szán a fejedelmi költőnő búcsura nyujta szép kezét. A magyar lovag meghajlott, a legmélyebb hódolat csókjaival illette a hófehér ujjakat, ajka rezekedett, arcába szókött a vér s szeméit nem merde telemelni

attól félt, hogy az éző nap sugarai, melyek a két szemből csillantak elő, elégeibhatik tekintetét... lelkét... Távozott...

Barátjától búcsút vett, ez elkísérte a hajóig, mely indulásra készen állott a fejedelmi folyón. Még egy forró baráti kézszorítás s Axentie úgy vette észre, hogy barátja szemében két könnyesepp csillog... a távozó könnyezett... miért?... ki látta be az emberi kebel legmélyebb rejtekébe?

A hajó gépe fűtült, a kerekek mozgásba jöttek, széles lapátaikkal szántani kezdtek a hullamokat, a kormányos, két kézre fogta a kormánykereket, s a kapitány hársán hangon vezénylé: »Ereszd el.« A parton álló matrózok eleresztették a hajót tartott köteleket, a vasmacskát két izmos matróz csavarta fel a gépezet kerekére s a hajó kint volt a Duna síkján.

Aladár ott állott a fedélzeten. Axentie a parton nézett a távozó hajó után. Aladár fehér zsebkendőjét lobogtatta a part felé, s Axentie a partról intgetteit „Isten veled“et a távozó után.

Már rég eltűnt Axentie látó határáról a hajó. Aladár még mindig ott állott a fedélzeten, de nem előre nézett amerre a hajó haladt, hanem visszatélt, a honnét az elindult. Meredező tekintete ott tévelygett még mindig a távolban eltűnt partokon... Kit keresett? Barátját-e vagy az elhagyott nyaraló körvonalait?... Ki mondja meg!

(Folytatjuk.)

ezen gyáriparágak körében előforduló készülékek és gépek szerkezete és kezelése. Az elektrotechnika köréből: az elektromos világítás és erőátvitel, a házi csengők és telefonok, továbbá az elektromos forrasztás.

c) a vegyészeti szakosztályban: Az általános szerves és szervetlen chemia. Chemiai technologia. A víz technológiája. A tüzelő anyagok és a fűtés. A világító gáz gyártása. A meszesítés és a vakolat. A vízálló mész és cement gyártása. A gipsz égetése és alkalmazása. A szóda gyártása és mellékterményei. A káliumsók, a salétrom és a robbanó szerek. A természetes és mesterséges asványi lestekek. A fémek kohászata, a vas, ón, cink, kadmium, ólom, antimonium, kénese, réz, nikot, bizmut, ezüst, arany, platina, a uranium, magnézium előállítás. Az agyag- és üvegyipar. A keményítő, szesz, sör, a pezsgőbor, ecet és a répaczkor gyártása. A zsír, és olajipar. A szerves festőanyagok chemiája. A fonal s a keleme fehéritése, festése, és a keleme színnyomása.

d) a fém- és csapár: Az építő és műlakatosság. Egyszerűbb asszerkezetek: mint ernyők, felülvilágítók, verandák, kioszkok és vasutórok, istállóberendezés, a fémel való ledés. A különböző fűző, fűtő és szellőztető készülékek s a különböző fűtőmodok. A kulak, szivattyúk és fecskendők szerkezete. A víz- és gázvezeték. A nyersvas, a kovácvas és az acél gyártása és ezeknek feldolgozóiparokká való feldolgozása. A vas- réz- és tevények, cink- és az óntézet, a fémek feldolgozása s az ezen iparágak körében előforduló készülékek és gépek szerkezete és kezelése. A fémek csiszolása és fényezése. Az elektrotechnika köréből: az elektromos világítás és erőátvitel, a házi csengők és telefonok. Az elektromos forrasztás. A fémek bevonása arannyal, ezüsttel, rézzel, nikkellel és a fémek színezése elektromossággal és e nélkül. A villámhárítók.

e) a faipari szakosztályban: Az építő és bútorszerkezetek, az esztergályosság. A hajlított bútörök, a parketta, furnir, hordó, kerék, a séta- és esernyőbűtörök gyártása s a többi fat feldolgozó gyári és házi iparágak.

Beküldetett.

Következő sorok közlésére kerettünk fel, melyeket a felelősségnek beküldőre való hártásával egész terjedelmében közlünk.

Tek. Szerkesztő ur!

Hűbess lapjának folyó hó 12-én megjelent 28-ik számában "Egy ifjú végrendelete" című közlemény-nem egészen híven adja elő a tényállást, s így az igazság érdekében, de meg mivel személyem is érintve van a közleményben és végül annak némi igazolásul, hogy mennyire elérkezett az ideje a közgazgatási államosításnak, a valódi tényállást következőkben adom elő:

Varga Miklós nevé, magát 17 évesnek vallott, letenyei születésű kiskoru egyén, a mult hó elején Pöcze János és neje sormási lakosok kíséretében megjelenvén ügyvédi irodámban, ott sirva panasolta, hogy bizonyos Gál Istvánné sormási lakos kinek hitvestarsa ép-most ált-3 esztendőre szabott büntetését a bűrtömben a miatt, hogy vagy 16 darab ló, midőn át akartá ugorni elszaladt vele, — őt magához csábította s vele a közjegyzőnél végrendeletet tettetett, melyben vagyonát nevezett Gálnéra hagyta, de mivel az említett nő vele nagyon rosszul bánt és tőle emiatt kénytelen volt eljönni és Pöczékhez menni, kik vele elég jól bántak, tehát azért jött, hogy segítsek rajta és semmisítem meg a végrendeletet, megbízott továbbá, hogy az arvaszékhez folyamodjam nevében, miszerint az ott kezelés alatt lévő örökségből mivel nagyon beteg, ápolás, gondozás, tartás, gyógyítás és orvosi szerekre az arvaszék utaljon ki 150 frtot. Én nevezett Varga Miklóssal nyomban elmentem a kir. közjegyzőhöz, hol a Gálné részére tett végrendeletet vissza vonattam s a visszavonásért a közjegyző által felszámított 5 frt 80 krt sajátomból előleg ztem is, midőn a közjegyző Varga Miklóstól azt kérdezte, hogy miért akarja vissza vonni a végrendeletet a többi között olyant is mondott, hogy Gálnénál az ételében gyufafejeket talált; — midőn pedig tőle megtudtam, hogy Letenyén a bátyja az ő magán gyamja, megkérdeztem miért hagyta ott, erre azt válaszolta, mert vele így bánta mint annak többi családtagjai is a legdurvábban bántak éveken keresztül s a miatt lett nyomorék és beteg, még pedig azért, hogy mielőbb elpusztuljon és így vagyona bátyja, illetve rokonaira maradjon, kik vele mindannyian rosszul bántak; — mivel pedig Varga Miklós valóban nagyon beteg volt, orvosihoz utasítottam azzal, hogy az orvosnak mondják meg, miszerint én fogom díjait kifizetni, valamint a gyógyszerárba is intézkedtem a gyógyszerkiszolgálása iránt az én felelősségemre; — ezután, de még június elején sűrűs kérénynt adtam be Zalamegye arvaszékéhez Varga Miklós képviselében, melyben Varga János letenyei lakos magángyám ellen a vizsgáltnak sűrűsen leendő elrendelését, a gyámügyi elmozdítását, valamint a kérényhez csatolt orvosi bizonyítvány alapján, mely Varga Miklós arvának súlyos és gyógyíthatlan betegségét igazolta, — kértam az arvaszékot, hogy ápolás, gondozás, tartás, gyógyítás és netán egyéb szükséges kiadások fedezésére utaljon ki az árva kérészetből örökségéből 150 frtot kezhez, mint Varga Miklós jogi képviselőjéhez, kinek ügyvédi megbízását szintén mellékeltem és egyúttal felhozván azon indokokat is, hogy az árva gyógyítás, ápolása, gondozása körül felmerült kiadásokat én sajátomból előlegesen, különböző szögény árva gyógykezelés és ápolás nélkül mint utazó koldus veszem el. Ezen előadottak alapján bizonyítottam, hogy a megyei arvaszék legközebb 5-6 nap alatt tekintettel az ügy sűrűségére és fontosságára, — elfogja

intézni a kérénynt és pedig annál is inkább, minthogy még sem a fúrjés, sem pedig a nyulászási idő el nem érkezvén, reményemem volt, hogy az arvaszék tagjai otthon fognak lenni; de hát nem azért élünk alkotmányos választási rendszerben, hogy bármily sűrűs és nagy fontosságú ügy legyen is az, egy választott tisztviselő-ra meg azután hozzá a csiga gyorsaságáról ismert megyei arvaszék, illetve annak teens úlnöke előbb elintézte, mint gusztna tartja, különösen mikor ök a felelősséget csak hibéből ismerik, mint a cigány gyerekek a daru szolást, mert azt még az igen tisztelt Irányi képviselő ur sem binné el, hogy ily ügyben mulasztásért, midőn csak egy arvaról van szó, illetve annak nyomorban ápolás és gyógykezelés hiánya miatt bekövetkező elhalálozásáról, a dícső vármegye, vagyis annak bármelyik bizottsági tagja a megye gyűlésén fejevelni eljárás megindítását merne indítványozni, a teens arvaszék úlnök, vagy pláne az arvaszék ellen és nem is fel ettől egyik is, mert ott a megye zöld asztala mellett kifeszített mellett az úlnök ur nagybátyja, több rendbeli sógora és komával, kik nyomban készen állának az unokácsése elleni esetleges indítvány leszávaszával. Hiába sürgettem tehát a Kérdéses ügy elintézését heteken keresztül, mert az még június 28-án sem volt elintézve, azon a napon személyesen utaztam fel Egerszegrre hol az ügy előadóival találkoztam, tőle azon felvilágosítást nyertem, hogy roppant sok dolgot van az ügyvel és azért nem tudta elintézni, no hát én erre azt vagyok mondandó, hogy egy irnok ha neki megmagyaráztatik, miként kell elintézni, sokat mondok, egy óra alatt elkészítette volna, látván, hogy így célt nem érek, bementem az arvaszék elnökéhez, kinek az ügy elintézését már vagy 2 héttel megelőzőleg févélileg sürgettem. — kinek midőn előadtam, hogy ha az arvaszék haladéktalanul nem intézkedik az árva ápolása iránt, nagyon könnyen megtörténhetik, hogy mindenkitől elhagyatva nyomor és inség között meghal s jó rokonai, kinek bánása folytán lett súlyos beteg, öröklik vagyonát, — erre az arvaszék elnöke egyszerűen annyit válaszolt, hogy azzal az arvaszék nem törődik és így eljöttem Egerszegrre a nélkül, hogy Varga Miklós árva azon egyszerű kérénynt melynek elintézésétől úgy szólván annak élete függött, Zalavármegye arvaszéké által három héten keresztül elintéztetni bírtam volna és csak midőn az arvaszék ellen folyó hó 1-én a főispánhoz feljelentést küldöttem, — kaptam az arvaszéknek 1890. sz. a végzését folyó hó 5-én, ezen végzésre azután el lehet mondani azt, mit az egyszeri ember mondott, midőn esőért könyörgött és lett is, de keverve annyit jéggel, hogy elverte a természet: „Adtál uram esőt, de nincs benne koszonet”, — ilyen az arvaszéknek hivatali végzése is, melyvel 50 frtot kiutalt az eszteregnyei paraszt községem kezére, holott a kiadások akkor már körülbelül 150 frtot meghaladtak az 50 frtból azután állítása szerint 43 frtot kifizetett az orvosnak nyolczszori látogatásáért favar nélkül, a megmaradt 7 frtot pedig megtartotta magánál. — a hivatali arvaszék végzés szerint a pénzt kiutalni az én kezemhez nem lehetett, mert — ugymond — hiteles meghatalmazást be nem mutattam; úgy látszik az arvaszék előtt az ügyvédi rendtartás s a prts. 89. és 167. §-ai teljesen ismeretlenek.

Az arvaszéknek ezen ugy az általam képviselt Varga Miklós árva, valamint ügyvédi tekintélyemet sértő eljárása ellen nyomban előterjesztett adtam be az arvaszékhoz melyben kifogásoltam az orvosnak 8-szori látogatásáért fizetett 43 frtot s képviseltem nevében az ellen óvást emeltem; egyszersmind bemutatam az árva gondozása, ápolása, tartása, gyógyszerék stb. felmerült s általam kifizetett összegekről szóló nyugtákat, kerven azok kintalását s ezuttal azt is előadtam, hogy az eszteregnyei paraszt községem mily helytelenül járt el midőn a helyett, hogy azon szögény embereknek fizette volna ki az ápolás gondozási s tartási költségeket, kik a súlyos betegnek fekvő árva éjjel nappal gondozák, az orvost fizette ki bár az még rá ért volna, s hogy ha én kinek fizetem az ápolási költséget Isten tudja mi történik az árvaival és mindezekért az arvaszékot tettem felelőssé, ki azért, mert hanyag mulasztása miatt ellene a főispánnál panasz adtam be, egy parasztombert bizott meg az árva érdekében, annak dacára, hogy az árva nevében az arvaszékhez 1890. 891. sz. a beadott kérényben kérelmezve volt, hogy az árva részére én neveztessem ki jogi gondnokot. Ezek szerint tehát nem felel meg a valóságnak a közleményben foglalt azon állítás, hogy a főszolgabíroság hozzott jelentés folytán lett az arvaszék a főszolgabíroság által értesítve s annak alapján az arvaszék intézkedése következtében semmisített volna meg Gálné javára tett végrendelet, a mihez egyéb iránt joga sem lett volna az arvaszéknek; én kértem fel a sormási jegyzőt is arra, hogy miután az árva előttem úgy nyilatkozott, hogy midőn Gálnénál volt és azt megelőzőleg Letenyén is ételében gyufafejeket talált vegyen fel az árvaival egy jegyzőkönyvet s azt terjesse be a bírósághoz az árva orvosiilag leendő megvizsgálattása végett.

Mivel az árva után felmerült ápolási és egyéb költségek kielégítése iránt az arvaszék nem intézkedett s az árva érdeke pedig annak kiengyelítését sűrűsen igényelte, — kénytelen voltam én a sajátomból kifizetni, s jól lehet ezt az arvaszéknek bejelentettem s a nyugtákat becsatoltam, az arvaszék mindezek dacára még maig sem utalta ki az általam kifizetett összegeket, hibetőlég így és ezzel akarván megboszulni, a miért feljelentett adtam be a főispánhoz, mondhatom nem bosszu, sőt mi több időközben nevezett szerencsétlen árva elhalván Pöcze János és neje kinek ápolás és gondozásában volt megjelenetek pálam és kérték, hogy adjak pénzt az elhalt árva eltemetésére mert nekik nincs, s ha nem adók, az elhalt árva nem lehet eltemetetni, én ismét elő álltam pénzzel megvásároltam koporot, szemfedőt, és előlegeztem az összes temetési költségeket, továbbá bejelenttem a halálesetét röktön a főszolgabíroságnak, kerven egyszersmind az elhalt árva felboncolásának elrendelését, hogy orvosiilag legyen constatálva a halálozás oka, meg is történt. Mindezekről távirat és express utján küldött jelentésben mellékelve Hild temetkezési vállalkozó számláját is, értesítettem az arvaszékot, de hiába volt mindez, az arvaszék még sem utalt ki egy krajcárt is mind e mai napig; ezek után tehát nem maradt fenn részemre más ut mint az illetékes miniszteriumnál fejevelni eljárás megindítását kérelmezni Zalamegye arvaszéké ellen, s ezen az uton tán majd sikerül pár év múlva hozzá jutnom, az árva érdekében kifizetett pénzemhez, különben több oly esetet is tudok felhozni, hol az arvaszék nyúlván a kiskoru érdeke ellen cselekedett ott van nevezetesen Balog Mari gaisel illetőségű kis koru árva ügye, kinek az anyja képviselében 886 frt 45 kr. s ennek 877 februártól járó 6 százalek ka-

mataiból álló örökségét nyertem meg per útján s az árva szék nemcsak benem hajtotta mindezekig az árva követelését, de sőt a kiskoru édes anyját mint term. és törv. gyámot is megakadályozta a behajtásba, sőt a jogsegély-nabul bírággal is sújtotta az ösvégyet, s ezt csak akkor vonta vissza, midőn az árva édes anyja az arvaszékot feljelentéssel fenyegette, ezen előadottak után nehogy az mondassék, hogy irni mindent lehet, felhivom Zalamegye arvaszékét cáfolja meg állításaimat mindkét felhozott ügyben, akkor majd az ügyiratokkal bizonyítok, — közleményemet azzal zárom be, hogy bizony nagyon is elérkezett az államosítás ideje Magyarországon.

Nagy-Kanizsán 1891. július hó 16-án.

Kovács Lajos ügyvéd.

Az olvasó közönséghez.

Az új évfolyam beállott; a kiadószag tisztelettel kéri fel a tisztelt olvasó közönséget, hogy a »ZALA« előfizetését mielőbb megújítani sziveskedjék, nehogy a lap szétküldése körül akadály legyen; mit annál is inkább kerülni óhajtánánk, mert a »ZALA« képes mellékletének szétküldése, a kiadószagnak most már kétszeres munkát ad.

Felkérjük azon tisztelt olvasóinkat is, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, hogy a hátralékos díjakat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A »ZALA« előfizetési ára, dacára, az ingyenes szépirodalmi melléklet kiadásának, mit sem változik, s marad, mint volt eddig, és pedig:

Égész évre 5 frt.
Fél évre 2 „ 50 kr.
Negyed évre 1 „ 25 „

A jegyző és tanító urak a lapot 3 forintért kapják, ha egész évre előre fizetnek.

A „ZALA“ kiadószaga.

Helyi ujdonságok.

— Személyi hír. Tóth László törvénszéki elnök e hó 16-án megkezdte szabadság idejét s családjával együtt a Balaton mellékén lévő hirtokára utazott hol a Balatoni fürdőt is fogja használni. Örülni fogunk ha ismét visszatér körünkbe Ő, kit távozásával mindanyink szerencse kívánata kísért.

— Eljegyzés. Biharófalvai Székely Gusztáv és neje szűt. kiskéri Főrös Karolin örömmel tudatják Emil fiuknak Wild Teréz kisasszonnyal Balaton-Füreden július 14-én tartott eljegyzését. — Neufeld Ferdinand új Kaproncáról e hó 4-én eljegyzett Leitner Janka kisasszonnyal, Leitner Gáspár Tót-Szt.-Mártoni földbirtokos szép és kedves leányát.

— Hymen. Hoffmann Miksa budapesti lakos az »Italmérés« című Budapesten megjelenő szaklap szerkesztője folyó hó 14-én jegyet váltott Hacker Juliska kisasszonnyal N.-Kanizsán. Üdvözöljük a jegyeceket.

— A fiatal urak ügye. A nagykanizsai törvénszék fenyítő osztálya e hó 14-én ült törvényt Szeghő Gyula és Schwarzenberg Mór fiatal urak felett, kik még a mult évben párbajoztak. A törvénszék tekintetbe véve a párbajozók fiatalságát, s azon körülményt, hogy a párbajba »beloaltattak« — öket egyenkint 8 napi állam fogházra ítélte. Bogyay Ödön királyi ügyész tartalomds beszédében jól »megmosta« a párbajozó ifjak fejét.

— Egy ifjú végrendelete. A nagykanizsai lapunk mult számában közöltük Varga Miklós letenyei illetőségű ifjú esetét. Most e történetnek egy kis folytatása van. Varga Miklós ugyanis, kit, mint irtunk Pöczéné sormási lakosné vett gondozása alá, e hó 12-én meghalt. De halála előtt egy nappal végrendeletet alkotott K. L. ügyvéd s a közjegyző közbejöttével Pöczéné javára, kinek az arvaszéknel lévő összes vagyonát hagyta. A bekövetkezett halál folytán Mayer és Angenfeld orvosok felboncolták a holt testet s az orvosi vélemény szerint a halál oka: hosszasa ideig tartott rossz táplálék folytán beállott melyhártya izzádmányból eredett vízkór volt. Mint halljuk, a fiatal végrendeletet a letenyei rokonok perrel fogják megtámadni s annak érvénytelenítését a bíróságnál szorgalmazni.

— **Gyászír.** Neufeld-Bernhard városunk jómódu és tisztelt polgára e hó 14-én meghalt. — Temetése 15-én d. u. 5 órakor nagy részvét mellett ejtették meg. Béke poraira!

— **Adakozás.** Az ez évi július 14. elhunyt Neufeld-Bernát ur elhalálózása alkalmából mint koszorú pótló adományt adakoztak: Neufeld-Bernátné urnó 10 frtot, Rosenberger Pál ur 5 frtot, Rothschild Zsigmond ur 5 frtot, Alsó-domborui lakos Neufeld H ur 5 frtot. Az örökösök által azonnali kiosztásra adatott 50 forint. A Chewra Kadischa előjárósága.

— **Szép jellemvonás.** Városunk egyik köztisztviselőiben álló kereskedői cégénél a Strém-és Klein-féle üzletben mint könyvelő volt alkalmazva Bruck N. nevű fiatal ember, aki, dacára hogy teljes ellátáson kívül havi 45 frt fizetése volt, nem tudott kijönni pénzával, s főnökeitől már 130 frt előleget is vett fel, mert nagy lábon élt s szerette mutatni mindenütt, hogy ő egy nagy cég könyvezetője. A fiatal ember a napokban annyira megfedekezett magáról, hogy a postán a cég részére érkezett két rendbeli postautalvánnyal visszaelt. A cég főnöke nyomára jövén a dolognak, azonnal kijelenté a fiatal embernek, hogy állását el kell hagynia. Bruck kert, de a főnök igen helyesen, azon indokból, hogy ott, hol a bizalom megingott, az egyúttal tovább fenn nem állhat; hogy szép jellemvonásnak jelét adja, nem csak hogy fel nem jelentette a megtévedett fiatal embert, hanem előlegül kapott 130 frt tartozásait leirta, uti-és pár napi élelmi szükségletei fedezésére elégleges púzzel látta el s elküldé üzletéből. A fiatal ember még azon éjjel elhagyta Nagy-Kanizsát, s most a távolban gondolkozhatik elvesztett szép állásáról és ábrándozhatik visszahagyott menyasszonyáról; mert mint hitelesen értesülünk, Bruck legközelebb lett volna vőlegény, eljegyezni akarván Weisz Frida kisasszonyt. Ha bár a fiatal ember által elkövetett tettet nem találjuk menthetőnek egyáltalában, még is fel említtük ez esetet, mely a humanismus kifolyása s mutatja a Strém Klein cég főnökének szép jellemvonását, aki a megtévedt fiatal ember jövőjét tönkre tenni nem akarta.

— **A gyár munkásai.** Nem egyszer történik meg, hogy az egyes gyárakban a munkások sokat baleset éri, sőt volt rá eset, hogy az ily balesetek halálos kimenetelűek lettek. Tudunkkal a gyártulajdonosok mindig kötelesek sérült gyármunkásaiknak nemcsak orvosi segélyt nyújtani, hanem gyógykezelési költségeiket is viselni. Egyik-másik gyáros meg is felel e humanus kötelességének; de van eset, hol azt egészen sekinyten kívül hagyja a gyártulajdonos. Közelebb két ilyen eset fordult elő városunkban. A Grossmann lakatos műhelyében működött Székely Zsigmond munkás baleset érte a műhelyben, két újat sértette meg. A mester azonnal orvosi segélyt bivatott s a sérültet szülei lakására vitette, ott saját felügyelete mellett, saját költségén ápolattja. — Egy másik esetben azonban nem találjuk a humanismust. A Weiser János-féle gyárban működött Augenföld Ferenc munkás balkegy kezét a gép elkapta s az izmokat abból kitépve, a kar bűsét csak nem egészen leszedte. A gyár vezetője látva a szerencsétlen ifjú balesetét, gyári munkás által úgy ahogy az tudta bekötöztette a sebet s a nélkül, hogy orvosi segély után küldött volna, a sebesültet haza bocsátta szüleihez. A fia véresen tántorogva érkezett apja lakására, hova belépve összeroskadt s elájult. A szülők gondozták a beteget, ki legalább 3-4 hétig munkaképtelen lesz. Himi akarjuk, hogy Weiser úr, kinek humanitárius érzelmét ismerjük, a gyermek iránt a szükséges intézkedések megtételét elrendeli.

— **Tudnivalók.** A csáktornyai m. kir. áll. tanítóképző-intézetbe való felvétel ügyében. A csáktornyai áll. tanítóképző intézet első évfolyamába felvétetik oly ép-és egészséges testű növendék, ki 15-ik évét már meghaladta és legalább négy gimnaziumi, real. vagy polgári iskolai osztályt, vagy teljes felső népiskolát végzett. Ha a jelentkezők száma engedi, esetleg felvétetnek olyanok is, akik kevesebb osztályt végeztek, de a magyar nyelv, számtan, földrajz-és történelemben legalább annyi jártassággal bírnak, mint a mennyit a középtanoda 4. alno osztályában tanítanak. A felvételi vagy iskolai bizonyítvány, vagy felvételi vizsgálat alapján történik. A szegény sorsú, de jó magaviseletű és szorgalmas tanulók 4 évig tartó kiképzetésük ideje alatt államsegélyben részesülnek. A

segély áll: 1. teljesen ingyenes ellátásból (élelmezés, lakás, mosás, világítás, fűtés), 2. fél ingyenes ellátásból, (mely esetben a felvett növendék havi 5 frt élelmezési díjat tartozik fizetni); 3. csupán lakás, mosás a a hozzátartozókból (mely esetben havi 10 frt élelmezési díj fizetendő); 4. Havonként 6, 5, 4 frtnyi pénzsegélyből; 5. havi 14 frt élelmezésből, lakás, stb.-ből álló teljes ellátásból. A segély mennyisége a bizonyítvány minőségétől, a további szorgalomtól és jó magaviseletétől függ. A segély a további szorgalomhoz és magaviselethez képest év közben is felemelhető, leszállítható, vagy elveszithető. A felvett növendék tartozik magát tankönyvekkel ellátni. A könyvek vagy azok ára (osztályonként 10-12 frt) jelentkezők az igazgatónál bemutatandó. A szülők figyelmeztetnek, hogy intézetünkben küldött gyermekeiket tisztességes téli és nyári ruhával, elegendő fehérenemivel (legalább 6 ing, 4 gatyka, 4 törülköző), 6-pár harisnya); teljes ágyneművel (legalább 2 lepedő, minden vánkoshoz 2 vánkoshéj); asztalkendővel, kefével stb. annál is inkább lássák el, mert a végleges felvétel a megjelenés alkalmával történvén, a felsoroltakkal kellően el nem látott növendék nem vétetik fel. Az igazgató-tanácsához címzett kérvények augusztus 15-ig a képezde alulirt igazgatójához küldendők. A kérvényhez melléklendő: keresztelési (születési) bizonyítvány, iskolai bizonyítvány, orvosi bizonyítvány. A segélyre igényt tartók szegénységi bizonyítványt is tartoznak kérvényükhöz mellékelni, mely esetben a kérvény bélyegmentes. A kérvényezők a felvételtől, a megérkezés idejéig, a felvételi-és javítóvizsgálatok napjáról külön értesítést kapnak.

— **Utonállás.** E hó 14-én Tompa József kocsis a Szarvas vendéglőben, egy utazót szállított Kámaházára. Viszajövet Borcsa és Bécsehely között úgy f. l. 11 órakor három galyás ember ugrott ki az árákból, s a kocsi-t feltartóztatta. Tompatól a fuvarért kapott pénzt követelték, de azt nála mivel csizmájába dugta, meg nem találták; oráját is ócskának tartották, s tőle nem vették el, hanem elkéserevésökben egy bal-tával jól fejbeverték, hogy Tompa a kocsiórl lefordult; a rablók távozásával Tompa kocsijára vándorzogott, s hazahajlatott. A rendőrség és csendőrség nyomozta az ismeretlen utonállót.

— **Meghaltak Nagy-Kanizsán:** óv. Nagy Józsefnek július 9-én 67 éves korában, Kemény Józsefnek júli. 12-én 32 éves korában, Szabó Irzse július 12-én 6 hónapos korában, Hanser Gizella július 14-én 3 éves korában, Neufeld Bernát július 14-én 69 éves korában, Duresák László július 10-én 3 hetes korában.

Hamerling Róbert.

Kétség kívül igen sokan lesznek e lap olvasói közül, kik a nagy német költőnek nem csak nevét, hanem műveit is ismerik; de lehetnek olyanok is kik Hamerlinget, épen azért, mert nem magyar költő volt még hírebb sem ismerték, s minthogy szerkesztő ur figyelme annyira kiterjedt, hogy a külföld jelesbe is műveiknek fordításában való bemutatásával, megismertetni iparkodik olvasóival, s minthogy közelebb be-cses lapjában egy Hamerling fordítást olvastam, s minthogy a nagy költő, egykor tanárom volt, hálamat akarom emléke iránt leróni akkor, midőn életéből egy rövid epizodot elmondok, kérvén szerkesztő urat, hogyha elég érdekesnek tartja, soraimat becses lapjában közölni sziveskedjék.*

Hamerling Róbert a német lyra e kitünő avatottja a közel múlt évek egyikeben halt el Grácban, hol mint első rangu lyrikus mindenki által tiszteltetve, teljes visszavonultságban élt. Grác városa a nagy költő emléket azzal tartotta fenn, hogy egyik utcáját Hamerling nevével nevezte el és elnázározta, hogy egyik léterén áll szobrot emel emlékének.

A nagy német lyrikust 1851-ben nevezték ki a bécsi Theresianiumba, a németnyelv és irodalom tanári székére, midőn először bemutatta magát növendékei előtt, kik között egyes egyedül magam voltam szegény zsidó fiú, míg a többiek mint nagy nevű nemes családoknak ivadéka volt, — a megjelenő tanár a legkomikusabb benyomást tetta. Hamerling ugyanis alacsony, gyöngye tasztalku volt, ruházata kopott s viselése hajzata hosszan lenyúlt nyakára, mint általában a művészeknél szokásos hajviselet,

* Igen sajnálom, sőt hasonló ismereteket máskor is szívesen vesznék az ön tollából. Szerkesztő.

arca beaave s nem eléggé simára volt borotválva, hangja gyöngy, rikacsoló, s egész kinézése egy mellbeleg megjelenését üntette elő.

Első előadásának tárgya: Scume híres költeménye: „A vad” volt Midőn a költő tanár e költeményt rikacsoló hangján csúcsi pathosszal szavalni kezdé, egyszerre kitört a kacaj, s az egész osztály kacagott, hogy a fajak rengtek, belé.

E perctől fogva Hamerling tanári tekintélye elveszett, a szilaj tanítványokkal szemben soha sem tudta azt többé érvényre emelni, s ez annyira fajt, a különben is bereg tanárnak, hogy teljesen elcsüggedt s nem sokára búcsút vett tanári stallumától.

Könyvekkel telt szemekkel lépett be búcsú-előadására növendékei közé, megható szavakban ecsetelte fájdalmát, hogy meg kell válnia tanári székétől; mert úgy mond: leirhatatlan volt öröme, akkor, midőn a Theresianiumba a német literatura tanarává nevezették ki, mert ezel elérve látta életének végcélját, — de fájdalom tévedett, — belátja, hogy ő nincs hivatalba e meg-tisztelő állásra s megváltik attól, és pedig mély fájdalommal mert itt csak guny tárgyja volt. Nygón sajnálja, hogy ily rövid idő után meg kell válnia növendékeitől, de meg kell annak lennie, mert nem egymáshoz valóak vagyunk. E búcsúzik, hogy ott keresse további életeltartását hol, bár szűkebb körben, de emberi szerejét jobban meg fogják érteni, jobban lel fogják fogni mint a Theresianium növendékei. Aztán kalapját véve vége: „Isten veletek.”

Ement, jól emlékszem a szép növendékek szótlanul hallgatóiak vezeg a rövid búcsúszót, s nem volt egyetlen szem sem, melyben a részvét könnye meg nem csillant volna. Ilyen az ifjuság míg bír valamit guny, játék tárgyává teszi azt, s midőn elvesztí, részvét könnyeket facsar szemébe!

Hamerling gráci magányában megeledegetlen élt; de a Theresianiumra gondolva mindig elkomorlyodott, lát lelkének mindig növendékei bánásmódja.

Most már ő is a „és ides emberek” közé tartozik, eltávozott oda, hol nem lát többé semmi, s hová el nem hat a thereziumi szilaj ifjuság gunykacaja! Nyugodjék békeben, mi e sorokban teszük le az emlékezet koszorúját a nagy költő sírjára!

Egy elfogulatlan zsidó.

Külömfélék

— **A király úti-programmja.** — Az idei hadgyakorlatok alkalmából ő Felsege, az őszszel hosszabb utazásokat tesz melyre nézve a következő program van megállapítva A Waidhofen melletti nagy gyakorlatokat szept. első napjaiban tekinti meg ő Felsege, azok befejezése után visszatér Bécsbe; innét szeptember 9-én utazik el és 10-én, 11-én, 12-én jelen lesz a Nagy-Tapolcsány és Nagy-Szombat közl tartandó hadgyakorlatokon, honnét Erdélybe megy a záróhadgyakorlatokra; szeptember közepén visszatér Bécsbe. Nyomban azután a prágai országos kiállítás megtekintésére utazik ő Felsege. Az utazkodó a hradszini kastélyban fog lakni s több napot tölt Prágában. Ottan való időzése alkalmával deputációkat fogad és néhány udvari ebédet ad.

— **Uj gyogyófürdő.** A Fiumében olvassuk: „Regényes fekvésű kis hely Cirquenzize melyet József főherczeg s néhány magyar főur nemsokára ki fog emelni az ismeretlenég homályából. — E község alatt lesz majd a tengeri fürdő, melynek tervei készek, s a melynek, mielőbbi megnyitására a már megkezdett munkálatokból ítélve, bátrán következtethetünk. Az első épület (szálloda) alapkövének letétele ez évi július hó 1-én történt meg nagy ünnepségek mellett. — A cirquenzize üdülő helyet előbb egy társaság vette keze ügyébe; a terv azonban már-már dugába dől, midőn az ügynek maga József főherczeg állott az élére; a magyar főurak közül már eddig többeket nyert meg ő fensége az ügynek. A sikerben nem lehet kételkednünk, a mennyiben a fővédnöki tisztelet maga József főherczeg vállalta el; tiszteletbeli elnökké gróf Khuen-Hedervary horvát bán, tiszteletbeli alelnökké pedig gróf Batthyány Tivadar, és Josipovich a horvát miniszter fia vannak kijelölve. Elnök: Lécsay Henrik főrendi házi tag, a felügyelő bizottság pedig szintén előkelő férfiakból fog megalakulni. Az alapkö letételével egyidőjűleg rendezett kiállításokra nagyszámú közönség rándult ki Fiuméből, a szomszédos Susakból, Pórtoréből, Buccariból, s egyéb tengerparti helyekről. József főherczeg a

tengerészeti hatóság Deli gözösné rándult ki a kies helyre, s az alkalommal kíséretében voltak gróf Khuen Héderváry horvát bán, Josipovich miniszter, gróf Zichy Ágost Fiume s a magyar horvát tengerpart kormányzója, Stipetich főispán, Jekel-falussy ezredes, és Dr. Kiselják megyei főorvos.

Az Allategészségügyi törvény végrehajtás tárgyában kiadott rendelet 285. §-ának módosítása. A földmívelésügyi miniszter a következő rendeletet intézett valamennyi törvényhatóságokhoz: Az 1888. VII. t. cz. végrehajtására kiadott rendelet 285. §-ának módosításával, a sertés-ortancz ellen alkalmazott Pasteur féle védőoltások körül követendő eljárás részleteiből szabályozása czéljából a következőket rendeltem: 1. A beoltást végző köteles az oltás idejéről és az oltott állatok számáról a tulajdonos és a község, illetve pusztá megjelölésével azonnal jelentést tenni az illetékes I-ső fokú hatóságnak, és a hatósági állatorvosnak. Köteles továbbá azon év végén, melyben az oltás történt, annak eredményéről az 1889. évi május 20-án 64.395 V. 888. szám alatti kelt itteni rendeletben közölt oltási tábla felhasználásával mindkét nevezett helyre jelentést tenni. Az I-ső fokú hatóság a beérkezett jelentéseket ezen miniszteriumhoz terjeszti fel, a hatósági állatorvos pedig ugyanazokat negyedéves jelentésében a ker. állami állatorvoshoz juttatja. — Hatósági és állami állatorvosok, ha saját működésük területén oltanak, csak az I-ső fokú hatóságnak, különben azonkívül az illetékes hatósági állatorvosnak is kötelesek bejelenteni a vonatkozó jelentéseket. 2. A beoltott állatok mindegyik oltást követő négy napig más, be nem oltott állattal együtt elkövetve tartandók, s fogyasztási czélra le nem vághatók; ha azonban az oltás következményeképpen súlyosabb megbetegedések vagy orbáncz-betegségekben való elhullások következnek be, akkor a beoltott falkára vonatkozólag az 1889. évi VII. t. cz. végrehajtására kibocsátott itteni rendelet 274—287. §§-ában körülírt eljárás alkalmazandó. 3. A fertőtlenítési eljárás toganatosítása hasonlóképp csak ez utóbbi esetben kötelező. Erről a közönséget tudomástétel, közzététel és alatta közegeinek megtelelt utasítása véget értesítem.

A budapesti állami ipariskolába (VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) a beiratások szeptember-hó 1. napjától 5-ig tartanak. Az intézetbe rendes tanulóknak felvételtnek azok a 15 évet beöltött ifjak: a) kik a polgári iskola gymnasium, vagy reáliskola négy alsó osztályában jó osztályzatú bizonyítványt nyertek azon tantárgyakból, a melyek az ipariskola első évfolyamának főtantárgyait képezik; ezek a magyar nyelvtan, számtan és algebra, mértan és mértani rajz. b) iparos segédek és mindazok, kik az előbbi pontban kivánó ismeretekben a felvételi vizsgálatnál kellő készséget tanúsítanak. c) Rendkívüli tanulóknak felvételtnek egyes szakosztályokba azok, kik az iparos tanulóknak számára szervezett iskola három évi tanulmányát bevégezték és legalább jó osztályzatú bizonyítványuk van, továbbá, kik a megkivánuló ismeretüket kellően igazolják. Általában szükséges, hogy a belépni kívánó növendék az általa választott szakasportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett, de legiabbb is azon két havi nyári szünidő alatt, a mely után az intézetbe akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen. Az intézetnek öt szakosztálya van u. m. az építészeti, a gépészeti, a vegyészeti, fény-vasipari s a faipari szakosztály. A beirattási díj 2 forint, a tandíj felvétenként 10 forint. Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

Kolera hírek Új-Olaszországból. — *Massanahból* értesítenek, hogy az ottani lakosság között a kolera rettenetesen pusztít. Egy házból teljesen kihaltak a lakók Ezt a házat miután az első halott testét csak napok múltán találták meg egy zugban, a hatóság felgyújtatta, másként bajos lett volna dezinficiálni. A kolera már az európaiak közül is szedi áldozatait; négy bersaglieri és egy görög nő halt meg közülük kolerában. A hősi görög *Mekéből* az a hír érkezik, hogy a dsedai zarandokokat a tifusz tizedeli, napoként negyvenen is meghalnak.

Kettős gyermek gyilkos anyja. A pozsonyi királyi ügyészség fogházába a minap bekísérték egy cseledéanyt, a ki egymásután két gyermekét emésztette el. Malitkyk Anna, ez a neve a gonosz leányzóknak, Nagyszombatban, a Polnizky-féle fogadóban szolgált. A múlt hónapban gazdája elbocsátotta, mert lopáson érte. Előbb azonban meg skarta vizsgálni a ládáját, hogy nincs-e benne valami lopott jószág. A leány erre nagyon megijedt. Hogyan szállítsa már most el két megölt csecsemőjének holttesteit, melyeket

hónapok óta rejtgetett a szekrényben. Körülnézett a szobában s aggodalmas arca egyszerre kiderült. Meglátta a nagy cserépkályhát s gondolta, hogy az elég biztos rejtőhely lesz az ő lilkának. Az egyik holttestet rögtön bele is dobta. A háziszolga észrevette a gyanús manipulációt s alig várta, hogy kikulassa a kályhát, melyből nem kis rémületére egy mumiává aszott gyermekholttestet húzott ki. Hasonló holttest került elő később a szekrényből. Malitkyk Anna bevallotta hogy a gyermekeket ő fojtotta meg s most a pozsonyi ügyészség fogházában várja a megtorlást a kettős gyermekölésért.

„Megkerült a pénze, nincs köszönet benne.” Érsekújvárott nemrégiben két napszamos egy ócska tarcát talált, melyben több száz forint régi bankó volt. Ugyanabban az időtájtban Kukan Imre városi tanácsos volt kapitány, mint rendőri hivatal ideiglenes vezetője, egy régi lopás titkának utolsó szárait bonyolította le. — Elzetölt 12 évvel Érsekújvárot egy Kovács Ferenc nevű embert kiraboltak a piacon, a mint éjjel a kocsmából hazafele botorkált. 570 forint volt nála, a rabok legyűrték őt és pénzt tarcásként elvették tőle. A szegény ember ezen a réven koldusbotra jutott. Hazát, holmiját elárverelték, felesége bánatában megőrült és az örültek házában halt meg, a ki rabolt ember pedig teljesen elzűllött. Holász néven most a városban mint szegény napszamos ismerik. Kukan kapitány hivatalában nagy ambícióval kutatta ennek a bűnügynek a rejtelmét, volt is két érsekújvári emberre gyanúja, a kiket már egy izben leirtóztattak de a lopást nem tudták rájuk bizonyítani. Most, hogy a régi bankók eleje kerültek, ismét elővette az ügyet és szerezésszerűen rája bizonyította a gyanúsított két tolvajra a rablást. A szegény kárvalott ember sirva ismerte meg tarcáját, pénztét, százasait, töőseit. De hiába örült, mert azok a régi bankók ma már teljesen értéktelenek; rég kivették ezeket a bankjegyeket a forgalomból s a szegény napszamos későn megkerült vagyona nem ér egy krajcárt sem.

Új türelmi-játék köli le i-mét a világ figyelmét, mint az „Internationalen Offertenblatt”-ban, a rövid- és gyermek-játékú kereskedelem központi lapjában olvassuk. Ki ne emlékezne azon hatásra, melyet a szó „türelmi-játék” kelt fel, ha „Boss purzle” s a „türelmi-sertés-játékra” vissza gondol, mely annak idejében mindenkit foglalkoztatott ugy az ifjakat, mint a felnőtteket. De e két említett játékot sokban felülmúlja a „Fejtörő”. E játék 7 kockából áll melyeknek felhasználásával 176 különböző alakot készíthetünk. Első percre az egész igen egyszerűnek látszik lenni. Mosolyogva rakjuk egymás mellé a kockákat. De mennyire csalódunk, mikor látjuk, hogy az anak nem felel meg a mintának vagy épen egy kocka felhasználatlanul maradt fenn. Újból megkísértjük s az eredmény ugyanaz. Végre, hosszas, több órás „fejtörés” után sikerül a valódi alakot összeállítani. E játék igen érdekes és mulatságos, még azokra is, kik komoly foglalkozáshoz vannak szokva.

Irodalom és művészet.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischer Fülöp könyvtárus üzletében megrendelhetők.

— **„Képes Családi Lapok”** az utóbbi időben szerkesztőt cserélt, az eddig volt szerkesztő Brankovics György megvált a laptól s átvette a „Nők Lapja” szerkesztését, míg a „Képes Családi Lapok” szerkesztője: *Tólnay* Lajos aki mellett mint főmunkatárs *Várady* Antal áll. A „K. Cs. L.” mint eddig ugy most is s talán most még inkább mint valaha, a szépirodalmi lapjaink legjobbjai; s nem szűnik meg olvasóit a legjobb olvasmányokkal lenni meg. Jelenleg is *Tolstói* Leo gróf, a híres orosz írónak egyik legjobb művét „A házasság regénye” címűt adta művészi fordításban. A regényt a nevezett lap külön lenyomatban is kiadta hogy a nagy közönséggel megismeresse azt. Tolstói tagadhatlanul a jelenkor legeredetibb íróinak egyike. Ereje a leírásban bámulatos. Fényes előadása, nagy bravourja a legnehezebb lélektani problémák megfejtésében a modern írók között ugyszólván páratlanul teszi. Mindezen tulajdonságok fokozottan megvannak „A házasság regényben.” Megragadó erővel, bámulatos lélektani tudással festi két hitetlen fars lelki állapotát, küzdelmeit, csalódásait s s bár nem megrázó katasztrófaikon át, de mégis

kézzel foghatóan azon következtetésre vezet, hogy a keresett boldogságot nem a világ, hanem egyedül csak a házi tűzhely adhatja meg. A legmelegebben ajánljuk e kitűnő regényt, mely az összes könyvkereskedésekben és a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatalában rendelhető meg. Ára 1 forint.

— **Thukydides.** A görög nyelv eltérő folytan szükségessé vált tankönyvek sorában örömmel kell üdvözlőnk azt a Thukydides fordítást, melyet most adott ki Hegedűs István, a budapesti egyetemen a classica philologia ny. r. tanára. Híven a miniszteri tantervhez, nem az egész Thukydideset nyújtja, hanem csak „összefüggő részeket” ad, még pedig gondos magyartításban, bő szerkezeti és nyelvezeti észrevételekkel és kimerítő tárgyi magyarázatokkal. A tanuló, ki eddig görög szövegben alig néhány fejezetet olvasott a peloponnesusi háború történetirójától, e jeles átültetésből kétségkívül sokkal bővebben és alaposabban fogja megismerni a görög szellem és remek terméket. E munka legjobban megcsafolyja azok nézetét, a kik a görög nyelv tanulását eltörleszté azonosnak hirdették a görög műveltség oktatásának mellőzésével. Ez utóbbi, sokkal lényegesebb feladatot a középiskola a Hegedűséhez hasonló tankönyvek alkalmazása által sokkal jobban fogja teljesíthetni, mind eddig. E magyar Thukydides különben megérdemli, hogy ne csak az iskolában olvassák; a legnagyobb görög történetiró e kiadása méltán helyet foglalhat minden nagánkönyvtárban is. Kiadja Lämpel Róbert udv. könyvkeresek. Budapestén; ára 1 forint 50 kr.

CSARNOK

Emlékvés.

Mily édes az emlékeztet
A rózsaszép ifjúkorra,
Rá gondolván, gyermekies
Időnk mintegy visszahozza.
Sicér éltünk megédesül
Kedv s örömnök is visszaszál;
Ábrándjaink eltűntének,
Nem nyomoztatnak azok immár
Az ifjúkor pompájában,
Kedves színből most látjuk csak,
Emlékeit földlédzén,
Mennyit örcend lelünk annak!
Lásd lánycsa az emlékeztet,
Élre s örömet is szeresztet.
Kérlek azért emlékezz' rám,
Érőm helyet öröm jut tán,
Leíne bár ugy! idő múltán! !

Tarsolyi Károly.

Egyszerű történet

Írta: Reiner Zsigmond

A ki hallott róla valamit, bizony elszorul a szíve, ha rá gondol arra az egyszerű, de szomorú történetre.

Ferő Szt. Miklóson történt, egy kicsi igénytelen faluban, melyben csak a nevezetes, hogy nagyon sok benne a szép leány.

Mindannyi egy-egy rózsabimbó, egyik szebb, virulőbb a másiknál, de mégis valamennyi között legszebb volt *Török* Mártha.

Alig volt még 19 éves. Karcsu termetű, széke, selyem haju. Szeme egy-egy darabja volt a két mennyboltoknak!

Még gyermek volt mikor szülőit elvesztette. Szíve még nem érezte át azon égető fájdalmat, melyet a szerető szülők halála okoz: fájó emlék nem mardosta keblét; ő csak mosolygni tudott.

Mártha az édes nagyapó gondjaira maradt. Ő nevelte fel, ő örítte éber figyelemmel, ő önté lelkébe a szeretet — az alyaszeretet — tiszta érzelmét.

Szerette is őt Mártha igazán, no meg a falu legszebb legényét is, Kovács Sándort.

Már gyermekkorukban megszerették egymást: abban az ártatlan korban, midőn először kezdett Sándor Mártha aranyhajában gyönyörködni, mikor először nézett Mártha mélyen Sándor fekete szemébe. Volt is abban a sötét szempárban valami kimondhatatlan, valami meg-nem nevezhető: a ki egyszer ezekbe belenézett, nem bírta többé elfelejteni.

A mit a két gyermek először egymás iránt érzett, csak barátság volt: az ifju szív legtisztább

szerelete. De mikor az évekkal együtt a szív érzelme is jobban kinyílt, akkor ez az érzelem nem volt már barátság; jobb volt: szerelem!

Az a virágos bokros kis kert ott a ház elején volt a találkozó hely minden alkonyatkor. Az a suttogó lugas, mely őket szelíden ellakartta a kíváncsi szemek elől, olyan alkalmas volt a beszélgetésre, arra a halk csevegésre, édes csúcsogásra, a mit csak a szerelmes szív ért meg.

A legény halkan suttog oda annyi szépet, annyi édeset, a mire olykor-olykor elpirul Mártha szép arca. Azt aztán persze meg kell ismét fehériteni. Kész volt erre is Sándor! Odatapasztotta lázas, szerelemittas ajkát Mártha rózsárcára, de minél jobban csókolta, annál pirosabb lett az! Ezen aztán jót nevettek mindketten: tetszett nekik ez a gyerekség; hisz még oly fiatalok, oly boldogok voltak!

Irgyelte is boldogságukat a faluban mindenki. Különösen a leányok, kik közül igen sok vetette a falu legszebb legényére a szemét. Nem csoda hát, ha Czifra Julis szintén megirigyelte őket, hogy az ő szeme is megakadt Sándoron. Törökék mellett lakott. Minden nap meglátta Sándort, a mint előtte elhaladt; tudta jól, hogy Sándor szívéhez semmi jussa, és mégis megkívánta az!

Czifra Julis fiatal özvegy volt. Haja sötét, mint az én ajka piros, mint a meghasadt cse-resznye.

Bomlottak is utána a legények; akárhány odaadta volna mindenét egyetlen csókjáért, földalozta volna lelki üdvösségét is érte.

De mikor neki olyan különös természete volt. Nem kellett az, a mit öntelemeden oda kínált az a sok legény, neki csak Sándor kellett, a szép Kovács Sándor.

Mikor a nap leszállt a hegyek közé, Czifra Julis magára vette legszebb virágját, kiállt az utca ajtóba s ott bevárta Sándort.

Annak épen az ő háza előtt kellett elhaladnia. — Hej, Kovács Sándor, édes lelkem, nem állna meg egy szóra?

— Akár kettőre is!
— Azt mondják, mióta Török Mártával jegyben jár, nem is akar más szemébe nézni.

— Mondják? Hát akkor igazuk van. Ugysem gyógyult attól a nézéstől senki!
— Es ha én meggyógyulnék?

Sándor összeresztett erre a suttogó hangra. Fölemelte szép szemét Julis kigyuladt arcára, egy darabig ott teledte azokat a piros ajkón, azokon a csábító szemeken. Aztán hirtelen, mint ha valamit gondolt volna, megfordult s szó nélkül ott hagyta a család asszonyt. Égyenesen Törökék háza felé tartott.

Mártha ma nem hallott ilye annyi szépet, mint máskor. Észrevette, hogy Sándor úgy el-elgondolkodik valamin. A mit mond, nem oly vig, nem oly szívből jövő, mint máskor. Ott látta kedvese homlokán azt a borongó fellegel, de a világról se kérdezte volna, mi úzta azt oda.

Sándor sem tudta, hogyan, de folytonosan Julis volt eszében. Szinte rosszul esett másnap, hogy nem találta az ajtóban. Félte tőle s mégis úgy szerette volna, ha folyton látná; szerette volna elfelejteni, de annál jobban csengett fülében az átkozott kérdés: — Es ha én meggyógyulnék?

Bebenézett az ablakon, valahányszor elhaladt előtte; kereste ott azt a megszokott arcot; fajt neki, hogy nem találta. Egyszer aztán nem állhatta ki tovább; benyitott Julis-hoz. Ha másként nem láthatja meg, hát felkeresi.

Mártha arca egyre halványabb lett a hűtől, szeme vörösebb a sirástól.

— Hol marad Sándor, nagyapó?
— Nem tudom, édes gerlicém. Bizonyosan sok a dolga.

— Sok a dolga? mondja rá Mártha elgondolkodva. Bizony sok dolgot adhatott Czifra Julis szeme Sándor szívének!

A faluban búcsú napja volt. Ugyanaz a nap, melyen Sándornak Mártát az oltárhöz kellett volna vezetni. A kocsmában szokás szerint, viggan járták a kopogós eserdást, a ki csak birta, táncra perdült. Sándor folyton Czifra Julissal járt. Oly szépe, oly délecegen, mint ő, egy legény sem tudott táncolni.

Tüzes szemé reátapadt a menyecske hóhéhré vájaira. Karjai reszkette szorították a kocsu derekat. Öntelemeden észre sem vette, midőn Mártha a szobába lépett. De meglátta helyette Czifra Julis! Jaj, hogy a szívébe nyílt valami, a mint arra a leányra nézett; halvány volt nagyon, de ily szépek, ily igazónek nem látta őt soha!

Alig, hogy Mártha helépett, egy nyalka legény azonnal a táncolók közé kapta. Mártha nem ellenkezett, ugyanis azért jött ide, hogy magát utolszor kiítáncolja! Látni akarta még egyszer azt a legényt, ki az ő szívét elcsaerélte, annak a másiknak bájós zemeiéért, megakartta neki mutatni, hogy nem táj az elhagyás, hogy ő is mulat, ha mindjárt a szíve is szakad meg!

Sándor még akkor sem vette észre Mártát, mikor az már egészen mellette táncolt. Ő csak Julis szemébe nézett; az a tüzes szempár volt az ő üdvössége, annak ragyogása az ő elkarhözása; még csak arra sem gondolt, ki az a leány ki mellette táncolt. Pedig milyen jó lett volna, ha akkor észreveszi!

Török Mártha csak táncolt, járt egyre vigabban, egyre szilajabban, szűnet nélkül, míg egyszer csak hangos sikoltással összerogyott.

Egy perc alatt megállott a táncoló közönség, odalutottak Mártához. . . . a szép leány mereven, hidegen feküdt a kocsmá padozatán; érverése megszűnt. . . . halva volt.

Sándor is hirtelen visszafordult, nagyot dobant a szíve, a mint megpillantotta azt a halvány leányt.

Mártha Ez volt neki egykor üdvössége, mindeus. Az a hangos sikoltás kiabrandította. Előtte odatartott az a reszkető asszonyt, felkapta karjaiba Mártha élettelen testét, aztán rohant vele, ki a szabadba, egyenesen Törökék háza felé!

Az öreg Török alig bírta elképzelni, mi történt, midőn oly későn zörgettek a ablakán. Reszkette segítte be azt a támlolygó alakot, ki karjain az ő drága kincsét hozta. Most már értett mindent.

— Segítsen rajta! Az Istenért, segítsen rajta, nagyapó! hörgött Sándor.

Az öreg egyetlen szó nélkül, néman oda helyezte Mártha testét a hóhéhr párnára, melyen belépezett abba a hideg, halavány alabastrom arcba, aztán két nehéz könnyecseppet törölt ki szeméből. Nem jött oda több: ezek voltak az utolsóik.

— Meggyógyult ez már, Sándor, nem kell ennek segítség!

Közgazdaság.

— **Az olasz vámtárgyalások.** Az Ausztria Magyarország, Német birodalom és Olaszország közt kötendő kereskedelmi szerződés tárgyalásokat, — a megbízottak, tekintettel arra, hogy a Svajccsal Bécsben folámatban lévő tárgyalásokat még nem fejezték be, az utóbbiak befejezéseig elhalasztották. E tárgyalásoknak tudvalevőleg most 20-án kellett volna megkezdődniük.

— **A termés.** Pestmegyében; most, hogy az aratás teljes erővel megkezdődött, szomorú valóságként tűnik ki, milyen gyöngye természet adnak a buza- és rozsvetések. Mindkét gabonanem szemét szorultak és a rozsda miatt silányan fizetők.

A tavasziak ellenben kitűnően sikerültek s takarmányféle is bőven termelt. — **Muraszombat** a kedvező időjárás következtében a gabonanemek jassan érnek, de van már elég sok helyen éretti gabona, melynek aratása javában folyik, s terméseredmény általában véve buzából közepes. A rozs gyenge közepes és közepen aluli; az árpa kielégítő. A tavaszi vetések és kapasóvények eddig jól állanak, s remélhetőleg kedvezőbb termést fognak adni, mint az ősziek.

— **Aratás.** Alsó-Lendváról írják e hó 16-ról, hogy a buza aratása folyamatosan van a termés legalább harmadrészben rozsda lesz, és így minőségileg már semmiestre sem lesz kielégítő, mennyiségileg közepes. A rozs csak a Mura mentén szenvedett a rozsdatól, egyebütt szemre nézve tökéletes, de mennyiségileg gyenge, közepszerű. Az őszi árpa jól fizetett, a tavaszi jó, közepszerű hozamot ígér. A zab ritka és alacsony, de szemé igen jól fejlődik. A repézét elcsépezték, gyenge eredménnyel fizetett. A kukorica, burgonya és répa általában véve jól állanak. Szőlők csekély hozamra nyújtanak kilátást.

— **Budapesti gabona tőzsde.** Buzát a lefolyt héten csak gyengén kínáltak, a kereslet jobb volt. — Eltelt szállár irányszat mellett 20,000 métermássa, 5 krral drágább áron. Egyéb gabonanemekben jelentéktelen forgalom. Rozs 10 krral drágább, árpa, zab és tengeri változatlan.

— **A gabonaárakról.** Az aratási munkálatok miatt piacunkra nincesnek semminemű hozatalok s így az üzlet teljesen élettelen. Uj

gabona augusztus 1-én váratik. — Névlegesen áraink: buza 9 lrt 25 kr., rozs 7 lrt 25 kr., zab 5 lrt 70 kr.

— **A vasutak kezelőségével** által gyakrolt leggondosabb elővigyázat dacára, majdnem naponta értesülünk újabb történet vasuti balesetekről. Mirel fogva az utazási balesetek elleni biztosítást az utazó közönségnek legmielegebben ajánlhatjuk. E tekintetben a „Fonciere, Pesti biztosítóintézet,” igen kényelmes módszert hozott be. A biztosítást vevő fél ugyanis egészen teljessé szerint kiállítja kötvényét, biztosítása pedig azon időpontban lép érvénybe, midőn ezen biztosítási kötvény a szelvényét a díjjal együtt az intézetnek beküldi. A díj rendkívüli csekély (egy lrt a biztosított összeg ezer forintja után, egy évre — a biztosítás hónapokra, 301 napokra is szólhat, megfelelően kisebbített díjtel mellett.) Kötvényülapok az intézet összes képviselőiségeinél és az igazgatósnál Budapestnek sas utca 10. sz. alatt kaphatók. Az intézet azonnali olcsó díjtel mellett elfogad mindenemű biztosításokat balesetek ellen.

Szerkesztői üzenetek.

- 123. R. Es. Sopron. A másik is jönni fog ha sora kerül. Jöyöben is szivesen látjuk.
- 124. P. A. Szeged. Ohajtása szerint intézkedtünk lap példányá iránt.
- 125. N. E. Gy. Budapest. „Az ábránd”-ot nem közzelhetjük. A „Fővárosi képek” ha érdekesek lesznek felhasználjuk, a lapot utalványoztuk.
- 126. Na. K. S. Budapest. Kívánságodat a kiadásig a általad szabott feltételt mellett nem teljesíthette.

Nyiltér.*)

Fekete, fehér és szines selyemszövetek 60 krtól fel egész 15 lrt 65 krig méterenkint sima vagy tarkozott (mintegy 240 különböző minőségben; szinben és mintázott szöveteket (körülbelül 2000 szinben) küld végenként vám és postadíjmentesen **Heineberg G.** (ca. 8 k udvari szállító) gyári raktára **Zürichben.** Minták megrendelésre azonnal küldetnek. *Levelekre Szajba 10 krosbályeg ragasztandó.* 774

Felelős szerkesztő: **Cs. Pál Antal Ákos.**

*) Az a rovatban közlöttékért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

1555 91. tk.

Arverési hirdetmény.

A keszthelyi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság részéről közhírré tételeik, hogy Kigyós Ferencz szántói lakos végrehajtatonak, Kigyós József szántói lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében 182 lrt 40 kr. tőkekövetelés és járulékal kielégítése végett a keszthelyi kir. jbiróság területén lévő és a szántói 153. sz. tjkvben A + 187. hrsz. alatt felvett ház, udvar és kertnek Kigyós Józsefet illető fele része 178 lrt továbbá a szántói 242. sz. tjkvben A + 575. hrsz. alatt felvett hegyvamos külső hegyi szőlőbirtoknak ugyanazt illető felerésze 156 lrt, mint ezennel megállapított kikiáltási árban a nyilvános végr. árverés elrendeltek s annak megtartására határidőül

1891. évi augusztus hó 17-ik napjának d. e. 10 órája

Szántón a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a szükséghez képest kikiáltási mint beszáron alul is eladatni fog. Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy a törvény által ovadék képeseknek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül a kiküldött kezéhez letenni, a vagy ha ez a bíróságnál előzetesen már megtörtént volna, az attól kiállított szabályszerű elismervényut ugyanannak átsszolgáltatni. A kir. járásbiróság tkvi hatósága Keszthelyen, 1891. június 1.

STOCKER királyi járásbíró.

903 1—1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nagy Glicerín-Fog-Crém.
A fogak szépsége. Nélkülözhetetlen rövid ideig tartó használattal a fogak tisztítása.

KALODONT

Egészségügyi hatóság által megbíráltva.

Igen alkalmas utazásoknál. Illatosan üdítő.

Ártalmatlan még a leggyöngébb fogor-mánónál is.

Jegyzék: Németország és Franciaországban a legnagyobb eredménnyel van használatban s úgy az udvarnál, mint a legmagasabb körökben és az egyszerű polgár-házakban is használtatik. 695 24-26

Kapható a gyógyszerészek és illatszerekészknél: Ára egy darabnak **35 kr.** Nagy-Kanizsán Schwagx és Tauber, Rosenfeld Adolf, Strem és Kleis. Marton és Huber és Prager Béla gyógyszerész urnál.

Luser L. Tourista tapasza

biztosan és gyorsan ható szer a tyúkszem, lábtalp és sarkon lévő daganat s egyéb bőrkeményedés ellen, a hatásért jótállás vállalatik. A gyógytárban kapható.

885 3-6

A nagy menyire segít elismerő okmányok betekinthető.

SCHWENKS L. győgytárában **Meldling-Bécs.**

Valódi s tapasz csak akkor, ha használati utasítással és minden darab a fentebbi védjeggyel s aláírással el van látva, miért is óvakodni kell az utánzásoktól. Kapható N-Kanizsán Marton és Hubert keresk., és Belus L. gyógyszerész.

Richter-féle

Fejettörő

Legujabb türelmi játék. 176 feladat. Nagyon érdekes és nagyon meletős.

Ára **35 kr.**; minden játékter kereskedésben kapható. Utazásoktól orjunk magunkat és csakis oly skatulyákat fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony” van.

Leszállított ár 25°-al

Zöldtakarmány-Felmen-sajtó

Blunt-féle szabadalommal, mindenféle takarmány el-tartására, tudniillik:

a fű, lóhere, kukorica, répa stb. ta-karmánynak zöden és édesen való el-tartására.

1000 dbon

felül lett 1500k elküldve az Osztrák-Magyar birodalomba és Németországba.

Valamennyi vasszerkezetű 1 emelőpár 2000 cmtrnyi zöld takarmány ára most csak 75 frt. A hévmérő rezervával együtt 10

Használati utasítás, mely könnyű kezelést tanít, valamint tervezetek, vázlatok és bizonyítványok ingyen s bérmentve küldetnek.

Legujabb találmány!

Mű-eke

különbözteti kerék-összeállításával. — Egyedül két barázdájú eke, melyet mint egy barázdás művelési ekét, s mint művelési ekét is használni lehet használni! Egyetlen kerék sem megy a már felszántott földön. A leggyorsabb szerkezet. Kitűnő eredmény. Tessék kárni körülményes loirást s tenéki kísérletet tenni ez új találmánnyal. Szabadalmazzott minden iparú államban. Jótállás és próbaidő. 865 6-10

Ph. Mayfart & Co. Wien,
Taborstrasse, 76.

Rajna melletti Frankfurt és Berlin.

Gasdasági, gépészeti gyár, vasöntőde és gőz-kalapács gyár.

Részletes gyártása s földművelési gépeknek s borkészítési gépeknek, gyümölcseltartóknak, szántógépeknek dr. Rydell szabadalma szerint stb.

Megbízható szerszámok keresetnek.

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest, 1883. Nagy díszokl.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	N.-Palánkán, 1897. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.

CSIK JÓZSEF

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár

BEOCSINBAN. 812 20-30

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.

ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi elöljáróságok, valamint nagyérdemű építőközönség becses figyelmébe saját gyártmányu

PORTLANDCEMENT és VIZHATLAN MESZÉT

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak. — Árjegyzékek s magyarázat kivanatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867. Bronz érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst érem.	Ujvidék, 1875. Arany érem.	Szeged, 1878. Érdem-érem.	Trieszt, 1883. Arany érem.

Weiser J. C.

gépgyára és gépjavító-műhelye CLAYTON és SHUTTLEWORTH gépgyár raktára Nagy-Kanizsán.

GÉPELADÁS!

Gyáramban tökéletesen kijavított 8 ló-erejű Clayton és Shuttleworth gyárbeli gőz-cséplőkészlet. 904 1-2

Egy 10 lóerejű Clayton és Shuttleworth gyárbeli új szerkezetű gőzcséplőkészlet, mely egészben 3 hóig működött, jutányos áron, kedvező feltételek és jótállás mellett eladó.

KOTZÓ PÁL

BUDAPEST, VIII. üllői út 18. szám.

Ajánl:

Brantfordi önműködő kévekötd aratógépeket, legujabb és legegyszerűbb szerkezet, acélványval; előnyei: a legnagyobb szilárdság és egyszerűség, a legnagyobb arató és a legalacsonyabb vágó-képesség, a legkönnyebb járás és a legegyszerűbb csapó-kötés.

Compound gőzmozgonyokat, 40° tüzelő anyag megtakarításával.

Gőzmozgonyokat, fa-, szén- és szalma-fűtésre 2°-30 ló erejűig.

Sínés gőzcséplőket, legujabb szerkezet, 4-szer fordítható sínekkel, rendkívül hosszú, tehát toldást nem igénylő szalma-rázókkal.

Szöges gőzcséplő gépeket, 3-4 lóerejű kettős tisztító szerkezettel, árpahéjazóval és választó hengerral. Továbbá mindenféle járgánycséplőket, vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket.

Olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek. 882 5-8

Szállítható mezei vasutakat

gazdasági, erdészeti és ipari ezélokra legjobb kivitelben jutányos áron, továbbá:

SCHLICK-féle mélyítő- és egytetemes acél-ekéket (SACK-rendszer)

Jelentékenyen leszállított árak mellett szállít a

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár

Részvény-társaság

BUDAPESTEN.

896 1-10

Kávé! Kávé! Kávé!

a legjobb minőségűek vegyítéke. **Killőnként**
bőrmentve használati utasítással

1 frt 35 kr.

1, 2, 3, 4 és 5 kilós postacsomagokban
utánvétellel.

Kávé szétküldési iroda:

BUDAPEST, X. Bányatér 7.

892 1-6

Jövődélmező mellékkereset.

Szakavatott ügyes **ügynökök**, egy teljesen solid
bankháznak felvételnek törvényszertőleg engedélyezett
sorajegyeknek előírására szempontjából

Felette előnyös feltételek mellett.

A megfelelő képzettségű **ügynököknek** fizetés is
adatik. Ajánlatokat kérjük „100 G.” cím alatt
Danneberg J. hirdetési irodájához Wien,
Kumpfgasse No 7. Telefon 4022. Jutósnál.

895 3-0

Csak akkor valódi, ha **Kneipp Sebestyén** lelkes urnak aláírásával el van látva.

Első
oszt. mech.

**Tricot- és
fehérnemű gyára**

Kapferer L. és társa cégnek
Hécs. Hernáts.

S. Kneipp

Kneipp Sebestyén lelkes Egészségi fehérneműi.

Főraktár:

Nagy-Kanizsán **Irmel Józsefnél, Keszthelyen Mérei Ig.-nél,**
Kaposváron **Lőc Mór és Testvérénél.**

898 8-12

Egyetlen egy kísérlet mindenkít meg fog győzdtetni, hogy a

Zacherlin

valóban a legkitűnőbb szer minden rovar ellen,

mivel — e tekintetben páratlan — bámulatos erő- és gyorsasággal teljesen kipusztít mindenféle rovar. Legjobban alkalmazható elhíntés által az üvegre csavart Zacherlin önmegtámasztóval.

A Zacherlint nem szabad a közönséges rovarporral összetéveszteni, mert a Zacherlin egész más különlegesség, mely soha és sehol sem kapható, mint

837 7-10

lepecsételt üvegekben J. ZACHERL névvel.

A ki tehát Zacherlint kér és papirtekercsben vagy dobozban port kap, mindenesetre meg van csalva. Valódi kapható:

Nagy-Kanizsán: Fasselholzer József, Strem és Klein, Schwarz	Bécsben: J. S. Kaufmann & Co. Csáktornya: Keszthelyen: Wünsch Ferenc, Oszmán Pál, Márton Mór és
és Tauber, Proszimeyer és Deutsch, Marton	A. Schleifer uraknál, Nagy Atádón: Nádasdi Alajos uraknál,
és Huber, Neu" és Klein, Rosenfeld Adolf,	Zala-Egeresszegen: Kaster-Sándor, Kublinsky Adolf, Unger N.
Uj. Rosenberg Miksa, Nathan Arnuth uraknál,	Wolss Jónás utóda, Gyarmati Vilmos, Rechnitzer M. uraknál,
Csongrád: Kreisler Géza és Schwarz	Bolánál.

„ZALA“

képes, ingyenes melléklete.

A kánikula martirjai.

(Egy önkéntes naplójából.)

Mohai fröccs mellett valamelyik arnyas koresma oleanderrel környezett udvarán vajmi bölcsen lehet a nyári meleget szidni, s a jeltök millióval elárasztani; de vajjon jut-e eszébe az árnyekben békétlenkedőknek, hogy nálunk keservebb áldozata is lehet az — áldott napsugaraknak?

Künn dobpergés, lábaknak egyhangu dobogása, majd fület-repesztő réz-instrumentumok „egyvelege” hallik. Jönnek a katonák — a szegény katonák. Jaj be porosak, teremő Isten! Ahun ni, az a frajvillogó majd összerogy a borjuja alatt, pedig egy rozsdás patkószeget teszek egy pengő forint ellenében, hogy üres a borjuja. Az őrmester, a „zupás”, kinek kétágn bajusza, e rettenthetlenségi, jelvény a rárakódott portól szárnyaszegetten hull alá, szilaj pillantásokat vet a korcsmaczégérré, s édes elégtételül jót lök az egyik közlegényen a puskatussal, hadd mozogjon! Csak a dobos bírja, a kutyabőrön tánczol a két páleza s a zeneértő cigány lelke ittasul a melódiától, közbe-közbe felkapja a könyökét s jót töröl saját barna ábrázatán, melyet a szép fehér por ajánlatos szintivé kezdett varázsolni.

És a hadnagyocskák? Tessék csak odanézni, bezzeg nem feszítenek most, a hóditó uniformist felismerhetlenné tette a hosszú mars, szemeiket ajánlatosabb mértékletesen beáryalni szemöldéikkel, sőt egyetlen büszkeségük a kard sem csöröghet, mivelhogy — nem éri a földet.

Nem is utólsó vágy az, melyet infanteriszt Stefán Bagoly szólóban hangoztatott, mikor az utólsó „pihenő”-t ott hagyták; cserélne szívesen a generalis második lovával, mert arra még a privátdínernek sem szabad ráúlni.

Hátul jön a vörös-keresztos kocsikét-három poros baka-láb lóg ki a muszkavázon-ellenző alól, s ha a szél félrehénti a durva függőnyt, az agyoncsigázott arcokat is láthatni. Ki tudja milyen hisies küzdelmet állottak ki

ezek a szegény legények az erőtlen testtel, míg az utszélen összerogytak, s úgy kellett a kocsiba felpakkolni őket.

Ej ismírem a küzdelmeket, Jó barátom volt a katona-bakkaucs. Csúf a

szíj oly szívósan tudja kétféle való kebelét egybefűzni, hogy a bensorult láb teljesen biztonságban lehet. Eire a szegény bakkaucsra haraguszna leginkább. Pedig oka-e ő annak, ha anyyi

HAYNALD LAJOS.

külseje ennek a jószágnak, de aranya a belseje. Negyvennyolcz csillogó fejszeg agyarkodik a talpán, sarkát izmos, kovácsolt patkó öleli szerelmesen magához, bőre erős, mint a Dürö rögtönzött „mérték”-e, s az ujon vásárolt bakkaucs-

blomtalán lábra „rá-forsítojják”, s ha a hirhedt boeskor-viselet még mindig kékik az éji homályban.

Mikor az első nagy-gyakorlatra vittek Pilis-Csaba sziklái közé, felállítottak őrszemnek, azzal a szigorú parancsossal,

Kávé! Kávé! Kávé!

a legjobb minőségek vegyítéke különként
bérmentve használati utasítással

☛ 1 frt 35 kr. ☛

1, 2, 3, 4 és 5 kilós postacsomagokban
utánvétellel.

Kávé szétküldési iroda:

BUDAPEST, X. Bányatér 7.

902 1-6

Jövődélmező mellékkereset.

Beakavatott egyes ügyekért, egy teljesen solid
bankháza felvételnek törvényszerűleg engedélyezett
sorsjegyeknek elárúsítása szempontjából

Felette előnyös feltételek mellett.

A megjelölt képzettségű ügyekért fizetés is
adatik. Ajánlatokat kérjük „100 G.” cím alatt
Danneberg J. hirdetési irodájához Wien,
Kumpfgasse No 7. Telefon 4022. Intézkü.
895 3-6

Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva.

Első
oszt. mech.

Tricot- és
fehérnemű gyára
Kapferer L. és társa cégnek
Hécs. Hernals.

S. Seb. Kneipp

Kneipp Sebestyén lelkész Egészségi fehérneműi.

Főraktár:

Nagy-Kanizsán Irmiler Józsefnél, Keszthelyen Mérei Ig.-nél,
868 8-12 Kaposvárott Lőcs Mór- és Testvérénél.

☛ Egyetlen egy kísérlet mindenkit meg fog győzdtetni, hogy a ☛

Zacherlin

valóban a legkitűnőbb szer minden rovar ellen,

mivel — tekintetben páratlan — bámulatos erő- és gyorsasággal teljesen kipusztít mindenféle rovar. Legjobban alkalmazható elhíntés által az üvegre csavart Zacherlin ümegettakarítóval.

A Zacherlint nem szabad a közönséges rovarporral összetéveszteni, mert a Zacherlin egész más különlegesség, mely soha és sehol sem kapható, mint 837 7-40

lepecsételt üvegekben J. ZACHERL névvel.

A ki tehát Zacherlint kér és papirtekercsben vagy dobozban port kap, mindenesetre meg van csalva. Valódi kapható:

Nagy-Kanizsa: Fanzlhofer József, Ström és Klein, Schwarz és Tischer, Praxlmayer és Deutsch, Marton és Huber, Neu és Klein, Rosenfeld Adolf, U. Rosenberger Miksa, Nathan Arnuth uraknál	Berzencén: J. S. Kaufmann's Csáktornyán: Strahia testvérek, Graner 'to tvérek, Heinrich Miksa és Göncy W. gyógyszerárában	Keszthelyen: Wünsch Ferenc, Oszmán Pál, Márton Mór és A. Schleifer uraknál, Nagy Atádón: Nádasdi Alajos urnál, Zala-Egerszegén: Kaster Sándor, Kubinsky Adolf, Unger N. Weisz Jónás utóda, Gyarmati Vilmos, Rechnitzer M. uraknál.
	Ceurgón: Kreisler Géza és Schwarz Béla	

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

A kánikula martirjai.

(Egy önkéntes naplójából.)

Mohai fröccs mellett valamelyik arnyas korcsma oleanderrel környezett udvarán vajmi bölcsen lehet a nyári meleget szidni, s a jelzők millióval elárasztani; de vajjon jut-e eszébe az árnyékban beképtlenkedőknek, hogy nálunk keserveesebb áldozata is lehet az — áldott napsugaraknak?

Künn dobpergés, lábának egyhangu dobogása, majd fület-repesztő réz-instrumentumok „egyvelege” hallik. Jönnék a katonák — a szegény katonák. Jaj be porosak, teremtó Isten! Ahun ni, az a frájvilligos majd összerogy a borjuja alatt, pedig egy rozsdás patkószeget teszek egy pengő forint ellenében, hogy füres a borjuja. Az őrmester, a „zupás”, kinek kétágu bajusza, e rettenthetlenségi, jelvény a rárakódott portól szárnyaszegetten hull alá, szilaj pillantásokat vet a korcsmaczégérre, s édes elégtételül jót lök az egyik közlegényen a puskatussal, hadd mozogjon! Csak a dobos bírja, a kutyabőrön tánczol a két pálca s a zeneértő cigány lelke ittasul a melódiától, közbe-közbe felkapja a könyökét s jót törül saját barna ábrázatán, melyet a szép fehér porajánlatos színűvé kezdett varázsolni.

Es a hadnagyocskák? . . . Tessék csak odanézni, bezzeg nem feszítenek most, a hódító uniformist felismerhetlenné tette a hosszú mars, szemeket ajánlatosabb mértékletesen beárnyalni szemöldeikkel, sőt egyetlen büszkeségük a kard sem csöröghet, mivelhogy — nem éri a földet.

Nem is utolsó vágy az, melyet infanteriszt Stefán Bagoly szólóban hangoztatott, mikor az utolsó „pihenő”-t ott hagyták; cserélne szívesen a generalis második lovával, mert arra még a privátúnernek sem szabad ráülni.

Hátul jön a vörös-keresztos kocsi. Két-három poros baka-láb lóg ki a muszkavászon-ellenző alól, s ha a szél félrelebbenti a durva függönyt, az agyoncsigázott arcokat is láthatni. Ki tudja milyen hősiesség küzdelmet állottak ki

ezek a szegény legények az erőtlen testtel, míg az utszélén összerogytak, s úgy kellett a kocsiba felpakkolni őket.

É! ismerem a küzdelmeket. Jó barátom volt a katona-bakkancs. Csűf a

szíj oly szívósan tudja kétfelé való kebelét egybefűzni, hogy a benszorult láb teljesen biztonságban lehet. Eire a szegény bakkancsra haragusznak leginkább. Pedig oka-e ő anyuk, ha anyyi

HAYNALD LAJOS.

külseje ennek a jószágnak, de aranya belseje. Negyvennyolc esillogó fejtű szeg agyarkodik a talpán, sarkát izmos, kovacsolt patka oleli szerelmesen magához, bőre erős, mint a Dido rögtönzött „mérték”-e, s az ujon vásárolt bakkancs-

idomtalan lábra „rá-forsítottják”, s ha a hírhedt bockor-viselet még mindig késik az éji homályban.

Mikor az első nagy-gyakorlatra vittek Pilis-Csaba sziklái közé, felállítottak brszemnek, azzal a szigorú parancsossal,

hogy testi mivoltomnak a fele szemmé, a másik része fillé változzék, hogy a határon átszálló cserebogarakat is állítam meg, hogy ellenséges kém ne jusson át bennök a táborba. A nap volt egyedi dűli látogatóm ez istenverte állomáson. Ő pedig annyi hévvel ölelt át, hogy minden további megfontolás nélkül odébb állottam egy fa árnyába keresve őrszem állást. Ha meglátnak azt felelem: „Ott nem láttam a napot”. A nap ide is elkísért. Kezdtél rajtam, főlöleges lenni minden, a mi a császári volt (vala pedig a börtömet kivéve minden császári rajtam. Az volt igazság szerint a börtöm is, még négy hónapig.) A búbajos vidék szépségeit oly szemmel néztem, mint a kijólkott állapotban a tál turós-csuszára is vállat vonogat. Egy-két önmagáról megfelelekezett szunyog neki rápöcc az orromnak, majd ismerkedési-nappalt tartott arczomnak minden érzékeny részével, s mikor végül letettem a puskát a vállamról s mindkét kezemmel hajtó-vadászot tartottam rajtam — bakot lövtem, csak a homlokon vert vörös folt hirdette vesztességemet.

Előbb csak a homlokom verejtékezett, majd sarjadó ifjú bajuszom veté gőzfürdőt, s a kigyó módra testem körül fonódó köpenyeg nyomán iszonyu hőség fejlődött, mely ingen, bluzon át kérezkedett. Oh, ha csak egy percig lehetne leheveredni!

Jött a szakaszvezető. Reám bizott három kollégám közül: Menjünk a szikla-csucsra és kelméljük az ellenség előőrsét, ha látunk egyet, nem szabad agyonlőni. Minden felőrában jöjjön egy le a tetőről hirt adni.

„Jaj! Láttatok-e már a városligetből ötödször visszatérő hatkrajczáros társaságokba fogott lovat, a kibem már nincs több a tisztá, nemes jóakarátul: hogy végig döcög a keresési-uton. Ilyen volt az én hármás fogatom is. Ha legalább sóska nőtt volna az ut mentén, vagy forrás fakad mőzesi vessző nélkül. Sehol semmi, csak a három felfelé kuszó baka.

Sok istentelen káromkodást hallottam, sőt ilyenben vettem is részt világos pillanatokban, de annyit, mint akkor soha. Nem hiszem, hogy a négyezer aprószentet kivéve csak egyet is illetlenül hagytak volna az istentelenek. Jutott az áldásból mellékesen a kapitány úrtól fel mindenik urnak: De mi haszna. A sziklára fel kellett menni, s a ki minket e terhes útra is elkísért — a nap volt. — Szeretem a napot, ha bíborszínűre festi az eget — este, azt is szeretem, ha első sugarai lopózkodnak át a hófehér felhőkön, de gyűlölöm, mikor a hátamat tekintni harmatos virágnak, üdülő mezőnek, s változtatja iszappá.

Ellenséges őrszemet, magától értődik, nem láttunk (nem is azért küldött fel az őrmester ur, hanem a minap öt pengőt kért kölcsön és nem adtam, ezért csak megérdemeltem a fontos szolgálatot). — Mire visszakürtöltek a

táborba, olyan volt az én őrszem-kompaniám, mint a tülerett paradicsom.

Hozhatták a tábori-konyha friss ebédjét, oda se neki. — A bádög-edények egyre-másra ürültek ki a kűtnél. Őt hold száraz krumpli-földet két hétre jól lehetne laktatni azzal a vízzel, a mit mi elfogyasztottunk. (Itt persze csinján kell hinni a számoknak, mivelhogy a bakamathezis valamivel fokozottabb, mint a czibileké.)

Otthon dicsekedett káplár Cserebogár Misu, hogy ők milyen pompásan fuszongyeztek az alatt négyen Leheveredtek a tábor éjszaki részében egy pompás tisztásra és ütötték déli trombitaszóig. Négy krajczár híján csaknem egy hatost nyert. (Vala pedig az összes pénzállomány negyüknél hét krajczár.)

Milyen nagyserűt fogok én aludni — gondoltam magamban, mikor a „czakumpakk” összes részleteitől szabadulva egyszer-kétszer kifeszíttem a lábamat s egyik kegyeres pajtásommal hármat a hátamra üttettem (ezt ajánlom mindekinek, a ki hasonló helyzetben magához akar térni). Ily módon állottunk parancsra. Sejtetem sem volt, hogy az őrmesteri boszu meddig terjedhet.

Felolvassák a szolgálatot. A kit tábori őrállásra küldenek: én vagyok.

Ime most megvallom, szerettem volna sirni, de valósággal sirni mérgemben. — Hiába, a könyvezést kulon kell tanulni, s nem mindenkinek juttatott az Isten fogékonyságot e studiumra.

Az őrmester tréfásan a vállamra vergetett, mikor legényeimmel indulásra készen állottam. „Ügyes legény!” Azt hittem: csufolódik, mert úgy állhattam ott a sorban, mint a paszuly-inda, mely erőnek-erejével egyenes akar maradni. — Csak mikor éjjel az őrsátor előtt a hosszú-padra fekéldtem, s felpillantottam az égbe s megláttam ott a csillagokat, a kik soha... sohasem alsznak, a melyek álmatlanul töltik az éjszakát, hogy a mi álmaink fölött virrasztathassanak; s midőn gyászos sorsomban osztozó pajtásaimra néztem, a kik velem együtt mászták meg a pillis-esabai sziklát, a czélből, hogy az ellenségnek se híré se hamvát ne láthassák, szívemre tettem a kezemet, hallgattam. És boszu nem hevité keblemet még az őrmester ellen sem. Kibékültem a sorssal, mert vigasztalt a gondolat, hogy holnap nem kell gyakorlatra kirútkölni.

Edesen szenderegtem, mint a katonák általában szoktak, szívemet nem terhelte aggodalom, s másnap nem kelle lábamat előkészíteni a szikla-törő útra. Nem tudom meddig tarthatott ez önkívületi boldog állapot; arra ébredtem fel, hogy két hatalmas könycsepp hullott a homlokomra, mivel hogy a esakóm egy pár jobbra-balra való fordulat után szerencsésen lehullott a fejemről. A két csepp után sivitott valaki a fülembbe s nyomban reá eső zuhány-féle adta visz-

za eszméletemet. — Dacára a pokoli sötétségnek, annyit ki tudtam eszelni, hogy esik az eső.

Aldott nyári zivatar volt ez. Villamlás, megnyörgés nélküli szélrohamos fergeteg, melyet öreg cseppek kezdenek meg, s mire közepéig ér, csak egy ömlik az ég millió akós hordójából.

Szerfölyt kedves állapot az ilyen. Ha csinos jó épült kőház első emeletén, dupla ablak mellett alszik az ember, mily kimondhatatlan boldogság ilyenkor sem hallani semit az éji zivatarból, s csak reggel venni róla tudomást a felkelő nap sugaraitól, melyek luskálnak s az ittasult természet gazdagságában, s nem győzik szárítani a fák lucskos leveleit, a házak cserépfödőt, s fajuhejt a ruczak tavának gyors áradását. — Valóságos ruczatóvá változott előbb a hátam, azután a borjum, s utóljára a bakkancsom is. Nöhettem tetszéseimre, mert a hol meghuzhattam volna magamat, nem akadt olyan ember-alkotta hely. — A hányt léptem (mert elvégre is ilyen körülmények között legjobb sétálni), annyiszor adott hangos életjelet magáról vízáradásban lévő czépellém, s engem ez a szokatlan hang kezdett mőfelett mulattatni. Soha sem csikorgott a cipőm (pedig lett volna jogcizme hozzá, mivel ritkán volt időjére kifizetve) s ime most a gyászos éjszakán oly hangzatos, mint egy Hobmann-féle rezonator. Mellékesen megjegyzem, hogy a köpenyeg is lényeges változáson ment át, sőt a „koldustarisznya” is (műneve: prófunt-zaesko) megtelt prófunt helyet hamisítatlan esővízzel.

Valószínűleg más is tette hasonló esetben azt a nem mindennapi tapasztalatot, hogy valami hősies érzület szállja meg ilyenkor az ember kebelét. Vannak kik tüntetően néznek farkasszemet az ég foszladozó szennyes felhőivel; mások egykedűven támaszkodnak a fa suda-rához, némelyek fűtőrészeknek, sőt halottan énekelőket is; én gyakorlatban magam a táv-ugrásban. A hirtelen keletkező bokáig érő tőcsákat a vaksötétben taláalomra ugráltam át, meg pedig olyan szerencsésen, hogy rendszeren a tőcsa kelles közepére kerültem. Ilyenkor hatalmas adag loccsant az arczomba, s bizony a számba is jutott. Aztán elgondoltam magamban: teremtő Isten, milyen boldog vagyok én! Ha most esetleg egy női társasággal tettem volna ezivil minőségben hosszabb kirándulást, s utólré volna ez a fergeteg, ugyan-csak kellene a paraplékat tartani, a pocsolyákat száraz lábbal méregetni, az elemőzsiás kosarakat vállra véve czipelni, s azon felül még — yieczelni a kisasszonyoknak, hogy „jó hangulatban maradjanak. Aztán elgondoltam azt is, hogy az én őrmesterem, kinek a sátra tisztességes kicsiny, a ki kényelmesen nekivetkőzött az éjszakai nyugodalomnak, most valószínűleg nyakig

uszik. Kezdettem magamat jól érezni. Roggore kisdű a nap, az én vitez baj társaimat négy órára feltrombitálják. — Hirtelen parancsban kiadják, hogy bakancs helyett „csizmát“ kell huzni. — tetszik tudni mi az a katonacsizma? (Az enyém lehetett egyenként a rendes felszerelésekkel egyentemben, kivéve a lábammat belőle, három kint.) Ez a gyalogságnak kiosztott miniatűr-Krupp ágyú. Azután mennek az iszapos, sáros, meredek, csuszamlós hegyi utakon; az eső után elhűrgesült nap villogó boszúsugarait löveli szerteszét, s megizzásztja, elárasztja úgy az én örmesteremet, hogy ezért a bűnhődésért még az apagyilkosságot is meg tudnám neki — kötelhalálra kegyelmezni.

Csak gonoszak, önzők, haszonfésők vagyunk mi emberek. Nemesak a civíl, fájdalom, a katona is az; sok jó kívánságot elmondunk egymásnak, névnapokon, születési előestéken, bucsulakomán, egy-egy pohár borért, hanem a hol teherünk, kamatostul visszafizetünk minden méltatlanságot. Nem szépítem a dolgot. Mikor az általam megjósolt reggel csakugyan beköszöntött, s a nap éppen úgy kezdett sütni, mint én óhajtottam, s a táborban kiadták a csizma-ottrét, s az én örmesterem czammogva elment előttem a csapatjával: igen-igen élesen — kacagtam.

Gadi Mózes.

Haynald Lajos. †

A magyar nemzet még közvetlen hatása alatt áll a nagy veszteségnek, mely Haynald Lajos, a kalocsai biseros halálával ért. Mert a veszteség nemesak a katolikus egyházzé, de az egész nemzeté is, mely egyik leghívebb fiát veszítette el Haynaldban.

Nem ezélünk e helyen föleleveníteni a halhatatlan érdemeket, melyeket az elhunyt főpap a közélet minden terén szerzett. Megtettük azt, midőn a súlyos veszteség ért, itt e helyen bemutatjuk arczképét a megdicsőültnek, hogy ismerje meg mindenki, a ki nem ismerte. Legyen áldott emlékezet!

Öreg ember.

Öreg ember, öreg ember
Régi kalendárium:
Rossz idöket jövel egyre
Verőfényes szép napon.

Szellő ha fű, langy eső jár,
Neki már az fergego;
Hogyha bé nem futnek otthon
Tavaszon-napon didereg.

A virág se vidámítja,
Hogyha látja, szomorú:
Eszébe jut, eszébe jut
A halottas koszorú.

Vidám ifjut hogyha meglát,
Sivya mondja: A fiam!
Ha leánykát: A leányom!
Öreg ember maga van.

Csinda Dező.

A templebeli királyfi.

Alatok a nagy fran zia forradalomhoz.

A nagy forradalom százados évfordulója felelevenítette mind ama nagy és kis embereknék, nagy és kis vótannaknak emlékét, kik elősegítették a nagy forradalmat, vagy a szabadság eszméjének utjába álltak, hogy életükkel lakoljanak gyászos vakmerőségükért. Megsírattuk XVI. Lajost és hóhérait. Mind egyaránt bűnösök és ártatlanok voltak; mind egyaránt nem érdemlik meg könyeinket s mégis mind ártatlan, mind bűnös volt. A király, a ki oly jó és oly gyenge volt, a ki oly sok jót akart s oly sok rosszat tett; hóhérai; a kik oly embertelenek voltak, de az emberi jogokért harcoltak és haltak meg. Mind megsírattuk őket. Csak éppen egyet nem. Azt az egyet nem, a ki egyedül volt ártatlan, a ki legtöbbet szenvedett és legtöbbet vesztett: a gyermek XVII. Lajost, a koronaörököszt.

Az e század elejéig divott lelkiismeretlen történetírás Lajos trónörököszt egyszerűen agyonkínzóttak embertelen felügyelője és gyámjapja, Simon cipész által. Az újabb történeti kutatások azonban kiderítették, hogy a szerencsétlen királyfi nem halt meg börtönében, hanem onnét kiszabadult. Mindent, a mit róla eddig felderítettek, elmondok.

Már I. Napoleon uralkodása, de még inkább XVIII. Lajos alatt több kalandor jelentkezett, azzal az állítással, hogy hogy ők volnának XVI. Lajos fia. Egynek kivételével valamennyiüket törvény elé állították. Gazságuk kiült s több évi nehéz fogsággal büntették őket. Azt az egyet pedig, bár maga követelte többször, hogy állítsák bírái elé, a kik megvizsgálják jogait, soha sem engedték törvény elé. S ha tulhangosan követelte ezt, egyszerűen kiűzték Franciaországból. Ez embernek neve Naundorff Vilmos, foglalkozására órász volt. Élettörténete felét emlékirataiból veszem át, melyek 1832-ben Londonban megjelentek; másik felét pedig hivatalos iratokból és oly emberek emlékirataiból, kiknek inkább érdekükben volt eltagadni őt, mint elismerni, hogy XVI. Lajos fia.

Naundorff dauphin korának leírását a híres versaillesi uttal kezdi. Azután áttér a varennesi utra és augusztus 10-ikére, a királyság bukásának és a templebe csukása napjára. Majd részletesen festi a királyi családnak életét a fogságban és állításainak igazolására hivatkozik nővérére, Angonléme hercegnőre. Angonléme hercegnő, kit Naundorff később is és levélbelileg is kért, hogy tegyen mellette tanúságot, hallgatott. Pedig mint Angonléme hercegnő emlékirataiból kitűnik, meg volt győződve, hogy Naundorff az ő testvére. A hercegnőt e halhatlan gazságra az

ragadta, hogy nem akarta fényes állását az udvarnál feláldozni, mert tudhatta, hogy testvérét úgy sem segítheti trónra. Azután a templeből való szökését írja le. A királyi ház barátai royalista érzelmű öröket csempésztek a fogházba. Ezek opiummal elaltatták és felvitték a temple tornyába, hol régi lim-lom közé rejtették és tapasztalásról gondoskodtak. Helyébe egy babút tettek ágyába. Mikor eltűnését megtudták, a fogház őrei egy néma gyereket csempésztek a babú helyére és azt megmérgezni kísérelték meg. Hogy némileg megtartsák az alakíságot, a temple orvosért, Desaultért küldtek. Ez rögtön felismerte a mérgezést és barátjától, Chopart gyógy-szeresztől ellenmérget kért. Egyuttal felkérte, jöjjön, nézze meg ő is a beteg gyermeket, mert úgy rémlik előtte, hogy a beteg gyermek nem a herceg. Chopart igazat adott az orvosnak; másnap mindkettő mérgezés következtében meghalt. De a néma gyermek nem volt rávehető, hogy őreinek megtegye a szívességet, hogy meghaljon. Hát hoztak helyébe egy angol korbán szenvedő gyermeket, a ki udvariasb volt s 5 nap mulva meghalt. A herceg barátai most a holt gyermeket felvittek a herceg helyébe, ezt pedig moriummal elaltatták és a koporsóba tették. A halottas kocsis koporsójából azután utközben a koporsó alatti szekrénybe rejtették, az ő es koporsót pedig a Saint-Marguerite temetőben behantolták. Mikor a herceg eszmélehez tér, egy Delmar nevű svajczi nő társaságában találja magát, a ki a templeben férfinak átöltözve, őrt állt ajtajánál. Ez az asszony elviszi a vendéi felkelő sergéhez, de csakhamar ismét elfogják. Innen is kiszabadul Montmorin gróf segítségével. Naundorff azt állítja, hogy Beauharnais Josephine asszony volt legelső pártfogója. Ebben lehet valami igaz. I. Napoleon emlékirataiban azt mondja, hogy neje, a császárnő (Beauharnais Josephine) gyakran említette előtte, hogy a dauphin életben van. Asszonybeszédnek tartotta, de a császárnő addig ismételte, hogy Lajos herceg kiszabadult a templeből és hogy helyette egy üres koporsót temettek el, míg végre elrendelte a herceg sírjának megvizsgálását. Csakugyan azt jelentették neki, hogy a Saint-Marguerite sírjában üres koporsót találtak.

A dauphin most Montmorin gróf kíséretében Rómába menekült. Am Beauharnais Josephin férje, Bonaparte tábornok ide is elhozta szuronyok hegyén a szabadság eszméjét, a pápától szeretlen zsarnoksággal elnyomott nép felázadt. Róma ejkeseredett utcái harczok színhelye volt. Ez alkalommal — s tán nem is véletlenségből — kivált a herceg háza, Csakis ő és Montmorin gróf menthették életüket. Cselédek és egy gyönyörű 17 éves leány, ki a herceget kísérte odavesztek. Hájója száll-

AZ ÚJ KIRÁLYI PALOTA.

(A Krisztina-város felől.) Ybl Miklós tervszete szerint.

tak, hogy majd Angliába mennek. Utközben elfogják a herceget, vissza viszik Franciaországba és a börtönbe, de csakhamar kibocsájtják, miközben szigorúan meghagyják neki, hogy többé ne merészeje lábát francia földre tenni. Azonban, alig hogy néhány napig szabad, újra elfogják és 1803-ig fogságban tartják. Ekkor ismét kiszabadul Montmorin és az életfogytiglani konzul nejeinek, Beauharnais Josephinének segítségével. Barátai most alkudozó-sokba bocsájtkoznak a provencei gróffal, a későbbi XVIII. Lajossal. Ez nem csak hogy vonakodik őt elfogadni, hanem még ellenségei és üldözői sorába áll. Hiszen ha elismerné, le kellene mondania a reményről, hogy valaha Franciaország királya legyen. A herceg most Mannheimnak veszi útját Enghien herceghez, a ki ismerte létének titkát. Strassburgban azonban újra elfogják és 1809-ig börtönbe vetik. Innét ismét Montmorin és a császárnő fia, Beauharnais Eugen alkirály szabadíttják ki. Montmorin társaságában most Csehországba utazik a braunschweigi herceghez, kitől ajánló levelet kap Berlinbe. Utközben még kétszer elfogják, sőt Montmorint le is lövik, ő ismét kiszabadul és végre Berlinbe jut. Itt a hadseregbe akart lépni, de mivel nem voltak iratai, elutasították. Ekkor Lecoque berlini rendőrfőnöklőz fordult és egy csomó iratot kézbesített neki, melyeket eddig kabátja gallérijában tartott. Lecoque rögtön felismerte XVI. Lajos kezirását és az iratokat Hardenberg államkancellárnak adta át. Hardenbergtől ez iratokat többé sohasem kapta vissza. Csak is annyit tett a herceget, hogy Naundorff névre szóló igazolványt állított ki számára és utasította a spandani városi tanácsot, hogy vegyék föl polgárai sorába, daczára annak, hogy az elírt irományok hiányzanak. Naundorff itt mint órásmester települt le. E mesterség, mint tudjuk, nála esaládi hagyomány volt. Spandauból Brandenburgba tette át otthonát. Itt a postamesteren elkövetett rablógylkosság és pénzhamisítás gyanujába keveredett. Ártatlansága kitűnt, még is 3 évi kényszermunkára ítélték család miatt, mert a tárgyalás folyamán a francia trónörökösnek adta ki magát. De még újságába se érkezett, mikor már ott várta a királyi kegyelem. Hardenberg tanácsára most Cressenbe ment lakni, magával vive nejét is, egy csinos polgári leányt, Einert Jankát. Itt rögtön barátokra talált. Petzold államügyész, s mikor ez mérég által kimúlt, ennek utóda Laurikus, a nagyhatalmak követelinel Naundorff igényeinek megvizsgálását kérték. De Laurikust is megmérgezték. Ekkor Naundorff elhagyta, hogy Párisba megy.

Naundorff már évek óta hiába irt nővéréhez, Augonléme hercegnőhöz, nagybátyjához: a királyhoz és Berry

herceghez. Azonban alig, hogy Párisba ért, már is lelkes pártfogókra talált. Ramboldtné asszony, a ki születésétől a temple-be záratása napjáig mellette volt, és anyja egyik udvarhölgye San Marco de Hüllaira marquisnő és ennek

azoknak feltűnt csodálatos hasonlósága által Mária Antoinettehez. Eppen Párisba érkezésekor folyt két csalónak a póre, a kiket, mert Lajos hercegnek állították magukat, több évi kényszermunkára ítélték el. Naundorff három

ELFOGYOTT A NŐTA. Margitay Tihamé rajza.

ferje rögtön felismerték. Kivált mikor megmutatta hal vállán a galambalaku anyajegyét. Es ráismertek a volt udvar valamennyi meg életben levő szolgálói és tisztjei. A kik pedig nem ismerték,

éven át hiába kérte a vizsgálatot ön-maga ellen. Pedig ő csinálta a legnagyobb zajt; külön lapban védte és követelte jogait, sőt nyilvánosan Dauphinnek czimeztette magát. Végre is

veszélyessé kezdett válni az uralkodó királyra nézve. Egyszerű miniszteri rendelettel kiutasították az országból. Londonba ment hol kinyomatta emlékiratait. Ez volt utolsó fellépte a nyilvánosság előtt. 1845-ben, augusztus 10-én a legnagyobb nyomorban meghalt. Családja hosszabb ideig Drezd-

dott. A XVI. Lajos udvarában megfordult emberek mind eskü alatt állították, hogy ők Naundorfban felismerték a dauphinet. Augouléme hercegnő és egykori játszótársa Lárochefoucauld herceg pedig kitérő választ adtak. A bíróságnak pedig volt esze, határozott vallomást nem követelni tőlük. Végre az

fel. En is láttam őt akkor a nagy opera egyik ~~filozófiai~~ pályájában. Feltűnt még egyre hasonlatosságával nagyanyjához. Azóta hírét vesztettél. De a Naundorf-ügy még nem tűnt le a napirendről. Három év előtt több vas-kos kötet jelent meg e tárgyról, melyben kimutatják, hogy Naundorf ~~leány~~ XVII. Lajos volt, és hogy a szerencsétlen Lajos herceg nem volt az embertelen Simon cipész áldozata, hanem koronázott gazembereknek politikai áldozata.

Josz Ányó

VIRÁGOK KÖZT.

ban tartózkodott, hol leánya Amélie, Mária-Antonia királynőhöz való csodálatos hasonlatossága által feltűnt; Alig hogy Naundorf Párisból távozott, a király megengedte, hogy igényeit egy bíróság megvizsgálja. Azt hitte, hogy a kiutasított Naundorf már nem árthat neki. De majd nem csaló-

lyet hosszúra nyújtottak, míg végre egészen elaludt. Nem is ébredt többé fel, csak 40 év múlva. Mikor Chambord gróf-halálával kihalt a Bourbonok ága a bourbonisták ekkor Naundorf Amélie kisasszonyt Párisba hozták, hercegnőnek czimezték és mint Bourbon trónjelöltet állították szembe a párisi gróf-

Az ifjúkornak . . .

Az ifjúkornak onladékan
Visahangra kel a dajkaének
Cseng-bong a rim . . . és lelkeu álma
Lelkét ábrándvilágba téved.

„Élt túl az Operenciákon
A messi Tündérhonba' hajlan
Egy elbűvölt királykisasszony
Könnök között, örök ~~szép~~ . . .

Szegénykét egy nagy sziklaváiba
Zarád a gonosz varasszal.
S hogy hozzá egy lélek se férjen,
Sarkányok őrzik a várat.

De jött egy deli, hős levente
S megszabadítá őt a bajtól,
ÉS férje lett. . . cseng-bong a rim . . .
Rá szívem titkon összejajdul.

Oh mi'rt nem távol, zord magányban,
Tündérkastélyban, bűvöletbe?
Miert nem élsz te ottan édes?
Hi lovagod hozzád nietne.

Megmen'énélek a pokolból!
De óh! . . . A magas társaságban
Lelkét az etiquette ifalma . . .
S szívünk élvezik bús magányban.

Kempelen Farkas

Hurcolkodóskor:

A lakás'ba 'el van mondva,
Hurcolkodni kell belőle . . .
Fel az ember már előre,
Hogy sok kár lesz a butorba,
S mennyi minden összetörve?

S más lakásban míg betesznek
Mindent szépen új helyere . . .
Kiszemelve hova fér be
Ez, vagy az . . . addig kezdődnek
Nem lesz nyugta, pihenése!

S hogy ha szív mond fel a szívnek,
S a mi benn volt mind kiszórta
Hülegyen az utca porba
S kincseid míg kőn fekszenek,
Mennyi lesz ott elliporva!

S míg egy újabb szívre lelneél,
S abba raknád kincseid be
Mennyi könny gyűl szemeidbe?
Es e fájó gyötrelennél
Lelked erőt nem veszít-e?

Oh ne bánj, ne! azt a szívet,
Mely kitűnta szörni durván
Kincseid . . . hisz ott az utcán
Mind talán el nem vesztőd,
S lesz helyök meg idők mul'ján.

Dörny János

LENA.

VITTORIO BERZESIO REGÉNYE.

(Híszaból fordította V. SZÓCS GÉZA.)

(Folytatás.)

V.

Egy új élelem a Lena életében.

Egy nap valami egészen új arckifejezéssel, tekintettel lépett barátjának szobájába Elvira.

Összevegyült tekintetében a boldogság a nyugtalansággal, a büszkeség és öröm a féltékenységgel, az élénkség, közlekedés a titkolózás vágyával.

Mindjárt egyedül akart maradni Lenával, mert valami érdekes és titkos dolgot akar neki elbeszélni.

Az „ex” kereskedő leánya azonnal teljesítette főrangú barátjának a kívánságát, s ez közölte vele azt az édes, drága titkot, a mely egy tizenhét éves leánykát olyan nagyon boldoggá szokott tenni.

Elvira szeretett, és joggal remélte, majdnem tudta, hogy szerelme viszonyra van.

A fiatal ember, a ki szivecskéjét megdobogtatta, mindennel bírt, a mi csak valakit kedvelté tehet; fényes nével, gazdagsággal, előzékenységgel, szellemmel, és jó hírnével — fiatalsága mellé.

Egy nap nagy örömmel vette észre, hogy utaik minduntalan találkoznak. Ha szinbázba ment, vele találkozott, ha templomban volt, akkor meg ő nyújtotta át neki a szenteltvíz-tartót.

Nemskóra be is mutathatta magát a márkának és márkének, gyakran volt alkalma a kis leánynyal fáncozni, s mindannyiszor közelebb és közelebb jutott a szívéhez; kevés szóval is sokat tudott mondani, s hallgatásával is meg tudta magát előtte értefni. Aztán napról-napra gyakoribbakká lettek látogatásai a Santaflora palotában; s az Elvira szülei folyton fokozódó rokonszenvel fogadták, mert kiváló szellemi tehetségei egészen elbájolták őket.

Elvira édes felindulással látta, hogy itt egy vidám, boldog, s minden szomorúságtól, szenvedélytől ment regény folyik le, melynek még csak utolsó fejezete — a szerencsés, boldog vég — van még hátra.

S ez a boldogság valami új szépséget, bajt kölcsönzött a szép fiatal leánynak; — Lena legalább azonnal észrevette ezt az ő kedves kis barátján.

Azonban ő is különös izgatottságot érzett Elvira szavairól.

Elpirult, majd összeszorult a szíve; vajjon ki lesz az, a kit ő szeretni fog?

Szerelm! Erre az észre nem is gondolt maig, nem sokat törődött vele, nem firkászta, hogy milyen lehet. De azt látta az Elvira nagy boldogságáról, hogy valami kimondhatatlanul édes boldogságot rejt magában.

Sok-sok kérdést intézett azonnal Elvirához. S a kis márkínó kimerítően, lelkesedéssel és szeretettel felelt min-

den egyes kérdésre; a szerelme ékeszölővé tette őt boldogságának esete-lésében.

Lena ugy szitta magába az édes beszédet, mint a szonju föld hosszú szárazság után az üdítő esőt.

Ez az új érzelem egészen ismeretlen ábrándvilágba ringatta őt; felidézte emlékében mindazon férfiak képét, a kik szépségét megbámulták, a kik elragadtatással üdvözöltek, vagy szóltak hozzá; emlékezett most már tisztán, hogy egy csinos, sugar ifjú milyen édesen, milyen hosszasan nézett reá, többször epedő tekintetű, nagy fekete szemével.

Hogy ki ez az ifjú, azt ő nem tudta; nem is látta már régóta, eddig talán nem is törődött vele. Hanem most — ez édes órában — tisztán tűnt fel előtte képe, nyulánk alakjával s édes nézésű nagy fekete szemével.

Hol látta először? Nem tudta. Hanem azt tudta, hogy már akkor is egészen átjárta tekintetének a melege; s aztán akárhová ment, mindenütt érezte azoknak a fekete szemeknek esdő, könyörgő, epedő, — majd eleven, örömmel teli, büszke nézését, — ha véletlenül hosszabban esett reá tekintete.

Aztán mindennap — bizonyos órában — két, három, négyzers is elment lakásuk ablakai alatt; lopva fel-fel-nézett, — néha hosszasan rajta felejtette szeméit az ablakon, a melynél ő álmi szokott — sokszor megleste, mikor valahová ment, — távolról követte.

A mint így elgondolkozott, eszébe jutott, hogy épen az az óra van, mikor az ismeretlen az ő ablaka alatti szokott sétálni.

Önkénytelenül is kitekintett s ő ott volt! Nékítámaszkodva egy ház falának, az ő ablakait nézte, ugyanazzal az epedő, kéro tekintettel.

A leánya olyan mozdulatot tett, mintha vissza akarja huzódni az ablakból; s ekkor az ifjú olyan kéroleg, — sőt szemrehányolng nézett reá, hogy nem volt képes az ablaktól elmenni; maradt, s önkénytelenül is élénk tekintettel viszonzta az ifjú üdvözlét.

A leány mosolygott; s az ifjú arcán a hirtelen, váratlan örömsugara villant meg; valami különös vágy és szerelme volt a tekintetéből, boldog mosolygásából kiolvasható.

Lena ismétellen, mélyen elpirult s lassan leejtá a himzörámát, a mely mellett dolgozott.

Ez alkalommal feltűnt neki, az ifjú arcvonásainak gyöngéd finomsága, magas és derült homloka, urias, de kissé komoly viseelkedése.

Visszagondolt Elvirával folytatott beszélgetésére. Ismét feltűntek lelkében azok az édes dolgok, a miket a kis leány oly szépen tudott elmondani — s ő is vágyat érzett magában — szeretni, és szeretve lenni.

Mi lehetett az, a mi annyira vonzotta elhez a fiatal emberhez? A ne-

mes komolyság, a mi ott állt a homlokán, a tűz és égő szerelme, a mi nagy, szép szeméből sugárzott ki, avagy kitarása nyerte meg, a melyvel mindenütt kísérte őt? Nem tudta, de érezte, hogy ennek a fiatal embernek a képe folyton ott lebeg, ott kísért előtte; heves vágyat érzett magában, hogy végre megismerhesse; mert eddigéig csak ismeretlen, titokba burkolt ismeretlen volt előtte, a kivel még egy szót sem vajthatott életében.

VI.

Az ismeretlen.

Alberto Peligni-nek hívták, és tizen-nyolcz éves volt.

A szerencse megáldotta őt földi javakkal, — talán többel, mint a meny-nyire szüksége lett volna — de a balsors megfosztotta őt már kiskorában édes szülőitől.

Rokmai, kikre a fölötté való gyámkodás volt bízva, beadták egy jezsuita-nevelőintézetbe.

Alberto tehetséges, tanulékony, jószívű és jóindulatú természet volt, de hajlandó a tulságos lelkesedésre, sőt mondhatnók: fanatizmusra. Képzeltelensége nagy volt, majdnem a tulságig csapongó; szeretett magában légvárakat építeni, felvevönívva gondolkodni nagy dolgokról; többre becsülte a csendet a zajos életnél, az olvasást a beszédnél, a kérést az erőszakoskodásnál, az áldozatot a küzdelemnél.

Valami titkos vágy lángolt benne, a mely nagy dolgok véghezvitelére ösztönözte. Ugy volt teremtvé a lelke, hogy mindig, csak nagygyal, jóval és nemessel — de ép ezért többnyire titokteljes, misztikus dolgokkal — tudott foglalkozni.

A történelmet, a költészetet tanulmányozva, tele szívta a lelkét holmi fenséges dolgokkal, a miknek eredményeképen folyton előtte lebegett a di-csőségnek, e veszedelmes syrénnek csábító képe.

Nagy, nemes akart lenni s ezt ugy vélte elérni, ha valami különös eddig hallatlan áldozattal, önmegtadgató hőstettel lepi meg a világot.

Ábrándjaiban hittérítőnek képzelte magát, a ki bejárja a világot, terjeszti a műveltséget, és a keresztényen hitre téríti a mohamedánokat; költőnek, a ki az angyalok nyelvén énekl az örök igaz és örök szép diadalát, szebben mint Homeros; új Xávérnék látta magát, a ki, kereszttel kezében hirdeti a Krisztusi hit fenségét és diadalát.

Teljes meggyőződésével hitte, hogy ilyen nagy dolgok véghezvitelére van elhivatva; nem tudta, hogy melyik lesz a három közül, s kérte az istent, világosítaná őt fel, küldene neki fény-sugárt, a mely megkönnyítse számára a választást.

(Folyt. köv.)

Az új királyi palota.

(Ybl tervezete)

Minden magyar embert éleken érdekel, hogy lesz-e új királyi palota, mert a mostani szűk s nem alkalmas arra, hogy mindnyájunk obajlása: a magyar udvartartás, teljeseedik. Hogy a magyar királyban megvan a jóakarát, bizony-ság erre, hogy már évek előtt megbizta az ez évben meghaldogult Ybl Miklóst az új királyi palota tervezetével. Ybl e tervet elkészítette s ő felsége azt kivételre el is fogadta.

E terv szerint az új várpalota homlokzata a Krisztinaváros (Buda) felé fordul és a régi várkastélyal két szárny-épülettel úgy van összekötve, hogy az új épületrész bezárja a mostani nyit, a várak előtt elterülő udvart s mind a négy oldalról zárt udvarrá alakítja át.

A régi kastély ama helyén, a hól a díszterem van, egy új épületrész épül, a régi díszterem megnagyobbítása céljából, s ez által a dísz-terem az eddiginél csaknem felénivel nagyobb lesz. Ehhez még az egész díszterem körül vezető karzat járul, a mely a könnyű közle-kedést közvetíti a térhő két oldalán fekvő többi díshelyiségekkel, a nélkül, hogy az ünnepségek alkalmával rendszeren túltömött termet igénybe venni kellene. Ezenkívül e terem második emeleti magasságban széles díszes karzat van, a mely lehetővé teszi azt, hogy az országgyűlés megnyitásánál és más hasonló ünnepségeknél a közönség is jelen lehessen.

A nagy és díszes, felülről világított fölépcsőn át az első emeletre jutunk, a mely kizárólag a trónörökösnek és családjának a lakosztályait foglalja magában. A trónörökös lakosztálya csaknem közvetlenül a király lakosztálya mel-lett fekszik a régi kastélyban és e két lak-osztályt szép és tágas folyosó köti össze s közöttük csak egy nagy étterem s a pár vendég-fogadóterem fekszik, a melyek körül a király-nak lakhelyiségei célszerű módon vannak elhelyezve. Ez emelet másik része a trónörö-kösné lakosztályait foglalja magában, a mely a trónörökös lakosztályaival összeköttetésben áll. A többi helyiségek az udvartartás céljaira s a szolgálak lakásainak szolgálnak.

A kolosszális kőalapzatok a rajtuk nyugvó kastélyllyal együtt valóban nagyszerű látványt nyújtanak. Ehhez járulnak még az új út épí-tése által szükségelt lejtős falak, a melyek a Krisztinaváros felőli hegyoldalnak festői díszet kölcsönöznek. Nem kevésbé díszes látványt nyújtanak az építkezések és átáthelyezések által nyert területek, a melyek a várkert megnagyobbításánál és díszítésénél szolgálnak s a várkertet sík egyenes területekkel gazdagítják.

Ilyen és ezekhez hasonló átalakulások azok, a melyeken a vár e része a legközelebbi években át fog menni. Az összes munkálatok, beszámítva az utakat is, a megállapított építési program szerint tíz évre vannak tervezve. Az első négy év a királyi várak fölépítésére, az utána következő három év pedig a régi díszterem átalakítására van száruva, s az utolsó három évben fogják elkészíteni az órség és a garda épületét és a várkertet az építési költségk mintegy hat millió nyolczszázezer forintra rúgnak.

FEJTÖRŐ

Képtalány.

Számrejtvény.

- 23, 49, 74, 45. Egy remek magyar viziték.
 29, 86, 86, 36, 89, 91, 50, 47. Othelloi szenvedély.
 97, 24, 15, 68.
 3, 61, 94, 63, 36, 56, 55. Híres orvos, ki az agyszerkezetből a jellemre következtelt.
 14, 92, 81, 85, 24, 76. A ki a mesterséget magán fokra fejleszté.
 14, 40, 44, 27, 12, 76, 36, 7. Államkormányzó hivatal.
 31, 34, 65, 66. A honvédség óhaja.
 4, 54, 6, 13, 19, 3, 13, 59. Ennek megtoldásaival.
 38, 54, 24, 35, 61, 62, 46, 11. Európa Eris-almája.
 75, 63, 52, 69, 60, 92, 72. Ez szeretőn öntyelmi.
 32, 71, 3, 68, 18, 65, 99, 8. 79, 70, 58, 59. Ez szeretőn öntyelmi.
 31, 65, 12, 20, 73, 69. Ez szeretőn öntyelmi.
 29, 18, 83, 15, 21, 10, 90, 90, 45. Ez szeretőn öntyelmi.
 3, 77, 61, 17, 32, 65, 33, 2, 1. Ez pedig az előbbi hú bojtárja.
 67, 27, 99, 93, 69. Marsdoni Nagy Sándor szü-letési helye.
 68, 51, 65, 26, 42, 9, 88. Bajor klimatikus gyógyhely.
 83, 25, 96, 59, 78, 33, 87. Magyar-matinée.
 80, 65, 99, 98, 31, 34, 4, 76. Falusi ózai munka csürben.
 63, 29, 74, 73, 70, 84, 82, 79. Mely egyáltalán mulatság is.
 28, 40, 57, 43, 51, 42, 65. Falusi kertjeink illatos nö-vénye.
 64, 61, vénye.
 22, 37. Tagadósözöcska.
 1-99. Az Abazi gyerek notája.

Büvsrejtvény.

E pontok helyébe a betűk akként helyezendők el, hogy a két leghosszabb sor felülről lefelé és balról jobbra olvasva, egy nemrég elhunyt jelezünk nevét adja.

Az alakítandó szók értelme:

1. Betű az abécze középből.
2. Közlekedési eszköz.
3. Pieszny állatka.
4. Más szóval öreg.
5. Úgyirat.
6. Híres festőművész.
7. Egy erdélyi napilap.
8. A közbiztonság öre.
9. Ilyen legyen a férfi.
10. Szerencsétlen, a ki ilyen.
11. Másalhangzó.

A múlt számban közölt talányok megfejtése:
 A képtalány: A turini remete.
 A szótalány: Erzelem.
 A szótágrejtvénye: A hun utódok — Váradí Antaltól.

MULATTATÓ

Sejtelme sugja.

Vizsgáló tanár: É s mit gondol, mikor fog ez az új östökös ismét mutatkozni?
 Tanárjelölt (határozott hangon): Száztíz év múlva.
 Vizsgáló tanár: Miből következteti ezt?
 Tanárjelölt: Sejtelmem sugja.

Az udvaron.

Felzáródnak akart egy székely a szomszédjával s a mint látja, hogy ez az udvar reggeli abrakhoz a zabot porozza, átklál: — Kinek rázod azt a zabot szomszéd, csak nem nekem?
 Szomszéd: Dehogy neked, hisz azt hatnád, hogy a szomszéd a világosra hol szokták abrakolni!

A kaszárnyában.

Parancsba volt adva, hogy minden valamivaló katona a rapporton kérelmét a lehetőségnél adja elő, a mi előnyére fog válni.
 Egy székely baka az ujjasmellény megdítása végett való kérelmét a kapitány előnémetől így adta elő: „Herr Hauptmann ich bitte mit gehorsamt, lassen sie meine Ornelleiben kerdeuchvorverzfrontmachen.“

Jogos kérdés.

A falusi tanítónak, kit tanítványai nagyon szerettek, de a község tanácsa gyalázatosan rosszul fizetett, nevenapján ékes rigmusokban adózott a kupak-tanács s válogatott kívánságokkal bőven ellátták, s végül egy harsogató éljenzésbe törtek ki.
 — Köszönöm, fiam, hogy eljöttök, csak ne mondjátok meg, hogy — miből.

Termés és dicsma.

— Hány hordó bora lett az ekléziának kurátor uram? — kérdezé a pap.
 — Hát kérem alásan, lett volna vagy de addig okoskodtunk Szűcs Péter egyháztanácsos komám urammal, hogy őtbe be-ritottuk.

Morész állítás.

Egy jámbor uri ember, a ki csak néha néha adott életjelt önálló véleményéről, egy alkalommal hallotta, hogy Blahánét szeretőn dicsérik, mint a népszínház, sőt mint Magyarország legmagyarabb művésznőjét.
 — Micsoda! — vágott közbe lelkesedéssel kinyúlt arczával — én el merem mondani, hogy Blaháné az egész világ legmagyarabb művésznője.

Csodálatos találkozás.

Jancsi: Mondja meg csak apámram, G-tencsén születtem-e én?
 Apa: Ott, édes fiam.
 Jancsi: S ed's anyám Eresztevénybe' születtem?
 Apa: Ott hát!
 Jancsi: S hát kied-hol született ed's apó?
 Apa: Bicszadon, mi bajod vele?
 Jancsi: Méges nagy cauda, hogy mi igeszetalálkoztunk!

A jó örökösök.

Egy igen gazdag öreg nőnek az volt a szokása, hogy évenként ünnepélyt rendezett s valamennyi rokonnak meghívott, a kik közül természetesen sokan örökösre számítottak s gazdag rokon halála után. Egy ilyen ünnepélykor az öreg nő, nagy családjáról szólva, így kiáltott fel: mily ócsor és lélekemelő látvány ennyi virágzó sarjat láthatni magam körül, kik mindnyájan ugyanazon törzsből hajtottak.

— Óh! — mondá a jelenlevők közül az egyik szomszédjához, — a sarjak még inkább virágoznak, ha a törzs a földben van.

Az új királyi palota.

(Ybl tervezete).

Minden magyar embert élenkel érdekel, hogy lesz-e új királyi palota, mert a mostani szűk s nem alkalmas arra, hogy mindnyájunk ohajtása: a magyar udvartartás, teljessédjék. Hogy a magyar királyban megvan a jóakarát, bizonyosság erre, hogy már évek előtt megbizta az ez évben megboldogult Ybl Miklóst az új királyi palota tervezetével. Ybl e tervet elkészítette s ő felsége azt kivételre el is fogadta.

E terv szerint az új várpalota homlokzata a Krisztinaváros (Buda) felé fordul és a régi várkastélylyal két szárny-épülettel úgy van összekötve, hogy az új épületrész bezárja a mostani nyílt, a várak előtt elterülő udvart s mind a négy oldalról zárt udvarra alakítja át.

A régi kastély ama helyén, a hol a diszterem van, egy új épületrész épül, a régi diszterem megtagyobbítása céljából, s ez által a diszterem az eddiginél csaknem felényivel nagyobb lesz. Ehhez még az egész diszterem körül vezető karnat járul, a mely a könnyű közlekedést közvetíti a terem két oldalán fekvő többi diszteremmel, a nélkül, hogy az ünnepségek alkalmával rendesen túltömött térmet igénybe venni kellene. Ezenkívül e terem második emeleti magasságban széles díszes karnat van, a mely lehetővé teszi azt, hogy az országgyűlés megnyitásánál és más hasonló ünnepségeknél a közönség is jelen lehessen.

A nagy és díszes, felülről világított fölépcsőn át az első emeletre jutunk, a mely kizárólag a trónörökösnek és családjának a lakosztályait foglalja magában. A trónörökös lakosztálya csaknem közvetlenül a király lakosztálya mellett fekszik a régi kastélyban, a e két lakosztályt szép és tágas folyosó köti össze s közöttük csak egy nagy étterem s a pár vendégfogadó terem fekszik, a melyek körül a királynak-lakhelyiségei czélszerű módon vannak elhelyezve. Ez emelet másik része a trónörökösnek lakosztályait foglalja magában, a mely a trónörökös lakosztályaival összeköttetésben áll. A többi helyiségek az udvartartás céljaira s a szolgák lakásainak szolgálnak.

A kolosszális kőalapzatok a rajtuk nyugzó kastélylyal együtt valóban nagyszerű látványt nyújtanak. Ehhez járulnak még az új út építése által szükségelt lejtős falak, a melyek a Krisztinaváros felőli hegyoldalonak festői dísz kölcsönöznek. Nem kevésbé díszes látványt nyújtanak az építkezések és útátbelyezések által nyert területek, a melyek a várkert megtagyobbításánál és díszítésénél szolgálnak s a várkertet sík egyenes területekkel gazdagítják.

Ilyen és ezekhez hasonló átalakulások azok, a melyeken a vár e része a legközelebbi években át fog menni. Az összes munkálatok, beszámítva az utakat is, a megállapított építési program szerint tíz évre vannak tervezve. Az első négy év a királyi várak fölépítésére, az utána következő három év pedig a régi diszterem átalakítására van szánva, s az utolsó három évben fogják elkészíteni az őrség és a gárda épületét és a várkertet az építési költségek mintegy hat millió nyolczszázezer forintra rúgnak.

FEJTÖRŐ

Képtalány.

Számrejtvény.

23, 49, 74, 35 Egy remek magyar vigjáték
29, 65, 86, 36, 80, 31, 50, 47 Othellói színdarab.
97, 34, 13, 68
3, 61, 94, 33, 30, 56, 55
14, 92, 81, 85, 24, 76
14, 40, 44, 21, 12, 76, 36, 7
31, 34, 65, 66
4, 34, 6, 12, 19, 5, 18, 59
28, 54, 24, 35, 61, 62, 46, 11
75, 63, 70, 69, 60, 2, 72
32, 71, 3, 68, 18, 55, 38, 5
79, 70, 34, 59
33, 65, 12, 70, 73, 69
29, 16, 83, 15, 31, 18, 99, 20, 13
8, 77, 69, 17, 32, 63, 33, 2, 1
67, 27, 90, 33, 69
68, 51, 63, 36, 42, 9, 88
83, 25, 96, 19, 78, 53, 87
80, 63, 93, 98, 31, 34, 47, 76
63, 29, 74, 75, 70, 84, 82, 79
28, 30, 57, 43, 41, 42, 65
64, 47, vénye
22, 37, Tagadónicska
1-99. Az Abasi gyerek notája.

Büvösrejtvény.

E pontok helyébe a betűk akként helyezendők el, hogy a két leghosszabb sor felülről lefelé és balról jobbra olvasva, egy nemrég elhunyt jelezőnk nevét adja.

Az alakítandó szók értelme:

1. Betű az abécé közepéből.
2. Közlekedési eszköz.
3. Piciny állatka.
4. Más szóval öreg.
5. Úgyszólván.
6. Híres festőművész.
7. Egy erdélyi napilap.
8. A közbiztonság óra.
9. Ilyen legyen a férfi.
10. Szerencsétlen, a ki ilyen.
11. Másalhangozó.

A mult számban közölt talányok megfejtése:
A képtalány: A turini remete.
A szótalány: Erzelem.
A szótagrejtvény: A hun utódok — Váradi Antaltól.

MULATTATÓ.

Sejtelme sugja.

Vizsgáló tanár: És mit gondol, mikor fog ez az új üstökös ismét mutatkozni?
Tanárjelölt (határozott hangon): Száztíz év múlva.
Vizsgáló tanár: Miből következteti ezt?
Tanárjelölt: Sejtelmem sugja.

Az udvaron.

Elczelődni akart egy székely a szomszédjával s a mint látja, hogy ez az udvaron a reggeli abrakhoz a zabot porozza, átkálta: — Kinek rázod azt a zabot szomszéd, tén csak nem nekem?

Szomszéd: Dehogy neked, hisz azt tudhatnád, hogy a szamarat e világossé hol nem szokták abrakolni!

A kaszárnyában.

Parancsba volt adva, hogy minden valóságra való katonára a rapporton kérelmét a lehetőleg németül adja elő, a mi előnyére fog válni.

Egy székely baka az ujjasmellény megfordítása végett való kérelmét a kapitány elé németül így adta elő: „Herr Hauptmann! Ich bitte mit gehorsamt, lassen sie meinen Örmelleiben kerdeuchvorverzfrontmachen.“

Jogos kérdés.

A falusi tanítónak, kit tanítványai nagyon szerettek, de a község tanácsa gyalázatosan rosszul fizetett, nevenapján ékes-rigművekben adózott a kupak-tanács s válogatott jó kívánságokkal bőven ellátták, s végül egy harsogató éljenzébe törtek ki.

— Köszönöm, fiaim, hogy eltettek, csak azt mondjátok meg, hogy — miből.

Termés és dicsma.

— Hány hordó bora lett az ekleziának, kucátor uram? — kérdése a pap.

— Hát kérem aláiban, lett volna vagy 6, de addig okoskodtunk Szűcs Péter egyház-tanácsos komám urammal, hogy öthe bezzaritottuk.

Merész állítás.

Egy jámbor uri ember, a ki csak néhány adott életjelt önálló véleményéről, egy alkalommal hallotta, hogy Blahánét szerződött dicsérik, mint a népszínház, sőt mint Magyarország legmagyarabb művésznőjét.

— Micsoda! — várott közbe lelkesedéssel kigyúlt arczal — én el merem mondani, hogy Blaháné az egész világ legmagyarabb művésznője.

Csodálatos találkozás.

Jancsi: Mondja meg csak apámuram, Ge-lencsén születtem-e én?

Apa: Ott, édes fiam.

Jancsi: S éd's anyám Fresztvénybe' születtem?

Apa: Ott hát!?

Jancsi: S hát ki-el hol született éd's apó?

Apa: Bikszádon, mi bajod vele?

Jancsi: Mégis nagy csuda, hogy mi így esszetalálkoztunk!

A jó örökösök.

Egy igen gazdag öreg nőnek az volt a szokása, hogy évenként ünnepélyt rendezett, s valamennyi rokont meghívott, a kik közül természetesen sokan örökösre számítottak a gazdag rokon halála után. Egy ilyen ünnepélykor az öreg nő, nagy családjára czélozva, így kiáltott fel: mily ócska és lélekemelő látvány ennyi virágzó sarjat láthatni magam körül, kik mindnyájan ugyanazon törzsből hajottak.

— Óh, — mondta a jelenlévők közül az egyik szomszédjához, — a sarjak még inkább virágoznak, ha a törzs a földben van.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 83. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bírságtalan levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-térfel Fischer Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	5 frt — kr
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyiltér petitsora 10 kr.

Előzetesek, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Garanzciális törvények.

Az államosítási törvényjavaslat tárgyalása alkalmából tudja minden olvasó s lapunk is megemlékezett arról, hogy az ellenzék a kormányelnöknek az államosítási törvényjavaslat keresztül vitelére mintegy feltételül állítá fel, hogy mielőtt e törvényjavaslat törvénynyé válnék, a garanzciális törvényjavaslatokat terjessze a kormány a ház elé.

Az úgynevezett garanzciális törvények nagy részben már javaslati alakban készek a kormányból s a miniszterium nem is fog késmi azokat sorrendben a képviselőház elé terjeszteni; nem azért, mert az ellenzék így óhajta azt, hanem, mivel a kormány maga szíkségét látja e törvényjavaslatoknak és mivel e törvények szentesítése által hazánk alkotmányos életét, az államnak jogi állami fejlődését előmozdítani törekszik, a reá rubázott köteleességérzetből kifolyólag, s felelősségénél fogva.

És hogy a kormány e nézetében tántoríthatatlan és odaadó munkássággal halad a cél felé meggyőződhetelt mindenki, — és így maga az ellenzék is, — a mult szombaton megtartott képviselőházi ülés alkalmával, midőn Szilágyi igazságügyi miniszter a garanzciális törvényjavaslatok egyikét a kuriai bírászkodásról szólót letette a ház asztalára. A magyar felelős kormány őszinteségében kételkedni nem lehet, a miniszterek adott szavaiat egymásután váltják be s Szilágyi javaslatát követni

fogja a többi, sorrendben, mibelyt elérkezik az az idő, melyben a javaslatok annyira meg fognak érni, hogy azokat tárgyalás alá bocsáthatja a kormány. Ezt tudja jól az ellenzék is.

A kuriai bírászkodásról szóló törvényjavaslat tehát már a ház előtt fekszik, sokkal rövidebb azonban az idő, hogysem e javaslat érdemleges ismertetését adhatnánk akár mi, akár többi lapjaink; de foglalkoznunk kell azzal legalább általánosságban, s foglalkozik is vele majdnem minden lap, úgy a szabadelvű, mint az ellenzéki sajtó körében.

Annyit kétségkívül mondhatunk már most is, hogy a Szilágyi által betervezett törvényjavaslatot a ház egyhangulag szívesen fogadta, mert nem csak szíkségpótlónak tartja azt, hanem abban egyikét látja a garanzciális törvényeknek. Az ellenzék maga is meglepéssel vett tudomást Szilágyi ténykedéséről, midőn a törvényjavaslatot benyújtván, kérte annak kinyomatását s tárgyalásra való kijelölését. A hangulat, melyben a szombati ülés alatt volt a ház, általában azt tanúsította, hogy e törvényjavaslat betervezése a legjobb benyomást tette a képviselőkre.

Az eddig megjelent lapok, — az ellenzékietek sem véve ki, nem mentek ugyan még bele a törvényjavaslat jogi részének ismertetésébe, — de annak politikai oldalával mindegyik foglalkozott már, s nincs egyetlen árnyalata sem az ellenzéknek,

mely e javaslatot a legkedvezőbb formában nem tárgyalná. Mindenki meggyőződést szerzett már magának az iránt, hogy e javaslat politikai szempontból egyike a legtöbb garanciát nyújtó törvényjavaslatnak, s nem kételkedik azon senki, hogy jogi oldalát tekintve is, egyike lesz a legjobb törvényünknek, mert az igazságügyi miniszter széles jogi látóköréről mindenki meg van győződve és mindenki tudja, hogy Szilágyi alapos jogász és a külföldi jogisméjében ép oly jártas, mint a miként ismeri hazánk jogviszonyait s annak törvényeit; mindenki a legjobb várja tehát ez első garanzciális javaslatról.

Sőt vannak ellenzéki képviselők és van ellenzéki lap is olyan, a kik s a mely a Szilágyi-féle törvényjavaslatnál, annak politikai hatását, még az elérendő jogi hatáznál is nagyobbak tekintik, amennyiben azt hiszik, hogy e törvényjavaslat nagy befolyással lesz a jelenlegi parlamenti életre, s hogy ez fogja kieszközölni a kibontakozást a jelenlegi kétes helyzetből, melyet az ellenzék az államosítási törvényjavaslatlall szemben elfoglalt merev álláspontja által megteremtett.

Mi részünkről nem akarunk elébe vágni a bekövetkezendő eseményeknek, de constátálva a fentebb mondott körülményeket, meglepéssel veszünk tudomásul az ellenzéknek s az ellenzéki sajtónak e magatartását a törvényjavaslatlall szemben.

Palotai Csorba Ákos.

A „ZALA“ tárcája.

Magányomban.

Körülöttem folyton nyugsz az élet,
E vásári zaj, e zür zacar;
Itt mindenki erre nyugszik, ébred,
E sok ember mind — éni akar.
Küzdve a léteért egyre munkál, fárad,
Kufárkodik, vesz s ad szünetlen . . .
Oh! itt lekem nyugrást nem találhat
Ez örökké nyugzó tümegben
Hol e zajt, világot felejtsem,
Hol csapongra száll a képzelet:
El-el messze, csak menekülj lelkem,
Mégölne tán e zaj tőgedet!
Távol innen, csendes magányomban,
A viruló természet-ötén,
Olyan édes boldogan nyugodtan . . .
Oda vágyom, menekszem én.
Nem hat addig, a világ zsvaja,
Ott minden oly gúntalanul él
A kis méhek és pillangók raja
S köröttem majd lomb süszeg, beszél,
Madar dalol, arval nyugszik, ébred,
S száll majd ének lenge szárnyakon . . .
Fáradt lelkem, oh, ott újra éled
Dalba forra minden bánatom!

S. Eördög Gy.

A hontalan.

— Beszély. —

Irta: Csorba Ákos.

(Folytatás.)

Szobájában, írósztala mellett találjuk Aladárt. Kezébe toll, előtte egy nyitott könyv. Az a könyv, melyet a románai nyaralóból hozott magával. Arca át van szellemülve, homlokán mint-ha írva volnának a gondolatok, melyek egymást üzik agyában, gondolatok, melyeket az előtte fekvő nyitott könyvből olvasott költemények keltekkel.

Fordít. Fordítja azt a könyvet, melynek minden ispián, minden sorában egy-egy gondolat gyöngyöt ledez fel. Fordítja a körvevet, összeszedve minden költői tehetséget, minden classiciai irodalmi nyelvészetét, hogy a fordítás megteleljen az eredeti mű-fenségeknek.

Bevégzett egy költeményt. Atolvassa egyszer, atolvassa másodsor, sőt harmadszor is, aztán . . . széttépi az írott lapot, a papír kosárba dobja. Nem, nem így gondolta ő ezt . . . lúzi magában gondolatait . . . e fordítás nem adja vissza az eredeti főnkelt gondolatokat, ez nem fordítás ez kontrakodás Más lapot vesz elő, újból elolvassa a fordítandó költeményt s úgy találja, hogy most meg több gyöngy van benne, mint a mennyt előbbi olvasásánál talalt . . . Újból hozzá fog a fordításhoz, mint aggodó gyermek midőn a vizgára készitendő szépirás-hoz fog, reszket s toll kezében, arca még jobban kigyulad s szántja a sorokat a fehér lapon . . .

A költemény fordítása kész. Elolvassa. Ajka remeg, fennszóval, szavalva, olvassa a költemény

fordítását, s minél tovább olvas, annál meglepettebbnek látszik. Most bevezette. Önketelen mosoly fut keresztül a térsias ajakon Ez sikerült. Ez jó. Ezt gondolta ő, mikor írta költeményét ha mind így gondná, így sikerülten fogom fordítani tudni költeményeit . . . méltó lesznek Hozzá! de csak mint fordítója a költőnek teite utánna egy kebléből feltört sóhaj után

Nap nap után mult. Aladár minden befolyását érvényesíteni iparkodott megyéjében, de az országban is, arra nézve, hogy a magyar nemzet és a románok között a jó egyetértést, sőt többet, a szomszédos jó barátságot megteremtse. Egyik röpiratot a másik után bocsájtotta világgá, melyben élénken festette a románok vonzódását a magyarok iránt, de nem hiányoztak ellen röpiratok sem, melyek Aladár elméletével homlok-egyenest ellenkező rámutattak azokra a határsértésekre, melyeket Román szomszédaink nem egyszer-kétszer követnek el a magyar terület ellen, s melyből az a következtetés vonható le, hogy a románok őszinte barátai nem lehetnek Magyarországnak.

Aladár küzdött az ellen is; bebizonyította, hogy az ily határsértések nem a román nép, annál kevésbé annak kormányá által lesznek előidézve, hanem a havasi román pástorok által, kik nem annyira rossz akarai — mint tudatlanságból teszik azt; és Aladár röpiratainak meggyőző okai nem egy embert hódítottak meg a román rokonszenvnek, s midőn Aladár rövid időre országos képviselővé lett s elhagyta megyéjét, belépett a

A párbaj.

A hírlapok hírei közt naponként fordul elő egy-két párbaj eset, mely többé-kevésbé érdekességénél fogva felkelti az olvasó közönség figyelmét, a szerint a mint az összemerköző felek nagyobb vagy kisebb egyeniségek, vagy a verekedés oka magán, vagy közérdekű. A lapok megemlékeznek a párbajsegekről, az orvosokról s betetőzésül hozzák a törvényszéki rovatban a büntetés nemét és nagyságát, melyet a párbajozók és segédek kaptak.

Ebből látható, hogy egy párbajeset nagyon alkalmas arra, — még ha egyik fél sem sérül is meg, — hogy egy feltűnő vagyó uracsnak nevét a közönséggel megismertesse, s hogy a hírlapokban dícső tette mellett, neve 2-3-szor kinyomtatva legyen.

Azt hiszem, hogy a többi fontos okok mellett, melyek korunk e ferde kinövését oly gyakran előfordulttá teszik, ez is egyik azoknak, mely terjeszkedését elősegíti, támogatja. Különösen elősegíti azon 18-20 éves, még az iskolaport le nem vert, vagy alig levert ifjak között, kiknek a feltűnő vagyó, zigerliskedés első élet-kötelességei közé tartozik, s kik a komoly tudományok és foglalkozások helyett első sorban is a kardforgatást s fegyver használatát tanulták meg, mert édes atyjuk ezeket tartotta a test-edzésre legalkalmasabb sportoknak. Nagyon meg kellene gondolni a szülőnek az ily lépést; míg a fiú az életre nem kész, míg atyai felügyelet alatt, az atyai zseb terhére tanulmányait folytatja, míg be nem nőtt feje lágya, s le nem esillapult ifjú heves, csekélységért is könnyen fellobbanó vére, addig kötelessége volna a szülőnek óvni és távoltartani az oly eszközöktől, melyekkel magában és másokban is megdöglőltatnivaló kárt csinál, s melynek használatával törvényeinkkel jön összeütközésbe.

A napi és vidéki sajtóknak kérielhetlenül üldözni kellene azokat, kik e barbár köi szokásának hódolnak; ki kell gúnyolni a párbajozó urakat, mert valóban neveltséges módon akarnak jogállamban, hol a törvény az előforduló minden esetben intézkedik a becsületsértés vétségének szigorú megbüntetéséről, s hol ezen törvény szükség és használt esetekben pontosan végre is hajtatik. — mondom — neveltséges módon akarnak önmaguknak igazságot szolgáltatni. Hát az a buta gölyő tehet róla, ha az egyik felsék nincs is igaza, de a másik jobban céloz és talál, míg az igazságos fél összerokád és meghal; tehet a kard arról, ha a gonosz vele jobban tud bánni, mint az ártatlan s keresztül döi az ártatlan szívet?

Hát nem neveltséges igazságszolgáltatás ez egy jogállamban, nem korcszülötte-e a jelen felvilágosodott századnak?

Gyávának nevezik, ki a kihívást el nem fogadja s nem engedi magába tészkelni e tár-

sadalmi rákot, mely fekélyeket rág, s széttépi korunk határságának komolyságát, visszavezeti a sötét, tudatlan, barbár korba, hogy ne lássa, mit cselekszik, elaltatja eszméletét, utját állja a haladásnak, beköti világosságért küzdő szemeit s fegyvert nyom kezébe, hogy csekélységgel, semmiért jó barátot, testvért s önmagát meggyilkoljon!!! Hát gyáva az, ki ezt meg nem teszi? Nem! Gyáva az, kinek nincs elég lelki ereje, erkölcsi bátorsága szembezállni a társadalom e polipjával, s visszautasítani a kihívást; gyáva az, ki jobarátnak, ismerőseinek a kard- s fegyvertorgatásbani járatlanságát elég lelketlen arra felhasználni, hogy életüket kioltva, vagy testi épiségökben kárt okozzon.

Hírlapoknak, társadalomnak s különösen a szülőnek gondos neveléssel, ráívetve oda kell törekedni, hogy az a káros társadalmi jelenség, mely a párbajról s annak visszautasításáról az ifjuság között elterjedve van kiküszöböljék s az ifjakat oda sarkallják, hogy inkább a komoly tanulmányok által, mint a vívásbani ügyességükkel tünjenek ki itthon és a külföldön.

Kaczér Béla.

A szegények ingyenes gyógyítása.

Szerkesztő ur euredelmével a szegények ingyenes gyógyítása kérdésében még egyszer vagyok bátor felszólalni, teszem pedig azt kötelesség érzetemből, mert tudom, érzem, mily nyomasztó a helyzet akkor, ha egy orvost kell éjjel egy súlyos beteghez, vagy haldoklóhoz hívni, s az orvos kénytelen azzal elutasítani a kérést, hogy ő nincs jogosítva az ingyenes gyógy- szert megrendelésre az ötlet, kereső szegény számára. Általában helytelenítenem kell a már többször fejtgetett rendeletet azért, mert az által a szegény betegeknek kell sínlódnia; s bűnhődniük azon okból, mert egyes emberek a bennük vetett bizalommal visszaéltek az által, hogy a hatóságok a vények láttamozásánál nem jártak e a kellő éberséggel.

E közérlelem minél előbb segíteni kell; és mivel a rendelettel szemben oppositiónál is állást foglalok el, nem akarok csupán ellen-éki- kedni, helytelenítve csupán a meglévő, hanem indítványt is teszek, mely azt hiszem megíthatja a jelenlegi helyzeten.

Indítványom az volna: Nyujtsunk alkalmat minden embernek, hogy akár szóval akár írásban ingyenes gyógykezelés iránti igazolványt kére mezhessen, és pedig a látható igazolványt nyerve, az, kinek szegénysége kétségbe kivil- áll, ellenben ideleget az, ki kevésbé szegény ugyan, de családja valamelyik tagja hosszú időn át betegkedik s képtelen az orvost pénzen megszerezni. Így például ily igazolvány lenne kiállítandó oly fél szegény iparos számára, aki egy-eggyel dolgozik, den-je éveken át tüdőgümőkorbán, vagy más huza-

mosabban tartó betegségben szenved, — vagy egy 300 frttal díjja ott tanító számára, akinek fia idült betegségben fekszik a évenként 50-60 frtot a gyógytárba fizetni képtelen.

Az ily bizonyítvány alapján aztán szabad legyen első sorban minden közhivatalos állásban lévő orvosnak rendelni ingyenes gyógykezelést, kivételes sürgős esetekben pedig bármely nem közhivatalos orvosnak, ha a sürgősséget utólagosan igazolható tudja.

Ily sürgős esetekhez, számítandók a következő betegségek és bajok: Szülés, vérzés, torokgyík, véletlen szerencsétlenségek, mérgezés és öngyilkossági kísérletek.

Az orvosi vények hatósági láttamozása ne történjen azonnal, hanem utólagosan, miután a láttamozás-al megbízott hatósági egyén, takté- letes meggyőződést szerzett magának arról, hogy vizsgálás nem történt.

Végül ajánlanám, hogy a polgári életben is, a katonaságnál szokásos „Recept” minták vezettessenek be. Ez indítványon előterjesztésénél igen óhajtánám ha, szak- és kartársaim, saját nézetüket is kifejtették a fentfoglalt kérdés le- lett.

Magyarországi orvosok.

Egy sveiczi műintézet magyar igazgatás alatt.

A ki régi dolgot, régi mesét akar írni, az bizonyosan a zürichi polytechnikumot kapja elő azon megjegyzés kíséretében, hogy ide évente igen sok magyar fiatal ember elzarándokol az igazi mérnöki tudományok elsajátításá- ra kelvén. Ugyanezkor meg nem feledkezik fel- említeni azt sem, hogy Szabolcs- és Zala- vármegye- nek a háza nehez napjainban mint bujdosó egész 1851-ig itt tartózkodott s tartózkodási, illetve lakóházát a helyes magyar ifjusági egy- let nem régiben emléktáblával díszítette fel. Ezen egyesület hazafias működése, melye már negyedszázad óta kifejt, sokszor meg lett lap- jainkban említve, de igen kevészer azon facto- rok, melyeknek felett állását s életképességét közzönheti.

Az igazán minden ízében magyarnak mondható ifjuságon kívül első sorban *Georgpreiner Miksát*, mint az egyesületnek évek hosszú során keresztül elnökét illeti dícséret, nem csak mint elnököt, hanem mint igazán jeles mérnököt is, a ki a magyar nyelvnek a külföldön is dícsé- rére szolgál. Hogy minő büszke lehet szegény magyar hazánk egy *Tatjana Lajosra*, a ki a zürichi híres polytechnikumnak rendes tanára, s nemcsak a sveiczi, hanem a többi európai államokban is elismert kapacitás a fémková- szat, a hid s általános gépészet terén, (legutóbbi Mönchsteini vasuti hid katasztrófánál a Bänd által kirendelt szávérto) mennyire elbizako- dottak lehetünk egy dr. *Steen Lajosra*; a ki a tudományos egyetem philosophiai szakosztályá-

törvényhozó testületbe, itt elváltait iparkodott meggyőzni arról, mily elodázhatalan szüksége van hazánknak, a szomszéd nemzetek, főleg pe- dig a szomszéd román nemzet barátságára, mely ép úgy rá van utáva Magyarországra, mint ez Romániára, — és nem egy képviselő társát nyerte meg ez eszmének, a kormányt is figyelmessé tette. Maguk az intéző kormányfők is belátták az eszme helyességét, s még mielőtt maga Aladár hitte volna már oly diplomatiái tárgyalások folytak, melyek csakhamar megér- lelték a két nemzet közötti szomszédos bará- tságot.

Aladár hazafias öröme kitört, midőn látta, hogy nem csak kedvenc eszméje testesült meg, hanem hazájának szolgálatot tett, leróta legalább részben háláját azon nemzet iránt, mely őt, ak- kor midőn még hontalan volt, keblére ölelé; de legnagyobb volt öröme a feléti, hogy az ő általa reá bízott küldetését férfiasan, hazafi módjára tel- jesíté s némi lelki megnyugvást talált abban, hogy ő meg lesz elégedve Aladár ténykedéséi- vel, ő, kinek szavát adta, s ki maga is megtar- totta szavát s így a szép eszme lelket öltött ma- gára.

Igy állottak a dolgok, mikor Aladár egy kora reggel csöngetés zavarta fel íróasztalánál. Az adott engedélyre égyénruhás szolgálta lépett be.

— Képviselő ur, a romániai helyben székelő konzul ur küldötte vagyok, — szól a szolgáló, — uramtól levelet hoztam, — s e szavakkal át- nyújtott egy levelet.

Aladár felbontá s olvasá: — Fontos közlen- dőim vannak, kérem tudatni mely órában talál-

hatom otthon; bármely időszakot tűzi ki, ran- delkezésére álok.

Aladár saját-ágos értes fogta el; mintha e- rézte lett volna, hogy valami nem mindennapi történik. Töltet vett, s e sorokban adta meg va- laszatát: — Nagy-ágos uram! Sietek megkímélni a fáradságtól s déli 12 órakor személyesen te- szem úszte étemet. A levelet átadta a szolgának, ki távozva, Aladár könyökére hajtá fejét s gon- dolkozni kezdett. Mi az a fontos kérdendő? Poli- tikai irányu, diplomatiái dolog, vagy megbízatás? Itt megállott gondolata, arca elpirult s keble he- vesebben kezdett dobogni, — új eszme támadt, de azt még magának sem merté megvallani... Mindegy legyen bár mi a tárgya a fontos közle- ménynek, állunk elébe, — e szavakkal erősíté meg magát Aladár, aztán csöngetett, szolgálja segítségével felöltözött, a házba ment, hol szóra- kozottan állt, alig ügyelve a törvényhozó testü- let tárgyalására.

Fel tizenkettőkor elhagyta helyét, kiment az országházából, egy berkocsiba ült, s a román konzulátushoz hajtatott.

A konzul várta. Teljes nemzeti díszbe öltözve állott a fogadó termében a konzul, mintegy je- lezni akarván már ez által, hogy fontos hiva- talos eljárást teljesít.

Aladár e'be lépett, kezét fogott vele, s a szo- kásos üdvözlések után egy kerevetre ültek, mely előtt kis mahagoni asztal állott; az asztalon csinos csomag fektött rózsaszín papírba burkolva.

— Képviselő ur! — szól most egész ünne- pélyességgel a konzul, — Uram, királyom meg- bízásból akarom önöel tisztélni, az ön ud-

variassága megírtott ez örömtől, midőn ebből sajnálatomnak adok kifejezést, egyben fogadja köszönetemet szives megjelenésért. Az úgy me- lyet közölnöm kell önnek, két oldalú; egyik, az, hogy Uram, királyom, tekintetbe véve, azon ha- zafias törekvéset képviselő uramnak, mely a dícső magyar nemzet s saját nemzetem között a ba- rátságos viszonyt nem megteremti, — mert az tenn állott ezelőtt is, hanem megszilárdítá, önnek a romániai legmagasabb rend közep keresztjét adományozta, s megbízott, hogy azt a magyar belügyminiszteriumnak, önnek leendő kézbesítés vézett benyujtsam, s e királyi kegyről önt sze- mélyesen értesítsem, még mielőtt a belügymi- niszter ur intézkedik. Tejes örömmel tettem eleget királyom e megbízásának, a rendkeresz- tet már átadtam megbízásom szerint, s ime most önt értesítem, — s e szavakkal a rend adoma- nyozási diplomát íróasztaláról elővéve átnyujta Aladárnak.

Ha bármiként el is volt készülve a magyar képviselő arra, hogy fontos közleményeket var- hat, ily közleményre épen nem volt előkészülve és bármily világlátót férfi volt Aladár, a hal- lottak meglepték annyira, hogy elsőpercben képtelen volt szóhoz jutni... Par percig néma csend uralkodott a teremben s Aladár kezében tartva a bársonyba kötött diplomát, a nélkül, hogy azt felnyitotta volna, mereven tekintett maga elé...

A konzul észre vette a hatást, nem akarta zavarni a magával tündő képviselőt, csak mikor látta, hogy Aladár hosszabban gondolkozik el, szólott hozzá:

(Folytatják.)

nak kimagasló képzettségű tanára azt csak az tudja legjobban megmondani, aki itt az idegenben szerényen meghúzódva ama nagytehetségű magyarok árnyékában bámulja azon kiváló kitüntetés, melyben a külföld őket lépten nyomon részesíti. Ezeknek kívül nem kevésbé méltányolható Laurenci Gyula úrnak érdeme is, ki nem mint tudós s nem művész, hanem mint egyszerű író s könyvkiadó, igyekszik a magyar haza babárait gyarapítani. Vannak, hála a magyarok Istenének, még többen is Zürichben, a kik dacára, hogy évek hosszú során itt tartózkodnak már, még is testben-lelekben, szívük minden érvesével megmaradtak derék, becsületes, igaz magyarok. Ezek a magyar egyesület életadó factorai. De most veszem észre, hogy mennyire eltértem tulajdonképeni tárgyamtól... a tárgyhöz tehát!

A ki az édes hön határát elhagyta azon szándékkal, hogy körültekintve a nagyvilágban a természet szépségeit, megszemlélje az több mint bizonyos-hogy tallázkolt már a „Städte Bilder” című utmutató s leiro könyveskévél, s ha egy ilyen nyomtatvány kezéjébe megfordult, az úgy ízlését, mint tudni vágyát minden tekintetben ki is elégítette. Az ilyen könyveske, mely a zürichi „Städte Bilderhaus”-ban lát napvilágot, ma már az összes európai államokban elismert legjobb utmutató. Csinos kiállítás, mindeire kiterjedő figyelemzetése, poetikai magaslalon álló leírásai, de főleg támulatos öleső-ága létjovót biztosítottak neki minden művelt nemzetnél; azért csak örömmel üdvözölhetjük e műnek legújabb megjelenő két, magyar-német kiadását is.

Látuk s volt alkalmunk személyesen meggyőződhetni a két magyar kötet képeinek igazán művészi kivételéről. Budapest és Temesvár körülné ki a nagy rotációs sweizi nyomdából, oly szépen megírva s oly pompás képekkel illusztrálva, hogy lehetetlen egy igaz magyarok a külföldön látva hazája szépségeit arra nem gondolni, hogy a „Städte Bilder” ezen 2 köteté minden család olvasó asztalán teitalálható lesz. De különösen örömmel tölti el keblét azon pillanat, amikor arra gondol, hogy legalább e két jeles város nevezetességét a külföld is 20 ezer példányban fogja olvashatni; mintan ily nagyszámban leszen szétküldve. Nem hasonlíthatjuk ezzel össze a külföldön megjelent ilyen fajtájú könyvek egyikét sem; nem, leginkább azért, mivel mindkét műveske a leendő városok legfőbb hatóságainak ellenőrzése s támogatása mellett, általuk megnevezett magyar írók tollából került ki. Bpestet dr. Pálóczi, Temesvárt pedig Beran Oszkár írták meg, a magyar viszonyok s izlésnek megfelelőleg, azért, hogy a külföld a két városnak igazán tiszta s nem azt az eferdfélt s nevétséges képet kapja, amelyet sok alkalommal rolunk edni szoktak.

Mindazt azonban csak melleleg s nem recellannak, akartam megírni, hisz „a jó bornak nem kell cégér”. Sokkal inkább érdekelhet bennünket a műntézet maga, de különösen annak vezetője, aki olvasóm legnagyobb bálulára legyen mondva, magyar, még pedig a külföldön is magyarságaért híres magyar ember. Laurenci Gyulának hívják a „Städte Bilderhaus” volt tulajdonosát s jelenleg igazgatóját, miután néhány hó óta a vállalat részvénytársulattá alakult 700,00 frank alapítóké mellett. Senki sem hioné, hogy az alatt a szerb hangzású név alatt minő jó magyar sziv dobog. Még pedig fehérmegyei, mohai, ahol a híres „Agnes” fakad, ott született Laurenci Gyula 1807-ben, mint szegény vasuti hivatalnok gyermeke. Atyja osztrák lévén, amig lehetett a déli vasutnál Mohán, Bodaukon, Gelsen s Csáktornyan hivatalnokoskodott, míg végre a nyelv nem bírása miatt családjával együtt az osztrák vonalra tért vissza. Laurenci Gyula tehát első kiképzését Zalamegyében kapta, mint ifjú bejárta egész Közép-Európát, utjában látván Dresdát, Lipsét stb. stb. s elsajátította mindazt, a mi könyvírás, kiadás, nyomtatás stb. stb. nagy mesterségéhez tartozik. Ilyen tapasztalatokkal megrakva még egyszer visszatért Budapestre, ahol 11 évig egy elsőrangú könyvkiadó vállalatnak lett alkalmazottja, azért, hogy a hazai irodalmi szükséglet s viszonyokból magának tájékozást szerezzen. Ezt elérvén, hazai nyelvében megerősödöttén, újra utnak indult, míg 1887. évben igen szerény körülmények között, Zürichben települt le, azon szándékkal, hogy pénz nélkül ugyan, de nagy teltségeinek s szorgalmának megleszítése mel-

lett, olyan vállalatot fog alapítani, mely nem csak a magyar hazának, hanem egész Európának szolgálatokat fog tenni, azaz az Európában hiánytöltő „Städte-Bilder”-t fogja megindítani. Mind ezt azért mondom el, mert sok esetet tudunk felhozni arra nézve, hogy külföldi vállalkozók nálunk zödégra vergődve nagy vagyonhoz is jutottak, de vajmi kevés olyant, midőn magyar ember külföldön hasonló szerencsében részesült volna s ha ilyen elért vala, hogy akkor is megmaradt olyan magyarok, mint a „Städte-Bilder” megalapítója s jelenleg igazgatója, Laurenci úr. Ajtján nem kopoghat olyan magyar, a ki szives fogadtatásra ne találna, keze s zsebe mindenkor készen áll a segély nyújtásra s soha sem szünik meg hazai dolgaink iránt érdeklődni, dacára annak, hogy ez ideig hazájának életét kívül egyebet nem köszönhet. Az „Allgemeine Badezeitung” így jellemzi őt: „Laurenci úrnak minden mozdatatásait kitűnik, hogy fájának, a derék magyar-tajnak gavalér véle folyik ereiben”.

A „Städte Bilder” részvénytársulat nem tartozik a közönséges tucatz könyvnyomdák sorába, ahol mindent kinyomatnak a mi hasznót hoz. Kizárólagosan csak a „Städte-Bilder” s a hasonló című folyóirat nyomtatása s az ezekbe szűkséget rajok előállításához tart munkás kezeket. Ilyen fajtájú művek hazánkban csekély számban jelennek meg, a megjelentek pedig mereg drágák. Magyarország e téren bizony többet is tehetne, hogy egyik hatalmas ágát fejlessze azon eszközöknek, melyek bennünket s családunk földünket általánosán ismertekké tennének. Ez a missziója ez azon írány, melyet a vállalkozás magának kitűzött, s a különböző nemzeteknek egymáshoz való lüzése, melyet bár csak 1887 óta követ ugyan, de immár több mint 100 városnak leírása kering Európában német, magyar, francia, olasz s angol nyelven s készülődik az új világreszekbe is átvándorolni. Az osztr.-magyar birodalomból a következő művek járnak be a világot: 1. Passautól Budapestig. 2. Prága. 3. Bpest. 4. Temesvár. 5. Triest.

„Sehol a contingensen nem oly nehéz ez ügyben előre haladni, mint éppen nálunk”, ezt mondja Laurenci úr. Pedig ha csak Zalamegye szépségeit, elkezdve Csáktornytól egész Fonyódig, 30-40 ezer ilyen füzetecske hirdeténi világgá; ha Kanizsa, Keszthely, Héviz kies vidékeit a külföldi turistáknak jobban tudók figyelmébe ajánlani világnyelven, sokkal több hasznunk lenne, mint ama hírneves sajtáságunkból, hogy vendégszeretők vagyunk. Mert ma már nemzetek is hasznból s nem vendégszeretéből élnek.

Budacsny, Tátika, Csobáncz, Rezi, Somlyó, Tihany, mennyi arra utazó idegent csalogatának le a roborogó vonatokról, ha ismerek regényes voltak s kéhez kaphatnák csak tőredékeit is a róluk keringő gyönyörű mondáknak. Jelenlegi állapotainknál fogva azonban mivel a turista angol, francia, olasz stb. stb. rövid, magvasan írt ismertető kalantz legalább öleső pénzért nem kaphat, alkalmas s nyelvet ért vezetőről pedig szó sem lehet, a látogatók elmaradnak, legfeljebb ha egy kettő B-Füreden kizsáll, ahol unalommal s paprikashallal jóllakik s Bpestig talán a vonat alaklank sem tekint ki, hanem jözüet alszik. Pedig Székes-Fejéred, Bodauk, Mohai, Mór stb. stb. szintén elég szép kirándulási helyekkel kínálkoznak.

Elárulom a t. olvasó közönségnek, hogy Laurenci úr a fentebb említett vidékeket készült néhány pompás kötesékben megismertetni; részint, hogy gyermekeiknek helyeit ismertekké tegye, másrészt pedig hogy szülőföldjének ezzel szolgálatot tegyen. Mindenesetre ez csak egy olyan műntézetül várható el, mint a „Städte Bilderhaus”, ahol a tényképeszet, a fa, aczelhorgany-metszet és könyvnyomda egy helyütt központosítva van s nem kevesebb mint 60 jeles író s művészt foglalkoztat egész éven keresztül. Mindazonáltal szükséges lesz a vidék nagyobb városainak csekély segítsége is, mivel a változatos képek s vidékek felvétele, azok metszése óriási kiadást fognának igénybe venni, még akkor is, ha a vállalkozás a tiszta kiadásokat akarja, fedezni s többre nem is számít. Na de erről talán még korai volna behatóbban beszélgetni, mert az első s fődolog a szükséges s alkalmas német-magyar nyelvű megírókra rákérteni.

Végül nem hagyhatom meg telemítés nélkül azt sem, hogy miután Laurenci úr vállalt egy ily rohamosan virágzósnak indult óriási vállalat-

kozás terhei nagyon is érezhetően nyomták, segítségül maga mellé kérte egyik régi barátját dr. Walter urat, aki miután Kecskeméten született s iskoláit ott, meg Bpsten végezte, bizonyosan nem lehet rossz képviselője a magyar érdekeknek. S minthogy az ujan alakult részvénytársulatnak igazgatósági tagja is, természetesen oda fog törekedni, hogy édes hazánk a többi nemzetekkel minden tekintetben egy magaslatra emeltessék.

Azt hiszem azonban, hogy már eleget is írtam volna egy oly tárgyról, mely a mulatni vágyó közönséget talán nagyon is untatja, azért amidőn a távol sweitzben működő honfittársaink továbbra is sok szerencsét kívánnak, maradtam a tek. Szerkesztő úrnak is kiváló tisztelője

Le D'Or.

Az olvasó közönséghez.

Az új évnegyed beállott; a kiadóság tisztelettel kéri fel a tisztelt olvasó közönséget, hogy a „ZALA” előfizetését mielőbb megújítani sziveskedjék, nehogy a lap szétküldése körül akadály legyen; mit annál is inkább kerülni óhajtánánk, mert a „ZALA” képes mellékletének szétküldése, a kiadóságnak most már kétszeres munkát ad.

Felkérjük azon tisztelt olvasóinkat is, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, hogy a hátralékos díjakat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A „ZALA” előfizetési ára, dacára, az ingyenes szépirodalmi melléklet kiadásának, mit sem változik, s marad, mint volt eddig, és pedig:

Égész évre	5	frt.
Fél évre	2	50 kr.
Negyed évre	1	25

A jegyző és tanító urak a lapot 3 forintért kapják, ha egész évre előre fizetnek.

A „ZALA” kiadósága.

Helyi ujdonságok.

— **Főúri látogatás.** Zichy Nándor gróf, fumei kormányzó e hó 14-én Alsó-Lendván volt, amely alkalommal Szmolis Viktor járási főszolgabíró, Karabályos Elek kir. járásbíró, Kiss Pál esperes-plébános és Hajós Mihály ügyvéd magas látogatásával tüntette ki.

— **Terep tanulmányozás** céljából érkeztek e hó 21-én városunkba a budapesti Ludoviceum forrészti tanfolyamát hallgató honvéd tisztek Görgey alezredes vezetés alatt. A kis csapat edzett hatat, szép tisztelből s az ezek szolgálatára rendelt legénységből állott, s midőn déleeg lovaikon bevonultak a városba nem egy ablak függönye mögül néztek szép szemek a bevonuló csapatot. A honvéd tiszti csapat e hó 4-én indult terep tanulmányozásra Bpestről, először Komáromban tetek tanulmányt, onnét Bruckba mentek, majd Sopronba, Kőszegre, Kőrmendre, Zala-Egerszergre s innét hozzákn hol 21. és 22-én tanulmányt tetek s innét Inkére, Nagy-Bajomba, Kaposvárra lovagoltak hova e hó 25-én értek. A csapat az egész utat lóháton tette meg s csak Kaposvárról mennek 26-án a vonattal vissza a fővárosba, hogy ott előkészüljenek az augusztus 3. 4. és 5-én tartandó záróvizsgákra. A vizsga letétele után az illető századosok, mint ideiglenes zászlóalj parancsnokok lesznek az egyes zászlóaljokhoz beosztva.

— **Országos vásár idejének** megváltoztatása. A nagy kir. kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Nagy-Kanizsán az év október hó 9-ére országos vásár ez évben kivételiesen október hó 19-én és következő napjain tartassék meg.

— **Megtámadás** címen mult számunkban azt írtuk, hogy Tompa József Szarvas szállodai kocsist három betyár, midőn Kámaházarcí éjjel hazajött megtámadta, s fejét bevverte. A rendőrségnek sikerült kiutadni, hogy az egész hír alap-talan, s a kocsi csak azért mesélte azt el a rendőrség előtt, mivel berugott állapotában nevezett éjjel a kocsi vele együtt feledt, s több része eltört. Nehogy gazdája a karét felelőségre vonja, s neki ezt megfizetni kelljen, kidöndölte a kis mesét, de porult járt, mert most hatóság megtevesztése miatt fog törvény elé állítani.

Hírtapi botrány címen a „Zalai Közönség” című lap „szép jellemvonalas” címen lapunk múlt számában közzölt hír miatt tisztesség tudására akar bennünk tanítani, mivel a hírt a tény és valóságnak megfelelőleg közzöltük. Illet a tisztelt „Zalai Közönség” még soha sem olvasott vidéki és fővárosi lapokban sikkasztásokról és sikkasztókról, — még nem olvasott faképnél hagyott menyasszonyokról? No, ha véletlenségből csakugyan nem olvasott volna, — úgy kérem hozzám fératit, s a főváros mind-egyik lapjából szolgálok tiz példánnyal, melyben sikkasztásokról és hoppon maradt menyasszonyokról szól az ének. És kérem, hogy meri-e a „Zalai Közönség” ezekről a lapokról is kijelenteni, hogy a „sajtó jó hírnevét csorbát ejtenek”? Ha a „Zalai Közönség” hírlapi tisztességről akar beszélni, — akkor ajánljuk neki, hogy ezen előtte ismeretlen cikket előbb szerezze meg, ha pedig megszerezni nem tudja, — úgy állgasson! Midőn Oblat volt postafőnök meghalt, megkeresték a „Zalai Közönséget”, — hogy tekintve a szegény özvegynek különben is szomorú helyzetét, mint helyi lap ne hozza az akkor előfordult családi és vallási oldalát a dolognak; és mégis a „Zalai Közönség” volt az első, ki a dologt egész terjedelmében világá kúrtáta. Sőt ez még nem volt elég, hanem a reá következő számban a „Zalai Közönség” a papirszeletek alatt, el kezdte csipkedni a szegény védtelen özvegyt, s kérdezte a nagy világról, hogy a sok közül melyik az özvegynek igazi neve, — s ha valjon van-e igazi! Hát tisztelt lapárs ur ez a hírlapi tisztesség? Vagy mit egy szegény özvegy asszonyon — ki csakugyan senki által megvédve nem lett — elkövetni szabad a tisztességtudó „Zalai Közönségnek”, azt a „Zalának” egy sikkasztón nem szabad? Vagy tán Oblatné, ki városunk volt postafőnöknek özvegye, nem érdemelt volna annyi kiméltet, mint tőlünk lapársunk a sikkasztó és annak volt menyasszonya részére követel? Vagy Oblatné nincs oly elismert tisztesség, mint a pártfogásba vett sikkasztó és ennek volt menyasszonya, vagy tán nem oly nagy egyéniség, mint azok ketten? Vagy mióta tisztesség a hírlapoknak a sikkasztókat partolni s a sikkasztásokat elutasolni segíteni. Ez lehet tisztelt lapársunk a „Zalai Közönség” feladata és célja, de a miénk nem volt és nem is lesz soha! A mi Weisz Frida kisasszony menyasszonyágát illeti, kijelentjük, hogy állításunkat továbbra is fentartjuk, — de nem talá-
lunk cikkünkben a kisasszonyra vonatkozólag semmi okot, mi erkölcsi tisztességének kárára volna; mert míg B. úr tisztességes volt, addig menyasszonyának lenni, — vagy lenni akarni — sem volt szégyen. s a kisasszonyra erkölcsrontó; midőn meg B. úr már sikkasztott, nem lett neki menyasszonya. Csak akkor lett volna reá erkölcsi tönkrejutás e dologból, ha B.-vel együtt sikkasztott volna és ezután nem lett volna menyasszonya, vagy a menyiben neki sikkasztani nem segített, menyasszonya lett, s maradt volna. A „Strém és Klein” cég nyilatkozatának egyéb tartalmára kijelentjük, hogy ép úgy mint eddig, úgy ez után sem fogjuk engedni magunkat a szólásszabadsághoz korlátozni, s akár dicséretre, akár valakinek megrovására lesz szó, — legyen az a cég Strém és Klein, vagy Pollák, — vagy az egyén Rosenfeld, vagy Pitypalkó, vagy ezeknél akár nagyobb, akár kisebb, mindenkor hírlapirói kötelességünk és az igazsághoz híven fogjuk nézetünket érvényre juttatni. A kinek nem fog tetszeni, tegyen róla! Végül zárókérdésül ismét kijelentjük a visszautasítással szemben, hogy Strém és Klein cég Bruck N. ellen szemben tanúsított eljárása megérdemli a „szép jellemvonalas” címet. Hogy cikkünk adatait a legilletékesebb forrásból merítettük, ezt is constálni kívánjuk.*

A szerkesztő.

* Az, hogy a küldött nyilatkozatot a nyiltiltásban felvenni nem akartuk, „hazugság”, sőt a cikkért Strém és Klein céphez is is küldöttünk. — Kiadó.

Nagy zivatar vonult keresztül városunk felett s hó 24-én délután. A pár napig tartott tikkasztó meleg alig volt elviselhető, midőn pénteken délután 4—5 óra közt sötét felhők tornyosultak az égen s a látóhatár teljesen elsötétült. A Homok-Komárom vidéki hegyek felett leszákadni látzott az ég s rövid időre rá meg indult a vihar. Mint a tékét vesztett vad, üvöltött a szél, zúgva végig a város felett, tépve a fákat, ledöntve, leszaggatva azok lombkoráit, tönkre téve kerteink virágait s növényzetét, aztán villámolt, csattogott, dörgött, mintha az utolsó ítélet következne, megeredtek az ég csatornái és a vihar szedte le a házak fedelét, messzire

eliszorva a cseréplédézetet az utcákon. Valóságos égi háború volt; a Magyar-utcában két szalmával fedett ház tetőjét leszede a szél, a városon kívül két gabonaszállító kocsiit ledöntött, a koricaföldeteken a termést össze-vissza törte, mit nagy részben elősegített a jég, mely a várost megkímélte ugyan, de a földeken keresztül ment; a pincelakásokba térdig ért a víz mentelével; a lakosság nem kissé volt megrémülve. Pár óráig tartott a vihar, aztán a szél elült s az eső esett úgy szolván egész éjjel. Szombaton reggel derült ki s ekkor végig-nézhetünk kerteinkben, veteményeink s földeinkben, melyeket teljesen letarolt a zúgó, süvöltő, pusztító romboló vihar!

Érdekes arcképek birtokában van Blum Józsa urnó városunkban. — A napilapokból olvasóink ismerni fogják a fővárosban legutóbb történt rettenetes családi drámát, hol Földes Samu agyonlőtte nejét, kis gyermekét és yégül önmagát. Földesnével Blum Józsa urnó együtt járt a tanítónő képezdésre s igen jó viszonyban is voltak s maradtak utóbb is. Barátságuk jeléül Földesné 1877. évben május 26-án arcképet küldte meg Blumné urnóknak, melyen férjével együtt van lefényképezve, az arckép hátlapjára ezt írta: „Szives megemlékezésül szeretett Józsnaknak. Bpest, 1877. máj. 26. Dóra.” Kis leányának születésnapján pedig Blumné urnó szintén kapta a kis lányka arcképet, melynek hátlapjára ez van írva: „Kedves jó Józsa néninek a kis Földes Etuska. Budapest, 1891. június 9-én s így épen egy hónappal előbb, mint az apa gyilkos fegyvere kioltá, a kis Etuska életét. Tehát még csak a múlt hónapban. Megjegyezzük, hogy mindhárom, asszony, férfi és kis gyermek feltűnő szépségek voltak.

Agyonütötte fiát Hóts Mihály újlaki lakosnak volt egy 27 éves Józsa névű fia, ki nem ismerte a tizparancsolat negyedik pontját, s nemcsak, hogy tisztelettel nem viseltett öreg apja iránt, hanem azt többször tettelegesen bántalmazta. E napokban ismét összetűzött a fia apjával s ütegelni kezdte az öregt, ki magát védelmezendő, felkapta a keze ügyében volt sodrófát s oly szerencsétlenül ütötte halántékra fiát, hogy az lerogyott s három napi kínos vergődés után, az ütés által szenvedett agyrázkódattás folytán meghalt. A holt testet e hó 22-én boncolták s temették el, az atyát letartóztatták.

Agonygázolták az ökrök. Gézi Erzsé 70 éves öreg asszony volt; mindenki ismerte Sormáson, hol egykor szép asszony hírében is állott, most azonban megörbült, összetöppörödött öreg anyózává lett. Az öreg Erzsé a napokban Sormás utcáján ment végig, mikor egy eszternyei ember szekérével találkozott. Az ökrök hirtelen megvadultak s egyenesen az öreg asszony felé tartottak, ki képtelen volt futással menekülni. Az ökrös szekér tulajdonosa leugrott a kocsiról, hogy a megvadult állatainak eleje álljon; de késő volt, az ökrök már elérték Erzsé asszonyt maguk alá tepertek s agyongázolták. A rendőri boncolás után a holttestet eltemették, az eszternyei ember ellen megindították a törvényes eljárást.

Meghaltak Nagy-Kanizsán: Haiszter Mátyas meghalt július 18-án 53 éves korában. Tóth János meghalt július 18-án 5 hónapos korában. Tomán Juliska meghalt július 19-én 11 hónapos korában. Tiboly Ferenc meghalt július 19-én 79 éves korában. Márton János meghalt július 21-én 12 éves korában. Horváth Juliska meghalt jul. 22-én 3 hónapos korában. Schlechta Juli meghalt július 22-én 14 éves korában. Dömötörfy Juli július 23-án 8 hónapos korában.

Beküldetett.

Következő tartalmu levelet vettünk, melyet egész terjedelmében közölni hírlapirói kötelességünknek ismerünk.

Zala-Egerszeg 1891. évi július hó 21-én. „Zala” című hírlap 1891. évi július 19-én megjelent 29-iki számában Kovács Lajos nagy-kanizsai lakos ügyvéd Zalavármegye arvaszéke s ellenem egy közleményt bocsátott ki, — mely közleményre a megtámadott arvaszék tagjai, valamint saját nevemben közelességemnek tartom kijelenteni, hogy a közlemény írója csak halára kötelezett bennünket azon tényével, miként elienünk a nagy méltóságú belügyminiszter urnál fegyelmi eljárást kért és ezáltal alkalmat nyújtott nekünk az ügy elbírálására illetékes felsőbb hatóság előtt egyrészt a közleményben foglalt vádak nemtelenségét s helytelenségét igazolni, másrészt rá pedig a közöl azon nemes szándékát kimutatni, mely-öt a kérdéses közlemény írására ve-

zette. Egyszersmind kijelentem, hogy miután a közleményben foglalt vádak elleni védekezés a hírlapi eljárás tárgyát nem képezheti, — ez ügyben nem adandó bármilyen közleményre választ sem én, sem az érdekelt társaim adni nem fogunk. Csesznák Sándor Zalavármegye arvaszékének elnöke.

A vasárnapi munkaszünet.

— Humorosak. —

Pompás eszme ez a vasárnapi munkaszünet! Nem akarom ezt a nemes intézményt ócsárolni, dehogyan is, — ellenkezőleg — terdet, fejed hajva állok előtte. Én, mint dohányzó fiatal ember, mindennapos „Kundschaft” vagyok egy helybeli kis dohánytőzsdénél, ahova utolsó 3—6 osztr. krajczárjaimat elszoktam vinni egy virginiért.

Nem akarok a nevezett kis dohánytőzsdéstől messze lépni, pardon a dohánytőzsdés kedves H. nevű csinos es mindenképen szeretetre méltó leányától távol lenni, mert különben ellelednem szóba foglalnai azt, amit tulajdonképen a közönség előtt publicálni akarok.

Július 19-én reggeli 10 órakor nagy sietve menék Periak mezőváros főutcáján, látva a tikkasztó napsugarak által okozott hőségét; a szokott kis dohánytőzsdébe cigarettáért. És a legnagyobb meglepetésemre a boltajtó zárva van, az ajton egy négyszög alakú tablacska ezen felirattal láttam: „Vasárnap 4-4 Szt-Lávan napján dohány- és szivar-árak jobbról a bejáratnál a kis szobában kaphatók.”

No ez pompás! Ilyet Európa még nem látott. A kis szobában. Már eddig jutottunk; visszafordultam mind ennek tudomásvétele után az irodába. Őrültem is, meg nem is. Reszkette igtattam be a mai napon érkezett postát, de azért restanciába nem vagyok. Vártam, még főnököm kimondja a munkaszünetet, de hiába, ezt nem hallom még most sem. Jón végre valahára egy vén, óh bocsánat, egy idős főszolgabírói iktató, a ki megjegyzem és az öreg amidőn, ha olvassa, nem fog nehezteni reám, mert rimbe beszélni szabad jobban „lat mint igtat”, ezen szencziót keltő szavakkal: „hát még most is irnak az urak, mikor már 11 óra elmúlt?!” „Óh áldott nagy szentség, isten és emberség!” kiálték fel keblemben, ez úgy is a kis szobából lett ide küldve gondoltam magamban és majd hogy eltaláltam; mert megjegyzem ez az öreg iktató is oda szokott járni a kis dohánytőzsdébe, csak hogy nem ám oda, ahova én, hanem, H-nek nagyon becsületes és közszerében lévő édes apjához, hol az eső az egyes napi eseményeket el-el mondogatja és így a két öreg elém beszélgetésbe jön egymással, hozsátzó lendületet adván a politikának. Aztán vesz egy virginiát, a melyet szombatól szombatig szí. No ez már kapott. Hát én? Elhívta az öreg iktató főnököt az irodából, már fél 12 volt, alig hagyták el az ajtót, én is mentem utánuk, visszagon-dolva a munkaszünetre.

Sietek az üzlet felé, oda érve, elolvasom a már jelzet felirattól, nézem, meggondolva a dolog mibenlétét, ej, dehogyan is megyek most be, hiaz már 1/2-re van, jobb lesz ebéd után bemenni a kis szobába, legalább a majd unalmas és meleg délutánt beszélgetéssel eltölthetem. Ugy is lett.

Elmenek a nagyvendéglőbe ebédelni, sietve ettem, hogy gyorsabban jöjjon a kis szobába menés, meg is történt mindez. Oda áltam a tühör elé, felcizcomáztam magam, indulek.

Az üzletajtóhoz érve, megyek jobb felől a bejáratnál a kis szobajtóhoz, hallok vajni féle beszélgetéseket, de ez mit sem nyom a latban, kopogtatva bemegyek. Majd a hideg razott, mikor a „gondolt” helyett két, még a bak-sytemből való öreg vendég hölgyet láttam szemem előtt meglepően ülni, de én nem jöttem zavarba, mert asszonyok előtt — megjegyzem — nem szoktam zavarba jönni, az öreg urhoz fordulék szivar kéréssel. Azonban reá reskizotam a jobb szemet az ott ülő hölgyekre, bemutatva H. kisasszony édes mamája által, de neveiket a legnagyobb sajnálatomra elleledtem rögtön, amint az udvarias kézcsókolási műtétet végeztem. Még H. nagysám mamája humor-képen mondá, hogy nem lehet szivart kapni, de részemről volt válasz. „Óh igen kérem ténssasszony”. És kérem az öreg ur-zonáról ki is szolgált két virginiát. Reá gyujva egyre, ajánlottam magam a hölgyeknél.

Kiérve a folyosóra, olyanokat sóhajtozva mint a kovács lujtatója, lám igaz, hogy a látszat csak. Oroszlányi úztem a veremből és egeret fogtam.

No de seba, lesz több vasárnapi munkaszünet is, amidőn nemcsak a kis szobába, hanem a nagyszobába is bejutok!!

Egy perlaki munkaszünetelő.

Különfelek

— **Uj ügyészek.** Ó Felsője a király dr. Felber Arthur győri ügyészégi alügyészt a zala-egérségi és dr. Gerő Antal budapesti ügyészégi alügyészt a veszprémi ügyészséghez ügyészekké kinevezte.

— **A Mátyás-templom harangja** Hornig Károly veszprémi püspök oly célból adott át 5000 forintot a budavári Mátyás-templom építési bizottságának, hogy ezen összegben a Mátyás-templom részére egy harangot öntessen. A harang tervét Schüleik tanár, a templom építője már elkészítette. Budának ez lesz a legnagyobb harangja, 52 mázsát fog nyomni s alsó átmérője 1 méter 82 cm. lesz. A harang öntéséhez nem sokára hozzákendnek s az új harang a püspök kívánsága folytán az év szeptember 1-én fog először megkondulni.

— **Főúri hymen hír.** Kétheli Hunyady Imre gróf, h. t. tanácsos leányát Mária grófkisasszonyt e hó 15-én jegyezte el Széchenyi Pál gróf fia. Emil gróf a balaton-berényi Hunyady kastélyban.

— **Nemességet nyert író.** Hogy mily átvászkodó figyelemmel kíséri Ó Felsője az apostoli magyar király a magyar irodalom művelőinek ténykedéseit fényesen igazolja az a körülmény, hogy a nevesebb írókat egymásután ünnepli ki, Jókaitól kezdve; csak rövid ideje, hogy Virády, majd Komócsy lettek kitüntetve, most ismét Neugebauer László budapesti hírlapíró, Petőfiék és jeles német fordítóját emelte a király; kegy személyére s utódaire nézve a magyar nemesség sorába. A királyi kegy valóban érdemes egyénre veté sugárát s mi őszintén kívánunk szerencsét a nemességet nyert magyar íróknak.

— **Uj nagyközség megyénkben.** Alsó-Lendvának nagyközségé való átalakítását a belügyminiszter engedélyezvén, az új nagyközség első előjáróságát következőleg választotta meg: Alszeghy József városbíró, Torma János helyettes bíró, Csaplóvits József pénztárnok.

— **Parasztból — Polgár.** Paraszt József veszprémi rátóli születésű győri lakos, vezetéknevét miniszteri engedéllyel Polgár-ra változtatta át.

— **Egyházugondnokot** választ a belső somogyi ev. ref. egyházmege az elhunyt Sárközy Dénes helyére. A zárt szavazó lapokat a választásra jogosítottok e hó 28-ikáig adják be s azok a Kaposváron, augusztus hó folyamán tartandó egyházmegei gyűlésen lesznek felbontva. Hír szerint, a gondnoki díszes állás ezúttal Csorba Ede, kaposvári ügyvédnek fog jutni, ki az egyház ügyeiben buzgón vesz részt, mint tanácsbíró s kiváló tehetségével annak nagy hasznára van.

— **Érdekes kiállítás.** Az 1848—49-iki szabadságharc emléke kiállításának rendezői a fővárosi vígadó termeiben nagyban készülnek ez érdekes kiállításnak augusztus elején leendő megnyitására. A rendezőség szívesen fogad el bármely festett vagy nyomtatott képet, amely a szabadságharcunkra vonatkozik, legyenek ezek bár későbbben készültek is. Továbbá plakátokat, fegyvereket, de különösen honvédtőlőzeteket. A rendezőség jutalomképeket küld még azoknak is, akik csupán a címét küldik be valamely érdekes ereklyét, fegyvert, öltözetfelszerelést stb. bíró olyan egyéneknek, kik emléktárgyaikat a rendezőség felkérésére a kiállítás tartamára átengedik. — Minden levél vagy küldemény az 1848—49-iki szabadságharc emlékei rendezőinek Hentaller Lajos országy. képviselő és Farnak Béla uraknak Budapestre, a fővárosi Vígadóba címezendő.

— **Egy készítmény** sem szoríthatja ki a híros dr. Rossz életbalsamát, mert hírneve a gyomorbetegségek minden eseteiben elért kiünő hatásán alapul s ebben a tekintetben mindig felülmúlhatlan marad. Dr. Rossz életbalsama Fragner R. gyógyszerárától Prágában. Minden gyógyszerárban kapható.

— **Mulattató fogadás.** Az utóbbi időben sok fogadásra adott alkalmat egy 7 kocskából álló játék. Így közelebb is, egy asztal törzsvendégei csakhamar kénytelenek voltak a „Fejtörő” 7 kocskáját, — melyet alakki idomítani nem tudtak, — viszarakni a dobozba és elveszítve fogadásukat, elhagyni a fogadás színhelyét. A „Fejtörő” játékhoz a vévő mindig egy füzetet kap, melyben 176 alak van, melyeknek megalkotása valóban fejtöréssel jár. A piros horgonynyal, mint a gyár jegyével ellátott „Fejtörő” ára 35 kr., s kapható a legtöbb gyermekjáték-kereskedésben. E valóban mulatságos játékot melegen ajánljuk olvasóinknak.

Vidéki levél.

Tisztelt szekerestő ur!

Jóteknységű színmű előadás volt Lelényen. Virág Péter Lelénye község felsőbb népiskola osztály tanítója, iránta eddig is tanúsított bizalmunk s megalégedésünket, csak meglöközte az által, a midőn I. évi június 23-án tanítványai, mint szereplők közreműködésével a „Tavaszi tündérek” című színművet adták elő, szépen s dícséretesen lefolyt sikerrel; mi által eddigéig is méltányolt érdemeit újabb koronázta. A szenge koru kis szereplők közül dicserni óhajtok: Hobor Irmát, Folly Katinkát, Schmidt Marit, Bayer Paulát, Schmidt Irént. A sok dicseretet s tapsot aratott előadás és szavalkatok után, kor hajnalig jó cigány zene mellett, a tánc tartá együvé, az ezen ünnepekre, ugy közel, mint távoli vidék számos falvaiból is össze sereglett intelligenciát. Annyit óhajunk meg megjegyezni, hogy midőn e jó sikerű estélyért a rendező Virág Péter tanító urnak ez uton is köszönetet mondunk, hason példák ismétlésére csak buzdítani törekszünk őt.

A jövedelem szegény iskolás gyermekek javára fordított. — Felülfizettek: Dr. Hajós Sándor 2 trtot, Zakál Gyula, Wezel Adoll, Schlézinger N., Tamás Ferenc 1—1 trtot és Novák Zsófia 175 kr. Frankl Zsigmond, Szalmay József, Bekessy Rezső, Fűzy Neszta, Dr. Csemeske Kálmán, Hajgató Lajos és Nunkovits Sándor 75—75 kr. Földi Laskovics Ferenc esp. pléb., Folly Bernáté 2—2 trtot, Kaposy Antal, Osztreicher József, Toth Ferenc Felső-Szemenye, Keszler Géza, Kázar Ferenc, Leitner József, Pimezli Alajos, Gazdag Adám, Weisz L. és F. Nagy-Kanizsa, és Korrenesi István 50—50 kr. Mikics Géza, Dr. Kovácsics Ferenc 75—75 kr. Filipich János, Hobor József, Horváth László, Guth Fülöp, Frankl Gyula, Rozenbaumen Becsehely, Wensky Lajos, Kokas N., Faics Károly, Himfy Lajos, Aradi Alajos, Sindellár József és Viznaty Ferenc 25—25 kr. Frankl Dávid 45 kr. Halvax Géza 35 kr. Nováczky József 5 kr. Fischer M. 75 kr. Frankl Dávid és Strassner Jakab 15—15 kr. Schmidt Janosné 18 kr. H. G.

Irodalom és művészet.

Lapunk e rovatában ismertett művek, lapunk kiadójánál, Fischel Fülöp könyvtárus üzletében megrendelhetők.

— **A magyar-románok és a magyar nemzet** címe azon röpiratnak, melyben a magyarországi főiskolák ifjúsága válaszul a románai egyetemi ifjúság emlékiratára. Ezen röpiratot a magyar ifjúság francia és német nyelvre is lefordította s megküldte a külföldi főiskoláknak, hírlapoknak, politika, közélet és társadalom minden kiváló és illetékes tényezőjének. A választat magyar példányai 30 kr. beküldése mellett a Szerkesztő-bizottságnal rendelhetők meg. A begyűlt összegek az irat kiadása költségeinek fedezésére fordítatnak, esetleg-fennmaradó részeitük a magyar ifjúság Millenium-alapja-javára esik. A vidéki főiskolák ifjúságának f. é. szeptember havában nagyobb számú példány fog rendelkezésére bocsájtatni. A budapesti egyetemek hallgatói a részükre szánt példányokat lelvélbeli előjegyzés után szeptember havában a Tud. és Műgyetemi Olvasókörben vehetik át.

— **Dolgozatok, míg mécsetek ki nem alszik.** A legjelesebb orosz írónak Tolstoj Leo grófnak idézett című regénye jelent meg Bpsten Robicsék Zeigmond kiadásában (Erzsébet-tér 14. sz. a.) Tolstoj grófnak eme legújabb műve oly kiváló helyet foglal el a világirodalomban, hogy annak egyetlen család könyvtárából sem lenne szabad hiányoznia és

férfi és nő, öreg és fiatal egyaránt oly végtelemlől sok tanulást merithet belőle, hogy mindenkinek a legmelegebben és leglelkiesmeretesebben ajánlhatjuk olvasását. A nagynevű orosz írónak a legújabb regénye a pogány ó korban játszik; egy pogány ifjú történetét adja elő, ki hosszas viszontagságok, nagy lelki küzdelmek után áttér a keresztény hitre s itt végre megtalálja évtizedeken át hiába keresett boldogságát. Ez a könyv nagyon eltér a modern regényektől; legfeljebb érdekességben vetekedik velük, sőt talán felül is mulja azokat; a mi pedig az alapon átgondolt bölcsészeti irányt, a gondolatbőséget és a tartalmasságot illeti, újabb időben nem jelent meg mű, mely hozzá lenne fogható. Mulasztást követ tehát el mindenki, a ki nem siet e szenzációs mű tartalmával megismerkedni, annyival inkább, mert a könyv ára oly olcsó, hogy még a legszegényebb viszonyok között élők is módjában áll az megszerezni. Ára 80 kr.

— **Magyar Szabadalmi Közöny** cím alatt két hetenkint egy hiánypótló lapot indított meg Beryl Sándor fővárosi mérnök, kinek eddigi irodalmi működése nem ismeretlen a magyar olvasó közönség előtt. — A Magyar Szabadalmi Közöny szerkesztője gondolkodni fog a szabadalmazás megvilágításáról, az egyes iparágakba vágó új találmányok ismeretéről, melyek külföldi feltalálók azellemi termékét képezik, azonban Magyarországon nem szabadalmaztattak és e szerint bárki más által gyárthatók és akadály nélkül értékesíthetők. Előfizetési ára egy évre 8 trt, félévre 4 trt.

— **Italmérés** cím alatt egy havi folyóirat első száma jelent meg Budapestén Hoffman M. Miksa szerkesztésében és Hoffmann A. kiadóságában. A folyóirat, mint első számából látjuk, főleg az italméréssel foglalkozók a regale bérlek érdekeit akarja képviselni, mi semai esetre sem háladatlan feladat. A tanulmánycikkekken kívül közli az elvi jelentőségű hájározatokat is a pénzügyminiszter rendeleteiből. A havonkint 15-én egy ivnyi tartalommal megjelenő folyóiratot, az érdekelt körök figyelmébe ajánljuk. Előfizetési ára: egy évre 4 trt, félévre 2 trt 50 kr.

CSARNOK

Dalaimból

Enyhe szellő legyinti meg arcomat,
Kérem tőle: látt-e galambomat.
Azt feleli, azt susogja, hogy láttá,
Egy csapodár legyennek a karjába.

Kérem tőle: szeret-e még a babám,
Mint a-hogy rég olyan híven, igazán.
Azt susogja és én busan hallgatom,
Mást szeret már az én hűlten: angyalom...

Polczner Árpád.

Hogy

Attokkint nehezült redm

E szörnyű kínzó víd:

Hogy én csaltalak meg téged,

Szicem másért, szebbért égett

S tőled könnyen megcállt.

Jól tudod te mint szerettek

S mint imádtalak teged:

Érted mennyi fájdalmat, s bűt

Amit csak a jó Isten tud

Szenvedtem, s szenvedek.

Ne vedd zokon tőlem, hogy ha

Tartózkodom tőled;

Hiszzen ugy is szemrehányás

Lenne szarad, — valjon mi más?

A vid' engem illet.

Félreismertél s ez a baj,

Segíthetnél rajta:

Hisz' egy szelid tekinteted

Meggyógyítná a szicemet —

S bűmat torahajtja.

Hogyha mégis mindenáron

Vállni akarsz tőlem;

Ugy arra az egyre kérlek:

Láttagsd meg nyughómet —

Kint a temetőben.

Zakál Zsigmond.

A hivatalban.

— Humoreszk. —

— Valóban meglepő kedves Gabi barátom, hogy oly sokáig voltál a hivatalodban, alig győztelek várni, hol a manóban voltál oly sokáig?

— Tudom, hogy meg lep téged ezen még eddig elő nem fordult ok. De ha elmaradásom okát elmondom, te sem fogsz rám oly haragos pillantásokat vetni, azért, hogy oly sokáig várattam magamra. Képzeld csak ugy délután 5 órakor furcsa eszmém támadt, i. i. elhatároztam magam, hogy ma tovább fogok a hivatalban maradni, vajjon mit fog ehhez az én igen tisztelt principálisom szólni. Mert tudd meg, kedves Fridim, hogy minálunk 6 óra a hivatalos óra, azon túl nem tartozik senki a hivatalba dolgozni. Lett 6 óra A hivatalból egyenkint szállingóztak ki a hivatalnokok. Csak én, meg a principálisunk maradtunk a hivatalban. Lehetett ugy 7 óra, midőn főnököm hozzám közelgett:

— Ah, mi a manó, szolít meg engem édes hangon, ön még most is itt van a hivatalban, hogy értem ezt.

— Nem tulajdonítható az semmi másnak, igen tisztelt főnök uram, — válaszoltam, — csak hogy ma nem tudom hogy mit csináljak, rejtően unatkozom, ennélgyva célszerűbbnek találom, itt a hivatalban dolgozni, habár a hivatalos óra el is múlt.

— Ah, hisz ez pompás ez dicséretet érdemel. Még eddig nem is hallottam, hogy a hivatalos órán túl is dolgozik, és még hozzá azért, mert unatkozik! Na ez szép dolog — a mostani világban unatkozni. Midőn en oly fiatal voltam mint ön kedves barátom, akkor nem is tudtam, hogy mit jelent az a szó unatkozni. Midőn elégeztem irodai teendőimet, hogy én hazamentem volna, azt már épen nem tettem; elmentem kuglizni, kártyázni, lányokra kacsingatni.

— Én midőn főnökömet ily jó hangulatban láttam, elővettem rég megszólti tervemet. Kapva-kaptam az alkalmon, nem akartam ezt elszalasztani, mert tud meg meg barátom, már régóta akartam főnökömet fizetésem javítása végett felkérni, de alkalom hiányában mindig eláltam tőle, most, hogy ily szavakat hallottam főnökömtől, mint már az előtt is mondtam, nem akartam az ily kedvező alkalmat elszalasztani.

— Igen tisztelt főnök ur, — válaszoltam beszédjére, — köszönöm a dicséretet, de abból nem élhetek meg, megbocsát, ha egy szerény kérelemmel fordulok önhez, azon reményben, miszerint megbeszéli kérésemet, mely abból áll, szíveskedjek csekély fizetésemet felemelni. Ön, mint mondani méltóztatott, fiatal ember korában sohase unatkozott, azon nem is csodálkozom, könnyű volt abban a régi jó időkben, de a mostani világban a téle szegény dijaknak mint én vagyok, nem szabad sem kuglizni, sem kártyázni, de még lányokra rá sem nézni, mondám neki alázatos hangon.

— Beszédem után csak néztem főnökömrre, hogy mily hatást gyakoroltak rá szavam, ő meg viszont ránkba szedett homlokával és haragvó szemével rám nézett.

— Anélkül azonban, hogy kérésemre választott volna következőképen felelt méregtel hangon, mintha kedves oldalbordájának megszoktatásáról lett volna a szó.

— Tudja mit — többé nem fog dolgozni hivatalos óra után a hivatalban, mert ha mindig hivatalos óra után fog dolgozni, akkor lesz oly, hogy minden hó elsején kérni fog tőlem javítást.

— Midőn befejezte dikcióját, már is kint voltam az ajtón, de nem saját akaratomból, hanem igen tisztelt főnök uram respectabilis karjától. Ez volt az oka, hogy oly sokáig elmaradtam, de légy nyugodtan, ez többé nem fog meg-förténni, — biztosítalak róla

Ipsé.

Közgazdaság.

— **A volt ó. m. á. vasút új vezetése.** Baross kereskedelmi miniszter — értesülésük szerint — az osztrák-magyar államvasút államostól magyarországi hálózatának vezetésével Menzler osztrák tanácsost bízta meg, ki, mint a danubialparti üzletvezetőség főnöke, működését már meg is kezdette.

— **Az oltott tőkék kezelése.** Oltott szőlőkék metszésénél nagy figyelemmel kell eljárni, mert ilyen tőkék megújítása döntéssel nem esz-

közölhető. Le kell mondani a kopasz fejmivelés vagy a cser csapos mivélésről is, s át kell menni a hosszabb mivélési módokra, ha azt akarjuk, hogy szőlőink hosszú élelűek és jövedelmezők legyenek. Mindenek előtt azonban az alanyokat s a reá oltandó nemes galyakat kell jól megválasztani. Sok talajban ugyanis a Ripária, másban a többi alany nem diszlik; sok nemes faj pedig nem állandó, bár mily pontosan is van oltva; míg ellenben némely faj tökéletesen — azonosodik a Ripáriával, p. o. az olasz Riesling. A Madelaine minden faja nem diszlik a Ripárián, csak pár évig; ellenben minden Muscat fele — Oporto — Kecskecsesű — Bolgar gyönyörűek; a Chassellak törhelők; a Furmini, Kadarka szépek. A sárga márgás, sovány rigacsba, melynek talaja csekély és rendkívül ki szokott száradni, nem lehet negyedik évében a Ripáriát betelepíteni. Tehát első sorban heyes alany s erre alkalmas faj oltandó. Midőn evvel tisztában vagyunk, legalább 150 cm. sor- és tőke távlatban ültessünk. A kiültetett gyökeres oltványokat már első évben nevelni kell, még pedig ha gordonra van módunk, a mely a legszebb, legbiztosabb, de legnagyobb felügyeletet igénylő mód, már az első évben úgy neveljük, hogy az egész combot leineveljük, tehát egy-kelet jól kiérett hajtást. A második évben a hajtás a második — zal dróthoz köttetik, az alóira eső rügyek kiirtatnak s a felsőkből is csak a jók hagyandók meg, melyekből a fejecskéket neveltetnek, tehát legalább egy lábra egymástól. Így tőkénként van 5 góc, melyből ez évi fakadások előtörhetnek. Egy ily módon mivel hektárnyi szőlő 200 hektoliter finom bort adhat.

— **A csemege-szőlő értékelése** érdekében a földmivélsügyi miniszter következő rendeletet adta ki. Termelőink közül mind többen ültetnek csemege-szőlőt, kivált homokterületeken, hol sok esetben a helyi viszonyok miatt a szőlőnek borra való felhasználása a pince építéssel járó nehézségek miatt különben sem mutatkozik célszerűnek. A csemege-szőlőből várt nagyobb jövedelem azonban gyakran el nem érik, részint azért, mert a csemege-szőlővel kereskedő vállalkozók a termelő helyekről tudomással nem bírnak, részint azért, mert a legtöbb termelő külön keres magának vevőt, ki az egy-egy helyen rendelkezésre álló jelentéktlenebb mennyiségért csakis szerényebb árt ígér vagy adhat. Hogy a hátrányok lehetőleg megelőzhetőek vagy legalább csökkenthetőek legyenek, az a szándékomban, hogy a csemege-szőlő készletek helyéről és nagyságáról adatokat szerezzek, s ez adatokat a bel- és külföldi vevőknek tudomására hozzam. Ugyanazért tőhivom hazai termelőinket, hogy eladó csemege-szőlő készleteikre vonatkozó adatokat helyegmentsen bejelentő ívmintája szerint legkésőbb július hó 15-éig jeleentsék be. A bejelentési minták a földmivélsügyi m. kir. miniszterium VI 9. osztályában, valamint a hazai vincellér iskolák igazgatóságainál, ugyszintén az összes borászati vándortanítók utján egyszerű levelezési lapon foglalni megkeresés alapján díj nélkül kaphatók, de bárminő alakban érkező oly bejelentés is elfogadtatik, mely nem ily mintalappon történik, ha a közölt kérdéseknak megfelelő adatokat magában foglalja.

— **A Budapesti gabnatőzsde.** Buzát a mult héten mérsékeltén kínáltak, a kereslet jobb volt mint az előző héten, elkel 10.000 mérő 5 10 krral magasabb áron. Egyéb gabnaneműekben az üzlet csendes volt. Terményekben az irányzat változatlan volt. Zsiradékban és szilvaizben nem volt üzlet. Szokványzilva október—novemberre, szerb 8.50 frton, bosznia 8.25 frton kelt el, 56 klggrammonként. Az értéktőzsde irányzata kellemesebb, s élénkebb volt.

— **Gabnatüzletről.** Az utolsó hetivásáron már voltak csekély hozatalok új gabonából. Az eddigi minőség nagyon silánynak mutatkozik, de remélhető, hogy a következő minőségek jóval szebbek lesznek. Az árpa különösen gyenge volt és így csak 6 forintjával kelt el. Az árak eddigelé nem alakultak meg, s a forgalom csak a jövő hetekben fog határozott irányt követni, mi helyt gabonánk elhelyezése megállapítható lesz.

Szerkesztői üzenetek.

127. H. A. Javításokkal mint láthatja Jövőben több figyelmet s főleg tömör irányt ajánlunk.
128. New-York. Megjött, köszönet. Jövőre is kérjük, az óhsját bejuttatni, a könyvrekre névbe magán levelet fogunk írni, kikönnkel megállapodunk a felvevőkben, a többi is meglesz. Kérem az eddig megjelent könyvekből egy példány megküldését.

- 129. K. A. Pécs. A hiányzó számot újból elküldtük. Jövőben is szívesen látjuk. Keszthelyről levél jött; de lapunk számára addig semmi.
- 130. S. E. Gy. Bpest. Prózát várunk.
- 131. Z. Es. Rövidebb rajz az ön tollából elküldte.
- 132. „Képes Cs. Lapok” szerkesztősége. A küldemény megjött, megérkezett-e a miénk?
- 133. „Ország Világ” szerkesztősége. Rendesen jön, a feltételt betartjuk; — az „O. V.” cserélpéldányát azonban még most se kapjuk, kérünk intézkedést.
- 134. Ipse. Sem nem epigrammák sem nem versek azok hanem csak gondolatok papírra vetve. A ki epigrammát akar írni, annak tudnia kell mindenkéül, hogy az epigramma. A papirkosárba vándorolt.
- 135. „Budapesti Bazar” szerkesztősége. Gúlsó küldeményünk iránt sem levelet sem szerk. üzenetet nem vettünk, — mikor jön? Kálmannak hírvétele, rég nem kerestt fel, pedig mindig szívesen látjuk.
- 136. G. A. Bpest. A Körút utáni pihenést bevárjuk, aztán kérjük az őzi rózsákat, ha nem is csokorban legalább egyenkint.
- 137. K. J. Andrassy-ut 100. „Földes” Nem, azt nem hisszük. „Sok dolog” Az lehet. De talán még is akad egy kis időd hogy betekints hozzánk is oly hosszú idő után.

Feloldó szerkesztő: Cs. Palotai Ákos.

Nyilteér*)
*) Az e rovatban közöltékért nem vállal magára felelősséget a szerk.

Nyers selyem bust-ruhákat 10.50 krért a legjobb anyagból szállít vám- és posta-díjmentesen küld Henneberg G. os. és kir. udv. szállító gyári raktárban Zürichben. Miniat kivánatra azonban küldetnek. *Levelekre Szőlőzész 10. kora. helyeg-rugasz-tandó.*

HIRDETÉSEK.

Vízimalom eladás.

Tóth-Szerdahelyen egy vízi szítás malom teljes berendezéssel szabad kézből eladó.

Bővebbet Szőke Sándor urnál
Tóth-Szerdahelyen.

BUDAPEST, VIII. ÜLLŐI ÚT 18. SZÁM.

A JÁNOS

BRANTÓDI ÖNÁLLÓ KÉVÉKŐ SZÍTÓGÉPEK, legújabb és legerősebb szerkezet, csatlásványval, olajnyi a legnagyobb szilárúság és egyszerűség, a legnagyobb árat és a legolcsóbbat is megkezesíti, a legkisebb helyeken is használható.

Compend gősmozgonyok, 40°-os üveg anyag megalkarításával.

Gősmozgonyok, fa, vas és szalma (fűtőre 21—30) ló erejűek.

Nemes gőscsaplók, legújabb szerkezet, 4-szer erősebb szilárúság, rendkívül hosszú, teljes töltést nem igénylő szalma-részekkel.

889 6—8

EMOINÓPÁI

Nemes gőscsaplók gépeket, 3—4 hengerű kettős tisztító szorkacettel, arphajával és válasszó hengerrel. Továbbá mindentelő járgányeszközök, veltőgépkeket és egyéb gazdasági gépeket. Olcsó árak. — Kedveső Bástósi feltételek.

Jövődolmező mellékkereset.
 Szakavatott ügyes ügynőkök, egy teljesen solid
 bankházzal felvételnek urvényszerűleg engedélyezett
 sorsjegyeknek elárúsítása szempontjából
 Felette előnyös feltételek mellett.
 A megfelelő képzettségű ügynőköknek fizetés is
 adatik. Ajánlatokat kérjük 100 G.² cím alatt
 Danneberg J. hirdetési irodájához Wien,
 Kumpfgasse No 7. Telefon 4/22. intézm.
 805 4-6

Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva.

Első osztr. mech. Tricot- és fehérnemű gyára
 Kapferer L. és társa cégnek Bécs, Hernals.

Főraktár:
 Nagy-Kanizsán Irmler Józsefnél, Keszthelyen Mérei Ig. szőlő,
 Kapuvárott Léné Mária és Testvéreknél.
 64 2 12

OSSTEK JÖZSEFF
 első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár
 BEOSZTIBELNÉ.
 Készítési Iroda és raktár: HERDALENTSTEN, A. Rudolf-ruhpart S.
 Készítési és építkezési vállalatok, földművelés, kőbányák és egyéb vállalkozások, valamint
 nagykereskedelmi vállalkozások részére készítenek mindenféle építkezési anyagot.
PORTLANDCEMENT és VÍZHATLAN MÉSZEK
 melyek mindenképp egyenlő jó minőségben szállíthatók. Árjegyzék és megrendelési katalógus kérésre megküldhető.

Bécs, 1878.	Budapest, 1888.	Eszék, 1888.	N.-Pálafalván, 1887.	London, 1878.
Erdem-erem.	Nagy díszokl.	Dinoklervöl.	Arany-erem.	Dinoklervöl.
Paris, 1887.	Kecskemét, 1878.	Vijadak, 1878.	Szeged, 1878.	Trionok, 1888.
Brno, 1888.	Körmöc, 1888.	Arany-erem.	Erdem-erem.	Arany-erem.

1891. ad. szám.

Hirdetmény.

NAGY-KANIZSA város rendezett tanácsa által köz-
 hirre tétetik, hogy a városi közkórháznál rendszeresített
 évi 700 forint fizetéssel javadalmazott

kórház gondnoki állás
 melyvel egyezer forint értékű tiszti biztosítéki kötelezettség
 jár – a tekintetes városi képviselő testület által választás
 útján be fog tölteni, felhivatnak a pályázni kívánók, hogy
 ebbeli – okmányaikkal felszerelt – kérvényeiket a városi
 tanácsnál 1891. évi augusztus hó 2-ig benyújthatják.

Nagy-Kanizsán, 891. július 15-én. A városi tanács.

8 napos nagy óra órá szerkezettel, fényes szerkezettel 17 ftt 50 kr.

Nickel ébresztő óra csinos kivitellel
 3 ftt 90 kr.
 Legjobb és legpontosabb kiszolgálás.

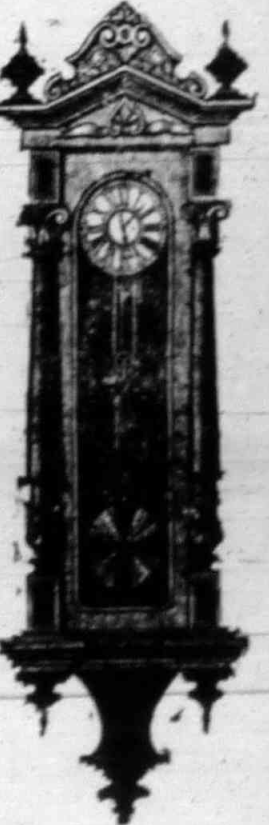
Üzlethelyiség-változtatás.
 Vagyok bátor a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint
 óras- és látszerészeti üzletemet
 a Wágner-féle házból az
 „Arany Korona“ szálloda épületébe
 helyeztem át.
 Együttal a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom dú: óra- és
 látszerészeti raktáramat, valamint javító-műhelyemet, melyekben
 jutányosabban és pontosabban fog kiszolgáltatni mint bárhol,
 miután sikerült elsőrangú gyárosokkal összeköttetésbe lépnem.
 A n. é. közönség becses pártfogását kérve
 ELVEM: teljes tisztelettel **IFJ. Csémits Károly.**
 Legcsekélyebb haszon nagy forgalom mellett.

Nickel Remont óra
 5 fttől feljebb
 két évi jótállással

Ezüst Remont óra
 fényjelző hivatal által
 hitelesítve 8 ftt feljebb

Datum szerkezettel két évi jótállással
 3 ftt. 90 kr.
 Ugyanez datum nélkül ftt 3,50

8 napos nagy óra órá szerkezettel, fényes szerkezettel 17 ftt 50 kr.

Sarg Glycerin különlegességek.

E különlegességek azért, hogy F. A. Sarg és SARG

Károly azokat feltalálták. O Feladja a kirdlyud a a legfelsőbb uralkodó család más tagjainál, valamint a harcegi házaknál is alkalmazásban van. Ajánlják a különlegességeket: Leibig báró tanár, Hebra, Zetzel a Scherer udvari tanácsos, tanárok, továbbá az udvari fogorvos Thomas Héchen és Meiser Gothában stb.

Glycerin szappan valódi hamisítatlan papírban és burkokban 65 kr., dobkadobosokban 60 kr., 3 db. 90 kr., egyenként árulva 3 db. 60 kr.

Méz-Clycerin szappan dobkadobosokban 3 db. 60 kr.

Folyékony-Clycerin szappan üvegekben 65 kr. (a legjobb szar a kosok és arc szőpítőhöz.)

Glycerin ajók krém üvegekben 50 kr.

Glycerin blastol (hajnövesztőre, a hajkorpástávolítására stb.) üvegekben 1 frt.

Pipere-carból-glycerin szappan dobkadobosban 3 darab 1 frt 20 kr.

Kalodont Glycerin-fog-krém, darabja 35 kr. (Rövid használat után, mint fogtisztító áskülönböztetlenné válik.)

F. A. SARG Ha és társa cu énkir, udv. szállítók Héchenben.

Raktár: Nagy Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf, Strom és Klein, Marlon és Huber és Prager Béla gyógyszerés urak.

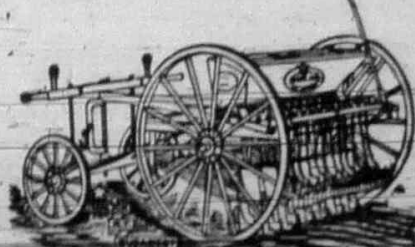
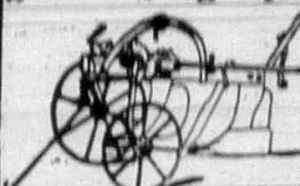
SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső várost-ut 1000/99. sz.

Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánja kitűnő és szilárd szerkezetű, 811 18-24

Gőz- és járgányeséplő-készületeit és számos első díjakkal kitüntetett szab **SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit,** és szab **mélyítő-ekéit,** eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasu ekéit **talajművelő eszközeit, horonált és rőtűró hengereit** valamint SCHLICK-féle szab.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morskolók és darálók, szabad Jókay-féle „Hungária” daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmalom-berendezések. Eredeti amerikai kéveköto és marok-rakó arató-gépek és fűkaszáló-gépek, szállítható mezeli vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Arjgyezék kicánatra ingyen és bérmentve.

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészségteljesítés, az életvedvek a emek folytan a vének tisztázára és tisztá állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb a legvalóságosabb szar a már is mindenütt ismert és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb a gyogyhatóságos gyógylívükből a legkedvesebben van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgöres, étvágytalány, savanyus felbűtögés, vértelülés, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen határozottan bizonyul. Ezzé kéntő hatóan kévekeretben ezen életbalszam egy helyszonyult, meghisható hálszéplővé lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismertó iratok ezrel bárkinék betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hatálalások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalszam” minden üvegecskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalszama a „fekete sas” oz” czimzett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205-III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, azéles feletre pedig az lés nyolc ott vedjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valódién kapható csak a készítő

FRAGNER B.

Vedjegy: főraktárában, gyógyszer-tár a „fekete sas” hoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszer-czernél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárban a Várckáz tercen.

Az usztál-bingyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában van raktár ezen életbalszamból. 750 14-26

„prágai általános házi-kenőcs”

több ezer hányallatkozattal emelet biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladókánál, a tej tepedésnél s az emlő megkemény-désnél szűlőkor, kelvény-nél, vérdaganatoknál, genyes fekadékoknál, pokolvarnál, köröngyök-nél, az ugynevezett köröngyöregnél, ekeményedéseknél, felpuffadásoknál mirigydaganatoknál, aszrdaganatok-nál, érséketen tagoknál stb. Minden gyuladást, ósgaantot, ekeményedést, teljűfűadást a legrovidebb idő alatt eltávolít s ahol már genydes mutatkozik, ott a ósgaantot legrovidebb idő alatt fűdés-m nélkül fel-salja, kirotól és klyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczékben. 20

Óvás! Minden a prágai általános házi-kenőcs az sokszor utánzózzak, mindegy kit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lés készítve, s csak akkor valódi, ha a sarga cresselencze, melybe töltetik, vörös használatb utasítás-kba illeszék 9 nyolcven nyomvak) és lők kárta-nis, melyen az lés nyolc ott vedjegy látható — burkolva van.

HALLASI CALZSALI a legbizonyultabb, számtalan próbatét kí-jal legbizonyultabb emelet szar a helyszelűlő klygygyításra a az egészen elvesztett hatást teltség visszany-csérés. Egy üveg ára 1 frt.

Richter-féle **Fejettörő**

Legujabb **türelmi játék.** 176 feladat. Nagyon érdekes és nagyon mulatságos. Ára 35 Kr. (melyet játékos kerakóiban kaphat.) Utasításoktól utjunk magunkat és csakis oly skatulyákat fűgadjunk el, melyekben a gyártó J. A. „Vereš Hargony” van.

„Les dernieres Cartouches”

PARISI GYARARÓL SA BOUTLEVERD EXELMANS.

Czigarettafűzők!

HAUNSTEIN FRERES

HAUNSTEIN FRERES

HAUNSTEIN FRERES

Weiser J. C.

gépgyára és gépjavító-műhelye CLAYTON és SHUTTLEWORTH gépgyár raktára Nagy-Kanizsán.

GÉPELADÁS!

Gyáramban tökéletesen kijavított 8 ló-erejű Clayton és Shuttleworth gyárbeli gőz-eséplőkészlet.

Egy 10 lóerejű Clayton és Shuttleworth gyárbeli új szerkezetű gőzeséplőkészlet, mely egészben 3 hóig működött, jutányos áron, kedvező feltételek és jótállás mellett eladó.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Csukási József.

(1841—1891.)

A magyar sajtó egyik leg-
rakonszenvesebb munkása
volt Csukási József, kinek
halálát osztatlan igaz rész-
vettel fogadta sajtó és kö-
zönség. Kegyelmes kötele-
séget teljesítünk, midőn ol-
vasóinknak bemutatjuk e ho-
lyon arcképét a jeles költő-
és szerkesztőnek, kinek kü-
lönösen a magyar sajtó te-
ren elvéthetetlenek az ér-
demei.

Hosszas, kínos betegség
előzte meg a Csukási Jó-
zsef halálát. Szegényes kö-
rülmények közt, anyagi gond-
okkal kezlette meg pályá-
tatását mint költő és mű-
fordító a szakadatlan munka
előtt megásta a sírját
egészségének.

A hatvanas években egyike
volt a legkedveltebb, a leg-
szivesebben olvasott posták-
nak Szerelmi dalai melyek-
et az ő Arankájához írt,
később feleségül is vett,
szívül fakadtak „s meg is
találtak az utat a nemesen
érező szívekhez.

Mint műfordító maga volt a
megtestesült lelkiismeret.

A szegény postából később
gazdag lapfőigazgató és szer-
kesztő lett. Keveset írt ő a
„Budapesti Hírlap“-ban,
mert minden óráját a szer-
kesztés vette igénybe. A mi-
egészsége engedte, éjjel-nap-
ról ott volt munkatársai közt,
kik a szó igaz értelmében
bálványozták őt. Szívesen
dolgozott neki a lap minden
munkatársa, mert valóságos
testvéri viszony volt szer-
kesztő és munkatársak közt.
Nemesek az irány, melyet a

Csukási József.

„Budapesti Hírlap“ követteti
és követ, de a szerkesztő és
munkatársak közt fennállott
viszony is jelentékenyen be-
folyt a lap nagy elterjedé-
sére.

Pár év óta azonban egyre
el kellett menekülnie Buda-
pestről enyhébb éghaj alá.
Nem javíthatá meg egészse-
gét a legönfehálosabb ápolás
sem. Neje Zmeskál Aranka,
egy hősnő erejével szállott
szembe a halállal, de nem
menthető meg az imádott
férjét. Tavasszal visszajöt-
tek Arcból, hol az egész
telet töltötték s az a néhány
hét, a mit itthon töltött, az
Andrássy-uton fekvő esön-
des fészkében, már a csön-
des haldoklás ideje volt.

Valóban, nem közönséges
tragikum van a Csukási Jó-
zsef-sorsában. A sok küzdelem
nélkülözés után élhetett volna
a legnagyobb kényelemben,
boldogságban. De már ebben
a kényelemben nem telhetett
öröme.

„Mert bár egyenlők va-
gyunk itt — mondá Rákosi
Jenő elveszett társának sírja
fölött — nem mindnyajunk-
nak egyenlő a halála. Hosz-
szu évekig birkózott a si-
kerért, nemes szíve beesvá-
gyától hajtva s mikor elérte,
bére az, hogy a küzdelem-
ben megtört testének nyihat
adhatott és kényelemben
szenvodhatna el temérdek
gyötrelmeit.“

Kegyetlen sors ez!
kiáltunk fel mi is mindannyi-
an, a ki tanúi valánk e kö-
nyelemben szenvedett gyöt-
relmeknek“, s busz szívvel
láttuk, hogy idő előtt el
kell vesztienünk át.

Sarg Glycerin különlegességek.

E különleges-
ségek azóta,
hogy F. A.
SARG az SARG
Károly azokat feltalálta, a Földön a király és a
legfőbbekből uralkodó család más tagjainál, valamint a
hercegi házaknál is alkalmazásban van. Ajánlják a külön-
legességeket; Leibig báró tanár, Hebra, Zeissl a Scherzer
udvari tanácsos, tanárok, továbbá az udvari fogorvos
Thomas Bécaban és Meister Gothában stb.

Glycerin szappan valódi hamisítatlan papírban
és burkokban 65 kr., doboz-
dobozokban 60 kr., 3 db. 90 kr., egyenként áruhá 3 db.
60 kr.

Méz-Glycerin szappan dobozokban 3 db. 60
kr.

Folyékony-Glycerin szappan üvegekben
65 kr.
(a legjobb szappan a kezek és arc tisztításához.)

Glycerin ajok krém üvegekben 50 kr.

Glycerin blastol (lajnyosított, a hajkorpael-
távolítására stb.) üvegekben 1 frt.

Pipere-carból-glycerin szappan dobozban
3 darab 1 frt 90 kr.

Kalodont Glycerin-fogkrém, darabja 35 kr.
(Hóvid használat után, mint fogtisztító
712 22-26 nélkülözhetlené válik.)

F. A. Sarg fia és társai és éskir. udv. szállítók
Bécsben.

Raktár: Nagy Kanizsán Schwarz- és Tauber, Rosenfeld Adolt
Strom és Klein, Marton és Huber és Prager Béla gyógy-
szerész úrnál.

SCHLICK-féle Vasöntőde és gépgyár Részvény- Társaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső, Váci-ut 1696/99. sz.
Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utca 14. szám.
811 18-24

Ajánja kitűnő és szilárd szerkezetű, gőz- és járgányeséplő-készülteket és számos első díjjal kitüntetett szab.
**SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit, és szab.
mélyítő-ekéit, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasu ekéit**
talajmívelő eszközeit, horonált és rőtörő hengerelt
valamint SCHLICK-féle szab.
„Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonafestítő rosták (BAKER
és VIDATS rendszer), takarmánykésztő gépek, tengeri
mozsolók és daráló, szabad Jókay-féle „Hungária”
daráló-gépek erőhajtásra, órlómalmok és olajmalom-
berendezések. Eredeti amerikai kéveköti és marok-
rakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható mézel
vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.
Arjeggzék kiédnatra ingyen és bérmentve.

Richter-féle

Fejlettörő

Legujabb
türelmi játék.
176 feladat
Nagyon érdekes
és nagyon hasznos.
Ára 35 kr.; minden
játékhoz kiegészítő lapok.
Utánzókkal orvank megunkat és csakúgy oly oktatlyakat
főudjunk el, melyeken a gyári jel a „szersz Horgony” van

Gyors és biztos segítség nyomorhajok s azok következményei ellen.

Ami egészen mentesítik, az a csepegtető a ennek folyton a vérnek tisztítására és tiszta állapotban
való tisztítására és a jó eredmény elősegítésére a legjobb a legújabb és legújabb szer a már is mindenütt isme-
retes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Kész életbalsam a legjobb a leggyógyultabb és leggyógyultabb a leggyógyultabb van készítve s
különböző minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágytalanság, savanyú felhűgés, vérdulat, aranyer
bajok stb. stb. ellen teljesen hatékonyan bizonyul. Ez a legjobb hatást a következőkben ezen életbalsam egy
lehelnyült, megbízható hájzszerévé lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel
50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hosszú évek elkerülése végett, mindenkit figyelmezteték, hogy az egyedül
általán az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbal-
SAM” minden üvegeit kétféleképpen van csomagolva, melynek hosszoldalán
„Dr. ROSA életbalsama a „fekete saszor” címzett gyógyszer-
tárból. FRAGNER B. Prága 205-III.” német, cseh, magyar és francia
nyelven olvasható, azelőtt felelőleg az ide nyitott vedjegy látható.

**Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő
FRAGNER B.**

Levegő: főraktárban, gyógyszerház a „fekete saszor” Prágában 205-III
és BUDAPESTEN Török József ut 205/206 sz. Prága-utca 12. sz. Budai Emil az városi
gyógyszertárban a Városliget téren.

**Ami osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerházában van raktár
ezen életbalsamból.** 759 16-26
Ugyanott kapható:

„prágai általános házi-kenőcs”

több ezer házi-kenőccel ellátott biztos gyógyszer mindenféle gyulladáskor, sebek és gennyedések
ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyulladáskor, a tej tepedéskor s az emlő
megkeményedésnél szűlőskor, kelvények, vérdaganatoknál, genyes fekélyeknél, pokolvarak, körömgöyök-
nél, az úgynevezett körömféregnél, a kismennyiségűnél, felpuhulásoknál, utrigyadaganatoknál, szirdaganatok-
nál, ércékben tagoknál stb. Minden gyulladást, daganatot, cikeményt, tetű, tetűfészt és legrosszabb idő
alatt elhárított s ahol már gennyedés mutatkozik, ott a daganatot legrosszabb idő alatt távolítható el-
szívja, kiemeli és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.

Óvás! Mivel a prágai általános házi-kenőcs az osztrák utasítás, minden-
kit figyelmezteték, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz
készítve, s csak akkor valódi, ha a sarga csomagolása, melybe töltött, vörös
használati utasítás-ka (melyek 9 nyelvű nyelven) az két kártyán, melyen
az ide nyitott vedjegy látható, csomagolva van.

HALLÁSI-VALZSÁI a legbizonyosabb, számtalan próbát al-
tal legbizonyosabb elismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen
elcsesztett hallást teljességel visszaállítást. Egy üveg ára 1 frt.

„Les dernieres Cartouches”
BRAUNSTEIN FRIEDRICH

A ki ismeri a
„Zigaretta”
Zigaretta

PARIS, 1889. ÉV. A. ROYER-FRÉRE KÉZELMÉNYEK

„Les dernieres Cartouches”
BRAUNSTEIN FRIEDRICH

Weiser J. C.

gépgyára és gépjavitó-műhelye CLAYTON
és SHUTTLEWORTH gépgyár raktára
Nagy-Kanizsán.

GÉPELADÁS!

Gyáramban tökéletesen kijavított 8 ló-
erejű Clayton és Shuttleworth gyárbeli gőz-
cséplőkészlet. 904 2-2

Egy 10 lóerejű Clayton és Shuttleworth
gyárbeli új szerkezetű gőzcséplőkészlet, mely
egészben 3 hóig működött, jutányos áron,
kedvező feltételek és jótállás mellett eladó.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Csukási József.

(1841–1891.)

A magyar sajtó egyik leg-
rekonstrukciós munkása
volt Csukási József, kinek
halálát osztatlan igaz rész-
vétellel fogadta sajtó és kö-
zönség. Kegyeletes kötele-
ségeit teljesítünk, midőn ol-
vasóinknak bemutatjuk e he-
lyen arcképét a jeles költő
és szerkesztőnek, kinek kü-
lönösen a magyar sajtó ter-
vén elérhetetlenek az ér-
demek.

Hosszas, kínos betegség
elérte meg a Csukási Jó-
zsef halálát. Szegényes kör-
ülmények közt, anyagi gond-
okkal kezdette meg pályafu-
tását mint költő és mű-
fordító a szakadatlan munka
idő előtt megásta a sírját
egészségének.

A hirtelen bekövetkezett
halálát a legkedveltebb, a leg-
szívesebben olvasott poéták-
nak Szerelmi dalai melyek-
et az ő Arankájából írt,
két később feleségül is vett,
szívvel fakadtak s meg is
találták az útát a nemesen
érező szívekhez.

Mint műfordító maga volt a
megtestesült felismeret.

A szegény poétából később
gazdag lap tulajdonos és szer-
kesztő lett. Kevésset írt ő a
„Budapesti Hírlap“-ba,
mert minden óráját a szer-
kesztés vette igénybe. A míg
egészsége engedte, éjjel-nap-
pal ott volt munkatársai közt,
kik a szó igaz értelmében
hátrányozták őt. Szívesen
dolgozott neki a lap minden
munkatársa, mert valószínű
testvéri viszony volt szer-
kesztő és munkatársak közt.
Nemcsak az irány, melyet a

Csukási József.

„Budapesti Hírlap“ követett
és követ, de a szerkesztő és
munkatársak közt fennállott
viszony is jelentékenyen be-
folyt a lap nagy elterjedé-
sére.

Pár év óta azonban egyre
fel kellett menekülnie Buda-
pestről enyhébb égő alá.
Nem javíthatá meg egészsé-
gét a legönfelelőzőbb ápolás
sem. Neje Zmeskál Aranka,
egy hősnő grejével szállott
szembe a halállal, de nem
menthető meg az imádott
férjét. Tavasszal visszajöt-
tek Arcoból, hol az egész
telet töltötték s az a néhány
hét, a mit itthon töltött, az
Andrássy-úton fekvő csön-
des fészkeben, már a csön-
des haldoklás ideje volt.

Valóban, nem közönséges
tragikum van a Csukási Jó-
zsef sorsában. A sok küzdelem
nélkülözés után elhetett volna
a legnagyobb kényelemben,
boldogságban. De már ebben
a kényelemben nem felhetett
öröme.

„Mert bár egyenlők va-
gyunk itt – mondta Rákosi
Jenő elveszett társának sírja
fölött – nem mindnyájunk-
nak egyenlő a halála. Hossz-
szu évekig bírkózott a si-
kerért, nemes szíve becsvá-
gyától hajtva s mikor elérte,
bére az, hogy a küzdelem-
ben megtört testének enyhét
adhatott és kényelemben
szenvedhetette el temérdek
gyötrelmeit.“

Kegyetlen sors ez! —
kiáltunk fel mi is mindannyi-
an, a ki tanul valánk e „kénye-
lemben szenvedett gyöt-
relmeknek“, s hús szívvél
láttuk, hogy idő előtt el
kell vesztünk őt.

A világ-boldogtalanja ember.

(Népmese)

Mesélt: Békóssy Géza.

Egyszer valahol a kerek föld határán élt egy szegény ember s annak egy felesége.

De az az ember nagyon mija volt. Mindig elfacsarta a szót.

Egyszer azt mondja neki a felesége:

— Hallod te föld terhe eredj s szerezzél valahonnan valami kis enni-valót, mert minden kifogyott a háznál.

— De nem megyek én — mondja az ember — téled sem fut el az út:

De hogy itt a szavamba vágjak, volt nekik egy kis györekük is.

Azt mondja az asszony:

— Ha én elmegyek, ki-fürösztö meg ezt a kis eselédet?

— Hát én magam, ha tudni akarná kelmed.

— Jól van hát, melegíts a fazékba vizet, de csak addig, a míg az újjad állja, aztán füröszd meg a teknőben a gyermeket. De ügyelj, hogy te ne forrjád, mert az Isten átka az én kezem!

Az ember fogadja, hogy úgy lesz az utolsó szóig. Mihelyt az asszony elmegyen, alf gyújt a kemenczében s rátezi a nagy fazekat tele vízzel. No a míg meleg lesz, alszom én is egyet — gondolja magában — s meg is tette.

Hát mikor felebred csak látja, hogy forr a fazék. Odamegyen, hogy megpróbálja, vajjon állja-e az újja. A fazékba dugta, de be is szopta.

Na ez az újjam nem állja, megpróbálom a másikat. Ugy is tett, de avval sem lett ő kelme boldog. Mikor mind a tíz újját sorba megégette, nagy bánatba esett, hogy már mindenik újjából kifogyott. De észbe jut hamarjába, hogy a szűrének is van két újja, azzal is megpróbálja. De hogy is megörvendett, hogy a szűre nem kapta ki az újját. Mindjárt is tekenőbe tette a gyermeket, s ráöntötte a vizet. Az sem nyelt többet levegőt a földön. Az ember csak költögette, de az nem hajtott reá. Ugy meghalt, mint egy darab kő.

Azután várta a szegény ember a feleségét. De az sem vesztette el az utat. Meg is érkezett tüstént.

— No te világ-boldogtalanja ember, megölted ugy-e a gyermeket? Pusztulj innen kutyafia férgé, hogy ne lássalak. Akkor aztán forgatta a nyelvét, mint a szelkeket, hogy a szegény ember azt se tudta merre van az ajtó.

Mikor aztán leeslapodott, azt mondja az urának:

— Most nincs egy vak garasunk se, mivel eltemessük ezt a holt jószágot. Ha megölted, most szorítad a fejed, hogy honnan kapjuk egy kis pénzmagot.

Fut is rögtön a szegény ember a

faluba, meglát valahol egy alkalmas kapufélfát s kezd beleszorítani a fejed hát meglátja a gazda.

— Eredj te János — mondja a cselédjének — mond meg egy jó husángal annak az embernek, hogy a mikor útra indul, ne hagyja otthon azt a kicsi esztét a mi van.

Az aztán jól el is döngötte.

Fut haza a szegény ember s rakja a feleségét minden rossz szóval; hogy miért ad neki ilyen tanácsokat. Az is látta, kívül van dolga s nem kötött ki véle.

De a holt gyermek még nem volt eltemetve.

— Eredj már a paphoz — mondja az asszony az urának — állj elébe, hogy temesse el.

El is ment az ember a paphoz, s elébe állt.

— Hát mi kell te szegény ember — kérdi a pap.

De az nem szól semmit, csak megáll mint egy köszent.

— Ez sem lármás ember — mondja a pap s azzal tovább megyen.

A szegény ember újból elébe áll. Csak kérdi a pap:

— Hát mi kell hé?

Csak nem szól az ember semmit.

— Lökjétek ki — mondja a pap a cselédjének — hogy keresse meg a nyelvét.

Alig gondolta, már kin volt.

Most szidta még az asszonyt igazában.

Az elment aztán a paphoz s megkérte, hogy eltemesse a gyermeket ingyenbe.

Evvél rendbe voltak. De hideg volt s nem volt egy szegnek való fa sem a háznál.

— Gyere menjünk az erdőbe egy kis ágat szedni — mondja az asszony, de huzd be magad után az ajtót.

Mennek. Hát egyszer visszanéz az asszony és látja, hogy az meg egy istrágnál fogva huzza maga után az ajtót.

— Na te is elkéstél onnan, hol az eszt osztogatták — mondja a szegény asszony.

Elérkeznek az erdőbe. Alig szednek egy marok ágat, hát egyszer valami beszédet hallanak.

— Haj ezek rablók — mondja az ember. Mi lesz velünk? hová fussunk?

Eltaláltak, mert csakugyan hét rabló jött, nagy zsák pénzzel a hátukon. Csak ugy hét rétv görbültek belé. Epen azon fa alá ültek le, a melyiken a szegény ember kuporgott a feleségével s elkezdtek számítani a pénzt. Számítják-számítják, hát egyszer csak kezd nagyba hullni az eső. A menykövek, mintha kijukadt volna a zsák a miben tartják, ugy hullottak.

— Jaj te feleség, én félek, alig tudom tartani az ajtót — abafogott az ember.

Le ne ereszd te boldogtalan ember, mert tüstént megölnék a rablók.

Alig mondja, nagyot esalt az ember s az ember leejti az ajtót. Epen a rablókra esett s azok ugy megijedtek, hogy mindjárt világgá futottak. A pénz otthagyták.

De megörvendett az asszony, hogy az ember, hogy azt megláttak. Nem féltek se tüztől se víztől. Felpakolták a sok pénzt s indultak vele haza. Mikor otthon voltak, jutott eszükbe, hogy elfelejtették fát hozni.

— No — vigasztalja az ember a feleségét — ezentúl faragott fával tüzelhetünk. Addig is felmászik a házra, előtt levő fára, hogy levágja tüzelőnek.

Csak vágja, mikor arra megyen egy katona.

— Hát te bolond ember — mondja — magad alatt vágod a fát? Hamarabb a földön leszel mint az a fa.

Mondja az ember:

— Honnan tudja? tán maga az Isten?

Avval vágta tovább. Egy lépést megyen a katona, hát az ember lekötött s reája a fa.

Alig kapja magát össze, fut a katonán.

— Megálljon kelmed. Bizonyosan maga az atya uristen ő szent felsége, azért olyan ezira a gunyája. Mondja meg nekem meddig érek, nem sajnátok érte egy pár garast. Megalkuszunk egy pengőben.

— Ha hármat botlasz, meghalsz — mondja a katona, avval tovább ment.

Ügyelt most már a szegény ember minden lépésére. Hazamegyen s fényalából egy csomó ágat, hogy a háza vigye.

— A fa is nehéz, meg ő kemének a lába is kajla volt, hát megbotlik a kőszőben. Tovább megyen megbotlik, egy cseberbe. Kettőt lép, megbotlik a másik kőszőben. A földre veti magát s kiáltja a feleségének:

— No asszony, én már meghaltam, temetess el engem aranyos ruhába, ezüst koporsóba.

— Menjen kelmed meghalni a kertek alá — mondja az asszony, ott is csak olyan hót ember lesz, mint az ezüst koporsóban.

Nagy busulva elmegyen a szegény ember s lefekszik az országot közepére. Talán eltemeti valaki, ha felleli.

Hát arra jön egy nagy úri hintó. — Állj ki az útból hé! — kiáltja a kocsis.

— Holt emberrel már csak Istennek van dolga — mondja az ember, s rá se hajt.

A kocsis se tréfált s ráshintott az ostorral. De felugrott erre az ember s azt mondja:

— No maga bizony az isten-ő szent felségének édes fia, hogy feltámasztott. Hát hogy adja azt az ostort?

— Szaz pengőért!

Az ember tüstént kifizette s világgá híresztelte, hogy van neki egy ostora.

a mezzel minden holtat feltámaszt. Hát egyszer meghal egy nagy úrnak a leánya egy szép kisasszony. Ott volt ülve egy nagy emeletes házban, idávittek a szegény embert, hogy támassza fel a kisasszonyt.

Előveszi az ostort s ráhuz a szép kisasszonyra. De meg se mozdul az.

No ez már nagyon meghalt — mondja az ember.

Ráhuz még egyet, kettőt, harmat huszt. De látja, hogy haragos arccal csinál a szép kisasszony anyja meg a fia ura.

Hát már baj lesz. Legjobb lesz, ha kintem az ablakon s ha úgy megútom magam, hogy meghalok, itt az ostor s magamra szüntök egyet — gondolja magában.

Ki is ugrott, de el is felejtett magára azt az ostorral. Hogy miért? Megmondja a kis veréb:

A ki nekem minap este, Ezt a mesét elcsipegte.

de ezenkívül részt kell venniök apóuk különböző szeszélyében is. Így történt a bodosi vejél is: N. Aron urammal. Az após beengratná a lutrizásba. És pedig akként állapodtak meg, hogy mintán Barót egyforma távolságra van Szallobostól és Bodostól, egyik héten az após, másikon a vejé tesz meg egy-egy pengő forintot az őt numerusra.

Minden a rendén ment, álló esztendeig. Egy szép napon, a lutrizás „forduló” napján, a vej felesége, vagy ha jobban tetszik: az após leánya, hitvesi gyöngödséggel imígy nyilatkozott:

No hallod! Elegendő volt egy esztendeig szállannál nézmem az ostobaságot. Már 25 pengő forintot kidobtál az ablakon, az apám ugyanannyit. Isten bocsássa meg a bűnömöt, de már jól nem mondhatok az apámra sem. Jól mondják, hogy a vénség betegség. Hallol-e Aron, ha többet lutrira téssz, velem egy sön s egy kenyéren nem élsz.

Aron uram eleget magyarázta, hogy a lutrinak olyan ördögös praktikája van, hogy éppen akkor veti ki a numerusokat, mikor az ember nem teszi meg, de végre is jobban szerette a feleségét, mint az apósát, a Barótra mondatl elmaradt s a számok nem tevődtek meg.

Gyönyörű egy nap volt, de valóban gyönyörű. Nem is lehetett más. Némelek ugyan, kik erre a napra még emlékeznek, azt mondják, hogy Bodos felett már akkor fekete fellegek gomolygáltak s ahhoz értő öreg emberek nagy zivatart jósoltak. Borulhatott gyász-feketébe Bodos felett az ég, de annál fényesebben ragyogott Barót felett. Legalább az öreg kántor, a ki éppen most rohant ki a postáról olyan sebesen, mintha csak saját közfoglójára sietne, ragyogni látja az egész papvilágot. A postakapujához volt megkötve a hű állat, az egész vidéken ismert fehér, mely kerek husz esztendeje hordozza gazdáját, lassan, de méltóságosan.

No fehér! most tégy ki magadért! ropjál velem. Bodosba. Hej, nem is gondolja a vejem, hogy milyen szerencse ért!

Aztán hatalmas könnyűséggel felpattant a fehérre s neki a legrovidebb utnak, át azon a bizonyos erdőn, melyet Bodos oly csúfosan veszített el — Barót javára, hogy még ma is egész vidék nevezi a szegény bodoslakat.

— Gyí fehér! ne hagyd magad! Dupla abrakot kapsz! S a szegény pára csak futott, futott, a hogy öreg labutit kitélt, mire Bodosba értek, duplán volt fehér — a lecsargó habtól.

Az öreg kántor észre sem veszi ezt. Leugrik róla, beront a vejéhez, s ez az első szava:

— Ide a czedolát!

— Miféle czedolát?

— Hát a lutri-czedolát! Kijött mind az öt szám!

— Mind az öt szám! Azt az árgy- linsát! Mind az öt szám!

— Az a! Hamar vedd elő!
— De-e... nincs nálam, a feleségem tette el valahová! Hé, feleség, jere be! (A feleség bejön.) Hol a czedola?

— Elment az eszed? Hiszen tudod, hogy nem tetted meg!

— Nem tetted meg! Tolvaj! gyilkos! Tönkretették! Kitagadtak!

Es rohant a szegény öreg-eszenélkül. Rohant és az ajtó előtt elterült. Megbotlott a — saját lovában, a híres fehérben, mely párját kiadva feküdt a földön.

Az öreg feltápáskodik, nézi a hű állatot, hosszan, sokáig, szeméből egy könnyesepp gördül, aztán kibékült arccal fordul leányához, vejéhez, kik időközben körüllátták a kiszenvedett állat tetemét:

— Temettétek el gyermekeim, ezt a derék állatot, úgy a mint van, megbocsátok nektek... s nem kísértem többé a szerencsét.

Székelly Huszár.

A LUTRI.

Igaz történet.

Már azt almodni sem merészeltem volna, hogy még az én girbe-görbe haztomban: Székelyországban is tudják, hogy mi fán terem az a lutri. De hát istenem, mi minden is meg nem változott a nap, — akarom mondani: — a székely nap alatt egy-két esztendőnek a leforgásán. Van székely nemzeti zenekarunk tuezatszámúra, s lám ki hitte volna! — a kis Barót odáig vitte, hogy már nemcsak bankja van vagy három, de a lutrira is lehet tenni — a postán. Az örekké mosolygó postaexpeditor fölveszi a numerusokat, aztán elküldi Nagyszébenbe... így próbálnak nálunk szerencsét.

En nem találok abban semmi lehetlent, hogy a szallobosi öreg kalomista kántor is megneszelle a főklutrit, mert hiszen egy-összesen ötleten át kereszté azt a csudálatos valamit, ahol az ember csak beirat almában látott numerusokat s ha úgy cseppen — még azot is nyerhet rongyos egy pengő forintot. A jó öreg diákkorában látott őt számot s azóta ki nem ment a fejéből, folyvást magával hordozta, mígnem egyszer — sok-sok esztendő múlva, mikor szakálara lecsapott a dér, — fölfedezte a végzetes főklutrit.

Az öregnek azonban nemcsak öt szánda, de többek közt volt egy veje is — Bodosban. Ha nem esnék kívül e történetke keretén, mindjárt elbeszelném azt is, hogy mi mindenről híre az a szatemnyi kis falu. Ezt a thémát tehát egy más alkalomra tesszem el s megkezdem a lutrihistoriát.

A vejeknek néha nemcsak az a végzete, hogy apóuk leányát elirtaak,

Holland költőkből.

Mosolygás

V. A. de Gouvet

Azt hiszed, hogy a lelek künja
Leghangosabban ott beszél,
Hát magát könyekben kiserja,
S szisztagató dalokra kél?

Óh, van kacaja, csütlán, kedves,
Van mosoly, józagos! szelid,
Es mégis oly hübanatjeljes,
Hogy a sohaj mellette — vig!

Gyermekjáték

Hélène Swarth.

Vidáman játszó gyermekek; az egyik Vigyázva épít kártyavárat,
Miket a szél nagy gyorsan öszszedont;
A másik addig lenhajn fúcska
Papir hajót bocsátgat a patakra,
S a kis leánya, szalmazsálon lüva
Szappanhabot eresz a légbe föl,
S bámulva néli farka színeit,
Mig a golyó csak zset nem pattanik.
A rózsátón haldoklón hajtja le
Fejcsokréjét a hatvány róza és
Hullajtja egyre hervadt csimait.
Ingo plátán nyujt a dalos madárnak
Nyugva helyet, egy percze csak — s tovább
Repül megint a légnök vándora.
Szárnyas felhők sobannak át az égen,
Párol, bekorról szello-ingatása.
Sárgult levélt, esőt szítál a földre,
S földönti a hű papir hajóját,
Mely a patak vízén — azott áll.

Korhadt padocsok, sárguló galyak közt,
Cl — kés a kézben — két ifju szerelmes.
Ez álmodik — végtelen szerelméről,
S ödvől, mit semmi nem rabolhat el.

Az Amazon.

Írta: PORSÓLI KÁLMÁN.

Evenként egyszer rendszeren megfordultam Vértesiék kastélyában, hol évről évre mindig csak a régi kép tárult előm. Az öreg Vértesi né özvegy gyász ruhájában ott ült a verandán s kőgözetett; közel hozzá ült a régi szomszéd Méhes ezredes, ki szomszédnőjét folyton 48-as csaták meséivel gyönyörködtette a közbe-közbe lelkes beszédek tartott a lovaglásnak nagy jelentőségéről, a vadászat gyönyörűségeiről és a kutyák tudományosságáról.

Ez a kép évről-évre a régi maradt; valahányszor nénemhez mentem, mindig ott találtam együtt a verandán, csak az az egy változott, hogy az előtte játszadozó kis unoka, a szép Mariska, évről-évre nőtt és szebb lett.

Mikor a legutolsó évben ott voltam, a két öreg már nem ült a verandán, hanem bent a korán meggyújtott kandalló tüzén melegedtek, a verandán pedig ült egy szép ifjú lány, Mariska s vele szemközt egy fiatal hadnagy, a Méhes ezredes unokaöccse.

Hanem a helyzet, mintha mit sem változott volna: a lányka csöndesen kőgözetett s a katonára tisztelegően beszélt a lovakról, puskáról, és ebekről.

— Nem is hiszi Mariaka nagysám, hogy mennyire egészséges sport a lovaglás — udvarolt a hadnagyócska.

— Sohasem próbáltam — szólt naiv bámulással a lányka.

Majd megtanítom — ajánkozott az ifjú Bély Benő.

A szóból tett lett; a hadnagy ur lelkesedéssel beszélt Mariskának a lovaglásról s Mariska oly sürgetve kérte a nagymamát, hogy nem sokára, két gyönyörű hűtás ló nyerített a Vértesi istállóban.

A lovagló léczkék gyorsan folytak egymásután, a mester szorgalmas volt, s a tanítvány ugy látszik szívesen tanult. Főnököm ez időben Vérteshez közelebb tette állomásomat s gyakrabban meglátogathattam néuemet.

Most már a régi kép sokban megváltozott, a két öreg még haljebb vonult a szobákba, a fiatal pár pedig nem ült a verandán, hanem gyakran órákon át száguldott szilaj paripán hegy-völgyön kerozástól.

Ilyen körülmények között kikéstem a kastély régi könyvtárából egy Jókait s így megválogatván társaságomat, ki mentem sétálni az árnyas lombok alá. Egy ily alkalommal izgatón jelenetnek voltunk tanuja.

A nagy angol park kökerítéséhez kö-

Hangjukat nem hallhattam, de szavukat távolról is észrevettem, egymás szemébe nem mertek nézni, s mind egyikük lóva sörényével játszott.

A kép egyszerre megváltozott, a hadnagy talán hirtelen bátorságot nyert, megragadta a lány kezét s ajkára

KÉJUTAZÁS A ZAGYVÁJ

zel bolyongtam, midőn egyszerre zörögni hallom a földön fekvő száraz galyakat.

Félre hajtom a bokrok lombjait s látom a fiatal párt felém közeledni óhátan.

A lovak lépésben mentek s gazdáik mélyen el voltak merülve a beszélgetésben vagy talán a hallgatásban.

emelte. A lány kihuzta kezét s lovát távolabb vezette a veszedelmes gavalérlőtől, de ez már nem birt magával, utána vágatott s karjával átölelte a lányt, hogy ajkára csókot nyomjon.

E pillanatban a lány lovára vágott s ez vakon rohant egyenesen a kökerítésnek.

Megdöbbenve álltam meg a bokrok

lőtt, midőn láttam, mint röpül át
lovával a kis amazon a park kerítésén.
A hadnagy némán alkába harapott s
lovát visszafordította.

Másnap délutánig nem láthattam a
kis amazont a kénytelen voltam meg-
pöccelni a hadnagy úr társaságával, ki

De miért nem? — kérdezte za-
varral Benő.

A lányka még jobban elpirult, aj-
kára nem-jött-felelet s én jónak lát-
tam bemenni az öregekhez, kik lelke-
sen diskuráltak arról, hogy milyen egész-
séges mulatság a lovaglás.

Az nem lesz költő sohasem.

— Szólt —

Ki látja, hogy a napugár
A lomb közt milyen játszá jár,
A zöld levelein minát rezeg
S mellette mit sem érezett,
Nem tudja, hogy az Ő mára,
Nem lesz költő sohasem.

Ki rózsát lát és nem nevezi,
Ki virággal nem onyoleg,
Ki tarka szép virág után
A földre nem hajol talán,
Ki nem veszi ezt szemlélve,
Az nem lesz költő sohasem.

Ki éneket hall s nem figyel
Kinek a dal ahogy se kell,
Kinek felkéré ez se hat,
Mellette szóvalan marad
S nem indul rajta meg az éne,
Az nem lesz költő sohasem.

Ki sírót lát s nem sír vele,
Rajt meg nem indul köbölve,
Ki lát kisírt piros szemet
S mellette mit se szenvedett,
Ki ilyenkor nem könnyezze,
Az nem lesz költő sohasem.

Ki téged lát te rózsáig,
Te daffúzér, te szép virág,
Ki téged lát és nem szerel
S szerelenszítte éneket
Nem zeug te rólad szüntelen:
Az nem lesz költő sohasem!

Felki Sándor.

Czigányzető.

És aztán a nő,
Legszébb a világon!
Jaj de szépen hazud,
Az Isten megáldjon!

Ugy sír, ugy megróko;
A legedő fia,
Rongkoldu szomorun,
Mintha szive fájna;

Mintha minden hangja
Órök butul egre
Belenyja magát
A szív közepébe!

Edes magyar dallam!
Oh, mi van jebenned,
Hogy ugy lünger grujtasz
Hamtadú s ezelmét?

Ki ad oly hatalmat
Sírú száraz tónak,
Hogy ugy feliharzik
Hangjain a bánat?

Te, cigány, te cigány!
Ugy lángol a lelkem,
Leány csallóságán
Csak badd teseregjen;

Fellángoló vérem
Viharosra ráljon:
Oh, te csak húzd tovább,
Az Isten megáldjon!

Szék Sándor.

nagy csodálkozásomra most nem nyug-
tatott a lovaglás mesternégének theo-
riájával.

Végre megjelent a kis duzzogó s el-
loglalta helyét a verandán.

— Nem lovagolunk ma? — adata
kérdeni a hadnagy úr, mire a lány
pirulva válaszolt:

Nem!

Körülbelül egy óra múlva ismét ki-
térődtem a verandára. A nap már be-
alkonyóban volt s végső sugarai pocfi-
kú felhomályt terjesztettek. E felho-
mályban láttam, mint borul a megze-
ldült kis amazon a hadnagy úr keblére...

E pillanattól kezdve nincs nálammal
nagyobb híva a lovaglásnak.

Delünknek is van felhomályja

— J. J. L. és Kac —

Delünknek is van felhomályja.
Ha már a sok csillag kibál,
Nem hevíl a remény sugára,
Ez elcsúszott a régi dal.
S én lelkedben egy szó lobant át,
Mely a moztokra csallaló:
Mogrendül minden hur, s a szív
Folytatja megzakasztott álmat.

Antal Géza.

Madár trófélya után.

Az íróanyagok és eszközök.

Írta: Récs Nándor.

Az ó-korban ólom-, pala-, cserép-, fahéj-, fatáblákra, viaszktáblákra, elefántesontra stb. írták vagy vésték az írást. Indiában a pálmafának száraz, finemű levelei igen alkalmasak voltak a helyesére vagy zsírós szinekkkel való befestésre s részben még máig is használják azokat. A bibliából tudjuk, hogy Mózes törvényei köbe voltak metazve s hogy Hiób szavait vasvesszővel ólomtáblákba vésette. A rómaiak a más előbb említettek kivül vékony fehér festéssel bemázolt fatáblákat is használtak, ezekre ecsettel is írtak és e fatáblákat gyakran egy kötetbe fűzték össze. Ezek a különös czélokra szolgáló könyvek voltak, és codexnek (fakönyv) nevezték; az általánosan használt könyvulak azonban az írás tekeres (volamen) volt.

Az ó-korban mégis a legfontosabb szerepe volt a papyrusnak, a melyről a papiros név származik. A papyrus készítésére nézve találunk adatokat Pliniusnál. A papirust Egyiptomban készítették; pedig úgy látszik, hogy ez a növény Egyiptomban nem termett, legalább jelenleg egyáltalán nem található. A papyruscserje mintegy öt méter magas yizi kaka. Plinius szerint a papyrus készítése a következő volt: a szárazról eltávolították a külső héjat s így több vékony hártványhoz jutottak, melyek lefele mindig vékonyabbaká lettek. Ezeket foszlányokban letépték, hosszabb végükkel egymáshoz ragasztották s ha meg volt a lap nagysága, ugyanazon módon — azonban keresztbe — egy második réteget ragasztottak rá; aztán az egészet megszáritották, sajtolták és simává tették. E kezelési módból magyarázható meg, hogy némely könyvtárban még mai napig is található papyruslapok a világosság felé tartva, a melyek szövetalakuak. E papiros nem a legjobb volt; törékenysége és állatlósága miatt csak is az egyik oldalára lehetett írni. Az írásra meghegyezett nádtollat (calamus) vagy ecsetet használtak és rendszeren finomra reszelt szénből és erősen ragadós folyadékból készült tintát. A legrégebb egyiptomi falfestményeken írókat láthatunk, a kik náddal és papyrussal dolgoztak.

A papyrusanyag nemsokára elterjedt Egyiptomból az ó-kor nagyobb kultúrnépéire. Görögországban — mint Herodotus írja — a papyrus az állatbőrök használatát egészen kiszorította; Olaszországban is ez íróanyagot használták túlyomóan. Így például a Herculannumban talált könyvek mind papyrus tekeresekre vannak írva. A fogyasztás oly nagy s az anyag oly kápos volt, hogy a papyrusnak rossz termés folytán való megdrágulásakor a kereskedők élete is veszélyeztetve volt.

Az anyag drágasága folytán (Perikles idejében egy iv papyrus 50—60 krajezár volt) a papyrus használata mellett mindenki olcsóbb anyagra gondolt. Fadarabokra, agyag csövepekre, csontokra s mázokra írták, úgy hogy a konyhaedények cserepei és más hulladék a tudomány eszközeivé lettek.

A régi Rómában a már említettek kivül a mai fogalmak szerint nagyon is furcsa anyagot használtak újságpapiros gyantát, tudniillik gipszszel bevont fatáblákat. Már az „Annales Maximí”, melyek helyett később, valószínűleg Caesar első konzulása alatt, az „Acta Populi Romani diurna” jöttek, úgy voltak írva; egy példányt nyilvános helyen kifüggesztettek, a másolatokból pedig megfelelő számokat küldtek a provinciákba. Hogy ezek az „Acta diurna”-k a mi napjainknak feleltek meg, azok tartalmából s az anyag egész berepedezéséből kitűnik.

Rómában levelezésre és más magán czélra ezenkívül a már említett viaszktáblákat használták, a görög dyptychonnak és triptychonak megfelelőleg „tabellae duplices, triplices” stb., melyek, minthogy azokat be lehetett pakolni és le lehetett zárni, szerelmes levelekre is szolgáltak, a mint Plautusból, Ovidiusból és Martialisból eléggé kitűnik.

A papyrus és mai papirosunk közt az átmeneti stadiumot képezte a pergament Midón II-ik Egemenes (Kr. e. 197—158) Pergamumban nagy könyvtárát berendezte, a ptolemaeusok annyira feltékenykedtek, hogy a papyrusnak Egyiptomból való kivitelét teljesen beszüntették. A szükség által kényszerítve az állatbőrök kikészítésének régi módjához folyamodtak Pergamumban s e készítményt annyira tökéletesítették, hogy az új készítmény mint „charta pergamena” nagy elterjedésnek örvendett.

Nagyon elterjedt, de téves az a nézet, hogy a pergament szamar- vagy kutya-bőrből készítették vagy készítik. A legrégebb időkben csupán ürü-, kecske- és báránybőrből készítették azt; míg később a borjubőrt is alkalmazták.

Az általános miveltség terjedésével minden eddig ismert íróanyag kevés lett volna, ha végre a rongypapiros feltalálása által nem sikerült volna sokkal olcsóbb, bármely alakban kényelmesen használható anyagot feltalálni.

Úgy látszik, hogy a papirrost legelőbb gyapotból készítették, a mit a kínaiak igen régen ismertek. A 8-ik században, Samarkand elfoglalása után, a papiroskészítést az arabok is megtanulták és Damaskusban élénk papiripar fejlődött ki, az új terméket „charta damasce-na”-nak nevezve. Az araboktól a görögökhöz jutott a papirkészítés ismerete, kik már a 10-ik században papirosra állították ki okmányaikat. A 13-ik szá-

zadban a papiros használata elterjedtebb volt, mint a pergamenté.

Az araboktól a spanyolok, majd az olaszok tanulták el a papirkészítést. Európában a papirgyártás legrégebbi helye, Sativa, Valencia és Toledo világhírre mutatják a papirosnak az araboktól való származását. Anconában 1340 körül állott fenn papírmalom. Németországban 1320-ban állították fel az első papírmalmokat Köln és Mainz között. Nürnbergben 1390-ben, Erdélyben 1446-ban Fuchs és Benkner Jánosnak volt papírmalmuk. Magyarországon az első Spillenberg Samu lövésorvos építtette Tépliczen 1613-ban; ezt követte nemsokára a felkai Szepesben, a murányalajai Gömörben s az enyedi 1701-ben. Angliában az első papírmalmot 1588-ban építették.

A papirgyártás arab eredetét a még ma is használt „rizma” szó is bizonyítja; arabul „razma”, spanyolul „resma”, olaszul „risma”. Mint tudjuk, egy új rizmában 1010 iv, egy új konzban 190 iv, egy füzetben 10 iv van.

A papiros fogyasztásával karöltve járt az íróeszközök javítása, tökéletesítése. Míg a tinta készítése lényegében majdnem ugyanaz, mint a papyrus használata idejében volt, a nád és ecset a luddollnak, utóbbi az aczéltollak kénytelen volt helyet adni. A fentollak használata nem nagyon új keletű. Az aczéltollgyártás hazája Anglia és jelenleg ez főszékhelye, még pedig Birmingham gyár városban. Itt állítólóg már 1803-ban valami Wiese gyártotta az első aczéltollakat; de ezekkel csak 20 év múlva indították meg a harcot a luddoll ellen. Birminghamban jelenleg 4. első, 5—6 második rangú gyár van, melyek hetenkint 15 millió aczéltollat gyártanak. Anglián kívül Franciaországban Boulogneban, Aigleben, Párisban vannak gyárak; Németországnak Berlinben van egy gyára. Ausztriában egy-két kis gyár próbálkozik e téren.

Ma már a papirgyártáshoz sok mindenféle pótananyagot használnak s érhető is, hogy e téren az ipar és tudomány nagy tevékenységet fejt ki; hiszen a papirfogyasztás manapság óriási. A statisztikai adatok szerint csak maga Európa 500 millió font papirt fogyaszt évenként.

Franciaországban 5—600 gép gyártja a papirrost, 40—50 ezer munkás foglalkozik azzal, 2—3 millió mázsa papirrost gyártanak s abból 2—300 ezer mázsát kivisznek.

Angliában 500 papirgyár dolgozik 7—800 géppel. Belgiumban 45 gyár, 4—500 ezer mázsa papirt termel.

Németországban 235 gyár dolgozik 300 géppel s azonkívül 120 papírmalom 200 káddal s az egész előállított papirmennyiség 1—1½ millió mázsa, 18—20 millió tallér értékben.

Hazánkban 34 papirgyár van. E szám-ból esik Arvamegyére 2, Barsra 2,

Borsódra 1, Gőmörre 4, Nyitraira 1, Pestmegyére 2, Pozsonyinygyére 5, Sárosta 4, Szepesre 3, Temesre 2, Trencsenre 5, Turócra 1, Zólyomra 2. Rongyot kiszálítunk 3—3 $\frac{1}{2}$ ezer vámmászt 3—3 $\frac{1}{2}$ millió forint értékben; behozunk 7—8 ezer vámmászt 40—50 ezer forint értékben. Papírt és papírárut behozunk 100—150 ezer vámmászt 4 $\frac{1}{2}$ —5 millió forint értékben; kiviszünk 70—80 ezer vámmászt 2 $\frac{1}{2}$ —3 millió forint értékben.

Az általános ipari haladás e téren rendkívüli, mi a nagy fogyasztás eredménye. Az első „papírgép” 1820-ban kezdett működni s már annyira vittük, hogy ilyen géppel naponként 1 $\frac{1}{2}$ —200 mázsa papirost lehet gyártani. E nagy sikerrel szemben, mit a kézi munka soha sem bírt volna elérni, méltán mondhatjuk azt, hogy a papírgép az emberi közlekedés mai modern alakjában az egyik legfontosabb tényező. Mindenesre tény az, hogy az emberiség mai szellemi és anyagi színvonalát, a világforgalom minden tekintetben való csodaszzerű hatását lehetetlen lett volna elérni ama becses segédeszközök nélkül, melyeket a papiros az emberi közlekedésnek nyújt.

LENA.

VITTORIO BERZEUO REGÉNYE.

Olvasból fordította: V. SZÜCS GÉZA.

(Folytatása.)

A nagy héten történt. Ilyenkor minden nap két szent-beszédet is szoktak tartani, a melyeknek meghallgatására nagy tömeg ajátatoskodó szokott a jezsuiták templomába begyűlni.

Az ezen esztendői szónokok közt volt különösen egy, a ki igazán szívhez szólóan, meggyőzően tudott beszélni; a fiatal emberekhez, az ifjú, ártatlan lelkekhez intézte legtöbbször szavait, s nem komoran, ridegen az észre, hanem a szívre akart hatni, s beszédei valóságos költészeti remekek valának.

Megnyerő, kellemes hangja is emelvén előadásának szépségét, igen sokszor képes volt könyekre indítani hallgatóit.

Alberto a legelsőek közé tartozott, a kiket a jelész pap megnyert, elragadt. Keserű könyeket sirt, vékeit bánva — a melyeket sohasem követett el; — valóságos buzgalommal és előszeretettel penitenciázott, gondolkozott az ember gyarlóságáról s más ilyen dolgokról, a melyek éppen nem fiatal lelkeknek valók. Most már szentül meg voltak győződve arról, hogy belőle pap, — nem! hittérítő lesz, mert arra szánta őt az isteni gondviselés.

Elment az ékeszavru lelkiaiyához, elmondott neki mindent, a mit csak rajongó lelke érzett; az testvéri jobbot nyújtott neki dicsérte, lelkesítette, bá-

torította, s mindketten abban a vallásos fanatizmusban álmadoztak most már együtt, a mely a lélek különös — bár tagadhatatlanul — nemcsak betegségek közö tartozik.

Alberto, ki most már előre is nagy férfunak, híres prédikátornak képzelte magát még nagyobb szorgalmat fejtett ki a tanulásban, hogy minden társát felülmúlja tudományban.

Véletlenül azonban Albertonak az egyik nagybátyja nem gondolkozott úgy mint ő, s veszélyesnek tartván a „fű tulságos szent látát és lelkesedését”, kivette őt a rend kollegiumából, az atyák nagy megbotránkozására; s a fiatal ember nagy elkeseredésére, a ki engedelmeskedett ugyan bátyjának, — mert az engedelmisséget egyik legfőbb erénynek tartotta; de azért magában szent fogadást tett, hogy sohasem lesz egyéb belőle, mint szerzetes.

Nagybátyja, a ki őt magával vitte, végre beleegyezett, hogy a hittani tudományokat hallgassa s világi pap legyen.

Ritka buzgalommal látott neki a tanulásnak. Egész éjszakákat töltött el tanulás közt, majd imádkozva terdelőjén, a kereszt előtt; a hajnal első sugarai ébren, imádkozva találták, de teste össze volt törve, s lelke is teljesen kimerült a tulságos megerőltetéstől.

Minden világias hajlamot, vágyódást bűnnek hitt, a mit a vallás és Isten ellen követ el; kizozta magát, erőszakolta, hogy elfojtson minden ilyen bűnös vágyat, csabot, de végtére is érezte, hogy nem képes erre; a fiatalág, a hevesen, elevenen lüktető vér nem hagyja nyugodni, s megkívánja a maga jogainak érvényesülését.

VII.

Kisértések.

A mikor vasárnap, ünnepi talárban, vallain hófehér szalagokkal, összekulcsolt kezekkel, szemeiket földre csüggesztve, komolyan összeránczolt homlokkal, a pontifikáló papnak segédkezett, bizonyos hiúságot érzett magában; íme már egy lépéssel közelebb jutott kitűzött ezéljához. A sekrestyéből kettesével mentek ki a papnövényedékek, az elsők ide-oda lóbálva a füstölőt s utoljára a plébános oldalán a diakonussal, aztán a ministránsok serege, a kik két oldalt állottak.

Egy ilyen alkalommal — valami nagy ünnep volt, a templom gyönyörűen volt feldíszítve, s a hívők egészen megtöltötték — Alberto a nagy oltár elé jutott imádkozni egy másik társával együtt. Egy nagy, selyemszövettel bevont baldachin volt az Ur Jézust ábrázoló kis kép alá állítva. A zenekar gyönyörű szép egyházi dalokat játszott. A harangok az ő széthangzó, de azért mégis oly kedves, lágy, panaszos han-

gukkal bele-bele szóltak a zenébe; a füstölők az ő sajátóság illatukkal betöltötték az Isten házat egészen.

A nap besütött az ives ablakok színes üvegén át; sugarai megtörték s rózsaszínes fényben estek az oltár aranyozására és gyöngyeire.

Mintha Meyerbeer „Profétájának” negyedik felvonása számára készült színpadi díszlet volna az egész.

S künn, a templom falain kívül, a világ legkedvesebb zenészei, Isten madarai énekeltek örök szép dalaikat; gyönyörű szép tavaszi nap volt.

Albertón valami sajátóság érzés volt ez órában erőt. Szíve sebesebben dobogott, idegeit különös felindulás járta át, maga sem tudta, hogy mire — de valami rendkívüli, ismeretlen — vágyódott.

Fölemelte egy pillanatra tekintetét. Nagy Isten! Egy néhány lépésnyire előtte egy olyan cherubin állott, mint a milyenek az oltárképekre vannak festve; ártatlan, vakító fehér arcczal, könyes mosolylyal ajkain, végtelen szelid, megnyerő tekintetű szemekkel.

Milyen szépség! Milyen szelid mosolygás, milyen ártatlan, tiszta szűzies báj!

A leány Lena volt.

Alberto folyton csak őt nézte. Szemeit nem tudta róla levenni, s érezte, hogy a vér fejébe szökik, s pir önti el egész arczát. Szerette volna, ha epe ezek örökké tartanának, ha mindig csak őt nézhetné, látná maga előtt; valami új, előtte eddig egészen ismeretlen érzelmet hatotta át lelkét, szíve kéjesen dobogott ez ígázat hatása alatt; most már nem gondolt arra, hogy bűnt követ el, ha a Madonnán kívül más nőre is veti tekintetét.

A leányka szép volt, mint a természet tavasszal. Hullámos, aranysoke haj, fehér arczán gyöngéd rózsaszín virágai a tiszta, egészséges vérnek; termete nyulánk. Egészen fehérbe volt öltözve, s úgy tűnt fel a templom boltíveinek sötét árnyékában, mint valami az égből leszállott angyal.

Egyik finom, keskeny, kicsi keze aranyvágásu imádságos könyvben lapozott, melybe néha bele-beletekintgetve buzgón imádkozott.

Albertonak a tekintete folyton rajta csüngött. Nem ügyelt most semmi másra, csak reá, s majdnem összerendezett attól a gondolattól, hogy ez a kedves, bájos jelenség mindjárt elmegy, távozik, s aztán talán sohasem látja az életben többé.

Leste minden mozdulatát; a leány néha arra tekintett — az imádságos könyvből felpillantva — nagy fekete szemével, — s ilyenkor úgy tetszett neki, mintha egyenesen reá nézne — mintha barátságosan, bizalmasan tekintene reá.

Mikor aztán vége volt a misének, Lena és anyja felkeltek helyükből;

